

ژییهك بۆ وهلاتی

پشكا ئیك

شۆرشا ئیلون

ئهحمه د بداغ

ژ به لافۆكین دهسته یا ئینسکلۆپیدیا یا پارتی دیموکراتی کوردستان

۲۰۲۳

ناڤی پەرتوکی: ژیهەک بو وەلاتی
نقیسین و پیتلیدان: ئەحمەد بداغ
پیداچوون: ئیسماعیل بادی
دیزاین و بەرگ: دیار سەعید پیرانی
سەرپەرشتی چاپی: مستەفا نەجم فەیلی
چاپ: ئیک
سال و جەھ چاپکرنی: هەولیر ۲۰۲۳
تیراژ: ۱۰۰۰
چاپخانه: دانیشفەر

لە بەرپۆه بەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان / هەریمی کوردستان
ژمارە ی سپاردنی (۵۲۰) سالی ۲۰۲۳ پیدراوه.

ديارييه بۆ...

رۆحا پاكا مه لا مستهفا بارزانی، یی کو ئەم كورد و كوردستانی
ژ خه و هشیار کرین و ههستا نه ته وه یی و فیانا وه لاتی د دلی مه دا
چاندی و ئەم فییری به خودان و خهبات و خۆراگریی کرین و هیژ دایه
مه، کو خۆ بۆ چو سته مکار و داگیرکه را نه چه مینین.

پیرست

- ۷..... به راهی
- ۱۳..... ژ دایک بوونا من
- ۱۸..... بچویکاتییا من
- ۲۱..... بابی مه، مروّفه کئی دلوقان و خه مخوّر بوو!!
- ۲۳..... عیراق بوو کوّماری
- ۲۷..... خاندنگه ه ل گوندی مه هاته فه کرن
- ۳۱..... مالا مه ما بیسه میان
- ۳۵..... بزاقا سیاسی ل گوندی مه
- ۴۰..... شوّرشا ئیلونئی دهستیپکر
- ۴۶..... مه لا مسته فا بارزانی، هاته گوندی که مه کا
- ۵۰..... پیشمه رگه یا شه پ و داستانیّت ب نافوده نگ دکرن
- ۵۳..... شوّرش هاته ریّکخست
- ۶۱..... به عسییا سیاسه تا قرکرنی و براندنا کوردا بکار ئینا
- ۶۶..... شوّرشئی ئیداره کا ریّک و پیّک دانا
- ۶۷..... هیّرشئیّت حکومه تا عیراقی به رده وام بوون
- ۷۲..... ناشتییه کا بهروه خت
- ۷۹..... پرپاریّت شوّرشئی د خزمه تا ملله تی دا بوون
- ۸۱..... تیّکه لی کاری سیاسی و حزبایه تی بووم
- ۸۸..... من ده ست ب ژبیانه کا نیکر
- ۹۰..... باری من گران بوو
- ۹۵..... نه ورۆز دهاته پیروژ کرن
- ۹۷..... ناف نفیّسین بو هیّزا هه لگوردی
- ۱۰۵..... بو من روژه کا دیروکی بوو
- ۱۰۶..... مه شقه کا چر مه دهستیپکر
- ۱۰۸..... مه کاری خو کر دا ب ری بکه فین
- ۱۱۳..... مه ژنوی زانی دی ل گازخانا که رکوک دهین
- ۱۱۶..... پشتی مه ئارمانجا خو بجه ئینای، ئەم ب له ز زفرین
- ۱۱۸..... ئەم توپچی فه گه ریاینه ده فه را به هدینان
- ۱۲۱..... ئەز نه ساخ بووم

- ۱۲۷.....وئى رۇژى پېشمەرگا چەلەنگىيەك ئەنجام دابوو.....
- ۱۲۸.....گوندى كەمەكا جارەكا دى ھاتە سۆنن!!.....
- ۱۳۰.....قولې ھەمۆ كەمەكى بارەگايې خۆ دانا گوندى بېشىنكى.....
- ۱۳۲.....بارەگايې ھىزا دھۆك جابا من فرىكر.....
- ۱۳۳.....ھىزا دھۆك بۆ جارا ئىكى دھورەكا توپا قەكر.....
- ۱۳۵.....ھەيكەلنى سريا ئيسنادا ھىزا دھۆك ھاتە دانان.....
- ۱۳۶.....رېككەفتنا يازدەى ئادارى ل سالا ۱۹۷۰ئى.....
- ۱۴۱.....حكومەتا عىراقى ئارىشە و ئالۇزى بۆ كوردا چىكرن.....
- ۱۴۷.....ل دويف رېككەفتنا ئادارا سالا ۱۹۷۰ئى پېشمەرگە ھاتە رېكخستن.....
- ۱۵۰.....شۇرشا ئىلونى ناچار بوو خۆ بېھز بىخت.....
- ۱۵۱.....شۇرشا ئىلونى بزاكرن چەكى گران بۆ خۆ پەيدا بكن.....
- ۱۵۲.....ل دەفەرا بەھدىنان لەشكەرى ئېك و ھىزىت دەفەرى ئەف پىنگاڤە ھافىن.....
- ۱۵۴.....خولېت چەكى گران بۆ پېشمەرگا ھاتە قەكرن.....
- ۱۶۰.....ھىزىت لىوا ۱۸ يا حكومەتا عىراقى ل دھۆكى ھىرش كر.....
- ۱۷۱.....پلانا توپخانا ھىزا دھۆك.....
- ۱۷۳.....رۇژنامەقانىت بىانى، سەرەدانا جەبھى ھىزا دھۆك دا.....
- ۱۷۸.....سوحبەتېت پېشمەرگا.....
- ۱۸۰.....پېشمەرگەى پلان دانان بۆ ھىرشكرنا سەر كىليا شەدايى.....
- ۱۸۴.....بۆ جارا دووى پېشمەرگا ھىرش كرە سەر كىليا شەدايى.....
- ۱۸۹.....بۆ جارا سىي پېشمەرگا ھىرش كرە سەر كىليا شەدايى.....
- ۱۹۴.....توپخانا ھىزا دھۆك بەردەوام د شەرى دا بوو.....
- ۲۱۰.....زقستانەكا نەخۆش مە ل شكەفتا سمتى بوراند.....
- ۲۱۳.....پىلانەكا مەزن ھاتە كرن بۆ ناڤرنا شۇرشا ئىلونى.....
- ۲۱۶.....بەر ب چارەنقىسەكى نەدىار!!.....
- ۲۲۱.....ئەم گەھشتىنە مەفرەزەكا سنورى يا ئىرانى.....
- ۲۲۶.....كورديت پەناھەندە ھاتە قەگواستى.....
- ۲۳۵.....مرنا مەلا مستەفا بارزانى.....
- ۲۳۷.....دەھمەن.....
- ۲۹۵.....ئەلبوما وئنا.....

بەراھی

شۆرشا ئیلونى ب هەمی پامانا؛ شۆرشەکا وهلاتی و نەتەوهیی و جەماوەری بوو. ئارمانجیت وئ بۆ بدەستفەئینانا دیمۆکراتی بو عیراقی و یەکسانیی و بدەستفەئینانا مافیت راست و ره‌وايیت مللەتی کورد بوون. لەوما هەر ژ دەستپیکێ مللەتی کورد و کوردستانییا، ئەف شۆرشە ب شۆرشا خو زانی یە و ل دۆر خرفەبوون. بیگومان کاریزما و هیز و قووەتا قی شۆرشێ؛ ریبەر و سەرۆکی وئ مەلا مستەفا بارزانی بوو.

خەلکی کوردستانی ب ئەزموون، باوەری ب کوردایەتی و خەبات و عەدالەت و رابۆریی بارزانی هەبوو، مللەتی کورد بیسنور باوەری ب مەلا مستەفا بارزانی ئینا، کو ئەو دئ کوردا ژ بن دەستی رزگار کەت و ئەو چو ژیداگیرانا بۆ دژمنیت کوردا ناکەت و ب چ رەنگا مساوەمی ل سەر مافیت مللەتی کورد و کوردستانییا ناکەت. ئەف قەجەمیان و پیکفە گریدانا مللەتی کورد دگەل بارزانی وه کر کو شۆرش پینگافیت مەزن بەر ب پیشفە پاڤیژیت. ل سالا ١٩٦١ئى هەتا ١٩٦٢ئى چەندین عەمەلیاتیت عەسکەری ییت نەوعی؛ پیشمەرگیت ئیلونى ب سەرۆکاتیا بارزانی ل دەفەرا بەهدینان کرن و هەمی دەفەر ژ هیژیت حکومەتا عیراقی و پاتەخۆریت وئ پاڤژ کر و ئازاد کرن، ب تنی ریکیت سەرەکی ب روژ مانە دەستێ حکومەتی دا. ئەف عەمەلیاتە بوونە ئەگەر کو باوەرییا مللەتی ب شۆرشێ پتر لی هات و کۆم کۆم خەلکی پەیوەندی ب شۆرشێ قە کرن، کورد و کوردستانی ییت ل ناف لەشکەری عیراقی و پولیسای ژى دا، جەهیت خو بجهـ هیلان و ب چەکیت خوڤە پەیوەندی ب شۆرشێ قە کرن، هیزا پیشمەرگا روژ بو روژ زیدە بوو، گەلەك چەکی نەوعی وه کی کلاشینکۆف

و رهشاشیته مهزن و توپ كه تنه بهر دهستی پيشمه رگا و شورشی.
 بۆ ریگری کرنی، ل به رفرهه بوون و شاندا شورشی، حكومه تیت
 عیراقی هه می ریکیت توندوتیژی و دژواری بکار ئینان ژ بۆ شاندا قی
 شورشا دیموکراتی و ئازادیخواز و ترساندا خه لکی کوردستانی، بیهره حمانه
 ب توپ و ته یارا گوندیته سفیل و ژن و زارۆك و پیره ژن و پیره میتر؛ کره
 ئارمانج و گوندی کوردستانی نه مان کو چه ندین جارا نه هاتییه توپبارانکر
 و بۆمه بارانکر ب فرۆکا، به لی حکومه تیت عیراقی نه شان ریگری ل
 گه شه کرنا شورشا ئیلونی بگرن، هندی بزاف دکرن؛ دبئی نه نجام بوون.
 ب قی رهفتارا خو یا دویری مروقاتی، حکومه تیت عیراقی دگه ل ملله تی
 کورد، رۆژ بۆ رۆژی بیزاری و تورهی و دژایه تیا حکومه تیت عیراقی د
 ناف کوردستانی دا به رفرهه تر لی هات. ل وی ده می ئه م قوتابی بوین
 و د ناف رویدانادا بوین، مه بخۆ ب چافیت خو دیت گوندیت مه بیته
 دهینه توپبارانکر و بومه بارانکر ب فرۆکا و خانیت مه یی دهینه
 سۆتن و مالیت مه یی دهینه تالانکر و ژيانا ملله تی مه یا دهیته تیکدان
 و خه لک نه مال سه ر گوندا و ل وان سپر و سه قه م و سه رما کوردستانی و
 بی خارن و فه خارن و بی نشینک قه ستا شکه فتا و چۆل و چیا و جهیت
 ئاسی دکهن؛ دا بشین خو و زارۆکیت خو و مالباتیت خو ژ قی درنده یا
 حکومه تیت عیراقی بپاریزن. ئه ف سه ره ده ریا حکومه تیت عیراقی دگه ل
 کورد و خه لکی کوردستانی دکر، چو حکومه تال دونیا ب سه ری ملله تی
 خو نه ئینابه.

هه ر ژ په یدا بوونا عیراقی وه ک ده وله ت هه تا شورشا ئیلونی ل سالا
 ۱۹۶۱ی، کورد دهاته ته په سه رکر و چ ماف ل عیراقی نه بوون، وه ک

وهلاتییت عیراقی ژی سه‌رده‌ری د گهل دا نه‌دهاته کرن و ژ کیمتیرین مافیت مروفا دبئی باهربوون و کوردستان یا پشت گوه هاقیتی بوو. شۆرشا ئیلونئی مروفی کورد هشیار کر و فیری خهبات و به‌رخودان و به‌ره‌فانیکنئی ژ خو کرن. شۆرشئی تاکئی کورد ژ ئالیئی نه‌ته‌وه‌یی قه پیگه‌هاند و هه‌بوونا خو نیاسی و باوه‌ری بخو ئینا، قیجا نه‌شیا خو ل سه‌ر قان هه‌می تاوانییت عیراقی دژی خه‌لکی کوردستانی بیده‌نگ بکه‌ت و بی هه‌لویست روینته خواری.

بیگومان باندورا شۆرشئی و سته‌م و زۆرداریا حکومه‌تیت عیراقی د گهل کوردا دا دکر، ئەز پالدام کو په‌یوه‌ندیی ب شۆرشا ئیلونئی قه بکه‌م و بیه‌مه‌ پێشمه‌رگه، به‌لی ئەگه‌ری ب هیز کو پتر ئەز نازراندیم و ئەز پالدایم په‌یوه‌ندیی ب ریزییت شۆرشا ئیلونا مه‌زن قه بکه‌م. من گه‌له‌ک حه‌ز ژ سه‌رۆک و ریبه‌ری کوردا مه‌لا مسته‌فا بارزانی دکر، هه‌روه‌سا وه‌ختی من گوندی خو دیتی یی ده‌یته‌ بومه‌باران کرن ب ناپالما و یی ده‌یته‌ سوئن و کافل و ویران کرن، خه‌لکی وی یی ل وه‌لاتی خو و ده‌قه‌را خو ب زۆری یی ده‌یته‌ ئاواره و مشه‌خت کرن، من ب ئەرک زانی کو بیه‌م پێشمه‌رگه؛ دا به‌ره‌فانیی ژ ماف و هه‌بوونا ملله‌تی خو و رویمه‌تا خو بکه‌م، من بوو خو دانا به‌رم، دا کوردستان هه‌بیت و ملله‌تی کورد ئازاد بژییت و دروشمی شۆرشئی یی وی ده‌می (کوردستان یان نه‌مان) بوو، من هه‌لگرت و ب گه‌رمی و بی دودلی؛ وه‌کو گه‌نجه‌کی تازه‌ پیدگه‌هیت، من قه‌ستا ناف ریزییت شۆرشا ئیلونئی کر، نه‌بوو چ پله و پۆستا، تنی وه‌کو شۆرشگیه‌رک بوو خه‌مه‌تکرنا گهل و وه‌لاتی خو.

د شۆرشا ئیلونئی دا، من پێشمه‌رگاتی یا ل باهرا پتر یا ده‌قه‌ریت

كوردستانی كری، نه خاسمه ل ده قهرا بالهك و سهنگه سه ر و رانیه و خو شناوه تی و ده شتا هه ولیر، هه تا كه ركوك و شوان و هه بیهت سولتان و خه له كان و زیده باری ده قهرا به هدینان. من پشكداریا د گرنكترین عه مه لیاتیته نه وعیدا ل سه ر ئاستی كوردستانی دژی حكومه تیته عیراقی یا كری. ل سالا ۱۹۶۷ی كو ئەز بویمه پیشمه رگه، هه تا ۱۹۷۵ی من پشكداریا د سه دان عه مه لیاتا دا كری و هه ر ئه ركه كی شو رشی ئەز پی ته كلیف كریم، بیی دودلی من یی نه نجمادیی. له وما ئەز شانازیی بخۆ دكه م كو من خزمه تا گه ل و وه لاتتی خو یا كری و من چ ژ ده ست هات بیت، من یا كری و من چو ته خسیری نه کرییه، ئەز ب قی دیرۆكا خو یی سه رفه رازم. ئەف په رتوكا ل به ر ده ستی هه وه، دیرۆكا ژیا نا من و رۆلی منه د شو رشا ئیلونی دا، من ئەو رویدان یی د به رچا ف کرین ییته كو ئەز د نا قدا ژیا يم، یا ن ژی ئەز ل نیزیك ئاگه هدار، ئەو قووناغیته من ل سه ر نفیسی؛ هه ر ژ دا يك بوونا منه ل سالا ۱۹۵۱ی هه تا سالا ۱۹۷۹ی.

بیگومان، من ژی وه کی هه می لاویته كوردستانی یی د عه مری خو ه ست ب چو خو شییا و زارۆكینییا خو نه برییه، من چا قیته خو یی د قه کرین و دونیا یا نیاسی، ژ بلی زۆرداریی و سه ته ما چینیایه تی و نه ته وه یی و بنده ستی یا داگیركه را، من چی دی ب چا قیته خو، ل ده و روبه ریته خو نه دیتییه، له وما هه ر ژ بچویكاتییا خو، بو من هه سه ته كا دژوا را نه ته وه یی چیبوو ییه و ئەز دا خبار بویمه ب پیشمه رگه ییته شو رشا ئیلونی و كاریزما مه لا مسته فا بارزانی، كو سه ركر دایه تییا شو رشا ئیلونی دكر. راستییه كه هه كه ئەم بیژین: ئەویته ب شو رشی رادبن، به لنگازن، به لنگازا دقین ئازاد بن. راسته، شو رشا ئیلونی شو رشه كا نه ته وه یی و كوردستانی و جه ماوه ری

بوو، ل دەستپېكې ھەمى چين و تەخين جفاكې كوردستانى پشكدارى تېدا كر، بەلى ئەوئېت بەردەوامى داىە شۆرشى بۇ سەرکەفتنى، ب تنى ھەزار و بەلنگاز بوون، ئەفە وئ چەندى دگەھىنت كو ستوينا ھەمى شۆرشا كەسېن ھەزارن.

لاوئېت كوردستانى ل سەر دەمى جەحېلېنېا مە، ھەستەكا دژوارا نەتەوھىي و وەلاتپارېزىي ل دەف ھەبوو. باھرا پتر يا جەحېلېت كوردستانى، ئەو باوھرى ل نك پەيدا ببوو يان دقئېت ھەرىن؛ يان دقئېت كوردستان ئازاد بېيت و ل بن دەست نەمىنت. وى دەمى ئەا ب فى گيانى لاوئېت كوردستانى بەرى خۇ دا شۆرشى و خەباتى. ئەز بوو مە پارتى ژىيى من ۱۴ سال بوون، ئەز بوو مە پېشمەرگە ژىيى من ۱۶ سال بوون، من مال و حالېت خۇ سالەكې ھېلان و ئەز چوو مە دەفەرا بالەك و تېكلى چەندىن دەورئېت توپخانې بووم و بوو مە ئامر مەفرەزى توپا و گرنكترىن ەمەلېيا ەسكەرى د دېرۇكا شۆرشا ئېلونى دا، من ب جھ ئېنايى، ژىيى من ۱۸ سال بوون.

ل سەردەمى شۆرشا ئېلونى، كورد و كوردستانىيا ب تنى خەما وان ئەو بوو كو كورد و كوردستان سەرکەفن و ئازاد بېن، بۇ فى ئارمانجى سەر و مالى خۇ دكرە قوربان.

ئەحمەد بداغ

۲۰۲۲/۱۲/۲۴

دھۆك

ثييهك بۆ وەلانى

ژ دايك بوونا من

ل دويڤ ناسناما بارى كهسايهتى، ل رۆژا ۱۹۵۱/۷/۱ ئى ئەزىي ژ دايك و بابەكى كهمهكى كو پسمام و دوتماميت ئيك بوون، يى ژ دايك بويم، لى ئەف ديروكه يا راست نينه؛ چونكى باهرا پتر يا كهسييت ژيىي من ئەف ديروكه ل عيراقى يا بو هاتيه تومار كرن. حهتا نوكه ژى يا رون و زهلال نينه كا بوچى فهرمانبهري ناسناما بارى كهسايهتى يا عيراقى يا وى سهردهمى ژ دايك بوونا وان هه مى بچويكىت عيراقى و كوردستانى كريبه ۷/۱.

ژ دايك بوونا من يا دروست وهكى بو من هاتيه گوتن: رۆژا دوشه مې ۱۹۵۱/۷/۱۶ ئى ئەزىي ژ دايك بويم. ئەزىي ل گوندى (كهمهكا) كو د كهفته ئاليى نزارى زنجيرا چيايى سپى ل دهفهر دۆسكيا و سهر ب ناحيا مانگيشكى فه يى ژ دايك بويم. د ناف مالباته كا جوتيار و گوندى دا؛ ئەزىي هاتيمه سهر دونيايى، ئەز نه خريى دايك و بابى خو مه. بابى من (بداغ) ژى ل گوندى كهمهكا يى ژ دايك بووى.

گوندى كهمهكا گه لهك بنه مال لى د ئاكنجى نه، ههر بنه مالهك سهردهمكى يا هاتيه كهمهكا، مالباتا مه ژ بنه مالا زيويه يانه، بنه مالا مه زيويه يا؛ بنه ماله كا بۆش بوويه و ل سهر ده مى ميرى ئاميدى قوباد به گى. ل نيزيكى سالا ۱۶۳۶ ئى ژ گوندى زيويه ل ناف دۆسكى ژوريبا، يا مشه ختبوويى و هاتيه گوندى كهمهكا ل ناف دۆسكى ژوريبا، ب ديتنا من، ئە گهرى مشهخت بوونى؛ پتر ئابورى بوويه و گهريان ل دويڤ ژيبانه كا خوشترو تهنا و بهخته وهرترو بوو.

بابی من بداغی ل سهر ده می مه لکی و سالی ت چلا، یی چوو یه له شکه رییا نه چاری، پشتی ئەف له شکه رییه خلاس کری، وه ک دلخاز - خو به خش (متطوع) یی مایه د ناف له شکه ری عیراقی دا؛ هه تا دووماهییا سالا ۱۹۴۸ی، پاشی له شکه رییا عیراقی یا هیلابی و یی هاتییه گوندی خو که مه کا. ئەف چه نده ئە گهر بوویه کو درهنگ هه قزینی یا پیک ئینای و به رهه می هه قزینییا بابی من، ئەم دو برا و دو خویشک بوین، برایی من (عەلی) ل سالا ۱۹۹۴ی ل میحوه ری سۆران شه هید بوو، پشتی شه هید بوونا برایی من، دایکا من ژی ئە مرئ خودی کر، خویشکا من (خیال) پاش باب بوو، کولکه ک د لیقا وی را هات و ئەو ژی هیشتا ب پیا نه چوو یی، ب وی کولکی و وی نه ساخیی مر، نوکه ب تنی ئەز و خویشکا خو (خه جو) یی دماین، ئەو ژی کابانییا سه فه ره عەلی باجلوری یه.

پشتی بابی من له شکه رییا عیراقی هیلابی و هاتییه گوندی که مه کا، ژن بو خو ئینایی، وه کو جوتیار و ریئجه ره کئ ده ستهه ل و ب خیره ت؛ ژیا نا خو بریقه بر، هه ر زوی ب که دا ده ستی ت خو و شه هره زایا خو، ژیا نه کا خو ش و به خته وه ر بو خو و مالباتا خو په یدا کر. بابی من باوه رییه کا مه زن ب خو هه بوو. گه له ک هه ز ل ژیا نی و خو شی و به خته وه رییا خو و مالباتا خو دکر، ده می ده لیقی ت ژیا نی و خو بریقه برنی و ئیداره کرنا مالا خو دا، رۆلی خو یی دیتی. وه سا دیاره بداغی بی ترس و بی گری، ژیا نا خو ری ک دئیخست و بریقه دبر، هه ر ژ ده ستییکا ژن بو خو ئینایی، هه ز ل ژیا نه کا ئازاد و خوسه ر دکر، له وما هه ر زویکا ژ برایی خو سه عیدی جودا بوویه و خانی بو خو

كړییه و چيكرییه. دهوار و تهرش و كهوال، بۆ خو پهیدا كړینه و ب خودانكړینه، نهو ملكی كیم و بیسه روبه ری برای وی دای؛ بۆ خو ب جوانی سهخبیر كړییه، ب دهه كی كیم، ژبیانه كا خوښ و بهخته وهه بۆ خو و مالباتا خو پهیدا كړییه.

بابی من، ئیكه مین كهس بوو كو ژ میسل سوپا دارا كری و ئینایه گوندی كه مه كا ل شینا كوچك و بخیریا دانایی، ههروه سا ئیكه مین كهس بوو؛ پریمزى زادی و خوارنى ل سهر چیدكهن؛ ئینا بوو كه مه كا. ل سهردهمى زاروكینییا مه، ژبیان بۆ دایك و بابیت مه، گه له ك یا ب زحمهت و وهستیان و شقیاتی بوو، چ داهات نه بوو، ب تنى نهو ل سهر وی داهاتی و وی زحمهت و كه دا دهستى خو دژیان. ههروه سا ژ بلی سته ما دهسته لاتی دایگر كهه و زورداریا ته خایه تیى د ناڤ جفاكى دا، رویدانیت سروشتى ژى ئاریشه بوون بۆ مالباتا، هتا كو بشین پاریه كى نانى و ژیانه كا بهخته وهه و ب رویمهت و پیشكهفتى بۆ خو پهیدا كهن. ل بیرا منه ل سالا ۱۹۵۸ى په فیت كولییا ب رهنگه كى نه چاهه ریكری ب سهر دهه را مه دا گرتن، نهو په فیت كولییا، هند بۆش بوون؛ سیبهه ل نهردى دكر، وهكى عه وریت رهش ل عه سمانى ساهى دیار دبوون، دهمى په فیت كولییا دهاتن، گره گر و دهنگ و دوره كا مه زن وان چیدكر. نهف كولییه، هند برسى و چافتاری بوون، ب چ تیر نه دبوون. جهى كولییا گرتبا؛ دكره بیابانه كى هشك و زوها و كهسكاتى ل دهه رهى نه دهیلا و هتا تراش ژى رویتكرن. خه لك ب شهف و رۆژ ل بهر رهز و بیستان و دهخل و دانیت خو بوون، چنكى ژیانای وی خه لكى و گوندییا، ب تنى ل سهر وی كه د و دهرامه تا وان

بوو، چهكئ خهلكی پئی ریگری ل کولیا دکر ناگر هلدکرن و تهنه که د قوتان و گرهر ژئی دئینا، دا کولی ژ فی دنگ دنگی برهفن. حکومه تا عیراقی یا وی سهردهمی ژی ل دهستیپکی چ پینگافی نه هافیتت بۆ ریگری کرنی و نه هیلانا فی کولی. هندهك ژ فی کولی خۆجهه ما و تشتی بترس ئه و بوو؛ فی کولی ل جهیت رهق و سهه ریکا خهرز و هیك کرن و پشتی ده مهكئ کیم ئه و خهرز هه می بوونه کولی و ژ بن ئاخئ ده رکهفتن و بهربوونه ده رامهت و شینکاتیا خه لکی ل ده فهری. وی ده می بابئ من هندهك نیسك ل چه پانکی که مه کا چاند بوون و هیشتا باش نه گه هشتین بله ز ژ بهر کولی درین و پاره قان و ل جهه کی ب رهخ رهزی مه فه کۆمکرن، رۆژه کئ ئه و و مه موود حه جی حسین، ناسیار ب مه حمیدی له یلایئ؛ جیرانی مه بوو، چه ند ده وار برن دا وان نیسکیت مه گیره کهن، دایکا من ژی کاری وان کر دا کو سهه تیشتی بۆ بهت، من و برایئ خو هلی ژی گۆته دایکا خۆ :

ئهم ژی دئی دگه ل ته ئیین؟

دایکا مه گۆته مه، چه ئاریشا بۆ من چینه کهن؟ ریکا دویره و تژی د ریکی دا کولی نه و دونیا یا گهرمه و بابئ هه وه دئی گه لهك ژ من عاجز بیت.

مه گوھئ خۆ نه دا دایکا خۆ، مه ژی دا د گه ل دایکا خۆ و ئهم ژ گوندی ده رکهتین و ب نیف سهعه تی پیا چوینه چه پانکی، ئهم ژی بچوکیکن و ریکا دویره بوو، ئهم گه لهك وه ستیان و ترسیاین ژ بهر کولیا، چونکی هه کو مه پئ خۆ ده افیتت چه ند کولی دکه تنه بن

پىلاقىت مه و خرپه خرپ ژى دهات، ب هه ر حال؛ ئەم گه هشتينه
سه ر بىدهرى و دايكا من گوته بابى من وان.

خودى قهوه تى؟

هۆ بابى من ل خوۆ زقپرى و ئەم ديتين، هنده د وهستيايى و
خوهدايى، گه لهك عاجز بوو گازنده ژ دايكا من كرن و راست بهزى
جلكىت خوۆ و ماكىنا ئاگرى ژى ئينا دهرى و ئاگر بهردا بىدهرا نيسكا.
هندى مهحمىدى كره قيرى و ههوار: نه بداغ نه؟ نه ههرى ئاگر
بهردا بىدهرا نيسكا؟

ب چو حالى هه يى مهحمىدى و دايكا من ئەو ئاگر فهمراند، بابى
من پيچه كى تهنا بوو، ل مه زقپرى و سيبه رهك بۆ مه چيكر و ئەم ل
بن دانايين، هه تا كو نيسكىت خوۆ گيره كرين و دانه باى، ئىقارى ئەم
پيگفه هاتينه مال ل گوندى.

بچویکاتییا من

من دایکه کا هیژا و بسه روبه ر و پاقرژ و کابانییا به رمال و مه زه لا هه بوو، ناقی وی (زه ریا) بوو، ژنه کا ده ست ره نگین و مامۆستایه کا کارین ده ستی و بیسه یی بوو، باشتین به رک و جو هال و توفدانک و چانته و جهۆر و ته نگ و وه ریس و کووار چیدکرن، ته فن و نه خشی وان وی دانان و راجاندن. زه مانى به ری ل ده قه را مه، خانى یى د لبنا و ئاخى بوون، هه ر سال ده مى بیده ر ده اتنه راکرن و کا په ییدا دبوو، دایکا من خانى مه ژ ده ر و ژ ناقدا کورتانه دکر و ده نی و د هلبژاندن. دایکا من بۆ سالى هه مى قیت و قنیات و پیدقییت مالى ژ ساقار و دانه پرك و دانقوت و سمیتك و نيسك و نوک و ئالینۆك و ته ماته و دوشاف و خو شاف و میویژ و ژاژى چیدکرن. هه مى زه رزه وات و گیا بۆ مه هشك دکرن و سالى هه مى، مه پیدقى ب بازارى نه بوو، ژيانا گوندا ژى وی ده مى یا وه سا بوو دقیا هه ر مالبا ته كى قیت و قنیاتى خو بۆ سال ب سال هه با. دایکا من ژنه کا ره حه ت و بیهن فره بوو، گه له ك هه ز ژ بچویکیت خو و مال و میرى خو دکر. ئەم ب بژینی و پاقرژ و لیكدایى، ب تۆره و ئەده ب ب خودانکرین و مه زنکرین. ده وله ت سه ری قى دایكى، ئەز بچویکه كى ماقویل و ب سه روبه ر و بژین بووم، جهى من د ناه بچویکیت گوندى دا یى دیار و به رچاف بوو. چاقدان و په روه رده یا مالبا تا من، ئەگه ر بوو کو من په یوه ندییت خو ش و قه درى خو د ناه بچویکیت گوندى دا هه بوو، ب هه مى ژيانا خو یا زارۆکینیى من چ ئاریشه بۆ مالبا تا خو چینه کرینه و من چ شه ر و ناكوکى دگه ل هه قالیت خو دا نه بوینه.. من گه له ك هه ز ژ

يارىيا و ناڧ بچويكا و هه ڤاليت خو دكر، لى بهردهوام ژ دوپرفه؛ ئەز
يى ل بن چاڤدېرىيا دايك و بابى خو بووم و وان نه دڤيا ئەز تىكه لىيا
بچويكيت خراب بكه م و ژ ده وروبه ريت مال و گوندى دوپر بكه قم.

من گه لهك حەز ژ يارىيا و ترانا و ب تاييه تى مازبانى و ته به لانى
و مسمشاروتكانى و جينگانى و برانى و شه ڤه روكا دكر، ههروه سا من
گه لهك حەز ژ مه له ڤانيا و خو ئىخستنه ئافى دكر، لى مخابن؛ گوندى
ئەز لى ژ دايك، بويم يى ديم و كيم ئاف بوو، ئەم هه ڤال پتر ژ نيڤ
ده مژمېرى ژ گوندى پىكڤه دچوينه سەر گهرا زڤركى و گهرا شين ل
سادين. ئاقارى كه مه كا يه د كه فته سنورى گوندى كه ربلنى و ديراگزيك،
بهس بو هندى دا خو بيخينه ئافى و خو فيرى مه له ڤانيا بكه ين.

ههروه سا من گه لهك حەز ژ تويزانى و ترانى دكر، هندەك جارا
نه خاسمه ل پائيزا و وه ختى ميويژا و كتكيت هژيرا، ب شه ڤ ئەز
ژى د گه له ڤاليت خو دچوممه يارىيا (بيلبىلاڤا.. بيلبىلاڤا.. خودى
كوپرى هه وه بكه ته زافا..)، مالىت گوندى كتكيت هژيرا و ميويژ ددانه
مه. ههروه سا ده مى باران زويكا نه هاتبان، گهنجيت سنيله ل گوندى
(كالو كالو) چيدكرن و ل ناڤ گوندى دگه پيان و ژنكا ئاف پيدا دكر
ب وي هيفىي كو باران ببارت، وه كى هه مى بچويكيت گوندى ئەز ژى
بدويڤ فان كالو كالووا دكه فتم و ده مه كى خوش دگه له ڤاليت خو
دا، من دپوراندا.

ل زڤستانا باهرا پتر مه كاشوانى دكر، ده مى به فر دهات؛ مه خو
ل سەر به فرى دخشاندا، وه ختى گليله ب سىڤاندا ڤه چيدبوون، ئەم

بچویك ل نافی گوندی دگه‌ریاین و هه‌ر ئیکی ژ مه‌ داره‌ك د ده‌ستیدا بوو، مه‌ ئه‌و گلیلیت ب سیفاندافه د شکاندن، هه‌روه‌سا مه‌ پیچۆلك بۆ خو ژ داریت هیفرستا چیدکرن و ل زفستانا هه‌کو به‌فر ده‌ات مه‌ پیت خو ددانانه‌ سه‌ر وان پیچولکا و ئه‌م ب وان ل سه‌ر به‌فری ب ریقه‌ دچوین، دا پیت مه‌ نه‌ته‌زن. ئها ب فی ره‌نگی من ل گوندی خو، ژییی خو یی بچویکاتیی هه‌تا سالا ۱۹۶۱ی یی بوراندی.

بابى مه، مروقه كى دلوقان و خه مخور بوو!!

وهكى من بهرى نوكه گوتى.. بابى من چهندين سالا مابوو د نائف لهشكه رى عيراقيدا، گهلهك يى شههرهزا و دونيا ديتى بوو، لهوما مروقه كى ب كرياتر پهيت و پراگماتى بوو، ل دويشف سهردهمى خو، مروقه كى تيگههشتى و زانا و شههرهزا بوو، گهلهك ههز ژ كارى و ژيانى دكر، زيدهبارى قى چهندي مروقه كى ب زهقر و زيده ريئجهبر بوو، دهميئت خو ب تشيئت بى مفاقه نه دبورانندن و باش دزانى دى چ كهت و دى چهوا ئيدارا مالا خو كهت و بريشه بهت. گهلهك يى ب ژيان و مال و عيالى خوئه نويسيايى و گريديايى بوو.

بابى من شهف و روژ تيك ههلدكرن بو وى چهندي كو پيدفييت ژيانا بچويكيئت خو ب جوره كى باش پهيدا بكهت، ههروهسا پويته كى زيده ددا ئاليى ساخلهميا بچويكيئت خو، ل وى سهردهمى سالى دو جارا ئهز دبرمه سهر گهرماقنى ل گوندى گهرماقا سهعيد ئاغايى، ب وى مهره مى؛ دا يى پاراستى بم ژ نه خوشييت كولكا و پيستي، چونكى ل وى سهردهمى ژ بهر كي مبوونا صابينى و خو شيشتنى، نه خوشييت كهچهل و گورى بوون و كولك و نه ساخييت پيستي؛ گهلهك د مشه بوون، ههروهسا سالى چهند جارا سهرى من ب دهقموسكا يان گيزانكى ل نك مروقيئت شههرهزا دتراشى ژ بهر وى چهندي دا سپيه و رشك نه كهقنه سهرى من. ههمى بهارا ژى خوين ژ پشتا گوهيئت من و سهرى ئه نيا من و پشتا من ژى بهرددا، دا خوينا پيس ژ لهشى من دهركهقيئت و زقرينا خووينى د لهشى مندا پتر چهلهنگ بيت و يى پاراستى بم ژ نه ساخييت وهكى زهركى و تا و خهندهندكى و قورباچى.

هه كه رۆژه كۆ سه ری من ئیشابا؟ بابی من، ب له ز دا من سیاری كه ری كه ت و ئینته نك دختور طه لۆی ل تاخی فه لا ل دهۆكۆ، ل سالی ت پینجییا ب تنی ئه ف دختوره ل دهۆكۆ هه بوو - ئه و ژى هاریكارى دختورى (معاون طبیب) بوو. گه له ك یی شه هره زا بوو. ئه ف دختوره د خانییه كۆ بیلابی فه بوو، بنی بیلابی مالا وی تیقه بوو، سه ری بیلابی ژى ئیك ئوده بوو، جهی شۆلی وی بوو وه كو دختور.

كه یفا من گه له ك دهات ده می بابی من ئه ز د ئینا مه دهۆكۆ، چونكى بابی من بۆ من سه و كیت سیكى و هه لاوه دكړین و من گه له ك هه ز ژى دكر.

عیراق بوو کۆماری

ل جهنگا جیهانییا ئیکتی، ئیمپراتوریا ئوسمانیا د شه‌ری دا شکه‌ست، ده‌وله‌تیت هه‌فه‌یه‌مان د شه‌ری دا سه‌رکه‌فتن، ئه‌رد و سامان و ملله‌تیت ل بن ده‌سته‌ه‌لاتا ئوسمانیا‌ه‌ ل خو لیکه‌ه‌کرن، ل وی ده‌می کوردستان ژى دبن ده‌سته‌ه‌لاتا ئوسمانیا‌دا بوو. ده‌وله‌تیت هه‌فه‌یه‌مانا هنده‌ک ده‌وله‌تیت نوی چیکرن و عیراق ژى ئیک بوو ژ وان ده‌وله‌تا کو نوی هاتییه‌ چیکرن، ژیرییا کوردستانی وه‌ک گه‌ل و ئاخ و سامانی‌ت وی، ب عیراقا نوی هه‌هاتنه‌ گریدان و ئنگلیزا ئیخسته‌ بن کونترۆلا کۆلۆنیالییا خو هه‌، روژئا‌فایئ کوردستانی ژى ب سوریا‌یی هه‌هاتنه‌ گریدان و که‌ته‌ بن ده‌ستئ کۆلۆنیالییا فره‌نسا، هه‌ر چه‌ند ل دویف په‌یماناما (سایکس بیکۆ)، ژیریا کوردستانی به‌ر ب فره‌نسا که‌ت‌بوو، لئ پشتی گاز ل باب‌ه‌گورگور که‌رکوکئ ده‌رکه‌فتی، ئنگلیزی گۆته‌ فره‌نسا، ژیرییا کوردستانی بۆ مه‌یه‌ و روژئا‌فایئ کوردستانی بۆ هه‌وه‌یه‌، ل وی سه‌رده‌می سه‌را به‌رژه‌وه‌ندی‌ت ئابوری ناکۆکی که‌تنه‌ د ناق‌به‌را فره‌نسا و ئنگلیزادا. هۆسا پارچه‌ پارچه‌ کرنا کوردستانی چیبوو، لیکه‌ه‌کرنا کوردستانی که‌تنه‌ به‌ر وی عیراقئ و وی سوریا‌یی یا به‌ریتانیا و فره‌نسا و ئه‌م‌ریکا و ده‌وله‌تیت هه‌فه‌یه‌مانا پیک ئیناین و مه‌لک ژ حیا‌زی ئینان و کرنه‌ مه‌لکیت عیراقی و سوریا‌یی.

ده‌وله‌تیت هه‌فه‌یه‌مانا بی‌ه‌ختی و زۆلم و سته‌مه‌کا مه‌زن ل ملله‌تی کورد کر، چنکی بیی قیان و ئیرادا کورد و کوردستانیا هاته‌ لیکه‌ه‌کرن و ب هنده‌ک وه‌لاتا هه‌هاتنه‌ گریدان، بیی کو پرسیا‌را بۆ‌چوونا ملله‌تی

كورد و كوردستانییا بکهن.

كورد و كوردستانی نه بهس ژ ئالیی سیاسی و وهلاتی قه هاتنه پارچه کرن، بهلكی ژ ئالیی جفاکی ژی قه هاتنه پارچه کرن، ئه و سنوریی ل سهر ئاخا كوردستانی هاتینه دانان هۆز و مالبات ژی هاتنه پارچه پارچه کرن، ههتا د مالهکی دا برا ژیک هاتنه قوتکرن، هندهك مانه ل قی ئالیی سنوری و ههندهك ل ئالیی دی یی سنوری مان. ئهف سنوره ههمی ل سهر ئاخا كوردستانی هاتنه دانان، واته ئهف سنوریی کۆلۆنیزما جیهانی چیکرین وهلات و ئاخ و مللهت و جفاک و مالباتیت کوردا ژی پارچه پارچه کرن.

چونگی دهولهتیت کۆلۆنیا لیزمی د جهنگا جیهانییا ئیکدی دا، ب رهنهگهکی نه ئاسایی و کهتواری (واقعی) هندهك دهولهتیت نوی چیکرن و کورد ب زۆری ب سهر وان دا به لافه کرن، لهوما ئهف وهلاتیت کورد ب سهردا هاتینه به لافه کرن؛ ئهف سه د سهاله تهناهی بخۆ قه نه دیتییه و کورد ژی تهنا نه بوینه. ههتا ئاریشا کوردا چاره نه بت و کورد نه بنه خودانیی وهلات و ئاخا خۆ و دهولهتا خۆ پیک نه ئینن؛ رهحهتی ل قی دهقه ری پهیدا نابت.

حکومهتا مه لکی ل عیراقی یا کو ب پشته قانییا ئنگلیزا هاتییه چیکرن، ب ئاگر و ئاسن و گرتن و کوشتن و مالویرانکرنی سهره ده ری د گهل کوردا و داخازیی وان ییت دیموکراتی و نه ته وه یی دکر.

ژ سالای ۱۹۲۵ی ههتا سالای ۱۹۵۸ی، حکومهتا مه لکی ل عیراقی ب ستهم و زۆردارییه کا بی وینه؛ دهستهه لاتا خۆ ب سهر کوردستانی دا

دسه پاند و ههمی شۆرش و سه رهلدان و نه رازی بوونیت کوردا، بیی دلوفانی ییت سه رکوت کرین و سه رکردیت کوردا وه کی شیخ ئه حمه دی بارزانی؛ ده ست و پی ت وی قهید و زنجیر کر بوون و ئیخست بوو ناف زیندایت تاری و چه ندین جارا نه فی کر بوو به غدا و ناسری ل ژیری عیراقی.

د سه ر قی زۆلم و سته ما ده سته لاتا مه لکی ل کوردا دکر، پروپاگه نده ژی بۆ ده اتنه کرن و دگۆتن ئه فه نه قییت پیغه مبه ری نه و یی ئه مری یا وان بکه ت، جه ه نه مینه .

یا ل بیرا من سه رده می حکومه تا مه لکی ل عیراقی و نییت مه لک قیصه لی و مه لک غازی ل باهرا پترا مالیت خانه دانییت کوردا و ل گوندی مه و مالا موختاری هه بوون و ل کوچکیت وان د هلاویستی بوون. من ب چاقیت خو ژی پۆلیسیت (سیاره) ییت مه لکی ییت دیتین سیاری هه سپا دبوون (له وا دگۆتنی سیاره) و ده اتنه مالا موختاری ئاگه هدارکرن (تبلیغ) دئینانه گوندی، خه لکی گوندی گه له ک ژی دترسیان و هه میا خو ژ بهر وان فه دشارت.

ژیی من هفت سال بوون، هه کو ل رۆژا ۱۴ ته باخا سالا ۱۹۵۸ یی ئینقلاب ل عیراقی چیبووی و مه لک هاته کوشتن و عه بدولکه ریم قاسم هاتییه سه ر حوکمی و عیراق ژ سیسته می پادشاهی بوویه کۆماری.

قی رویدانی شلق ب عیراقی و ده فه ری ئیخستن، ل گوندی مه (که مه کا) ئه ف گوهورینه بۆ جهی سوچه تا گوندییا و ده نگ و دور د ناف خه لکی دا، من دیت باهرا پترا زه لامیت گوندی ل بهر تاقی

مژگهفتی کۆم دبون، خه لك تێك هاتن و تێك چوون ل ناڤ گوندی، سوچهت بۆ سوچهتا كوشتنا مهلكی و هاتنا عهبدولكه ریم قاسمی بۆ سه ر حوكمی. هندهك خهلكی دگۆتن: چهوا نهقییت پیغه مبهری و شهرفیت مهكههئ كوشتینه؟

ل وی سهردهمی؛ دهزگههین راگههاندنی وهکی ئەڤرۆ نهبوون و ههتا رادیۆ ژی، گهلهك دكیم بوون، كو خهلك دروست دهنگ و باسا بزانی، ل وی سهردهمی گوندییا ژ بلی كار و ژيانا خو یا روژانه، های ژ چو دی نهبوو، دینی و عهشیرهتی کارتیكرنه كا نه رینی ل سه ر خهلكی هه بوو و باهرا پترا خهلكی چ هشیارییا سیاسی نه بوو، نه دزانی ژی كا مهسه له چی یه و سه روبه ر دی چ لی هیئت. خودان بهرژه وهند ژ باشه روژا خو دترسیان و وان مهترسییا رژیمی نوی ل عیراقی د ناڤ خهلكی دا به لاقه دكر. مروقیئت ئاقلدار ل گوندی كه مه كا وهکی (ئیسماعیل حه جی عهبدلره حمان) ی⁽¹⁾ هه بوون، ده دلی خهلكی گوندی دا و گۆت:

ڤان گوهوڤرینا ئاسایی وه رگرن و خو نه ترسین، ئەڤ حكومه تا نوی دی بو مه كوردا ژ یا بهری باشتر بت.

دو سی روژ پیغه نه چوون، ب ریکا ریكخستنیئت سیاسی ل دهوك و وان كه مه کیئت سه ر باز د ناڤ له شكه ری عیراقیدا، وینیت عهبدولكه ریم قاسمی گه هشتنه گوندی كه مه كا، وینیت مه لكا زویكا به رزه بوون.

خاندنگهه ل گوندئ مه هاته فه كرن

گوندئ كه مه كا يى بوش بوو، دو تاخ بوون و پتر ژ ۱۶ بنه مالا لئ
 دئاكجى بوون، ئەف بنه ماله هەر ئيك ژ جهه كى هاتبوونه كه مه كا،
 ل گوندئ كه مه كا مزگه فته كا دىرؤكى و كه فنار لئ هه بوو، ئافاهيئ
 وئ هه مى ب بهرئت بازى هاتبوو ئافاكرن و يا دو ته بهق بوو، فئ
 مزگه فتنئ هندهك سالوخه تئت په رستگه هئت زه رده شتى و ئبزديا ل سهر
 ديوارئت وئ هه بوون، دوير نينه ئەو بخو د بنه كو كا خو دا، په رستگه ها
 ئبزديا بت، چونكى ل هه ر كوژيبه كئ وئ، ماره كئ ره ش ل سهر هه بوو،
 ل سهر سه ره ده را ده رگه هئ وئ ژئ كه قالئ غه زاله كئ ل سهر هه بوو.
 مزگه فتا كه مه كا گه لهك يا كه فنار بوو، ژيبئ وئ ب سه دان سالا بوو،
 مخابن كو رژيما عيراقئ ل سالا ۱۹۶۹ئ سؤت و كافل و ويران كر.
 چه تا شورشا ۱۴ تيرمه هئ مزگه فتا كه مه كا خواندنگه هه كا دينى لئ
 هه بوو، فهقى ل سه رانسهرى كوردستانئ د هاتن و ل فئ مه دره سئ ل
 بهر ده ستئ مه لا عيسايئ كه مه كى و مه لا هه مزه يئ سپيندارى و مه لا
 عه بدولره حمانئ كورپئ مه لا عيسايئ كه مه كى دخاندن، من ژى ساله كئ
 (ئەليف بيتك) ل نك فه قيا ل فئ مزگه فتنئ يئت خاندن و دگه ل فهقى
 يا ئەز يئ رابويم و روينشتيم بهرى شورشا ۱۴ تيرمه ها سالا ۱۹۵۸ئ.
 هئشتا ئەز يئ بچويك، هه ما من فه هم دكر؛ بابئ من به رده وام
 دگؤته من: كورپئ من خاندن و زانين روناھى يه، خاندن و نقيسين
 گه لهك دباشن بؤ مروقى!! مروقى نه خوينده وار يئ كوره يه، له وما
 دقئيت هين بخوينن، يئ نان خارى يئ؛ ب خاندنئ خارى. نانئ خاندنئ
 نانه كئ ره چه ته، ما هوين مه نابينن، ئەم چه ند يئ زه حمه تئ دكيشين

و ب شهف و روژ ناراوهستين، ههتا كو بشيین نانهكى بۆ عه يالى خو
پهيدا دكهين...!!

پشتى شووشا ۱۴ تيرمهها سالا ۱۹۵۸ى، ل روژا ۲۵/۱۲/۱۹۵۸ى بۆ
ئيكهه جار د ديرووكيدا، خاندنگهها سه ره تايي يا ل گوندى كه مه كا
هاته فه كرن، وه لاتى (مه جيد ئه يوب) خانيى خو داف حكومه تى،
دا خاندنگه ه تيدا بيته فه كه ن ل به رامبه ر قى چه ندى ئه و وه كو
خزمه تكار هاته دامه زراندى، ئيكه مين ماموستا هاتييه گوندى كه مه كا
(ره شيد ئه فندى) يى ئاميدى بوو.

ل ده ستيپكا فه كرنا خاندنگه هى ل گوندى مه، باهرا پترا خه لكى
گوندى هند پى خوش نه بوو كو خاندنگه ه ل گوندى بۆ بچويكىت وان
هاتييه فه كرن، د ناف گوندى دا پرؤپاگنده هاتنه به لافه كرن كو هه رامه
خه لك بچويكىت خو فرېكه نه خاندنگه هى. لى بابى من گوه نه دا
قان گوئگوئكا و ئه ز فرېكرمه خاندنگه هى و ل پولا ئيكى سه ره تايى
من ده ست دا خاندنى. باهرا پترا خاندنه قانا ب ته مه نى فه ژ من مه زنتر
بوون، ب تنى كچه ك دگه ل مه دا بوو، نافى وى (نه وال ئيسماعيل
عه بدولره حمان) بوو .

ل دووماهيا سالا ۱۹۵۸ى، ده مى ئه م چوينه خاندنگه هى سه رمايه كا
مه زن بوو، گه له ك به فر هات و سڤ و سه فه مه كا زيده هه بوو، چو
ئالافيت خو گه رمكرنى ژى خاندنگه هى نه بوون، قى سه روبه رى؛ خاندن
بۆ خاندنه قانا گه له ك ب زه حمه ت ئيخست، زيده بارى قى چه ندى، خاندن
بۆ مه يا ب زه حمه ت بوو؛ چونكى خاندن ب ئه زمانى عه ره بى بوو، مه

بچویكا ژى عه ره بى نه دزانى. ههروهسا ل دهستیكی دهفتهر و پینقیس و تهخته رهش و پیدقییت خاندنی نه بوون، کورسی و پالدانگ ژى نه بوون کو خاندنه فان ل سهر روینن..!! هه ره خاندنه فانه کی ب خو گلدهك یان ته نه کهك ژ مال دهر و ل خاندنگه هی ل سهر دروینشته خار .

بۆ مه خاندنگه هه تشته کی نوی بوو، من گه لهك که یف ب خاندنی و خاندنگه هی و هه فالیت خو دهات، ئەز یی زیرهك بووم، چونکی من پیت دزاین ژ بهر وان دهرسیت من ل بهر دهستی فه قیا ل مزگهفتی خاندین، هه ره سال ئەز باشی دهر دچووم .

ل وی سهردهمی بۆ مه خاندنه فانا ههفتی جار هکی خارنا فراپینی ل خاندنگه هی چیدکرن، خارن ژى گوشت بوو، گوشت ژى گیسک یان کافر بوون ژ گوندی دکړین و خزمهتکارى خاندنگه هی ب هاریکارییا نیزیکیت خو ل خاندنگه هی سه رژیدکرن و ل مالا وان دکه لاندن، هه فژینا ژى، دورکیت نانئ سیل چیدکرن، هه پرو ژى هه ره خاندنه فانه کی پهرداغه کی شیرئ گهرم دایئ، لی گه لهك هه فالیت مه ئەو شیرئ کیسکا نه فه دخار. خوشتین روژ مه ل خاندنگه هی د بوراندن و بهردهوام ژى ماموستا ل پیهنقه دانا ئەم د برینه سهیران و گهیرانا، ب تاییهت ل دهمی بهاری.

ل وی سهردهمی کارتیکرنا بنه مالا ل سهر جفاکی گوندی گه لهك هه بوو، هه تا فی باندورئ کارتیکرن و رهنگفه دانا خو ل سهر په یوهندی و کریاریت خاندنه فانا دگه ل تیک و دو دا ژى هه بوو، ل گه لهك سهیران و گهیرانا، ئەگه ره لیک تینه گه هشتنهك یان شهپهك د ناقبهرا دو خاندنه فانا دا چی ببا، هه ره ویگافی دا بته شهپری د ناقبهرا خاندنه فانیت دو بنه مالا و

ئەف شەرە د هاتە ناڤ بنه مالا ل گوندی دا ژێ.

زێده باری هەمی ئاستهنگا، ئەم خاندەفان ل گوندی خو؛ کەمەکا گەلەك ب خاندنا خو ڤه د کەیف خوښ و ب شاهی بوین، ژ نشکە کئی ڤه ل پائیزا سالا ۱۹۵۸ی سپیدهیهکا زوی ل مالا مختاری گوندی (حەسەنی مەلا عیسا) ی بو هەوار و گری و شینی، خەلکئی گوندی هەمی لی خرفه بوون، دا بزانی مەسەلە چییە و چ چیبووێه؟ دیار بوو؛ چار کورپت مختاری ب ناڤیت (نائیف، مستەفا، لەزگین و کەمال) دگەل کچهکا وی ب ناڤی (ئەسمی) ییت هاتینه دەرماندان. حەتا نیڤرۆ (نائیف و مستەفا و لەزگین) مرن، ڤی رویدانی خەمەکا مەزن ئیخستە ناڤ گوندی و بو مە خاندەفانا ژێ گەلەك یا نەخوښ بوو، چونکی ئەڤ مرییە هەڤالیت مە ییت خاندنی بوون و مە ژ دەستدان. ل وی سەردەمی ژێ مرن گەلەك یا ب سەهم و ترس و ژان بوو. ڤی رویدانی گەلەك باندوړا خو یا نەرینی کرە سەر مە خاندەفانا و هەمی گوندیا، زێده باری وی چەندی ڤی رویدانی گەلەك گۆتگۆتک بدویڤ خو دا ئینان.

هەندەکا گۆتن ژنباڤی ییت دەرمان داین .

لی پاشی دیار بوو کو ریڤه بەرییا چاندنی هەندەك گەمی تۆڤی و چاندنی یی دەرمان و ژەهر کری؛ دا بوو (حەسەن مەلا عیسا) یی مختاری گوندی (کەمەکا) بو چاندنی، وی ژێ بچڤه نەگرتبوو، برپوونە ئاشی و هیرابوو کر بوو ئار و ئەو ئار کر بوو نان و ئەو نان بچوکیکت وی خار بوو. هۆسا ئەڤ کارەساتە چیبوو سنی سنیلە کو ژ کورپت مختاری بوون، مرن.

مالا مه ما بیسه میان

مالهكا بی ئاریشه و لیکدایی و رهحەت و تەنا مه ل گوندی کهمهکا هه‌بوو، ل وی سه‌ردهمی مالا مه چ ئاریشه د گهل کهسی دا نه‌بوون و چ تشتهکی ژ حالئ مه کیم نه‌بوو. ل پائیزا سالا ۱۹۵۹ئ مالبات مه هه‌فریشی رویدانه‌کا نه‌خۆش و دلته‌زین بوو، شه‌په‌ک د نافه‌را دو که‌سیت بنه‌ماله‌کی و بابئ من دا ل گوندی چیبوو، ئیکی داسه‌ک ل سه‌ری بابئ من دا و ب دژواری بریندار کر و په‌قین، بابئ من ب وی بریندارییا خۆقه، ب دوپف وان که‌فت و هپرش کره سه‌ر مالیت وان و دو که‌س ژ وی بنه‌مالئ بۆ مرنئ دانه به‌ر خه‌نجه‌را و ئیخستنه ئه‌ردی و که‌س ژ وان نه‌شیا به‌ره‌فانیئ ژ خۆ بکه‌ن، بابئ من ژوردا به‌ر ب مالا خۆ فه‌هات دو مروفا ژ وی بنه‌مالئ ژ دویره‌ و ژ پشتی فه‌ب وه‌روه‌ری (ده‌بانجئ) ته‌قه ل بابئ من کر و بریندار کرن و په‌قین.

ل وی سه‌ردهمی دختور ل ده‌فه‌را مه نه‌بوون، بابئ من ئینا مال و ب ده‌رمانیت سروشتی برینیت وی که‌واندن و ده‌رمانکرن، دو روژا ما ب هیفیا قئ چاره‌سه‌رییا مللی و سروشتی فه، ساخله‌میا وی تیک چوو، مروفتیت مه ژنوی ب ده‌وارا به‌ره‌ده‌وک بۆ چاره‌سه‌ریی، لی برینیت وی گه‌له‌ک هه‌ودابوون و دابوونه بن، دختوریت وی سه‌ردهمی ژی پپچینه بوو چاره‌سه‌رییا وی بکه‌ن، پشتی دو روژا وه‌غهرکر و هه‌ر ل ده‌وکئ ل گورستانا نک قه‌سرا که‌مه‌لانی هاته فه‌شارتن و ئەم ماینه بیخودان و بوینه ئیتیم و ماینه بی سه‌میان .

ده‌می ئەف رویدانه چیبوویی، ژییئ من هه‌شت سالبوون و ئەز

یئ بچویك بووم، بهس ئەز ل نك بابئ خو بووم و د ناف رویدانا دا بووم و هەمی تشت باش یئ ل بیرا من. بابئ من گەلهك یئ هشیار و سەرخۆ بوو، دلئ وی گەلهك ب مەفه بوو، بەردهوام بابئ من دگۆتە دایکا من:

تە ئەمانەت بچویكییت من، من گەلهك یئ ب دلۆفانی و نازداری خودانكرین، پشتی مرنا من دقیت بچویكییت من ب رویمەت بژین، نابت بچویكییت من بئ كەساتی و شكەستی وه كی ئییتیمما بژین.

دایکا من گۆتە بابئ من:

بداخ تو ب خودئ وه نه بیژە، به حسئ مرنا خو نه كە، سوپاس بۆ خودئ تو یئ باشی.

ب شەف و رۆژ بەردهوام گوندیییت مه ییت بئ تاگیری د هاتنه مالا مه و سەره دانا بابئ من دا، شەفه كئ بەری بابئ من به نه دهووك بۆ چاره سەریئ، فه خری عزه دین عەبدولقادر كەمه كی و عەبدوللا طەیب محەمه د كەمه كی ل مالا مه بوون، ئەز و دایكا من ژى ل نك بابئ من دروینشتی بوین، ژ نشكه كئ قە بابئ من ئاخینكه ك پراهیلا و گۆت:

گەلی مروفا دئ وه سیه ته كئ كەم و هوین شاهدن: «دونیا یه.. هه بهایه، هه كه ئەز مرم بلا كهس تولا من قەنه كهت. چونكى من تۆلا خو یا ب دەستیت خو قە كری و من دو كهس ژ وئ بنه مالی ییت داینه بهر خه نجه را و ئەكید دئ مرن».

جاره كا دی دایكا من و به رهه قبوویا دله دلی بابئ من دا و گۆتئ:

بداغ خو ئالۆز نه که تو یی باشی.

لی بابی من ب ئیشان و برینیت د له شی خو دا، دزانی کو ئەو یی مرنی یه. روژ هاتن و روژ چوون، ئەم دو برا مەزن بوین و مە ئەو شیان هەبوون و مە پی پی چی دبوو تولا خو فەکهین، بەلی مە وهسیه تا بابی خو نه شکاند.

ئەز گەلەک یی ب بابی خو فە گریدایی بووم، وی گەلەک حەز ژ مە دکر، من دزانی کو ئەفە کاره ساته کا مەزنه ب سەری مە هاتی، بیگومان مرنا بابی من؛ ئەم بیخودان و مالویران کرین و ژیا نا مە، وهک مالبات سەروبن بوو، ب سەر ئیکدا هاته هەرفاندن .

پشتی مرنا بابی من، ئەز تویشی نیگەرانی و خەموکییه کا مەزن بووم و دلی من ب جارەکی شکەست و من دل ل سەر چ نه ما...!! وهکی مروفەکی بەرزە، من نه دزانی دی چ که م و دی کێفە چم...!! سەبرا من ل چ ئەردا نه هات؛ چەندین روژا ئەز و هەمی مروقییت مە دامایی و پۆسیده ل بەر دیواریت مالیت مە دروینشتی و دگوهشی بوین، ئەز نه چوو مە خاندنگه هی ژی، مروقییت مە ژی مانه ل مال و نه چوو نه سەر شۆل و کاریت خو. گوند هەمی که ته د نه خو شیه کا مەزندا .

لی مه لایئ گوندی و چەند ریهد سیپیا بزاف دگەل مروقییت مە دا کرن، کو دەست ب ژیا نا خو یا سروشتی بکەن و فەره قن، مامۆستا و هەقالییت من ژی هاتنه دو یف منرا و دلە دلی من دا و داخاز ژ من کر کو بچمه خاندنگه هی و دەرسیت خو بخوینم، هەروه سا مروقییت مە ژی ئەز رازی کرم کو بچمه خاندنگه هی.

ل خاندنگه هئ هه می ئالیا سه روبه ری من یی دهر وونی ل بهر چاڤ
دگرت، ب دلوفانی سه ره ده ری دگه ل مندا دکر، من ژی خو شکه سستی
دیت، چونکی بهر ده وام ئەز یی د هزرا دا بووم و یی دامای بووم؛ من
هه ر بو خو دگۆت:

خودی ئەڤه چ به لا بوو ب سه ری مالباتا مه هاتی؟

ب فی سه روبه ری دهر وونی یی ئالۆز؛ من بهر ده وامی دا خاندنا خو
و هه ر سال ئەز دهر دچووم هه تا گه هشتیمه پۆلا چاری سه ره تایی.

بزافا سیاسی ل گوندی مه

پشتی شۆرشا ۱۴ تیرمه‌ها سالای ۱۹۵۸ی هاتییه کرن، حکومه‌تا کۆماری ب سه‌روکاتییا عه‌بدولکه‌ریم قاسمی هاتییه سه‌ر ده‌سته‌هلاتی، گه‌له‌ک یینگاڤیت گرنگ و ئه‌رینی ده‌رباره‌ی دۆزا ملله‌تی کورد و شیخی‌ت بارزان هافیتن، سه‌روک مه‌سه‌ود بارزانی د په‌رتوکا خو دا (البارزانی والحركة التحررية الكردية / ۱۹۶۱-۱۹۷۵)ی، پشکا سیی، به‌رپه‌رپی (۲۱)ی‌دا دبیت: «من حه‌ز نه‌دکر ل سه‌ر ده‌می عه‌بدولکه‌ریم قاسمی شۆرش بیته‌ کرن، چونکی ئه‌م کورد ب گشتی و هو‌زا بارزانی ب ره‌نگه‌کی تاییه‌تی، قه‌رداریت قه‌نجیا فی که‌سایه‌تیا دیرۆکی نه‌». ئه‌و کریاریت قه‌نج و باش بیت عه‌بدولکه‌ریم قاسمی بو کوردا و بارزان کرین و سه‌روک مه‌سه‌ود بارزانی به‌حس لیکری ئه‌ڤیت خاری نه‌:

- شۆرشا ۱۴ تیرمه‌هی ل سالای ۱۹۵۸ی یا عه‌بدولکه‌ریم قاسمی سه‌رکردایه‌تیا وی کری، بوو ئه‌گه‌ر کو جه‌نابی شیخ ئه‌حمه‌د بارزانی یی حوکمی خه‌نداندنی ل سه‌ر و ئه‌وی کو ۱۲ دوازه‌ه سالای مایه‌ د زندانیت حکومه‌تا مه‌لکی فه‌ ل عیراقی، ل روژا ۲۱/۷/۱۹۵۸ی عه‌بدولکه‌ریم قاسمی ئازاد کر و هه‌می بارزانییت ل نه‌فی ژی هاتنه‌ لیبورین و ریک دایی کو هه‌می بزڤنه‌فه‌ بو سه‌ر جه‌ و واریت خو ل ده‌فه‌را بارزان.

- هه‌روه‌سا (حکومه‌تا مه‌لکی)، حوکمی خه‌نداندنی یی غیابی دانا‌بو سه‌ر مه‌لا مسته‌فا بارزانی و هژماره‌کا هه‌ڤالیت وی بیت ل ئیکه‌تیا سوڤییتا به‌رپی هه‌لوه‌شاند، پشتی ۱۲ دوازه‌ه سالای دویر ژ وه‌لاتی و مالباتا خو و که‌س و کارا، جه‌نابی مه‌لا مسته‌فای بارزانی و هه‌ڤالیت خو ژ ئیکه‌تیا سوڤییتا به‌رپی زڤینه‌فه‌ و رژیما نوی یا عیراقی

وهك قههره مانیته ئازادیخواز پيشوازييا وانكر، ل روژا ۱۰/۷/۱۹۵۸ی بارزانی دگهل عهبدولكهريم قاسمی کۆم بوو، پشتهفانییا خو بۆ شوڤشا ۱۴ تیرمههی راگههاند.

● ب مکۆریا عبدالکریم قاسمی، مادی سنی ژ دهستوری بهروهختی عیراقی، یی کول ۲۷ی تیرمههی بریار ل سهر هاتییهدان؛ دانا و بۆ جارا ئیککی بوو د دیرۆکا دهولهتا عیراقی و کوردستانی دا کو برایهتییا عه ره ب و کوردا د ئیک وهلاتیدا دهیته بهجه کرن. ئەف ههر سنی خاله بۆ کوردا ل وی سهردهمی گهلهک د گرنه بوون، ئازاد کرن و زفرینا شیخ ئەحمه دی بارزانی؛ خودانی بارزان بۆ دهقهرا بارزان، هیقییهکا مهزن بۆ خه لکی دهقهری چیبوو کو وهکی ههر جار ب خودان کهفتن. ههروهسا زفرینا مهلا مستهفایی بارزانی و ههفالیت خو ژ ئیکهتییا سوڤییت بۆ عیراق و کوردستانی، ب گهرمی و تیهنهکا مهزن دا ههمی خه لکی کوردستانی و ب تایهتی دا پارتی و بزافا سیاسییا مللهتی کورد .

بیگومان هاتنا بارزانی بۆ عیراق و کوردستانی، ریکخستنی پارتی ل ههمی دهقهرا گه شه کرن.

ل سالا ۱۹۵۸ی، بۆ جارا ئیککی د دیرۆکا گوندی کهمهکا دا- بزاقهکا سیاسی یا ریکخستی و ریکخستنا پارتی ل سهر دهستی مامۆستایی خاندنگهها گوندی مه (عهلی مهحموود الداودي)، خه لکی دهقهرا کهرکووک هاته پیکئینان. ئەف مامۆستایه ل خاندنگهها گوندی کهمهکا هاتبوو دانان. مامۆستایی ناف ئینایی شانهاکه بنهکی یا پارتی دیموکراتی کوردستان ب نافی (خابوور) ل گوندی کهمهکا دانا و ژ فان کهسا

پىك ئىنا: مەلا حسين صالح^(۳)، عەبدوللا ھەجى محەمەد، مەجىد ئەيۈب، محەمەد ھەجى عەبدولرەھمان، ھەجى عوسمان، عەمەر طەيب محەمەد. مەلا حسين صالح كەمەكى ژى كرە بەرپرسى قى شانى.

ل سالا ۱۹۵۸-۱۹۶۰، رىكخستىت پارتى ل گوندى كەمەكا ب رىكا قى شانا بنەكى يا خابوور بەرفرەھ بوو و خەلك گەلەك ھاتنە ناف رىزىت پارتى ديموكراتى كوردستان، ئەف بەرفرەھىيا رىكخستى بۇ ئەگەر كو شانەكا سەرەكى ب نافى (خەبات) ھاتە پىكئىنان و ئەندامىت قى شانا سەرەكى ئەف كەسە بوون: (ئىبراھىم خەلىل، ھەسەن ھەجى ئىسماعىل، جىھاد صالح حسين)، ھەمى ژى كەمەكى بوون، بەرپرسى قى شانا سەرەكى ژى ھەر ما مەلا حسين صالح. ھەمى رىكخستىت پارتى ل گوندى كەمەكا و گوندىت دەوروبەر ب قى شانا سەرەكى قە ھاتنە گرېدان و ھەر ئەندامەكى قى شانا سەرەكى بو بەرپرسى شانەكا بنەكى.

د گەل قى بزاف و كارى رىكخستنا پارتايەتى ل گوندى كەمەكا، ئىكەتيا جوتيارا ژى ل گوندى كەمەكا ھاتە پىكئىنان و كەساتى بەرنىاسى گوندى كەمەكا (ئىسماعىل ھەجى عەبدولرەھمان) بەرپرس بوو، (عەبدوللا ھەجى محەمەد)، ئەمىن سندوقى قى ئىكەتيا جوتيارا بوو.

بزاقەكا سىياسىيا جوان و رىكخستى كەتە ناف گوندى كەمەكا و دەورو بەرا، باھرا پتر يا رىكخستىت پارتى، نەخاسمە كەسىت خانەدان

و حالخۆش بۆ خو چهك ژى كړين، ب دههكئ كورت؛ پارتى ل دهقهه ل مه بوو حزبه كا ريكخستى و خودان جهماوهرهكئ دلسوژ و چهكدار و بهرههه بۆ ههر فهمانهكئ كو سهروكاتيا وئ بدهت.

حكومهتا عيراقئ يا وى سهردهمى ب ههبوونا فئ بزافا سياسى يا پارتى ل دهقههئ نهخاسمه ل گوندئ كهمه كا دلگران بوو، ههر ئههه چهنده بوو ئهگه ر كو هندهك پهلهندار (هيجهت) ل ريكخستنئ پارتى هلئىخستن و ل دووماهيا ههيقا ۱۹۶۱/۲ئ هيزه كا مهزنا (قوات سيار) ب سهروكاتيا (عهريف سليمان زيويهى)^(۳) كو مكرن و ژ ئاليئ كورئت گافانا فه ب پيا هاتن و دگه ل تارى گهوركئ گوندئ كهمه كا دورپئچ دا و (ئيسماعيل چه جى عهبدولرحمان كهمهكى) ژ ئاف جها ئينا دهر و دهسته سهر كر و دگه ل خو برن. ل وى دهمى (عهريف سليمان زيويهى)، ناسيار ب عهريف سلو ژى پارتى بوو بنهئنى جاب دا ريكخستنئ پارتى ل گوندئ كهمه كا و گوئئ:-

دئ خو گيلچينين و گيرو كهين و هوين ژى وهرنه بهراهيكا مه بگرن و گه فال مه بكن و ب ئهگه رئ گفاشتئ ههوه دا سماهيلي بهردهين.

كو مه كا باش يا ريكخستنئ پارتى يئت چهكدار ل گوندئ كهمه كا چوونه نهالا تيا لوى ل ئاف بهينا گوندئ گرههيسى و ده رگه لا شيكه يا، بهراهيكا وئ هيزا حكومه تئ گرتن، دهه مان ده مدا هيزه كا چهكدارئ پارتى ب سهر كيشيا (ئيلي ئيكماهه يى) گه هشتنه وى جهى، ل وئ سپر و سهقه مئ و وئ تهقن و ههريا دهقهه رئ، پوليسئت حكومه تئ گه لهك

شەپلی و کەسیره ببوون، چەواگەهشتە ناف بویسا چە کداریت پارتی و بەرێ خودایێ هەمی رهخیت وان دگرتینه و کەتنه تەبکی و شەپر ژێ ژێ ناهیت بکەن، ناچار بوون ئیسماعیل هەجی عەبدولرەحمان کەمەکی بەردان.

دەرئێخستنا ئیسماعیل هەجی عەبدولرەحمانی ژ دەستێ وی هیزا حکومەتێ و زقپاندنا وی ب سەر بلندی بۆ ناف مال و مروفتیت وی ببوو جەھێ دلخۆشی و شەهنازییە کا مەزن بۆ ریکخستن و جەماوەرێ پارتی ل کەمەکا و دەقەرێ، بێگۆمان قی سەرکەفتنی؛ دل گەر ماتیه کا مەزن دا ریکخستن و جەماوەری پارتی ل دەقەرێ.

شۆرشا ئیلونى دەستپیکر

ل گوندی که مه کا، مه خاندەفانا خو به رهههف دکر بو سالا نوی یا خاندنی ۱۹۶۱-۱۹۶۲ی، ژ نشکه کئی فه رژێما عه بدولکه ریم قاسمی گفاشتن کره سهر خه باتکه ر و سیاسیت کورد و کیشه و گرفتاری بو ملله تی کورد چیکرن، هه ر ئه فه ب تنی نه بوو، هیرش ژێ کره سهر کورد و کوردستانی. سه روک مه سعود بارزانی د به راهییا په رتوکا خو دا (البارزانی والحركة التحررية الكردية، به رپه رپی ۷) یدا دیبژت: «ب کریار دیروکا چیبوونا شۆرشا ئیلونی روژا ۹ی ئیلونا سالا ۱۹۶۱ی به، ئه و روژ بوویه؛ یا کو جهیشی عیراقی ل گه له ک ده فه را هیرش کریهه سهر هیژیت کوردا و هیژیت شۆرشگیژی کوردا ژێ شیان زاخو بگرن. لی روژا ۱۱ی ئیلونی دیروکا فه رمی یا چیبوونا شۆرشا ئیلونی به، چونکی ل وی روژی فروکییت شه رکه ریٹ عیراقی ل عه سماتی کوردستانی دیار بوون و ده ست ب کریارا بومه بارانکرنا ده فه ریٹ به رفه ره ژ گوند و باژیرکییت کوردستانی کرن.

دروست ل روژا ۱۱/۹/۱۹۶۱ی فروکیین رژێما عه بدولکه ریم قاسمی گوندی که مه کا یی ئافا و تژی مروقییت سقیل بومه باران کر و د ئه نجام دا بچوپکه ک ب ناقی (به حیا ئه حمه د عه لی) شه هید کر و دو بچوپکییت دی ژێ ب ناقین (که یفی جه رجیس و زوبه یده جه رجیس) بریندار کرن.»

جارا ئیککی بو خه لکی گوندی که مه کا و ده فه ری؛ قی بومه بارانکرنا فروکا دینت، له وما ترس و له رزه کا مه زن که ته ناف گوندی و

هەر وى شەقى و ھەتا رۇژا پاشتر ھەمى خەلكى گوندى مال و حاليت خو بجه ھیلان و زوى ب زەلام ژ گوندى دەرکەفتن و پەقین و وهكى نوکا لبهرى دایى، ھەر مالەك ب رەخەكى فە چوو! لى باھرا پترا خەلكى گوندى قەستا دھۆكى و ناف باژیرا کرن. ئەم ژى پەقین و مە مال و حاليت خو بجه ھیلان و ئەم چوین، مە ب دەوارا قەستا دھۆكى کر، دھۆكى ل وى سەردەمى وهكى گوندەكى بۆش بوو، چ رەنگ و روپى باژیرا لى نەبوو.

تە دگوت فەرمانە، کاروانى ژن و زارۆك و شل و سەقەتا ئەز ژى يى دگەل وهكى زنجيرى كەتنە پشت ئىك و دو و ئارمانجا ھەميا ئەو بوو زويكا خو خلاس كەن و بگەھنە جھەكى رەحەت و تەنا. کاروان ھیدی يى بریقه دچت و دونیا ل مە بوو تارى و ئەم ماينە بریقه و گەلەك وەستياين و ناچار بوين ب شەف مینينە ل گوندى (گرى قەسرۆكا) ب رەخ دھۆكى فە، كافلە ئافاھيەك ب رەخ گوندى فە ھەبوو، ئەم وى شەقى چوینە تیقه، مالا مە دگەل يا ەمى تەيبى وان بوو، ئەو کوپ خالەتیت دايكا منن .

خەلك يى سەرگەردانە، برسى و تینى، نزانن دى چ كەن و بەرى خو كیقه دەن..! وان ماليت ئەم دگەل دا، وى شەقى تەكبیرا خو کر و بریار دان، كو دى پیکفه ئەم ئەف مالە فى دانى سالى چينە رەشىديى ل نك میسل، رەشىديى جھى شۆلى يە و دا بشيین ەيالى خو ب خودان كەين، ئەم ژى وهكو مالبات دبى خودانين و مە ژى سەرى يى ب وان مالباتيت مروقيت دايكا خو فە نا، ئەو كیقه بچن ئەم ژى يى دگەل وان دا.

رۆژا ۱۹۶۱/۹/۱۲ی بوو، مه ترومیله كا لوری گرت و پتر ژ پینج مالا، ژن و بچویك و زهلام، ئەم وهکی پهزی چوینه د پشتا قن ترومیلی دا و پستی نیفرۆیه مه ژ گوندی گری قه سروكا؛ بهریخۆ دا چاره نقیسه كی نهیار و ئەم چوینه رهشیدی ل نك میسل، ئیفا ره كا درهنگ ئەم گههشتینه رهشیدی، وی شه قن ئەم چوینه د ئافاهی قن خاندنگهها رهشیدی قه، دكهفته سهری وی باژیرکی، ل وی دهمی رهشیدی باژیركهك بوو، باهرا پترا ئاكنجییت وی توركومان بوون.

بابی من هندهك دۆست ل رهشیدی هه بوون، چهوا وان زانی كو هندهك مالیت كوردا ییت هاتینه رهشیدی، رۆژا باشر ئەو دۆستییت بابی من (كورپیت چه جی محهمه د) ی ئەو هاتنه ل دویف مه را و ئەم برینه مالا خو و مه زهلهك د ئاف مالا خو دا داف مه، گهلهك قه درئ مه گرتن و هه ر سئ دانا ژی خارن بو مه د ئینا، بهلی ئەم شكهستی بوین و كهیفا مه ب چه نهدهات، مازن دیژن: (هه ره به رهك ل جهی خو یی ب قه دره).

ئەم وهکی تهیری چهنگ شكهستی بوین و مه نه دزانی دی بۆ خو چه كهین و چاره نقیسی مه دی چلی هیت، زیده باری قن چهندی، ئەم وهکی لالا بوین و نه مه عه ره بی دزانی و نه توركومانی، دویری جه و وارا و مروف و كهس و كارا بۆ مه گهلهك یا نه خو ش بوو. یا ژ خری نه خو شتر ئەم غه ریب بوین، د دونیای دا چه ژ غه ریبی نه خو شتر نینه...!!

ئەم دو برا و خویشكهك بوین و دایكا من ژی سهری خو به قه

دنا و ب شەف و روژ كارى وى گرى بوو، بو قى حالى ئەم كەتيني و قى پەريشانى و دەربەدەرييا كولانېت خەلكى. مشەختى و دەربەدەرى مروقى ژار و تەنگەزار دكەت، بو هەمى زىندەوهرە تىشتەك ژ مشەخت بوونى و دەربەدەريى نەخوشتەر و ب ئىشتەر نينه.

كورد يا گوټى:(هەتا مروفل سەر سەرى بريټقە نەچت، مروفل قەدرى پيا نزانى). هەتا مروفل نەخوشىيا نەينىت و ژ جەھ و واريت خو و مروقيت خو دوير نەكەفت، مروفل قەدرى وان نزانى.

ل رەشىديى ئەز چوومە قوتابخانى و من پولا چارى سەرەتايى ل وپرى خانى، لى من خلاس نەكر، چونكى سالا ۱۹۶۲ى هيشتا خاندنگەھ ب دووماهى نەهاىتىن، مە مالا خو ژ رەشىديى ئينا دەووك.

خالى من مەلا عارف نافدارەكى دەووكى بوو، مالا وى ل نك مزگەفتا مەزنا دەووك بوو، مروقهكى حالخوش بوو، خانىهكى بىلا (دو تابق) هەبوو، ژورەك ل بن قەسرا مالا خو داف مە و بو چەند هەيفقەكا ئەم ماينە د خانىى وانقە، روژەكى دايكا من گوټە من:

كوپى من ژيانا مە هوسا بريټقە ناچت د ناف دەست و پىت خەلكى دا، بو مە ناقەتپىت بى شول و كار ل دەووكى، يان دقپىت ل دەووكى بو خو نيهانپيهكى پەيدا كەين و شولەكى بكەين يان دقپىت بچينه سەر گوند و مال و حاليت خو...!!

دايكا من بو مە پارچە عەردەك ل گرى پاصى كرى و مەزەلەك ژى تپدا ئافاكر و گوټە من:

كوپى من.. ئەز و خوېشك و براىى تە، دى چينه سەر مال و حاليت

خۆ ل گوندی، راسته دئی چینه بن سیبه را توپ و ته یارا، لی مرنا ب رویمهت بۆ مه خوشتره ژ فئی ژیا نا ره زیل و کولانیت خه لکی، مه زنا ژ خۆ نه گوئییه: (نانی خۆ بخۆ ب ئافی، منه تا خه لکی پافی). کورپی من سه برا مه ل باژی را ناهیت، دقیت بچینه سه ر گوندی خۆ، دا سه ره گوهمیا مال و حال و ملک و ئەملاکیت خۆ بکه ین، تو ژی هه ره د خانی خۆفه و بخۆ بخوینه و دئی مه های ژ ئیک و دو هه بت؛ ل هافین و بیهنقه دانا خاندنگه ها تو ژی وه ره نک مه ل گوندی، گوند دیهن فره هن، ما دئی ل باژی ری چ که ی؟ باژی ر دیهن ته نگن.

ل هافینا ئەز چوو مه گوندی، بۆ من گه له ک یا خۆش بوو. ل گوندی من داف چیدکر و ل بهر کانیکا فه دان و تیشکه وک و که و دگرتن و ب خودان دکرن. هه ر ژ بچویکاتی ئەز دژی کوشتنا ته یر و ته والای و هه یوانا بووم، من که یف ب سروشت و ئاف و هه وایی کوردستانی و ب تایهت گوندی خۆ که مه کا دهات. ل هافینا من گه له ک هه ز ژ نه ستنا سه ر بانی دکر، چونکی بایه کئی هوین دهات، سه قایی گوندی مه گه له ک یی خۆش و دلغه که ر بوو، ب شه ف پيشی ژی نه بوون.

گوندی مه گه له ک یی بۆش بوو، هه می ژی ب هیقییا کانیه کا ئافی فه بوون و ئافی وی کانیی (سۆرکی) بوو، نافه کا خۆش و سقک ژی دهات، کانیا گوندی مه ل هافینا؛ ئافی وی یا کیم بوو، گوندی نه چار بوون ئاف دکره گه هانی، لی ئیک روژ ژی ئاریشه ک سه را ئافی چینه دبوو.

دایکا من ئەو ل سالای ۱۹۶۳ی زقرینه فه گوندی و ئەز ژی چوو مه د

خانىيى خوۆ قه ل دهۆك و مامه ب تنى ب وئى مه ره مئى دا به رده وامىيى
بدهمه خاندنا خوۆ.

وى ده مى گوندى پيرومه را ل بن دهسته هلاتا شو رشا ئيلونى قه
بوو، حكومه تا ئيراقى بريا ر دا خاندنگه ها پيرومه را ژ گوندى قه گوھيژته
دهۆك و ئينا كره د وى ئافاهيى قوتابخانا ل به رامبه ر قه سرا ديوالى
ئاغايى قه ل گرى باسن، وئى سالى ئه ز چوومه قئى خاندنگه هئى و
پوليت چارى و پينجى و شه شئى سه ره تايى ل دويش ئيك من ل قئى
خاندنگه هئى خاندن و خلاس كر ن. پاشى ئه ز چوو مه نافنجى و ئاماده يا
دهۆك ل جهى ئاماده يا كاوه يا نوكه، من ده ست دا خاندنا خوۆ يا
نافنجى، ل وى سه رده مى ب تنى ئه ف خاندنگه ها نافنجى و ئاماده يى
يا پيگقه ل دهۆكى هه بوو و پينج سال بوون.

مه لا مستهفا بارزانی، هاته گوندی كه مه كا

شۆرشا ئیلونی ب سهرۆكاتییا مه لا مستهفا بارزانی یا بهردهوام بوو، حكومهتا عیراقی یا وی سهردهمی ب رهنگهکی هۆفانه و ب توپ و تهیارا هیرشیت بیرهحمانه دکرنه سهر گوند و دهقهر و خه لکی سقیلی کوردستانی، نهخاسمه جوتیار و گوندییا. گرانی و گوره پانا شه پری حکومهتا عیراقی دگهل شۆرش؛ که تبوو دهقهره بههدینان، چونکی مه لا مستهفا بارزانی ل قی دهقهری بوو سهرۆکاتییا شۆرش دکر، بهلی حکومهتا عیراقی نه دزانی کا بارزانی ل کیقهیه. لهوما بهردهوام ههمی دهقهر ب توپ و تهیارا بومبه باران دکر.

ل هه یفا سی ساله ۱۹۶۲ی، بارزانیی نهمر و هیزه کا مهزنا پيشمه رگا د گهل دا کو باهرا پتر یا وان بارزانی و نیروهیی بوون یی ژیهه ل ژ ئالیی گوندی بابۆخکی قه هاتنه گوندی که مه کا، سی رۆژا یی مایه ل سنوری گوندی که مه کا، ب شهف دهاتنه گوندی که مه کا و ل خانیی عه بدلایی به سی؛ ب رهخ گورستانا گوندی قه بیهنا خو ددان و دنقستن و ب رۆژ ژی دچوونه چیا یی که مه کا و جهیت ئاسی ژ بهر بومبه بارانکرنا فرۆکا و توپبارانکرنا حکومهتا عیراقی، ئەقهره جارا دووی بوو مه لا مستهفا بارزانی دهیتته گوندی که مه کا. ل پائیزا ساله ۱۹۴۴ی ژی مه لا مستهفا بارزانی دهمی گه ریانه ک ل دهقهره بههدینان کری بو دیتنا ئاغا و ماقویلیت کوردا، هاتبوو گهرماقا سه عید ئاگیی و د ریکا خو دا هاتبوو گوندی که مه کا ژی و د قی سهره دانا خو دا، بارزانی داخاز ژ ماقویل و سهرۆک عه شیره تا کر بوو، کو پشته فان بن بو شۆرشا بارزان و خو ل دۆزا ملله تی کورد بکه نه خودان و نه بنه دارده ستیت دوژمن

و داگیرکه رېت کوردستانى، ئاغا و ماقویلیت کوردا ل وی سهر ده می سۆز دابوو بارزانى و بۆ وی سویند ژى خاربوو کو دى پشته فان بن بۆ شۆرش و داخازيیت کوردا، لى مخابن گه له کا سویندا خو شکاند و ل سۆزا کو دایه بارزانى په شیمان بوون و چوونه د گه ل حکومه تا عیراقى یا وی سهرده می دا.

ژ بهر بومبه بارانکرنا به رده وام یا توپ و فرۆکییت عیراقى ل سهر ده فهرى و ب تايهت گوندى که مه کا، هنده ک ژ خه لکى گوندى که مه کا مال و حالیت خو، تهرش و که وال و ده وار و چیل و گولیت خو هیلانه ب هیثیا مروقییت خو قه ل گوندی و په قین و چوو بوونه دهۆکى و پاشى لى زفرینه فه، هنده ک گوندییا ژى خو کرنه دو مال و هنده ک مانه ل گوندی و هنده ک ژى چوونه باژیرا، یى د ماینه لگوندا، ب تنى هنده ک پیره میر و پیره ژن و زه لام ب سه لتى مانه ل سهر گوندا، دا چاقى خو بدنه تهرش و که وال و ده واریت خو.

باھرا پترا وان زه لامیت ماینه ل سهر گوندی یان پیشمه رگه بوون، یان ریكخستیی پارتى بوون، یان ژى دانعه مر بوون و نه دقیاں ژیان و گوند و جهى خو بهیلن، عه بدلایى حه جى محمه دى که مه کی ژى، وی ده می ل گوندی بوو، وی بۆ من گووت :

ده می مه لا مسته فایى بارزانى و پیشمه رگیت وی هاتینه گوندى که مه کا، سهرده دهرییه کا گه له ک مروقاتى و جامیرى دگه ل مه گوندییا دا کر و پیشمه رگه ل هه می مالا هه بوون و ب راست و ره وان و زه لالی گۆته مه: مه لا مسته فای ئەم هه می یى د ئاگه دار کرین کو قه درى

ملله تی بگرین و ب هیچ رهنگ چیناب ته عدایی ل که سی بیته کرن، دقیا پیشمهرگه وه سا خو حساب بکهن کو کوپیت فی ملله تی نه. ب راستی ژی پیشمهرگه پارێزه رپیت ملله تی نه، دقیا د هاریکار بن دگهل ملله تیدا، نابت پیشمهرگه خو فه رز که ت ل سهر گوھیت ملله تی، ملله تی چ دامه؛ دقیت ئەم سوپاسیا ملله تی خو بکهین، ئەم نه هاتینه سهیرانی و ل خاریت خوش بگهرین. نابت ملله تی مه ژ پیشمهرگا بترست، ئەم براییت ئیکین، هه می پیشمهرگه یی د هاتینه ناگه هدار کرن، نابت یی خودانا دهستی خو درپژ که نه چ تشته کئ ملله تی، هه که پیشمهرگه کی خه له تیه ک ژی کر، زویکا خه بهری بگه هینه مه دا پیرابوونا د گهل دا بکهین.

پشتی گوندی یا کریار و گوئیت پیشمهرگیت بارزانی دیتین و گوھلی بوین، که یفا خه لکی گوندا گه له ک هات و پشتراست بوون کو پیشمهرگه و شوورش دی قه درئ وان گریت و دی یا پشته فان بت بو وان و چ ئاریشا بو چیناکه ن.

خه لکی پیشمهرگه نه دیت بوون، گه له ک ژی دترسیان، به س ده می بارزانی دگهل پیشمهرگیت خو گه ریانه ک ل گوندیت ده قه را به هدینان کری و خه لکی ده قه ری ره فتار و جامیریا پیشمهرگا دیتی، خه لک گه له ک دلخوش و ئارام و پشتراست بوون کو پیشمهرگه گه له ک ب ره وشتن و دلوفانن و هیزه کا ریکخستییه و که س نه شی ت چ سه رپنجیا بکه ت و ئەف ده نگ و دوره ل ده قه ری به لافه بوون، بیگومان ئەف چه نده بوو ئەگه ر کو ملله تی باوه ری دا پیشمهرگئ کوردستانی و شو رشا ئیلونی و پیشمهرگه ی ژی ئیسباتکر کو وی ئەو هیز و شیان یا هه ی بشیت خه لکی کوردستانی و به رژه وه ندییت وی بپاریزت.

ئەف رەفتار و رەوشتى جامىرانە يى پېشمەرگا دگەل مللەتى، بۇ ئەگەر كو ئەو خەلكى گونديت خو چۆل كرين و پەفين چوينە ناف حكومەتى، جارهكا دى زفېنەفە سەر گونديت خو و ناف شورشى.

هەر چەندە وى سەردمى سەروبهرى دەفەرا مە روژ بو روژى نەخوشتەر و ئالۆزتر لېدھات و رژیما عىراقى ب توپ و تەيارا و لەشكەر كېشىن، ب هەمى رەنگا هېرش دكرنە سەر گونديت دەفەرى و هەمى بزافىت حكومەتا عىراقى ئەو بوون ژيانى ل گونديت كوردستانى نەهیلن و دەفەرى ژ مروفا و سقىلا چۆل كەن، ب فى رىكى شورشى لاواز كەن و بشكىنن، لى پشتى گەريانا بارزانى و ئەو هیزا مەزنا پېشمەرگا د گەل دا ل دەفەرى، خەلك پشتراست بوو كو پېشمەرگە و شورش يا ب هیزە و پېشمەرگە دى شىت وان پارىزت و حكومەتیت عىراقى نەشىن ئىرادا مللەتى كورد بشكىنن.

ل وى دەمى تىلى گەردى ئىكمالەيى، سەرقولەكى ب هیزى شورشى ئىلونى بوو، ل ھافىنا سالا ۱۹۶۲ى مالىت وان ل گوندى كەمەكا بوون، ل نك توپرەشا ب رەخ گورستانا گوندى كەمەكا فە، ژنكىت وان جلكىت بچويكىت خو شىشت بوون و ب سەر ھندەك تراشادا؛ دادابوون و ئەو چوو بوونە ناف گورستانا گوندى كەمەكا بو وى مەرەمى كو خو ژ بەر تەيارا پارىزن، فروكىت عىراقى ھاتن و ب رەنگەكى ھوفا نە ئەو دەفەرا جلك لى ھاتىنە رايخستن و گورستانا كەمەكا دا بەر تەقەكرنەكا دژوار و بومبەباران كرنى و د ئەنجامدا بوىكا تىلى ئىكمالەيى (نادر ھەجى حوجافايى و دو كورپت وى يىت بچويك) شەھىد كرن، ھەژى يە بېژىن كو نادر كابانىيا زەكى تىلى ئىكمالەيى بوو.

پیشمه‌رگه‌یا شه‌ر و داستانی‌ت ب نافوده‌نگ دکرن

سال‌ا ۱۹۶۲ی، پستی پیشمه‌رگا ب سه‌رکیشیا مه‌لا مسته‌فا بارزانی، چه‌ن‌دین شه‌ر و داستانی‌ت بنا‌فوده‌نگ ل ده‌قه‌را به‌هدینان ئه‌نجام‌دین، هه‌ر وه‌کی داستانا (زاویته، گه‌لیی قه‌نتارا، لومان‌ا)، جاره‌کا دی حکومه‌تا عیراقی که‌رب و کینا خو‌ داریته سه‌ر گوندی و سفیلیت بی‌ گونه‌ه و گوندی که‌مه‌کا بو‌ جارا چه‌ندی ب دژواری بومبه‌بارانکرن و د ئه‌نجام‌دا، کابانیا ئه‌حمه‌د عه‌لی، ناسیار ب (ئه‌حمه‌دی عه‌لو پیرا) ب سه‌ختی بریندار کر و پیه‌کی وی ژێقه‌کر. ئه‌ف ژنه‌ گه‌له‌کا یا ب وره و کورد په‌روه‌ر بوو، به‌رده‌وام خزمه‌تا پیشمه‌رگا دکرن و نان بو‌ پیشمه‌رگی‌ت قولی تیلی ئیکماله‌یی د په‌حت و فریدکره‌ چیا‌یی که‌مه‌کا و به‌ره‌یی زاویته.

قی بومبه‌بارانکرن فرۆکا و توپارانکرن به‌رده‌وام بو‌ سه‌ر گوندی و سفیلا، جاره‌کا دی وه‌کی هه‌ر جار، ترس و له‌رزه‌کا مه‌زن که‌ته دل‌ی خه‌لکی و خه‌لکی گوندا نه‌چار بوون ب روژ گوندی‌ت خو‌ چولکه‌ن و بره‌فن و بچه‌ن د شکه‌فتا‌فه و جهی‌ت ئاسی ل چیا‌ی و ده‌وروبه‌ری‌ت گوندی، ئو ب شه‌ف دهاتنه‌ گوندی بیه‌نا خو‌ ددا و شو‌لیت خو‌ دکرن و بو‌ خو‌ خارن و نان چیدکرن بو‌ روژا باشتر، هو‌سا ب سه‌خت و دژواری ملله‌تی مه‌ ژيانا خو‌ بریقه‌ دبر، د سه‌ر قی دژواریا ژیان و کاودانا دا، جه‌ و وارپت خو‌ نه‌به‌ردان و ب ئاخا خو‌فه‌ دگرپیدا‌یی بوون و سه‌ری خو‌ بو‌ داگیرکه‌را نه‌چه‌ماند.

فرۆکی‌ت شه‌رکه‌ر به‌رده‌وام ل هنداف ده‌قه‌را بوون، ل وی ده‌می

خەلكى گوندا ب روژى ژ بەر فروكا نەدویران ناگرا هەلکەن، چونكى هەر ناگرەك يان دويکيلەك فروکيت رژيمى ل گوندا يان ناقارى گوندا ديتبا، راست تەقە ليدکر و بومبەباران دکر.

ل وان سەرما و سر و سەقەما و بەفر و بارانا، هيشتا تارى گەورک و دونيا رون نەبوويى، خەلک ژ گوندا دەردکەفتن، گرى و قوليزينا بچويکا دچوو بەر عەسمانى، دايکيت فان بچويکا دەستيت خو بلند کرن و بو خو لاقا ژ خودى دکرن و دگوت: (خودى تو مالا فان فان زالم و زوردار و داگيرکەرا خراب کەى ييت فى زولم و نەحەقيى ل مە کوردا و فان بچويکيت مە ييت بيگونەهە دکەن، خودى ما مە کوردا چ تاوان کرينه کو ئەف زالمە هو ب سەرى مە و عەيالى مە دئين؟! خودى تو تو لا مە ژ فان زالمە فەکەى، خودى ئەوا ئەو ئەو زالمە ب سەرى مە دئين، تو ب سەرى وان بينە). سال هاتن و سال بورين و لاقا و هەواريت دايکيت کوردا کرين، خودى قەبلاندىن و هەمى ئەو زالم و زوردار ييت ستم ل کوردا کرى، گەهشتنە زبلدانا دىروکى، ئەو زولما وان ل کوردا کرى، هەمى ددفا را دەرکەفت.

کاودان ل دەقەرا مە گەلەک دژوار و نەخوش بوون و هەندەک گونديبا تەحەملا فى سەختى و دژواريا ژيانى ل بن سيبەرا توپ و تەيارا و کيماتىيت ژيانى نەکر و ب ئیکجارى گوند بەردان و چوونە ناف باژيرا، بەهرا پترا خەلکى مانە ل ناف شورشى. هەندەک مالا ژى بچويکيت خاندنى هەبوون، دگەل بنەدارەکى چوونە باژيرا و زەلاميت هەندەک مالا ژى ب سەلتى مانە ل گوندى. ل دەقەرا مە

دۆسكییا خه لكی گوندی كه مه كا گه لهك زه حمهت و په ریشانی و ده ربه ده ری و مال و پیرانی و مال سوۆتن یا دیتی، لی هه ر كورد په روه ر و پاقر مان. ل شو رشا ئیلونی ل گوندی كه مه كا (۵۱) پینجی و ئیك كه س پيشمه رگه بوون و هه ر ژ سالا ۱۹۶۱ی حه تا ۱۹۷۵ی پيشمه رگیت خه لكی گوندی كه مه كا ل سه رانسه ری ده قه ریت كوردستانی خزمهت و خه بات یا كری و حه مو كه مه کی^(۴) كه سه كی قه سه خو ش و نیزیکی مه لا مسته فا بارزانی بوو، سه رقولی كه مه کییا بوو. هه روه سال گوندی كه مه كا؛ به یزترین ئورگان و ریکه ستنیت پارتی هه بوون و گوندیت ده ورو به ر ژی پیقه دگریدایی بوون.

شۆرش هاته رېكخستن

ل ساللا ۱۹۶۲۱۱۹۶۱ئى، پشتى پېشمەرگا ب سەرپەرشتىيا راسته وخوڤيا جه نابى مهلا مسته فايى بارزانى، چه ندين كريات له شكه رى يىت نهوعى وهكى داستانا (به رى كه ر و زاويته و گه لى قهنتارا و لومانا) يىت كرين و ده قه را به هدينا هه مى پاقر و رزگار كرى ژ هيزيت حكومه تا عيراقى و دارده ستيت وى، ده قه ر هه مى كه ته بن ده ستى پېشمەرگا و شورش ئيلونى و ب تنى ريكيت سه ره كى نه بن ب روژ مابوونه د ده ستى حكومه تيدا، ئه و ژى ب ترس و به رده وام پېشمەرگا بويسه بو هيزيت حكومه تى ل سه ر قان جادا د دانان و درييت كوژه ك ل هيزيت حكومه تى ددان.

چونكى شورشى سه ركرديه تيه كا (قياده كا) هه كيم هه بوو، خه لكى ژى باوه رى پى هه بوو، ب ده مه كى كورت شورش گه له ك ب هيز كه فت و خه لك گه له ك لى خرغه بوون و چه ك و سيلاحه كى مه زن و هه مه جور كه ته ده ستى پېشمەرگا، ئه قه بوو ئه گه ر كو هه مى ده قه را به هدينان هه مى كه ته بن ده ستى شورشى و پينگافيت مه زن بو پيشقه هافيتن.

دا كو باشت و ريكخستىتر شورش كونترول هه مى ده قه را بكه ت و قياده كرن و سه ركيشيه كا ريكوپيك ژ ئالىى له شكه رى و جه ماوه رى و ئيدارى و مه يدانى قه بيته كرن، هزر ل هندى هاته كرن؛ كو دقيا ل هه ر ده قه ره كى، پېشمەرگا قياده ك هه بت دا ب ريكوپيكى كار و بزاف و چالاكييت وان بينه ريكخستن و ده قه ر بينه كونترول كرن، ل هه ر ده قه ره كى ل دويف سه روه رى خو كاروباريت خو بريقه به ت، ئه قه

بوو ئەگەر کو جه نابئی مهلا مستهفا بارزانی ئەف بریاره دان:-

- هیژا (ئه سعده خوشهفی)^(۰)، وه کو سه ر له شکه ری ده فها ده هینان.

- هیژا (هلی خه لیل خوشهفی)^(۱)، وه کو به پرسئی له شکه ری ل ده فها ده وک.

- هیژا (عیسی سوار)^(۲)، وه کو به پرسئی له شکه ری ل ده فها زاخو.

- هیژا (حسو میرخان دوله مه ری)^(۳)، وه کو به پرسئی له شکه ری ل ده فها شیخان.

جارا ئیکئی هلی خه لیل خوشهفی، باره گایئ هیژا ده وک دانا شاوریکی، پاشی فه گوهاسته شکه فت خه مرایئ ل گوندئ چرانی و پاشی بره گه لناسکئی و ما لوپری هه تا ریککه فتتا ۱۱ ئادارا سالا ۱۹۷۰ئ، د نافه را قیادا شورش ئیلونئ ب سه روکاتیا بارزانی و حکومه تا عیراقئ یا وی سه رده می دا هاتییه کرن.

وه کی بۆ من هاتییه گوئن: سه عید خلیل خوشهفی، به ری هلی خه لیل خوشهفی؛ به پرسئی له شکه ری یئ ده فها دو سکیا و ده وک بوو، لی پشتی حکومه تا عیراقئ ل سالا ۱۹۶۳ئ هیرش کرییه سه ر چیا یئ مه تینا، ب مه ره ما داگیرکنا ده فها به روارئ بالا و ژ نافرننا شورشئ، سه عید خلیل خوشهفی، هیژه کا پيشمه رگا ژ ده فها دو سکیا و ده وک بر و ده هوارا پيشمه رگا دا چوو بوونه شه ری چیا یئ مه تینا، د قئ شه ری دا پيشمه رگه شیان هیرشا له شکه ری عیراقئ و جاشا بشکینن، لی مخابن سه عید خلیل خوشهفی ب دژواری هاته بریندار کرن و قیجا نه شیا وه کی جارن به رده هواویئ بده ته ئه رکئ خو، قیادا شورشئ بریار

دا كو عەلى خەلىل خوشەقى، وه كو بهرپرسى لەشكەرى ل دەقەرا دەھۆك بېتە دامەزراندن.

ل نافەراستا سالىت شىستا ل ھەر دەقەرەكا بەھدىنان، يان ژى ل سنورى ھەر قەزايەكى، شورشى ھىزەك چىكرن و قى ھىزى قىادا دەقەرا خو ژ ئالىي لەشكەرى و ئىدارى و ئەمنى و جەماوهرى قە دكر. عەلى خلىل خوشەقى بوو بهرپرسى ھىزا دەھۆك، عىسى سوار بوو بهرپرسى ھىزا زاخو و بارەگايى وى ل گەلىي ھارىنا بوو. حسو مىرخان دولەمەرى بوو بهرپرسى ھىزا شىخان و بارەگايى وى ل گوندى شكەفتى بوو. ئەسەد خوشەقى ھەر ما بهرپرسى دەقەرا بەھدىنان و لەشكەرى ئىك و بارەگايى وى ل گوندى قومريى بوو ل دەقەرا بەروارى بالا. ل سنورى ھەر ھىزەكى جىگرەك و بهرپرسەكى ئەمنى و ئىدارى ھاتنە دانان، ل دەستپىكى ل ھىزا دەھۆك فارس كورەماركى بوو جىگرى عەلى خەلىل خوشەقى، پاشى عەبدولرەزاق گەرماقى^(۹) بوو جىگرى عەلى خەلىل خوشەقى و عەبدوللا گەرماقى ژى بوو بهرپرسى ئىدارى. وى دەمى سىستەمى قوللا ھەبوو، ھەر قولەكى بهرپرسەك و جىگرەك بوو كار و بارىت عەسكەرى ھەبوون و راستەوخو ب بهرپرسى ھىزى قە دگرىداى بوون. ب دروستى ھەمى پىشمەرگە د قان قولادا ژ ئالىي عەسكەرى قە ھاتنە رىكخستن. ل دەقەرا بەھدىنان و سنورى ھىزا دەھۆك ھەر ژ دەستپىكا شورشا ئىلونى، قوليت پىشمەرگا ھاتبوونە چىكرن و ئەف كەسە سەرقول بوون:

— فارس كورەماركى^(۱۰).

- تىلى گىندەل ئىكماله يى.
- قادر ئاله كىنى^(۱۱).
- حەمۆ كە مەكى.
- مەھدى حەسەن نزاركى.
- سلىپان سەعيد، ناسيار ب (عەريف سلۆ).
- حەسەن عەلى گەرماقى^(۱۲).
- فەيىسەل حەسەن نزاركى^(۱۳).
- محەمەد حەسەن باجلورى^(۱۴).
- محەمەد عەلى ئىبراھىم^(۱۵)، ناسيار ب (محەمەدى عەلۆ لەيلا).
- ئەحمەد حەجى محى لىناقايى^(۱۶).
- صادق گەلناسكى^(۱۷).
- دەرويش بېسفىكى^(۱۸).
- جەمىل سەدىق زىوكى^(۱۹).
- ئەمىن ئۆزمانى^(۲۰).
- مەمۆ كورەماركى^(۲۱).
- ئەحمەد سەيفەدىن^(۲۲)، ناسيار ب (ئەحمەد گۆيى).
- جاسم كورەماركى^(۲۳).
- رەشىد سمۆ گىرفىلى^(۲۴).
- نەعمۆ سەمەد^(۲۵).

— عەبدى سەمۆ گىرغىلى^(۳۶).

— خالدا قەسارى^(۳۷).

— سەلىمان بەندى^(۳۸).

ھىندەك ژ ڧان سەر قولا شەھىد بوون و ھىندەك ژى نەشيان بەردەوام بن و روينشتە خوارى و پېشمەرگاتى بەتالكر، لى مان پاقژ و كورد پەرورە و كەسانىت دلسۆز، ھەندەكا ژى كور و مروڧىت خو دانانە جھى خو و بوونە بەرپرس.

ل سالا ۱۹۶۴ئى ھەتا ۱۹۶۸ئى، (سرى) ھاتنە چىكرن و پاشى ژى (بەتالىيۇن)، ھەتا سالا ۱۹۷۵ئى دىبەردەوام بوون. گەلەك ژ ڧان سەر قولا دەورىت جودا جودا يىت دىتەن، ھەر ۋەكى فارس كورەماكى، يى بوويە بەرپرسى لىژنا دەۋك يا پارتى.

دەمى شەرى د ناقبەرا ھكومەتا عىراقى و شۇرشا ئىلونى دا دەستپىكرى، ل سالا ۱۹۷۴ئى ھىزا دەۋك چار بەتالىيۇن ھەبوون، دگەل سربەكا پشەفانىي (سرى اسنادا دەۋك) يا چەكى گران. ھەيكەلى بەتالىيۇنىت ھىزا دەۋك ئەف كەسە بەرپرس بوون:

۱- ھەسەن عەلى گەرماڧى، ئامر بەتالىيۇن.

۲- قادر نورى ئالەكىنى، ئامر بەتالىيۇن، بەدەل ماروئىسى؛ جىگر.

۳- فارس كورەماركى، ئامر بەتالىيۇن، جاسم شاھىن كورەماركى؛ جىگر.

۴- نەعمو ۋەمەد، ئامر بەتالىيۇن، ئىسماعىل مەمەد لىناقايى؛ جىگر.

۵- مەمەد ھەسەن باجلورى، ئامر سرى اسنادا دەۋك.

۶- ھسنى شىخى سىلكى^(۳۹) ئامر سرى زىرەفانىت تابەت يىت ئامر ھىزى دەۋك.

۷- سەلىم ئەحمەد چېيى^(۳۰) ئامىرىيى زېرەقانىت بارەگايى ھىزا دەۋك.

ل بەھارا سالا ۱۹۷۴ئى، ھەسەن ەلى گەرماقى، ل رۇزا ۱۹۷۴/۵/۱ئى ھاتە شەھىد كىرن و شەھىد بوونا وى، جارەكا دى ھىزا دەۋك گوھۆرىن ئىخستە ھەيكەلى يەكەيىت خۆيىت لەشكەرى و ب فى رەنگى ل خوارى:-

۱- محەمەد ھەسەن باجلورى، ل جھى ھەسەن ەلى گەرماقى، بوو ئامىر بەتالىۋن و (طاھىر لىناقايى)^(۳۱) ژى بوو جىگىرى بەتالىۋن، ئەف كەسىت ناقىت وان ل خارى ژى د گەلدا، ئامىر سىرى بوون:
أ- مستەفا ەبدولقادىر لىناقايى^(۳۲).

ب- سەدى ئۆسمان^(۳۳)، ناسىار ب (سەدى ئۆس گەرماقى).
ت- بەھجەت ساركى^(۳۴)، پلەكا ژ ئەفسەرى كىمتر ھەبوو، بوو مەسئول سىرىا پۆلىسا، ئەف پۆلىسە ئەو بوون يىت كو بكم ل سالا ۱۹۷۴ئى پشتى شەرى دەستپىكىرى، ھاتىنە ناف شۆرشى، ئىكەم جار فوجەك بۆ پۆلىسا ھاتە چىكرن و (ەدنن زاخۆيى) بەرپىس بوو، پاشى مروقىت وان پەرت و بەلاقەبوون و چوونە دەقەرىت خو، يىت ل سنورى ھىزا دەۋك سىرە بۆ ھاتە چىكرن و سەب بەتالىۋنا محەمەد ھەسەن باجلورى قە بوون.

ھەر سىرەك (۱۲۰) سەد و بىست پىشمەرگە بوون.

۲- قادر نورى ئالەكىنى ما ئامىر بەتالىۋن و بەدەل ماروئىسى جىگر بوو، ئەف كەسىت ناقىت وان ل خوارى ژى دگەلدا ئامىر سىرى بوون:
_ ھەمۆ كەمەكى.

- عادل گولى^(۳۵).
 - صادق گه لناسكى.
 - شېخ سەلام دەرگەلى^(۳۶).
 - ۳- فارس كوره ماركى هەر ما ئامر به تاليۇن، جاسم شاهين جيگر بوو، ئەف كەسپت ناپىت وان ل خوارى ژى ئامر سرى بوون:
- شەفيق حەسەن كوره ماركى.
 - شەريف حسيّن كوره ماركى.
 - قادر گەربە راسكى^(۳۷).
 - سليمان سەعيد بەندى.
 - ۴- نەعمۆ صەمەد، ئامر به تاليۇن بوو، ئىسماعيل حەجى محى؛ جيگر بوو، ئەف كەسپت ناپىت وان ل خوارى ژى ئامر سرى بوون:
- خالد مستەفا قەسارى.
 - عەبدى سمۆ گرڧىلى.
 - خەليل مرارى^(۳۸).
 - رەشىد حەجى محى لىناقايى^(۳۹).
- صالح حەجى زيۆەيى ژى بوو ئامر سرىئ اسنادا دھۆك ل شوينا محەمەد حەسەن باجلورى و ئەحمەد عەلى قورعۆ نزاركى بوو جيگرى سرىئ .
- ل دەستپىكا شۆرشا ئيلونى، مللەت و خەلكى كوردستانى تېھنىي كوردايەتیی و ئازادىيا كوردستانى بوون، مال و حال و روحا خو ئېخستبوونە د خزمەتا شۆرشى دا. ل دەستپىكا شۆرشا ئيلونى و حەتا

رېككهفتنا ۱۱ی ئاداری ل سالا ۱۹۷۰ی، باهرا پتر یا پېشمه رگا ل ده قه را بههدینان بپاریت خو تغه ننگ و فیشهك و رهخت بۆ خو کریبوون و شورش پی دکر و بهره فانی ژ ماف و رویمهت و ئاخا کورد و کوردستانی دکر، د سهر قی چهندی را؛ روحا خو ژی دکره قوربانی ژ بۆ ئازادییا مللهت و وهلاتی خو؛ بی بهرامبه ر و ههمی ژی خو بهخش بوون.

ل وی سهردهمی؛ باهرا پتر یا تغه نگیته پېشمه رگا (ئنگلیزیته قوت و دریش، برنو، ئەلهمانی، صهلیب، سیپتیر، پۆلهندی، ۱۲ میل و جفنه) بوون.

ل سالا ۱۹۶۲ و ۱۹۶۳ی پېشمه رگا گهلهك چهله نگیته بهرکهفتی کرن و دریته مهزن ل هیزیته حکومهتا عیراقی دان، نهخاسمه ل زاویته و لوماننا و زاخو و دهشتا فهیدی و جهیته دی، ل قان چهله نگییا، پېشمه رگا گهلهك چهك دهست كهفت و چهكهکی نوی كهته دهستی پېشمه رگا، وهکی کلاشینکووف و تکتاریووف و رهشاش فیکه رس و توپیته ۲ و ۳ گری و سمینووف و رهشاش پلیموك و ده بانجه ژی مشه بوون.

به عسىيا سياسه تا قركرنى و براندنا كوردا بكار ئينا

ل ساللا ۱۹۶۳ئى؛ پشتى به عسى هاتينه سهر دهستهه لاتى و هه فپه يمانا سى قولى د گهل مسر و سوريا چىكرى، بو ليدانا بزاڤا رزگار پخووازا ملله تى كورد ب سهرؤكاتىيا مهلا مسته فاين بارزانى، به عسىيا سياسه تا عهر د سؤتنى (سياسة الارض المحروقة) دژى گوند و خه لكى كوردستانى بكار ئينا. له شكه رى سوريى و مسرى ژى راسته وهوخو پشكدارى د هيرشكرنادا كر بو سهر كوردستانى، گفاشت و هيرش بو سهر ده قهر و گوندىت كوردستانى دژوارتر ليهات، لى پيشمه رگيت كوردستانى ژى ب ميرخاسى به رسينگى وان گرت و درييت كوژهك ل وان دان، نمونه ژى بو قى چهندى ل نافه راستا هه يفا كانوينا ئىكى ساللا ۱۹۶۳ئى، شه هيد هورمز مهلك چكوىي^(۴۰) و پيشمه رگيت د گهل دا ل ناف به ينا ئالوكا و فديديى؛ بويسهك بو هيزا هه فپشكا هه سى دهوله تا دانا و چهندين ئالياتيت وان سؤتن و چهندين عهسكه رى وان ئىخسيركن و كوشتن و چه كه كى باش ژى دهستكه فتى ئينان و خو فه كيشان. ب ريكى فه ههندهك پيشمه رگا گوتى: مه چه له نغييه كا باشكرر، بهس مخابن مه ترومبيليت عهسكه رى نه سؤتن!! هورمز مهلك چكو تورپه بوو، گوته پيشمه رگا ما هه وه ئه و ترومبيل نه سؤتينه؟ سترانبىژى مى (حه سه ن عه لى خه نجه ر)، ب ستران دىيژت: جاره كا دى هورمز مهلك چكو زڤرى سهر وى جادا فديديى و ئه و ترومبيليت عهسكه رى سؤتن. د وى نافه ينيدا، هيزه كا مه زنا عهسكه رى سوريى و عيراقى ژ مىسل د هه وا عهسكه رى خو دا هات و بو شه رپه كى گران د ناف به ينا پيشمه رگا و وى عهسكه رى دا و فيشه كيت هورمز مهلك چكوىي خلاس بوون و نه فيا

ب ساخی بکهفته دهستی دوژمنی و ب ده بانجا خو چهند گولله ل سه ری خو دان و خو شه هید کر، ده می پیشمه رگا زانی هورمز شه هید بوو، ده مملده ست هیزه کا دی یا مه زن یا پیشمه رگا هیرش بره سه ر وئی هیزا له شکه ری سوربی و عیراقی، پشتی شه ره کن گران پیشمه رگه شیان ته رمی هورمز مه لك چکوی رزگار که ن و نه هیلا بکهفته دهستی دوژمن و ئینا ل ده قه را بن دهسته لاتا شو رشی فه شار ت.

ههروه سال هافینا سال ۱۹۶۳ی، هیژی ت حکومه تا عیراقی و جاشا، ژ مانگیشکی هیرشه کا دژوار ئینا سه ر هیژی ت پیشمه رگا ل چیا یی دیراگژنیک، ب وئی مه به ستی کو گوندی دیراگژنیک بسوژن، ل وی ده می پیشمه رگی ت قولی شه هید محمه دهی عه لو له یلا و ده رویش بیس فکی ل وی چیا یی بوون، عه لی ئه بیزی د دیرگژنیک د په رتوکا خو دا (بیره اتتین شو ره شگیری د دیروکا کوردستان دا)، د به ره پری ۲۵ و ۲۷ یدا دیژت: «پیشمه رگه ی پیشوه خت پیزانین هه بوون کو دی حکومه تا عیراقی روژا ۱۹۶۳/۷/۱۵ی هیرشی ئینته سه ر چیا یی دیراگژنیک و د فیان بهین گوندی دیراگژنیک بسوژن، ل وی روژی سه عه ت (۴) چاری سپیدی پیشمه رگه ی سه نگه ری ت خو ل سه ری چیا ی گرتن و هیشتا هه تاقی نه هلاتی، جاشا و جهیشی عیراقی و چهند که تیبت توپا و ده بابا و فروکی ت شه پری و ب پشکداریا جهیشی سوربی، هیرش کره سه ر سه نگه ری ت پیشمه رگه ی ل چیا یی دیراگژنیک، ل وی شه ری پیشمه رگا و ب تایه ت پیشمه رگی چه له نگ و میرخاس نه زیر ئه بیزی د دیرگژنیک به رسینگئی وئی هیزا مه زنا حکومه تا عیراقی گرت و نه هیلا ئیک پینگاف بینه پیش».

وی سه ر ده می بیهنقه دانا من یا هافینی بوو، ئه ز ژ یی ل گوندی

كهمهكا بووم و مالیت مه ژ گوندی ره فیبوون و چوو بوونه گهرا كه ركی ل سادیی ل سنورئی ناقاری گوندی دیراگزنیك، جهی مالیت مه لی، نیزیکی شهری بوون و مه گوهل دنگ دنگا بوردمانكرنا توپ و ته یارا و هیرشا جهیش و جاشا و دهنگی تهقی و شهری دبوو، هیرشا حكومهتا عیراقی ب دژواری یا بهردهوام بوو، بو سهر سهنگه ریت پیشمه رگا و ئەف هیزا حكومهتی نه شیا بهین چیاپی بگرن، شههید نه زیر ئەبیزی دیرگزنیکی ره شاش برنویهك فیبوو، دگوته پیشمهگا بهس هین بو من فیشهكا بینن، حكومهتا عیراقی ب ههمی هیزا خوڤه یا بیمنهته، ئیقاری سهعت چار ته یارا ب جهی پیشمه رگا و شههید نه زیری زانی و ب دژواری ئەو جه بومبه بارانكر و ل ئەنجام چهند ساچمه ب سهری نه زیر ئەبیزی دیرگزنیکی كهفتن و دهملدهست شههید بوو، ئیكه م كهس یی كو گازی پیشمه رگا كری وهرن نه زیر شههید بوو، سلیمانی میرخانئ بیشینکی بوو، پیشمه رگه مانه ب شههید نه زیری و جهنازی وی فه، محمهدهئی عه مو سیفا؛ پیشمه رگه كی زهلام باشبوو، شههید هلگرت و دا پشتا خو و ههتا ئینایه سهر كانیا میرگی ل روژ ئافایی گوندی دیراگزنیك. مهلا سلیمان دیرگزنیکی ژی گوته من: من ئەف پیزانیه ل سهر شههید نه زیری هه نه، كو سلیمانی میرخانئ دگهل جهنازه ی دا بوو ههكو ژوردا ب چیاپی دا ئینایه خاری و پاشی سیاری دهوارا كر و بره گوندی بابوڤخکی فهشارت.

پشتی شههید بوونا نه زیری، لاوازی كهته جه بهه ی و جهیش و جاشا ئەف چهنده بو خو ب دهلیفه زانی و ب سهر چیاپی كهفتن، خهلكی گوندی دیراگزنیك ژی، بهس روحا خو خلاس كر و ژ گوندی

دەركەفتن و قەستا بەر روپيارى شەمرەخى كرن و ھندەك رەفین و
چوونە گوندى بۆتۈشى، جاش زى ھاتنە نافا گوندى و ئەو گوندى
ھندى بۆش، ھەمى سۆت و كافل و وپرانكر.

چيروكا مېرخاسىيا شەھىد بوونا نەزىر ئەبىزىد دېرگۈنكى، گەلەك
ل دەقەرا دەھۆك دەنگقەدا، چونكى خويشكا وى رەشاش بېرئووا وى
ھلگرت و بېيار دا كو ل شوينا براىى خو ببتە پېشمەرگە.

ھەر د وى شەرى چىايى دېراگۈنكى دا، ل رۇژا ۱۹۶۳/۷/۱۵
پېشمەرگەيى چەلەنگ و مېرخاس (مووسا مستەفا يونس بەندى) زى،
ل وى ھېرشا جەيش و جاشا دا بوو سەر چىايى بېسفىكى شەھىد بوو،
شەھىد مووسا د گەل قولى دەرويشى بېسفىكى پېشمەرگە بوو، جەنازى
مووسا بەندى؛ پېشمەرگا ھەلگرت و ل چىايى ئىنا خارى و پاشى ب
دەوارا قەگوھاستە نافا گورستانا (شېخ ماوى) يا ب رەخ سەرەكانىيا
سادىي - ئاقارى گوندى كەمەكا قە ل وپرى قەشارت، مووسا بەندى
يى ب ژن و مال و عەيال بوو، دو كور و كچەك ل پاش خو بجه ھىلان .

د گەل فان ھېرشىت بەردەوام يىت رۇژما عىراقى بو سەر گوندىت
دەقەرا دۆسكىيا، باھرا پتر يا رۇژا، فروكىت عىراقى زى گوند و ب
تايەت گوندى كەمەكا بومباران دكر و ب شەف زى ب توپىت دویر
ھاڧىژ ژ لىوا كەڧلەسنى گوند و ئاقار دەھاتنە توپيارانكرن و نەدھىلا
خەلك ل چۆلى و ئاقارا زى قەھوويىت و بچويك ب شەف ژ بەر ویر
ویرا فان توپا نەدئقستىن، ئەف چەندە بوو ئەگەر كو جارەكا دى
خەلكى گوندا، گوندىت خو بەردان و چۆل كرن و قەستا شكەفتا و

جهیت ئاسى كرن و بۆ خو كوك چيكرن و گهلهك ب نه خوشى و سهخت و دژوارى بهردهوامى دا ژيانا خو، لى زیدهبارى قى سهروبهرى هنده نه خوش و ب ترس و ب زهحمهت، خهلك يى ب دؤزا خو و ئاخا خوڤه گريدايى بوو، ب ساناهى دهست ژى بهرنه دان، د سهر قان ههمى نه خوشيا را، خهلك خودان موراله كا بلند بوون و ل دويڤ سهروبهرى؛ بزاف دكرن شۆل و كاريىت خو يى جوتيارى و گوندا بريڤه دبرن و خزمه تا شۆرش و پيشمه رگايه تى ژى بكهن.

ل تهباخا سالا ۱۹۶۳ى هيزه كا پيشمه رگا، بويسهك بۆ هيزه كا لهشكهرى عيراقى ل سهر ريكا دهوكزاويته ل راستا گر بچيكي گه رمافا دانا و دربهكى كوژهك ل هيزيت لهشكهرى عيراقى دا، لى مخابن د قى شهري دا پيشمه رگى گنج و لاو و ميخاس (تهها مهلا قاسم گه رماقى) هاته شههيد كرن.

شۆرشى ئىداره كا رىك و پىك دانا

ل هەمى گوندیت بن دەستەھلاتا شۆرشا ئیلونى قە ژ بلى بەرپرستىت حزب، ل هەمى گوندا بەرپرستىت ئىدارى ژى شۆرشى دانابوون، شۆل و كارى وان هەكە پىشمەرگە هاتبانه گوندا؛ دا ل سەر مالا بەلافە كەن بۆ نان خارنى يان هەكە بەرۆكيت شەپرى پىشمەرگەى پىدقى ب نانى هەبا، دا جابى دەنە قان بەرپرستىت گوندا، كا چەند نان قىابان، دا بۆ پىشمەرگا ژ مالا كۆمكەن و ب دەوارا بۆ پىشمەرگا فرىكەن، هەر قان بەرپرستىت گوندا؛ پۆستىت حزبى و پىشمەرگا ب رىكا گوندىيا و كەسىت باوهر پىكرى دگەھاندنە جەئى مەبەستى. ل هەمى گوندا ژى شانە هەبوون، قان شانە دەھا ئىك ژ دەرامەتا جوتيارا وەردگرت بۆ شۆرش و پىشمەرگا، جوتيار و گوندىيا ب كەيفا دلئى خۆ؛ خويك ژ داھاتىئى خۆ ددا شۆرشى، هەكە جوتيارەكى نەقىابا قئى خويكى بدەت چ گفاشتن ل سەر نەدھاتنە كرن. من ب خۆ يا دىتى هەكە شانەى ژ بەر بىحالىيا جوتيارەكى (خويك) تاپوو ژى نە وەرنەگرتبا، ئەو جوتيار عاجز دبوو و ئەو ب خۆ دچوونە دويف شانەى را و دگۆتئى وەرە باھرا شۆرشى و پىشمەرگا ژ دەرامەتا من راکە.

ل وى دەمى؛ شۆرشى چ شىيان نەبوون، خودانكرنا پىشمەرگا و برىقەبرن و ئىدارەكرنا شۆرشى، هەمى ب هىقىيا ھارىكارىيت مللەتى قەبوو. قەگوھاستنا قى قىت و قنىاتئى شانە ل گوندا كۆمكرى گەلەك ب دەست پاكى، ب رىكا زبارى و دەوارىت گوندىيا دھاتە قەگوھاستن بۆ عمارىت شۆرشى ل جەپىت ئەمىن و تەنا، هەر عومبارەكى ژى مەسئولى خۆ ھەبوو.

هیرشیت حکومه تا عیراقی بهردهوام بوون

ل هه یفا ۱۹۶۳/۹ ئی جهیش و جاشا ب پالپشتیا توپا و فروکا؛ هیرشه کا دژوار کره سهر ده قهرا دۆسکییا، ل چهپانکی گوندی که مه کا پیشمه رگیت هیزا دهۆک بهرسینگیت فی هیزا مهزنا دوژمنی گرت و شه په گئی گران قهومی و پیشمه رگا نه و هیزا مهزنا جهیش و جاشا شکاند و راهیلایی حه تا ده رگه لا شیکه یا. بهر بهرکی نیفرۆ جهیشی حکومه تی ژ هه می ئالیافه چهپانکی گوندی که مه کا دا بهر توپا و هنجنی، هندی توپا لیدان و جاره کا دی جاشا هیرش کره سهر چه په ریئت پیشمه رگا، ئاگر بهر ببوو وی ده قهرا شه ر لئ و دونیا بوو دویکیئل و دویمان و ته مه دی، پیشمه رگه و جاش ب ناڤ ئیک و دو که فتن و بو شه ری مان و نه مانئ و پیشمه رگا زه به کی مه زن ل جاشا دا و ب خرابی شکاندن و په قین و پیشمه رگا راهیلایی حه تا سهر جادا گشتی ل کوریت گافانا.

لئ ب مخابنی د فی شه ری چهپانکی دا، سئ پیشمه رگه هاتنه شه هید کرن و ته رمیت وان ژی د ناڤ ئاگری دا هاتنه سو تن، سه لیم نه سعد خوشه فی^(۴۱)، ئامر هیزی ده قهرا ئامیدی ل شورشا ئیلونئ، ل روژا ۲۰۲۲/۳/۱۸ ب ریکا هه فال سیابه ند سیلکی^(۴۲) گوته من: د شه ری ب نافوده نگی چهپانکی گوندی که مه کا دا، هیزا پیشمه رگیت کوردستانی دو شه هیدیت میرخاس و چه ند بریندار دان، ناڤیت شه هیدا نه قه نه: (خه لیل شیخو سپینداری، مزویری، بارزانی. سلیمان لاچ سپینداری، مزویری، بارزانی.

خه لیل و سلیمان، ژ وان پیشمه رگا بوون ییت کو پشکداری د

شۆرشا دووی یا بارزان دا ب ریبه راتییا شیخ ئەحمەد بارزانی ل سالیٓت (١٩٣٢-١٩٣١) یدا کری، ههروهسا پشکداریا د شۆرشا سی یا بارزان ب سهروکاتییا مهلا مستهفا بارزانی دا ل سالیٓت (١٩٤٣-١٩٤٥) یدا کری، یی د گهل بارزانی د ههوارا کوومارا کوردستان ل مهاباد دا چوین، ل سالا ١٩٤٧ ی د گهل مهلا مستهفایین بارزانی د ریقه چوونا دیروکی دا ب شهر ل سنوری سی وهلاتا دهرباز بوین و چوینه ئیکه تییا سوڤیٓتا بهری، ل ویری ماین ههتا سالا ١٩٥٨ ی، عهبدولکه ریم قاسم هاتییه سهه دهستهلاتی ل عیراقی، جارهکا دی ئه و یٓت فهگه ریاینه کوردستان و وهکی قههره مانیٓت نازادیخواز، پيشوازییا ل وان هاتییه کرن .

ل سالا ١٩٦٣ ی؛ قولی شههید هه مو کهمهکی، کو باهرا پتر یا وان پیشمه رگیٓت د گهلدا کهمهکی بوون، د گهل هیزا حسو میرخان دولمه هری ل دهقههرا ئاکری دا بوون، پشکداری د چه ندین شهپرین مهزندا کربوون ل وی دهقههری، ئیک ژ وان شهپریت ب نافودهنگ کو قولی هه مو کهمهکی کری، شهپر بهرسینگ گرتنا هیرشا جاشا بوو، بو سهه ر گوندی (راس العین و شوخی)، جیگری هه مو کهمهکی؛ (ره مهزان سهه عید هه لی کهمهکی) د وی شهپریدا ب دژواری بریندار ببوو، مام ره مه زانی بخو بو من گوٓت: (مارگریٓت)^(٤٣) و (جورج) ی بابی وی یی برینیٓچ د ههوارا مه هاتن و پشکداری د شهپر دا کرن، ههتا کو پیشمه رگا جاش شکاندین، پاشی نه ز فهگوهاستمه باره گایٓ هیزا شیخان ل شکهفتا گوندی شکهفتی ل ناف بهرواری ژیرییا و جورجی برینیٓچ بوو، وی چاره سهه ریا من کر ههتا نه ز ساخ بویم .

ل پانیزا سالا ١٩٦٣ ی ده مٓ حکومهتا عیراقی زانی کو باهرا پتر یا

پیشمه‌رگا یی ده‌ه‌وارا شه‌رێ چیا یی مه‌تینا چوین، گه‌له‌ك پیشمه‌رگه‌ ل ده‌قه‌را دۆسکییا نه‌مانه‌، حکومه‌تا عیراقی هیژه‌کا مه‌زنا جه‌یش و جاشا و ب پالپشتیا توپیت دویر هافیز، هیژه‌کا ده‌ملده‌ست کره‌ سه‌ر گوندی که‌مه‌کا و ئەف گوندی که‌فنا‌ر و بۆش، کو نیزیکی سه‌د ۱۰۰ مالا بوون هه‌می سو‌ت و کافل و وێران‌کرن. ئاقار و ده‌خل و دان و قیت و قنیات و مشتاخه‌ و میشی‌ت هنگفینی ژێ، هه‌می سو‌تن و ژ نافیرن و خه‌لکی گوندی جاره‌کا دی مشه‌خت و ئاواره‌ و مالویران کره‌نه‌فه. د قی هیژشا جه‌یش و جاشادا بۆ سه‌ر گوندی که‌مه‌کا، ژ بلی زیانیت مادی، پیره‌میره‌کی (۸۰) هه‌شتی سالی یی بی گونه‌ه‌ب نافی (تا‌هر مووسا) شه‌هید کرن و گوندی ژێ هه‌می ره‌قین و مال و حالیت خو‌ بجه‌ه‌ هیلان و ل ده‌قه‌ری پهرت و به‌لافه‌ ببوون، هه‌ر ماله‌ک ب ره‌خه‌کی فه‌ چوو، هه‌تا گوندی بابۆخکی و شاوربکی و بۆترشی ژێ که‌مه‌کی چوو بوون. مالباتا من ئەو ژێ دگه‌ل گه‌له‌ك گوندي‌یت مه‌ ییت دی، جاره‌کا دی ره‌فی بوون و بۆ ئالیی بابۆخکی و گه‌لیی گولی فه‌ ل سنوری گوندی بۆترشی چوو بوون.

نه‌خۆشترین کاودان بۆ کوردستانی و ده‌قه‌را مه‌ ئەو کاودان بوون ییت کو به‌عسی ل سالا ۱۹۶۳ی هاتینه‌ سه‌ر ده‌سته‌لاتی ل عیراقی، به‌عسیا سیاسه‌تا کوشتن و ژ نافیرن و نه‌هیلا‌نا ژیا‌نی ل کوردستانی په‌یره‌و دکر. ل دو قووناغا ل سه‌ر ده‌می شو‌رشا ئیلونئ، کو به‌عسی هاتینه‌ سه‌ر ده‌سته‌لاتی ل سالا (۱۹۶۳ و ۱۹۶۹)ی، تاوانی‌ت مه‌زن دژی ملله‌تی کورد و خه‌لکی کوردستانی ئەه‌جامدان، ب هیژی‌ت مه‌زن ژ جه‌یش و جاشا،

ب تانك و زریپۆشا و توپ و فرۆكا و بومییت ناپالم؛ هیرش دكرنه سهه
 گونديت كوردستانی و دسوۆتن و خهلكی وان یی به لنگاز ده ربه دهه دكرن
 و تالان دكرن و گونديیت بی گونه هه و سقیل دهیلانه بی مال و حال و
 په ریشان دكرن و جینوساید دكرن. زیده باری قی چه ندی تاوانیت مه زن
 دزی گونديیا و سقیلا نه نجامدان و قه تل و عام دكرن، هه ر وه کی ل
 سالا ۱۹۶۹ی ل گونديی ده كان ل ده قه را ناحیا قه سروكی ل زنجیره چیا بی
 خیری (۶۷) شیست و حه فت ژن و زاروك و پیره ژن و پیره كال د شكه فتی
 قه سوۆتین. هه روه سال سالا ۱۹۶۹ی ل گونديی سووړیا ل ده قه را سلیقانه یا
 سهه ب ناحیا باتیلی قه نه فسه ره کی شو فینی و دلر هق و به عسی، (۳۹)
 سیه و نه هه ژن و زاروك و زه لام ژ موسلمان و فه لیت نه رهنه د کوتانه كا
 په زی قه كو مقه كرن و ته قه لیكرن و هه ر هه می كو شتن.

روژ بو روژ گفا شتییت به عسییا ل سهه ر گونديیا و ده قه رییت كوردستانی
 دژوارتر لیده اتن، ل بیرا منه كو ل (۲۴) ده مژمیرا، به رده وام بومبه بارانكرنا
 ب توپ و فرۆكا ل سهه ر گونديیت مه بی راوستیان یا به رده وام بوو، وه لی
 هات كو جوتیاره ك نه دشیا بو خو كاره کی بكه ت. قی سهه روبه ری ب ترس
 تا راده کی ژیان راوستاند و به ره مه میت چاندنی كیم بوون نه خاسمه ده خه
 و دان و روین و تو ف چا و شه كر ژی بده ست نه دكه فتن.

وی خه لكی چا هه ی و شه كر نه ی شینا شه كرئ میویژ ب چایی
 قه دخار، صابین ب ده ست نه دكه فت، ژنكیت شه هه رها؛ وه کی دایكا
 من صابین ژ كه زوانا چیدكر. ل قی سهه روبه ری خه لك ناچار بوو بچنه
 كاروانا ل ده قه رییت شیخان و گونديیت (ئه لكیشی (القوش)، بوژا و
 خورزا) بو كرینا قیت و قنیاتی و روینی و شه كر و تو فچای و صابینی.

هەمى كەسا ژى پى چىنەدبوو بچنە كاروانا، چونكى پارە و پىرەھ و دەوار نەبوون. ل وى سەردەمى ئەم د بچويك بوين و نەيىت كاروانا بوين، لى مە ھىستەك ھەبوو داىكا من داف خەلكى گوندى ب نىقى دبرە كاروانا، دەولەت سەرى قى ھىستەرى مە ھەمى گاڤا تىشت و قىت و قىيات و ھەتا شەكر و تۇڭچا ژى ھەبوو، لى گەلەك خەلكا نەبوون، مالىت مە ژ گوندى دەرکەتبوون و پەڭبىون و چوو بوونە سادىن، بېھنقەدانا خاندنگەھى بوو، ئەز ژى ژ دەۋك ھاتبوومە نك داىكا خو وان، دا بتە دەرنگى شەقى و گەلەك جارا ئەم د نىستىن؛ داىكا مە دا ژنويكا چا چىدكر و ئەم ژ خەو رادكرىن و دگۆتە مە:

- رابن چايىن قەخۇن؟
 - من خو دگەل عاجز كر و من دگۆتى ما وەختى چا قەخارنى يە قى نىشا شەقى؟
 - قىچا پا چ بكم كورپى من؟ خەلكى نىنە، مە ژى ھند نىنە بدەينە قى زۆمى ھەمىن.
- شان كاودانا خەلك گەلەك بىحال كر بوو، من بخۇب چاقىت خو يا دىتى ھندەك مالىت بۆش ب مروفا، ل قى زۆما ئەم لى، ژنكىت وان سىپىدى زويكا دچوونە ئاقارى ل سەر رىكا شخرە دكىشان و ناڤا پرىزا بو خو ئىشى قىددان و ھەتا ئىقارى، دا وان ئىشيا ئىبن و قەقوتن و دەنە باى و وى دەخلى؛ دا ب دستارى ھىرن و دا كەنە شلك ل سەر سىلئ و دا دەنە بچويكىت خو، ل وى سەردەمى ژيان ب قى رەنگى يا سەخت و دژوار بوو، لى خەلكى گوندىت خو بەرنەدان و باوهرىيەكا مەزن ب كوردايەتى و شۆرشى ھەبوو.

ئاشىيەكا بەرۋەخت

پشتى كۆل دووماھىيا ھەيڧا دو ساللا ۱۹۶۴ئى، سەرۆك كومارى
 عىراقى عەبدولسەلام عارفى ب رىكا ئىزگى بەغدا دانپىدان ب
 ھندەك مافىت كوردا كرى، ۋەكو ئىيەتەكا پاقژ؛ جەنابى بارزانى
 ئىك ئالى بىيار دا شەر بىتە راوستاندن و دەرەت دا حكومەتا
 عىراقى كا دى بىيار بۆ كوردا چ كەت. بىگومان ئەف شەر
 راوستاندنە دەرەتەك بوو كو شۆرش باشتر خو رىكىپخت و دا
 مللەت ژى بېھنا خو بىدەت. كەيفا مللەتى گەلەك ب قى بىيارا
 بارزانى ھات، داىكا من و خویشك و براىى من، ئەو ل دەۋك
 بوون. زىپىنەفە سەر گوندى، پشتى بېھنقەدانا ھافىنى دەستپىكرى
 و خاندنگەھا دەرگەھىت خو گرتىن، ئەز ژى چوومە گوندى و مە
 دەست دا ئاڧا كرنا خانىى خو يى كو ھاتىيە سوۆن و كافلكرن، ل
 ۋى دەمى گوندى كەمەكا پتر ژ ۱۰۰ مالا بوو، ب تنى دو ھوۆستا بىت
 ئاڧا كرنا خانىيا ل گوندى كەمەكا ھەبوون، ئەو ژى توفىقى ئەحمەد
 باكۆزى و عەباسى مریەمى بوون. پترىا خانىيت كەمەكىيا ئاخ و لىنە
 بوون، خەلكى بۆ خو بىرىن و قان ھەردو ھوۆستا خانى ئاڧا دكرن.
 گەلەك گوندىيا خو كرنە ھوۆستا وان بخو خانىيت خو ئاڧاكرن.

ل سەر دەمى عەبدولكەرىم قاسمى و بەعسىا، چ پىنگاف بۆ
 چارەسەرىيا ئارىشا كوردا و شەر راگرتى نەھاتنە ھافىتن، ئەو ل
 ۋى باۋەرىى بوون كو دى زوىكا شۆرشا شكىنن و ژ ناف بەن و
 ناھىلن. نىرىن و رەفتارا وان د گەل كوردا يا رەگەزپەرستى و شوڧىنى
 بوو، ب تنى سىياسەتا كوشتن و سوۆن و وپرانكرنا كوردستانى د ھزر

و مه ژيىي رايه دارپت عيراقى دا هه بوو، عه بدولسه لام عارفى ژى هندهك پينگاف هافيتق كو شه پر راوستت، لى ب تنى ته كتىك بوون بو هندی كو خو بهيز بيخن.

لى ئەف شه پر راوه ستيا نه بو دەمى ساله كى د خزمه تا شورشى دا بوو، ههروه سا ملله تى ژى بيهنا خو باش دا و كاروكوكى خو بو داها تى كرن .

ل پائيزا سالا ۱۹۶۵ئى ل چه ندين ده فه را حكومه تا عيراقى و جاشا جاره كا دى ب پالپشتيا توپ و فرؤكا، هيرش كرنه سهر ده فهرپت رزگار كرى ل سنورئ هيزا دهوك و شپخان و زاخو.

د دەمى حه فتييه كى دا جه يش و جاشا ژ مانگيشكى هيرش كره سهر گونديت به ندا و كوريمى و بهرؤشكا سه عدينى و ئەف گونده سؤتن، ههروه سا هيرش كره سهر گونديت زيوكا عه بوئى و گوندى بانه صؤرا و دقيان بگه هنه باره گايى هيزا دهوك ل نهالا شاوريكى، لى پيشمه رگيت هيزا دهوك به رسينگى وان گرت و نه هيلان بينه پيش و هيزا زاخو ب سهر كيشيا عيسى سوار ژى، دهه وارا هيزا دهوك هاتن و گه هشتنه مهيدانا شه پرى و پشتى شه پره كى گران، ئەو قووه تا جه يش و جاشيت حكومه تا عيراقى شكاندىن و راهيلايى حه تا ناحيا مانگيشكى و ده فه را ئازاد كرى ژ هه مى هيرشكه را رزگار كر.

ههروه سا ل سالا ۱۹۶۵ئى جه يش و جاشا هيرشه كا مه زن كره سهر گوندى نزاركى ل رؤژه لاتى باژيرى دهوكى، لى پيشمه رگه هيئت قولى مه هدى حه سه ن نزاركى؛ لى هاتنه ده ست و ئەف هيزا

حكومه تا عیراقی ب سهرشۆری شكاندن و ههتا دهۆك راهیلائی.

بۆ جارا گه له كۆ؛ هیزیت حكومه تی هیرش كره سهر چیاپی بیسفی و دیراگژنیک، ل پائیزا سالا ۱۹۶۵ ئی هیزه كا مهزنا (قوات سیاره و جاشا) جاره كا دی هیرش كره سهر چیاپی دیراگژنیک و بیسفی، قه وه ته كا پێشمه رگا یا محمه د عه لو له یلا و ئەحمه د سه یفه دین گۆی، نه ركی وان ل وی چیاپی بوون، ب میرخاسی كه تنه شه ره كنی گران دگه ل وی هیزا حكومه تا عیراقی، هه ردو قولیت مه مۆ كوره مارکی و جاسم كوره مارکی ل هنداف گه لی پیزیكی و بستیری بوون، ده می گو ه ل ده نگی شه ری بووی، ده ه وارا پێشمه رگا دا چوون و پشتا هیزیت حكومه تی گرتن و دربه كی كوژه ك ل فی هیزا هیرشه را حكومه تی دا و ده نجامدا (۶) جاش كوشتن و (۳) سی ژی ئیخسیر كرن و ب ده ها ژی بریندار كرن و ترسه كا مه زن كه ته دلئ هیزیت حكومه تی و وره یا پێشمه رگا و خه لكی ده قه ری ب فی كریارا پێشمه رگا كری گه له ك بلند بوو. د فی شه رییدا ب تنی چه ند پێشمه رگه بریندار بوون.

پشتی چه ندین جارا هیزیت حكومه تا عیراقی ب هاریكاریا جاشا هیرش كرینه سهر چه پانكی گوندی كه مه كا ب وی مه ره می دا كو بگه هنه كویراتیا ده قه را دۆسكییا و وان گوندیت بهر رۆ گه رمی بسۆژن، ژ ئالیی پێشمه رگا فه ده هاتنه شكاندن، ل پائیزا سالا ۱۹۶۵ ئی جاره كا دی هیزه كا مهزنا حكومه تا عیراقی ژ جه یش و جاشا و ب پشته فانیا توپییت دویر هافیژ و فروكیت شه ری هیرشه كا دژوار كره سهر چه پانكی گوندی كه مه كا و شه ره كنی گران قه ومی، مه ره ما

حكومهتى ئەو بوو ب چ قىمهته كا هەبت بگه هنه گوندى بابوڭكى
 و بسوژن، لى قى ھىزا ھىرشبەرا حكومهتا عىراقى، نەشيان بچنە
 پىش و چ ئارمانجا بدەست فەبىنن، ھىزا حكومهتا عىراقى ب توپ
 و تەيارا ئەو دەفەرا پىشمەرگا سەنگەر لىدانائىن توپ بارانكرن و
 ب تەيارا ژى بوردومانكرن و د ئەنجامدا دو پىشمەرگە ھىت مېرخاس
 ھاتنە شەھىد كرن، ئەو ژى (سەدىق مەلا حسىن سندورى و
 يوسف ئىسلام قارقاراقاى. د فان ھەمى ھىرشا دا يىت كو جەيش
 و جاشا كرىنە دەفەرا دۆسكىيا، وەكو پشتهفانى پىشمەرگىت ھىزا
 زاخو ب سەركىشىيا عىسى سوار د ھەوارا پىشمەرگىت ھىزا دھۆك ب
 سەركىشىيا ەلى خەلىل خوشەفى دا ھاتىنە و شەپرەكى مېرخاسانە
 كرىيە و ھىزا ھىرشكەرا حكومهتا عىراقى بو سەر فان دەفەرئىت
 شوړشى شكاندىنە.

ھەر ل دووماھىيا سالا ۱۹۶۵ئى، ھىزىت حكومهتا عىراقى ژ جەيش
 و جاشا؛ بەردەوامى دا ھىرشىت خو بو سەر دەفەرا دۆسكىيا ھەر
 ژ (قەشەفرى و چىايى تەحا بگرە ھەتا گوندى پىرومەرا و گەرماقا
 سەئىد ئاغايى و باكوزى، و گوندى نزاركى مەبەستا فان ھىزىت
 حكومهتا عىراقى ئەو بوو كو وان گوندىت پشتا گەلىى دھۆك و
 دەوروبەرىت دھۆك، ھەمىا بگرت و بسوژت و دربەكى ل ھىزىت
 پىشمەرگى كوردستانى بدەت ل وان دەفەرا. لى ھىزا پىشمەرگى
 كوردستانى ب سەركىشىيا راستەوخوئا ئامر ھىزى دھۆك؛ ەلى
 خەلىل خوشەفى و بەرھەقىيا وى و قووەتا د گەل دا ل مەيدانا شەپرى،
 شيان ل فان ھەمى بەرھەيا ھىزا ھىرشكەرا حكومهتا عىراقى پىس

بشكینن و نه هیلا ئیک بهۆست ژى بینه پیش و ده فه را رزگارکری و شۆرشى و گوند پاراستن.

ل بهرەیی قەشەفری نەعمۆ صەمەدی و ئەو سەر قول و پیشمەرگیت د گەل دا، بەردەوام بەرسینگى هەر قوووەتە کا حکومەتا عیراقى دگرت، کو دقیان بینن گوندی قەشەفری و دیرا قەشەفری بگرن، چەندین جارا جەیش و جاشا خو جەرباند و هیرش ئینا سەر گوندی قەشەفری، مەخسەدا وان ئەو بوو بارەگایى بەتالیوئا نەعمۆ صەمەدی بگرن و بسۆژن، لى پیشمەرگا هەمى ئەف تیریشت حکومەتا عیراقى دشکاندن و هیزیت وان ب سەرشۆرى قەدگەرینا نەئاخیریۆ خو.

ل بهرەیی چیاى تەحازى، هیزیت حکومەتا عیراقى و جاشا و ب پالپشتیا توپ و فرۆکا، هیرش ئینانە سەر سەنگەریت پیشمەرگا، لى سەر قولی چەلەنگ ئەحمەدی حەجى محى لیناڤایى و ئەو پیشمەرگیت د گەل دا، شیان بەرسینگى وى هیزا هیرشەرا حکومەتا عیراقى بگرن و نه هیلا ئیک بهۆست بینه پیش.

ل بهرەیی گوندی پیرومەرا و گەرماڤا سەعید ناڤایى و گوندی باکوژی، ل پشت گەلیی دھۆکى، هیزیت حکومەتا عیراقى و جاشا هیرش کرنە سەر قان گوند و دە فه را، لى هەردو سەر قولیت میرخاس محەمەد حەسەن باجلورى و حەسەن عەلى گەرماڤى و پیشمەرگیت د گەل واندا شیان بەرسینگیت وى هیزا مەزنا جەیش و جاشا و ب پشته قانییا فرۆکا و تانکا بگرن و پیس ژى شکاندن و حەتا

گهلىى دهۆكى راهىلايى.

ل مىحوهرى نزاركى ژى، فهىسه ل و مههدى نزاركى و
پىشمهرگىت د گه لدا دهوره كى مهزن هه بوو ل بهر سىنگ گرتنا
هپرشىت حكومه تا عىراقى و نه هپلان بگه هنه ده فه را وان.

ل ههمى بهر هپىت شه رى هپرشىت حكومه تا عىراقى هاتنه
شكاندن و ئەف چهنده بوو ئە گهر وره يا پىشمهرگا و خه لكى ده فه رى
گه لك بلند بوون و حكومه ت بى هيقى بوو كو قىجا نه شىت ل
چ ده فه را بىته پىش.

ئەف سه ركه فتنىت پىشمهرگا ل ههمى ده فه را، بوونه ئە گهر
كو ئىدى پىشمهرگه بته هپزه كا هپرشه بر بو سه ر هپز و
داموده زگه هپت حكومه تا عىراقى ل سه ر رىكىت گشتى و ناف باژىر
و باژىركا. ده فه رىت ئازاد كرى و ل بن سىبه را شو رشى بوونه كه توار
و واقعه ك، هنده ك جارا حكومه تا عىراقى هپزىت مه زن ژ جه يش و
جاشا و ب پالپشتىيا تانك و زرىپوش و فروكا كومه تى دكرن و هپرش
دكرنه سه ر هنده ك ده فه را، به لى ئەف هپزىت حكومه تى نه دشىان
گه لك درىزىى بده نه هپرشىت خو و چ ئارمانج بده سته نه دئىنان
و ژ ئالىى پىشمهرگا فه د هاتنه شكاندن و زىانىت مه زن قى دكه فتن.

ل سالا ۱۹۶۵ئى، حكومه تا عىراقى گه لك هپرش كرنه سه ر
ده فه رىت كوردستانى بىت بن سىبه را شو رشى فه، ب تايهت ل
سنورى هپزا دهۆك، لى ئەف ئىرشه ههمى ژ ئالىى پىشمهرگا فه
هاتنه شكاندن. حكومه تا عىراقى وه ك تو له ستاندى و ترساندى

خه لکی ئیکه م جار بوو، بومییت ناپالم بکار ئینان، هه ر د قی
سالی دا گوندی مه که مه کا ب چه ند بومییت ناپالم هاته بومبه
بارانکرن و جهی ئەف بومبه لیداین ئاف لی ده رکهت بوو، هند
کویر کر بوون، بومبه کا ناپالم ژ فان ییت کو هافیتینه گوندی
که مه کا نه په قی بوو...!! دو سالا پتر ما که س نه بو چ عیلاجی لی
بکهت، پاشی ئامر هیژی دهۆک عه لی خه لیل خوشه فی؛ که سه ک
ب ناقی (که له ش باتیفی، گولی) فریکره نک مه ل گوندی و ل مالا
مه بوو، من ژی هاریکارییا وی کر، که له شی ئیکه م جار قه بسوونا
وی بومیی فه کر دا نه په قت و چه ند روژا ما پیقه و ب مشاری ئاسنی
د نیقه کی را بپی و پتر ژ سی فه ردییت تینتی ژی ئینانه ده ر بو
هه نده سا شوړشی مه فریکرنه باره گایئ گه لناسکی باره گایئ هیزا
دهۆک.

بریاریت شۆرشى د خزمهتا مللهتى دا بوون

بۆ پاراستنا ژيان و سلامهتيا وهلاتييت گونديت ههفسوى دگهل
 حكومهتى دا، ل سالا ۱۹۶۷ى شۆرشى بریار دا كو چو كریاریت
 لهشكهرى ل نيزيك گونديت سهر جادییت گشتى دژى دامودهزگههيیت
 حكومهتى نهتینه كرن. حكومهتا عیراقى ئەف چهنده دزانى، لهوما
 باهرا پتر یا جارا وان خو د ناف گوندا و خهلكى سفیل دا فهشارت.
 لى مخبن ل وی سهردهمی حكومهتا عیراقى پابهندی چ یاسا و داب
 و نهريتیت مروقاتی نه دبوو، سهردههرييا وان دگهل مللهتى كورد دا
 یا نه مروقاتى و شوفینی بوو، بۆ چارهسهركرنا ئاریشا رهوايا مللهتى
 كورد؛ ب تنى وان هزر ل ریکا بكار ئینا هيىزی و دژواریى دژى مللهتى
 كورد دكر. ههكه جارهكى حكومهتا عیراقى شهپر ژى راوستاندا، ب تنى
 بۆ هندى بوو، دا خو باشتر ريك بيخن و بهيىز بيخن و پیلانهكا دژوارتر
 دژى شۆرشا ئیلونى بجه بكن، دهستههلاتييت بهغدا چ رهوايى نه دا
 داخزييت كوردا.

یا ژ ههمیى ب ترستر و خرابتر؛ ئەو بوو، كو دهستههلاتداریت
 بهغدا يیت نوينهراتيا هزرا نهتهوهيى یا عهرهباتيى دكر؛ پيگيرى ب
 چ ريككهفتن و گوتن و سۆزا نه دا و نه دكر، ههكه د لاوازبانه دا داخزا
 دانوستاندى د گهل شۆرشى كهن، دهما بهيىز دكهفتن دوپر ژ ههمى
 بنه مايیت ئەخلاقى و مروقاتى، دا دوباره هيىشا كهنه سهر كوردستانى.
 هيىشيت وان ژى ب تنى ل سهر گوندا و ئيشاندنا خهلكى سفیل و بى
 دهستههلات بوو.

وهكو نمونه، ل سپیده زویهكی دگهله تافهلاتنی و لهه یفا جار، سالای 1967ی، دهستیپكا بهاری یه و بارانا هاتی و ئهردی تهرو شله، بیهنا بهحشتی یا ژ دونیایی دهیت و سهقایهکی خوشه و دونی ژ یارههت و تهنایه، ژ نشکهکی فه ب خافلهتی رژیمای عیراقی ژ ئالیی گوندی مهمانی فه ب رهنگهکی هوفانه و ب فروکییت ئنگلیزی (هۆك ههتهر) هیرش کره سهر گوندی کهمهکای یی ئافا و تژی مروف و تهقه له گوندی و گارانای گوندی ب رهخ گوندی فه کر، دئه نجامدا چه ندیچیل و گول و دهوار کوشتن و بریندار کرن و ترس و له رزه کا مهزن ئیخسته ناف گوندی، له وی ده می مه ژ ی هیستره کا رهنگ شینا گه زوانی یا لاوه بوو، ژ یانا مالا مه ب هیفیا سهر پشته فی هیستری فه بوو، له فی تهقه کرنا فروکییت عیراقی ئه ف هیسترا مه ژ ی کوشتن و ئه م هیلاینه له سهر له پا و بی پیره هه. فی هیرشا فروکا بو سهر گوندی کهمه کا، ژ بلی کو ترس و له رزه کا مهزن ئیخسته دل خه لکی، جاره کا خه لک نه چارکر کو ب روژ ژ گوندی ده رکه فن و ب شه ف بزقنه گوندی.

تیکه‌لی کارێ سیاسی و حزبیه‌تی بووم

ب دێژاھییا دیرۆکا هه‌می حکومه‌تیت ل عیراقی هاتینه سه‌ر ده‌سته‌لاتی، کورد ییت ب جودایی خواز و کریگرتی و ریگر ل قه‌له‌م داین، لی ئەف بۆچوونا وان یا شوڤینی یا دویره ژ هه‌می راستیا، ئەز نزانم ئەو تیناگه‌هن یا نه‌ڤین خۆ تینگه‌هینن؟ ملله‌تی کورد و کوردستانێ تایبه‌مه‌ندیا خۆ یا نه‌ته‌وه‌یی و جوگرافی و وه‌لاتی یا جودا ژ عه‌ره‌با یا هه‌یی، ئەفرۆ یان سوبه‌هی دڤیت ده‌سته‌لاتداریت عیراقی ڤی راستی بزانن و سه‌ره‌ده‌رییه‌کا ئاقلانه و باه‌تییانه د گه‌ل داخاز و مافی‌ت ره‌وا ییت کوردا دا بکه‌ن.

یا خویایه‌ کو ئەو زۆلم و سته‌م و بیدادییا دیرۆکی یا ل سه‌ر ملله‌تی کورد هه‌یی، به‌ره‌ڤاژی هه‌می یاساییت نافنه‌ته‌وه‌یی و یاساییت خوداوه‌ندانن، چونکی کورد ژێ مروڤن و مافی هه‌بوون و ژیانه‌کا ئازاد و سه‌رفه‌راز و ب رویمه‌ت ل سه‌ر ئاخا خۆ یا هه‌یی، چ که‌س و چ ئالییا ئەو حه‌ق نینه ب زۆری ڤی مافی ژ کوردا بستینت.

وه‌ک گه‌نجه‌کی کورد من زویکا هه‌ست ب ڤی بیدادییا ل سه‌ر کورد و کوردستانێ هه‌یی کر و هه‌زرا کوردایه‌تی و وه‌لاتپاریزی ئه‌ز ئازراندم و پالدام کو خۆ ل دۆزا ره‌وا یا ملله‌تی خۆ بکه‌مه‌ خودان، هه‌ر ئەڤه بوو ئەز تیکه‌لی کارێ پارتایه‌تی و سیاسه‌تی بووم.

د که‌توار دا؛ هه‌رۆ ل ده‌ۆکی ب کریار من ب چاڤیت خۆ دیت کا چه‌وا زه‌لامیت ئەمنا عیراقی وه‌کو که‌رچۆڤا و ب که‌رب و کین، ب نه‌فه‌سه‌کا شوڤینی، یی ب دژواری سته‌م و زۆردایێ ل ملله‌تی کورد و

خه لکی کوردستانی دکهن، رۆژانه من دیت گوندیت کوردا دهاتنه بومبه بارانکرن و سۆتن و کافل و ویرانکرن ژ ئالیی لهشکهری عیراقی ڤه. خه لکی سڤیل دهاتنه کوشتن و مال ویرانکرن و مشه ختکرن و ده ربه ده رکرن و تالانکرن. رۆژانه مه دیت و مه گوھلی دبوو، کو گه نهچ و لاوین کوردا ب تاوانیت بی بنیات دهاتنه گرتن و ئەشکه نهجه دان و زیندانی کرن و گه له ک ژی دهاتنه خه ندقاندن. رۆژانه من دیت کا چه وا سیاسه تا شکاندن و گرتنا کورد و کوردستانیا ب ره نگه کی ریکخستیا ژ ئالیی زه لام و ده زگه هین ئەمنی و لهشکهریا عیراقی ڤه دهیته نهجامدان. هه ر تشته کی ژ دهستی حکومه تا عیراقی هاتبا دژی ملله تی کورد و خه لکی کوردستانی دکر، سیاسه تا براندنی و نه هیلانا ژیاننی ل کوردستانی پهیره و دکر، هه تا که وال و ده وار و ره ز و باغ و پاوان و سروشتی کوردستانی ژی دهاتنه کوشتن و ستن و ژ نافبرن.

مالا مه ل گوندی که مه کا بوو، ل بیهنڤه دانیت رۆژیت پینچ شه مبه و ئەینیا و هاقینا، ئەز ژ دهۆک دچوومه گوندی ل مالا خو و نک دایک و خویشک و برایی خو، من ژ نیزیک پيشمه رگه و کادریت پارتی دیتن و ل نک د روینشتمه خواری و پیکڤه مه سوچهت و گه نگه شه دکرن و ئەز گه له ک ب وان داغبار دبووم. زیده باری قی چه ندی؛ گه له ک گوندی و مروڤیت من ییت لیزم ژی پيشمه رگه بوون و ئەز داغباری وان ژی بووم و فان هه می ئە گه را ئەز پالدام بيمه خه باتکه ر و پيشمه رگه.

پيشمه رگا و شورشی و کوردایه تی؛ گه له ک باندورا خو یا ئەرینی ل سه ر هزر و بیر و که سایه تیا من کر بوو، له وما ژ دل هیقی و مرادا من ئەو بوو بيمه پيشمه رگه و تیکه لی شورشی و خه باتی بيم و

خزمەتئى بۇ رزگاركرنا كورد و كوردستانئى بكەم.

پېشمەرگا ئى گەلەك ئەز د قىيام و باوهرى ب من دهات و گەلەك جارا ئەز ئ ئالىئى وان قە دهاتمە راسپاردن كو هندهك كارا بۇ بكەم، من ئى ئەو كار و ئەرك ب خەمخورى و ئەمانەت ئەنجام ددان. گەلەك جارا پېشمەرگا داخازا تشتىت سادە ئ من دكرن كو بۇ ئ دھۆك بىنم. داخازىت وان باهرا پتر دەقموسك و پەركىت جگارا بوون، من ئى بۇ دئىنان و وان ئ من وەرندەگرتن هەتا من پارە ئ وان وەرندەگرتبان، گەلەك جارا ئى من پىزانىن و نان و خارن دگەھانده پېشمەرگا ل دەوروبەرىت دھۆك.

كەيفا من گەلەك دهات هەكو من شۆلەك يان خزمەتەك بۇ پېشمەرگا و شۆرشى دكر، ئەز دلخۆش دبووم؛ هەكو من پېشمەرگە و مروقىت خو يىت پېشمەرگە ددىتن و من شانازى بخۆ دكر كو من مروقىت د ناف شۆرشى و پېشمەرگا دا هەين. وهكو جەحىلەك و دلسۆژەك بۇ كورد و كوردستانئى بزاقت من ئەو بوون روژ بۇ روژ پتر ب شۆرشى و پېشمەرگا قە بهيمە گرىدان. ئىيى من (۱۴) چارده سال بوون كو من قىاي بيمە ناف رىكخستىت پارتى .

ل گوندى كەمەك شانەك سەرەكى و رىكخستەك ب هپزا پارتى هەبوو، كادرى لىژنا دھۆك (سلىمان بوئى)، بەرپرس و چاقدىرىكرنا قان رىكخستنا دكر و هەيفانە دهاتە گوندى و كۆمبوون دگەل رىكخستىت پارتى دكرن، باهرا پتر يا كۆمبىنال مزگەفتا گوندى كەمەك دهاتنە كرن.

ئیکه مین کادر کو گۆتییه من وه ره نافی ریزیّت پارتی؛ هیژا (سلیمان بۆتی) بوو، ل گوندی که مه کا، ل بهر دیواری مزگه فتا گوندی چاقپیکه فتنه ک دگه ل مندا کر و وه ک ئالیگره کئی پارتی ئەز ب ریکخستنیت پارتی فه گریدام ل گوندی که مه کا. ل وی سهرده می به لافۆک گه له ک دکیم بوون و ب تنی کادر بوۆ خه لکی دئاخفتن. جاره کئی سلیمان بۆتی به لافۆکه ک داف من، شه ف بوو من نه دشیا بخوینم، سبیدی من ئینادهر دا بخوینم کا بابه تنی به لافۆکئی چییه؟ ته ماشه دکه می هۆزانه کا (صهبری بۆتانی) یه ب نافی (شفان).

من ل باژیری دهۆک ب نهینی کار و خه باتا خو یا پارتایه تیی دکر و گه له ک هه فال من هه بوون، پشتی کو ل سالا ۱۹۶۶ئی هنده ک رویدان و شه ر د نافی ره ا خانده قانیّت پارتی و ئالیگریّت جه لالییا دا ل نافتجی و ناماده یا دهۆک چیبوین، سه روبه ری مه خانده قانا گه له ک نه خوۆ و ئالۆز بوو. مامۆستاییت عه ره ب ژی گه له ک گفاشتن دکر نه سه ر مه خانده قانا و ئەم خانده قان دشکاندین و سه ره ده ربیه کا نه ل ئاست دگه ل مه دا دکر، ئەف سه ره ده ربیا مامۆستاییت عه ره ب دگه ل مه دا گه هشته وی ئاستی کو فیجا مه ته حه مل نه ما. ئەف چه نده بوۆ ئەگه ر کو ل دووماهییا وه رزی خاندنا ل سالا ۱۹۶۶ئی، ئەز و مامۆستایه کئی میسلی ب نافی (نائیل ئەفندی) لیککه فتنین و من دا بهر به را و ره فی چوو د ئیداری فه و ئیداری ژی ئەز گرتم و گه له ک ئەز ئیشاندم، دا من ژ خاندنی ده ریخن و راده ستی ئەمنا دهۆک که ن، لئ چیا یی دیوالی ئاغا و ره شید ئاغایی وه کو مروفاینی و عه شیره تی خو ل من کره خودان و گه ف ل مامۆستا

ناییلی و ریقه بهرئ خاندنگه هئ کرن و گوئنی:

ئه م قه بیل ناکه ین هوین عه مه له کئ ل ئه حمه د بداغی بکه ن..!!

ئه ف مایتیکرنا ئاغا بۆ ئه گهر کو ناییل ئه فندی ده ست ژ ده عوا
خۆ به رده ت و ئیدارا خاندنگه هئ ژئ ل بریارا خو په شیمان بوون، کو
من ژ خاندنی ده ربیخن. ئه ز ژئ هاته به ردان، لی حه فتییه کئ نه هیلا
بچمه خویندنگه هئ، ئه ز چوو مه مالا خو ل تاخی شیلی ل ده وکئ و
من ل ویئری بخۆ ژوره ک گرتبو ب کرئ و ئه ز تیدا بووم.

وی حه فتییا ئه ز مایمه ل مال، ب شه ف و روژ من هزریت خو
کرن کا ئه ز چ بکه م؟ ئه نجام ئه ز گه هشتمه وی بوچوونئ کو ژ نوکه
پیقه بو من ژ هه می ئالیافه دی یا ب زه حمه ت بت، کو ئه ز بشیم ب
ره نگه کئ ئاسایی درێژی بدمه خاندنا خو، له وما من بریار دا کو ب
ئیکجاری بچمه گوندئ خو و ببه پیشمه رگه.

ده می ئه ز چوویمه گوندی، مروقیت من و هه قال ل من خرغه بون،
یا ژ وان فه ئه ز یی چوویمه سه ره دانئ، من گوته مروقیت خو من
خاندن هیلا، هه که به ره فانی ژ من نه هاتبا کرن، دا من ب ده ستی
حکومه تا عیراقی چاره نفیسه کئ خراب هه بت، وه سا به ژمیرن کو ئه ز
یی ره فیم، ئه ز یی هاتیمه ناف شورشئ و ببه پیشمه رگه. مروقیت
من پیخۆش نه بوو؛ ئه و دگه ل وی چهندی دا بوون کو ئه ز خاندنا خو
بخوینم و خلاس که م. ئه و گرفتاری و ئاسته نگیت بو من چیبوین، من
هه می بو وان به حسکرن، تا راده کی باوه ری ب ئاخفتنیت من ئینا.
مروقیت من ژئ نه دقیان دلئ من به یلن، به س هه میا دگوته من تو

هیشتا یی بچویکی و دلی مه یی بته فه.

من بۆ خو فریکره دهۆك دهسته کئ شه لوشه پکا و شیتک و ده رسۆك کرین، به لی من نه دزانی بکه مه به رخۆ، هه رۆ پێشمه رگه یه کئ نیشا من ددا کا دی چه وا شیتکا خو گریدهم و چه وا دی ده رسۆکیت خو گریدهم و چیکه م. هه روه سا دگه ل مروقیته خو ییت پێشمه رگه من به رده وام بزاف دکرن؛ دا من بکه نه پێشمه رگه، مروقیته من به رده وام دگۆته من بیهنا خو ته نگ نه که هیشتا زوی یه.

ناف نفیسینا من دریز بوو کو من بکه نه پێشمه رگه، رۆژه کئ من ب خو گۆته شه هید هه مۆ که مه کی من دقیت دگه ل هه وه دا ببه پێشمه رگه، وی گۆته من: من ژێ پێخۆشه به س مروقیته ته نه قیته تو بییه پێشمه رگه و ناف نفیسینا پێشمه رگا ژێ دقیا هیز و ئامر هیز عه لی خه لیل خوشه فی رازی بت. من داخاز ژێ کر کو پێشمه رگه یه کی بده ته دگه ل من، دا بچینه نک عه لی خه لیل خوشه فی ل باره گایی هیزا دهۆك ل گه ل ناسکئ، رۆژا پاشتر ئه ز و پێشمه رگه شوکری هه جی محمه د که مه کی چوینه نک عه لی خه لیل خوشه فی ل گه ل ناسکئ، گه له ک ب ساناھی مه عه لی خه لیل خوشه فی دیت و من گۆتی:

ئه ز یی هاتیم ببه پێشمه رگه.

عه لی خه لیلی به ری خو دا من و گۆت:

بۆ ته زوی یه، تو هیشتا یی بچویکی، خو بیهن ته نگ نه که، دورا هه وه ژێ دی هیته، شۆرش یا دریزه و دی مه پیدقی ب هه وه ژێ هه بت.

من چىرۆكا خۆ بۇ ۋەلى خەلىل خوشەقى گۆت كا بۆچى ئەز ژ دەۋك دەرکەفتى مە و بۆچى من خاندن ھىلايە...!! ۋەختى ۋى زانى كو ئەز پارتى مە و رىكخستى مە و من پەيوەندى يىت ھەين و ب ناچارى ئەز يى رەقىم، ب گەرمى بخىر ھاتن ل من كر و گۆتە من : ھەرە گوندى و ژ ئەفرۆ پىئە تو پىشمەرگەيى و مە پىدقى يا ب تە ھەيى، كو تو بىيە كاتب ل قولى شەھىد ھەمۆ كەمەكى، بەس نوکە مە چ چەك نىنن بدەينە تە، دقيا تو بېھنا خۆ فرەھكەيى.

كەيفا من گەلەك ب ئاخفتىت عەلى خەلىل خوشەقى ھات، مە خاترا خۆ ژى خاست و ئەم رابووین، (ھسپتى شىخى)، بەرپرسى پىشمەرگىت ھىمايا عەلى خەلىلى بوو، گۆتە مە:

نەچن ھەتا ھوین فراڧىنى نەخون، ھەرنە لىنانگەھا ھىزى، جھى خارنى، فراڧىنى ژى بخۆن پاشى ھەرنە مال.

ئەم چوینە جھى خارنى، پىشمەرگەكى بخۆقە يى خارنى ددەتە مېھقاننا، خىر ھاتن ل مە كر و بۆ مە ژى خارن ئىنا، من پرسىارا (شوكرى) كر كا ناقى قى پىشمەرگەھى خارنى چىدكەت و ددەتە مە چىيە و ئەقە كىيە...!! ۋى بخۆ گۆھلى بوو، گۆتە من:

ناقى من رەشىدە و ئەقە بابى منە ھەسەنە، ئەقە ژنكا من ئاسۆيە ۋ ئەز خەلكى ئەقرازم.

مە فراڧىنا خۆ خار و ئەم زقرىنە گوندى كەمەكا.

من دەست ب ژییانه کا نیکر

ناقبه ینا گوندی گه لئاسکی و که مه کا ب پییا بۆ پئ خوشا کیمتر ژ دو ده مژمیرایه، من و شوکری سوحبه تیت خوشکرن و مه نه زانی کا ئەم چه وا گه هشتینه گوندی خو که مه کا، که یفا من گه له ک هات کو هیفیا من بجه هات و ئەز هاتیمه وه رگرتن وه ک پئشمه رگه.

پشتی ئەم هاتینه گوندی شه هید حه مو که مه کی بخو هاته نک مه و مه بابه ت بۆ شوقه کر و من گوئی:

عه لی خه لیل خوشه فی رازی بوو کو ئەز بیه پئشمه رگه و کاتبی سریا هه وه.

که یفا وی ژی هات و خیره اتن ل من کر، هه ر ژ وی رۆژی و پاشتر هه می کاریت نفیسینی ل قولی که مه کییا، ئەز پیرابووم و ئەقه ژی بۆ من مه زنتین شانازی بوو.

ل وی سه رده می من نه دزانی باش ب کوردی بنفیسیم، چونکی خاندنا مه ب عه ره بی بوو، هه می نامه و نفیسینیت من دنفیسین ب عه ره بی بوون. لئ من به رده وام بزاق کرن کو خو فیری نفیسینا کوردییی بکه م. بیگومان سالا ۱۹۶۷ی بۆ من سالا کا دیرۆکی و گوهورپینه کا مه زن بوو د ژیا نا من دا، من باش دزانی کو پئشمه رگاتی و خه باتکرن بۆ رزگار کرنا مله تن کورد و کوردستانی؛ ئەرکه کی ب سه نگه، لئ یا فه ره و ب روپه ته و شه ره فه کا مه زنه.

راسته ئەز ب ژییی خو یی بچویک بووم، لئ ب مه ژی و بریاریت خو ئەز یی مه زن بووم و من باش دزانی کا ل هه می ئاستا چ یا فه ره

بكه م! وهكو پارتیهك و پيشمه رگه ههكی كوردستانی، هه می هیقییت من
ئه و بوون ئه ز بشیم باش ئهركی خوئی پيشمه رگاتین ئه دا بكه م و د
قی ریکئی را خزمه تا مللهت و وهلات و حزبا خو بكه م. وهكو گه نجهكی
كورد ئه ز گه هشتبوومه وی باوه رین کو به سه ژيانا بن دهستین و
سه رشوړی، یان دقیت بهرین یان دقیت ئازاد بژین.

ل وی سهرده می سته م و زۆرداری و کریاریت رژیمی عیراقی دگهل
مللهتی كورد و خه لکی كوردستانی ئه و هه ستا نه ته وهی ل نك باهرا
پتر یا كوردستانیا، ب تاییهت گه نچ و لاوان دروست کربوو، دوریشمی
هه میا ئه و بوو، یان دقیت بهرین یان ژی دقیت ب ئازادی و سه رفه رازی
و ب رویمهت ل وهلاتی خو بژین. له وما درویشم وی سهرده می ئه و
بوو (یان كوردستان یان نه مان).

بارئ من گران بوو

ئەز جەحیلەكئ ب زەقەر و خودان بێر و باوهر، ب هیقی و ئارمانج بووم، ب چ رەنگا من خوۆ رادەستی قەدەرئ و رویدانا نەدكر، راستە من گەلەك كیماسی و خەم و خیال و كوۆقان د مالا خوۆ دا هەبوون، ئەز د نایف كاودائیت گەلەك دژوار دا مەزن بووم، لئ فان كاودان و نەخووشیا بۆ ژیانەكا سەر فەراز ئەز پتر سەقا كرم و پتر رژد كرم بۆ ژیانەكا سەر فەراز بخەبتم. ژ بلی وئ ستهما رژیما عیراقئ وهك و كورد ل سەر مە هەیی، ژ ئالیئ كەسی و ژیان و مالباتئ ژئ قە ئەم هەفرویشی دەردەسەرییهكا مەزن ببوین، نەخاسمه پشتی نەمانا بابئ من و ئەم بوینه ئیتیم و مالا مە مایه بئ سەمیان و شوۆشا ئیلونئ ژئ دەست پێكری و چەندین جارا ئەم مشەخت و دەربەدەر و مال سوۆتی و مالوۆیران و تالانكری بوین. بیگوۆمان ئەف كاودانە بۆ گەنجەكئ كورد و وهکی من دئ یا دژوار و سەخت بت، نەخاسمه ژ ئالیئ ژیانا روۆژانە قە ل وی سەردەمی. لئ ئەم ژ پیلایی پیلتر بوین.

دەمئ من خاندنگەه هیلایی و ئەز هاتیمه گوندی، ب تنئ من هزر ل وئ چەندئ دا دكر كا دئ كەنگی و چەوا بمه پێشمەرگه و پشكداریئ د كوردایهتیئ دا كەم، من هزر ل چ تشتەكئ دی نەدكر، چ تشتئ دی بۆ من خەم نەبوو.

وهسا یا دیار بوو؛ مروقیئت من بەرهقاژئ من هزر بۆ من هەبوون، بەری هەر تشتەکی وان دقیا ژنەكئ بۆ من بینن و مالا خوۆ بریقه ببهم. مانا من ل گوندی گەلەك نەفەكیشا، هندهك مروقیئت من هاتنه

نك من و د گهل من ئاخفت و گۆتنه من: ئەم باش دینین و مه پێخوشه بو ته ژنهكی بینین؛ دا تو خو ل خویشك و برا و مالا خو بکەیه خودان.

تو چ دبیژی؟ مه مامی ته ژى یی رازی کرى كو کچا خو بده ته ته و کچک ژى يا رازیه و مامی ته چ ژ ته نه قییت و چ نه ختا ژى ژ ته ناخازت.. ره ئیا ته چیه..!!

ئەز تازه یی هاتیمه گوندی و بویمه پێشمه رگه و من هزرا قی چەندى نه کریه، نزا دى چ بیژم و دى چ بریارى دەم؟ سوپاسیا قه نجییا مروقییت خو و مامی خو دکەم، خه مخورییا هه وه بو مه چ جارا ناهیته ژبیر کرن. که یفا هه وه یه..!! من چو دیتن نین. هوین چ د بهرژه وه ندا مالا مه دا دینن، ئەزى رازی مه.

مروقییت مه تیکهاتن و تیکچوون دا بو من کارى قه گوهاستنا ژنى و داوه تى بکهن، ژ نشکه کیفه دو مروقییت بنه مالا مه هاتنه نك من و گۆتنه من :

ولآ مامی ته یی لیفه بوویى و یی دبیژت، ئەز کچا خو ناده می بیی نهخت؟

من گۆته وان مروقییت مه ما هه وه نه دگۆت:

مامی ته دى کچا خو پیشکیشى ته کهت و چ ژ ته ناخازت؟ قیجا ئەفه چ نهخته دخازت؟ ما ئەو نزانت مه چ نینه؟ دى نهختى ژ کیفه ئینین دهینى؟

ولآ یی سه د و بیست دینارا نهختى دخازت؟

مالا وی ئاڤا، ههما بابه تی پیلن...!!

چهوا ژێقه بین...!! ئەم ناهیلین، دڤیا چاره کهین.

دی چهوا چاره کهن؟

ههوه خانی یی ل دهۆک ههیی، دی فرۆشین و دهینه نهختی مامی

ته .

من پێخۆش نینه، چونکی خانی یی من ب تنی نینه، من خویشک

و برا ییت ههین.

بهلی یی تهیه، ما ههوه خانی بۆچییه؟ دی چلی کهن؟ هوین

ناچنه دهۆک.

مروڤیت مه د ناخۆ دا، خانی مه یی دهۆک ب ۱۲۰ دینارا فرۆته

خالی من و ئەو پاره ئینان و راستهوخۆ دانهف مامی من وهک نهخت.

نه ل فرۆتنا خانی نه ل دانا نهختی ئەم د نافدا نه بوین .

زیدهباری وی چهندی کو ئەف ژن ئینانه و خاستنه ب دلێ دایکا

من نه بوو، لی پشتی نهخت هاتییه دان، دایکا من و مروڤیت مه

به رههقی بو ریوره سمیت داوه تی کرن. ههتا مه کار و کوکی داوه تی

کری، بوو بهار و هه یقا ئاداری ل سالا ۱۹۶۸ی، دایکا من گوته من:

کورێ من له زی بکهن داوه تا خو بکهن هیشتا نه بوویه هه یقا

نیسان، ئەم ل هه یقا نیسان داوه تا ناکهین، گونه هه، نیسان بخۆ

بویکه...!!

که لتور چهندی ب باندۆر و بهیژه، فهلسه فه راست دیڤرت: تشتی

که فن یی دلخازه، لی تشتی نوی یی بهیژه...!! پشتی هزار سالا

موسلمانهتی، ب ریکا فتوحاتیت ئیسلامی هاتییه کوردستانی، لی هیشتا گهلهك تروتیتال و كهلتوری زهردهشتیا و ئیزدییا، كو كهلتوری كهفنی كوردانه؛ یی د نافی جفاکی كوردا دا مایی، نهخاسمه ل گوندا. ههكه گوند نههاتبانه تیکدان ههتا هتایی ئه و كهلتور و دابونه ریتیت كهفن، دا مینن. شارستانیته تی و جیهانیبوونی كهلتوری كهفن و رهسه نی كوردا تیکدا و ههرفاندن.

ل دویف لهزا دایكا من، ل رۆژا ۱۹۶۸/۳/۲۸ ی داوهته كا بیدهنگ و دور بۆ من ل گوندی كهمه كا هاته كرن و ژن بۆ من هاته فه گوهاستن و ئەز كرمه زافا. ل دویف دابونه ریتا، قاپیتهك دانا سه ر ملیت من و ئەز برمه سه ر بانى و كۆمه كا زهلام و هه قالا دگه ل من دا بوون. ل دویف دابونه ریتیت وی سه رده می، پاش كه فتنهك هه بوو جفاکی بهایه کی وهسا نه ددا ژنی. پيش وهخت ل سه ر سیفاندى هنداف ده رۆکی مالا مه، كۆمه كا ئاخى دانابوو و برازاقایی گۆته من: هه كو بویك ئینا بهر ده ری مالى و بهری به نه ژور، تو دى قى ئاخى پى خو ده یی و دى ب سه ری بویكی دا كه ی، ده می بویك ئینایه ژور من ژى ئه و ئاخ ب سه ری بویكی دا كر، ژنكا ژى ستران گۆتن و دایكا من ژى هسكى و جهركی شریناهی و شه كروك تیدا ل بهر پیت بویكی دان و شكاندن و ب تیلی بویك بژور ئیخست و بره بن په ریی، ب فی رهنگی داوه تا من هاته كرن.

ده می من ژن ئینایی، ژیی من ۱۷ سال بوون لی وه کی زهلامه کی گه هشتی من هه ست ب بهر پر سایه تیی دكر و سه ره گوهیا ژبانا مالا خو كر و ریکخست و بریقه بر و ئەز بوو مه جهی باوه ریا كه س و كارا

و مالباتا خوۆ. ئيىكه ميين جار بوو د ژيانا من دا، وئى سالى من دهست دايه كارى جوتيارى و چاندى و من زهقى و رهز و بيستانى خوۆ ب سهروبهر كر و مه گهلهك زهرزهوات و پيشاز و سير چاندى، ههروهسا وئى سالى مه ب جوتى گهلهك نيسك چاندى، نيسكىت كه مه كا ژى ل وى سهرده مى گهلهك ب نافودهنگ و بهها بوون، وئى سالى مه مفايهكى باش ژ دهرامهتا خوۆ ديت، پارهكى زيده كه ته بهر دهستى مه. ئيىكه م جار بوو من راديويه كا باش ب پارى كه دا دهستىت خوۆ و مالباتا خوۆ بۆ مال كرى.

نه ورۆز دهاته پیرۆز کرن

نه ورۆز جه ژنه كا ره سهن و نه ته وه يا ملله تى كورده، ده ستيپكا سالا نوى يا كوردى يه، ب هزارا گه نجيت كوردا ييت چوينه بهر دارى قنارى، ژ بهر كو جه ژنا نه ورۆزى يا پيرۆز كرى، ل ههمى سهرده ما كوردا نه ورۆز ب ئاويين جودا جودا پيرۆز كرى. ههر چهند داگيركاريت كوردستانى پشتى جهنگا جيهانى يا ئيكى و دووى جه ژنا نه ورۆزى ل ملله تى كورد و خه لكى كوردستانى قه دهغه كر، لى كوردا ل ههمى سالا ب ريكييت خو ييت تايهت نه ورۆز يا پيرۆز كرى. نه ل بيرا من، من يا گوھلى بووى، كه مه كييا بو پيرۆزيا نه ورۆزى چرا و خه تيره هلدكرن و وه كو نيشانا ئازادى، گونديت ده ورابه ر دگۆته كه مه كييا ئه و چ ئاگرن؟ كه مه كييا دگۆته وان ئه م ييت چوينه شه فيارى، نه دويران راستى بيژن، لى وان هوسا نه ورۆز پيرۆز دكر. من بخو يا گوھلى بووى كو خه لكى گوندى دپراگژنيك ل ده قه را مه چرا و خه تيره هلدكرن و خه لكى گونديت ده ورابه را دگۆته وان ئه فه چيه هوين دكهن؟ ئه و نه دويران يا راست بو خه لكى بيژن، وان دگۆته خه لكى؛ ئه م يى شواتى دكهينه ده رى. لى يا راست وان جه ژنا نه ورۆزى پيرۆز دكر.

پشتى شورشا ئيلونى ب سهركىشيا مه لا مسته فايئ بارزانى ده ستيپكرى، خه لك و پيشمه رگى كوردستانى، جه ژنا نه ورۆزى ب ئاشكه را ل ده فه ريت رزگار كرى پيرۆز كرن و جه ژنا نه ورۆزى بو ئالافى ئالنگارىي و شورشى بكاريينا دژى داگيركاريت كوردستانى و ئاگر هلدكرن ل سهرى گوپيتكييت چيا بو نيشا ئازادى و بهر خودانى. ل زيندانا (ئه بو

غریب) ل بهغداعیراقی، سترانییژی ملی و کوچك و دیوانا حهسهن
عهلی خهنجهری ئاگر بهردا بهتانییت خو و خهتیرا ئاگرئ نهووروزئ
پئ هلكر وهك بهرخودان و ئالنگارییهك دژی ستهمكارا. ل زیندانیت
داگیركهریت كوردستان گهلهك كچ و لاویت كوردا ئاگر بهردایه جانئ
خو و نهوورۆز یا پیروۆز كری، بخوه و روندك و خهبات و خوینرپیژتن
كوردا جهژنا نهوورۆزئ یا کریهه واقع و كهتوارهك، ئهفرۆ ئهم كورد ژئ
شانازیئ بخۆ دبهین كو مه ژئ وهكو مللهتهك جهژنا خو یا نهتهوهیی
و ئالا و سرودا خو یا نیشتمانی یا ههیی.

ناف نقيسين بۇ هيذا هه لگوردى

شورشا ئيلونى د هه مى بيافاندا، نه خاسمه له شكهري پيشكه فتنه كا مه زن بخوفه ديت، ل هافينا سالا ۱۹۶۸ ئى سهر كر دايه تيبيا پارتى داخاز ژ هيژيت ده قهرا به هدينان كر كو ده رگه هي خو به خشكرنى بو گه نجا فه كه ن و ناقيت وان بنقيسن ييت كو دقين خو به خشكه ن و بين ل هيذا هه لگورد بينه پيشمه رگه و بينه باره گايى سهر كر دايه تيبيا پارتى ل ده قهرا باله ك. ب هزاران كه سا قه ستا باره گاييت هيژيت پارتى ل ده قهرا به هدينان كرن دا ناقيت خو بنقيسن و دا ل دويش دا بانگه وازا سهر كر دايه تيبيا پارتى بچن و چه كى بهه لگرن و بينه پيشمه رگه.

ئهو سى هه يىف و نيىف بوو من ژن ئينايى، من ژى بريار دا ناقيى خو بنقيسم و خو به خش كه م و بچمه باره گايى سهر كرايه تيبيا پارتى ل ده قهرا باله ك و بيمه پيشمه رگه، هندى مروقيت مه كرن و گوئن و بزافكرن من رازى كه ن دا كول بريارا خو په شيمان بيم و نه چم، ئەز يى رژد بووم كول دويش بانگه وازا سهر كر دايه تيبيا پارتى بچم و خو به خش كه م و بيمه پيشمه رگه. وى ده مى ل نك من پيرۆزترين شانازى ئه وه، كو مروف بته پيشمه رگه و به ره قانيى ژ ماف و ئازادىيا كورد و كوردستانى بكه ت.

چونكى ئەز تازه ببوومه زافا و من ژن ئينابوو، مروقيت من ژ دل پيقه بوون؛ نه دقيا ئەز هه قژينا خو و مالا خو پيلمه بى خودان، گه له ك بزاف كرن دا كو نه چم و په شيمان بيم. حه تا بابه تى من و مالا من، مروقيت من گه هانده بهر پرسى هيذا دهوك دا كو ناقيى من ژ

لیستا بینته ده ری، دا کو نه شییم بچم، مروقیّت مه گوته عه لی خه لیل خوشه فی، ئەفه بخۆ پێشمه رگه یه و زاقایه و مالا وی یا بیخودانه و دقیت ریکی لئ بگرن و نه هیلن بچت!!

من گفاشتنیّت چ ئالییا قه بویل نه کرن و ئەز نه که ته مه بن باندۆرا چ کارتیکرتیّت دل نازکیی و سوژداریی و ئەز په شیمان نه بووم ل وی بریارا من دای، وهك دلسۆزهك بۆ ریبازا پارتی و بارزانی، ل روژا ۱۹۶۸/۷/۱۵ پشته من فراقین خاری من خاترا خو ژ مالا خو و مروقیّت خو و هه فالیت خو خاست و ئەز و محهمه دی حه سی ژ گوندی که مه کا ده رکه فتین و مه به ری خو دا وه غه ره کا پیروژ، ئەم چوینه گوندی مه مانئ، ل وی ری ئەم گه هشتینه کۆمه کا خو به خشا کو ئەو ژ ری فینگیّت وی ریکا کوردایه تی بوون، یا کو مه ب دلئ خو؛ بخۆ هه لبراتی، (سه لام صالح مه مانئ، طه یب محهمه د مه مانئ و ره شید محهمه د مه مانئ، ئەنوهر بوترشی و برایی وی نه ورۆژ) و چهند مروقه کیت دی د گه ل دا بوون، ئەم هه می پیکفه بوینه خو ش هه فال و مه پیکفه دا ریکی د رییا گه لیی فره د، ئەم ب شه ف گه هشتینه گوندی باگیرا ل سه ر جادا گشتی یا کو دچیته سیاره تویکا. دۆرماندۆریّت باگیرا هه می سه نگه ریّت له شکه ری عیراقی بوون. ل باگیرا ئەم ل سه ر مالا هاتینه به لآفه کرن و مه شیف خار و درهنگی شه فی ئەم ژ گوندی ده رکه فتین و ب پیا مه دا ریکی، د گه ل هه تاف هه لاتنی ئەم چوینه گوندی غه لۆکی ل ناف به رواروی ژیرییا .

مه تیشته ل وی ری خار و گوند بهر گوند بۆ ئیقاره کا زوی ئەم گه هشتینه زۆمیّت گوندی چه مانکی و ب شه ف ماینه ل وی ری، روژا

پاشتر بۇ نىقرۆ ئەم چوینە زۆمىت فەلەت ئاتۆش ل بنارى چىايى گارە و بۇ نىقرۆ و مە فراڧىن ل ویرى خار، پشتى فراڧىنى مە دا رىكى و ل مە بوو شەف و تارى. ئەم گەلەك وهستىاین هەتا كو گەهشتینه زۆمىت گوندى كافیا ل بنارى چىايى هەفت تەبهقىى، وى شەقى ماینە ل وان زۆما و گەلەك دەھوین و دخۆش بوون. روژا پاشتر مە دا رى و ب رىكا بانیا زیبارییا، ئەم ئىقارى گەهشتینه بلنى ل دەقەرا بارزان و ب شەف ماینە لویرى .

روژا ۱۹۶۸/۷/۱۹ ئى ل ناحیا بلنى ب ترومبىله كا لاندروقهەر، ئەم و چەند كەسىت دى هەمى چوینە تىدا و ب رىكا شانەدەرى و سریشمەى و رىكا كەفنا گەلى عەلى بەگى ئەم بۇ نىقرۆ گەهشتینه گلالەىى. ل گلالە لیژنەك ب سەرپەرشتیا فرەنسۆ حەریرى هاتبوو پىككىنان بو پىشوازی و رىكخستى و دابەشكرنا فان پىشمەرگا ب سەر گوندىت وى دەقەرا بالەك دا. وى شەقى ئەم ماینە ل مزگەفتا گلالە، روژا پاشتر ئەم برینه گوندى دىلزی ل روژهلاتى چىايى هەلگوردى؛ ل نىزىك قەزا چۆمان و ل وى گوندى مەزارگەهەك هەبوو، مزگەفتەك ل سەر هاتبوو ئافاكرن، بەرى مە هەر پىشمەرگىت هیزا هەلگورد تىقهەبون و ئەم زى چوینە دگەل وان. ئەم بوینە نىزىكى ۵۰ پىشمەرگا، هەر هەندەك ژ فان پىشمەرگا خەلكى دەقەرەكا بەهدىنان بوون، لى باهرا پتر سەندى بوون.

دیلزى گوندى شىخ ئەحمەدى بوو، هەندى تو بیژى هەند گوندەكى خۆش بوو، ب سەقا و ئافا كانىيت خۆ ییت پاقر و زەلال قە، گوندەكى پىش هەمەتە بوو و ل روژ هلاتى وى قە سەرى سەكران و قەندیل باش دیار دەبوون.

چەند رۆژە كا ئەم ماينه ل قى گوندى. پاشى مه كته با عهسكه رى كو
وى دەمى (موقە دەم عەزىز ئاكره يى) (٤٤)، ئەندامى مه كته با سىياسى يا
پارتى؛ بەرپرسى وى بوو، جاب بۆ هەمى پيشمه رگيت هيزا هەلگورد
فريكر و داخاكر، كو هەندى پيشمه رگيت خوینده وارى هەيى پشتى
نيقرو ل پشتا برا چۆمان حازر بېن، دروست ل دەمژمير و دەمى
دياركى ئەم گەلەك گەلەك پيشمه رگە ل وى جەئى بەرھە قبوین.

موقە دەم عەزىز ئاكره يى هات و بلەزوبەز و ل سەر پىيا و وى
چۆلى بۆ مه ئاخفت و ب خپره اتنا مه كر و گوته مه :

من دقيت هەر پيشمه رگه يه ك ژ هه وه كا حه زا كار كرتى ل چ ده ليشا
كارى پيشمه رگاتى هه يه، بۆ من (ناقى خو يى سى قولى، خەلكى
كيريى، ته دقيت ل چ ده ليشه د ناف ده زگه يين پيشمه رگه ي دا كار
بكه ي) بنقيسن.

من ژى پشكدارى د قى ئەزمونى دا كر و من ب عەرەبى هۆسا
بەرسقا خو دا:

(إني الپيشمرگة أحمد بداغ علي، من اهالي قرية كمكه، منطقة الدوسكي/
دهوك، أريد وأرغب أن اعمل بجد و اخلاص في صنوف مدفعية كوردستان.

ارجو منكم قبول طلبي.

التوقيع

من داخاز كر كو ل توپخانا كوردستانى بيمه وه رگرتن و كار بكه م.
ئها هۆسا ب ساناھى مه كته با عهسكه رى يا شۆرشى زانى كا هەر

ئیک ژ مه فان ههمی پێشمه رگا خه لکێ کیهیه و چ دقیت و دئی ل چ دهراقی کار کهت..!!

ل وئی ئەزموونا ب مه هاتییه کرن، ئەز ب باشی ده رکه فتم و مه کته با عه سکه ری ئەز وه رگرتم، دا کو ل ده وریت توپخانێ دا پشکدار بيم. چەند رۆژ بیهنقه دان دانە مه، پاشی گوته مه خو به رهه ف کهن وه رنه باره گایێ بارزانی ل حاجی ئومه ران دئی هه وه فریکهینه خوله کا توپخانێ، ئەم چوینه باره گایێ بارزانی ل حاجی ئومه ران، چەند رۆژا ل ویری ماین، ل باره گایێ بارزانی مه گوهلێ بوو؛ کو ئینقلابا ۳۰ ی تیرمه ها سالا ۱۹۶۸ ئی ل به غدا چیبوو و به عسی بۆ جارا دووی ل عیراقی هاتنه سه ر ده سته لاتێ.

قێ گوهورپینا حوکمی ل عیراقی چ باندۆر ل سه ر چوونا مه بو ده ورا توپا نه کر، ئەم چوینه ده وروا خو و بو چل و پێچ رۆژا ئەم ماینه د قێ خولیدا، سپیدی سه عه ته کێ مه غاردان وه رزش دکر و پاشی مه وه کی له شکه ری نیزی خا رن د خا ر، پاشی د چوینه خولا چه کی و توپخانێ و مامۆستا ده رس بۆ مه ل سه ر ههمی جو ریت توپا (۸۲ م لم، ۱۲۰ م لم، ۱۰۷ م لم) شو فقه دکرن، مه مه شق و راهی نان کرن، هه ره سه مه خول دیتن و هاتی نه فی کرکن کا دئی چه وا دیده بانێ (رصد یی که یین و توپا ئاراسته ی ئارمانجا که یین و دئی لی ده یین. به رپرسی ت مه وه ک وه رگی ر و ئیداره کرن ل فان ده ورا ره شید سندی^(۴۰) و میلزام تا هر عه لی والی بوون.

پشتی من چه ندین ده وریت توپخانێ و چه وانیا بکارئینانا توپا

و رهسه ديبا توپخانى ديتين، ئەم زفړينه قه و هاتينه قه گوهاستن بۆ قه سرى و له شکرگه ههك بۆ توپخانا هيژا هه لگورد هاته قه كرن و ل ده سپيكنى (سه يد صالح چه م سه يدى)^(٤٦) بۆ به پرسى گشتى يى قى هيژا پشته قانييا هيژا هه لگورد و وى چا فديرييا هه مى كاريت مه بيت توپخانى كرن، به لى ژ بهر كو له شكه رى ئيك پيدقيه كا فه ر ب سه يد صالحى هه بوو، دوباره ئەو قه گه ريبا ده قه را به هدينان و ل شوينا وى ب ره نكه كى وه ختى ره ئيس عوره فا حه سن گركى ئيدارا مه كر.

ئەو توپچييت ئەم چوينه ده ورا ل جهيت تايهت و ب باشى مه خوليت خو ئه نجامداين، هه ر ئيك ژ مه كا ل سه ر چ توپ پيزانين وه رگرتينه و شه هره زابى هه يه، بوونه ماموستا و وان ده وريت توپا و چه كى گران بۆ پيشمه رگا قه كرن. ئەز بخو بوومه ماموستايى توپا ٨٢ملم و من ده وره بۆ پيشمه رگيت هيژا هه لگورد ل قه سرى، سه ر ب ده قه را باله ك قه؛ قه كر و چه ندين جارا هيژايان ئدريس بارزانى و سه روك مه سعود بارزانى پي كفه هاتن و سه ره دانا مه كرن و چا فديريكرنا ده وريت مه دكرن كا چه وا دهينه بريقه برن. دا ل ئتزيك مه شق و راهيناييت مه بينن.

ل وى ده مى شورشى هند شيانيت مادى نه بوون، باره گاييت مه ل وى ده مى ل بن كه پرا بوون و مه بۆ خو كه پر چيكر بوون و ئەم تيدا دژايين، لى سيسته مى كاركرن و بزاق و چالاكييت مه، هه مى وه كى بيت له شكه ركه كى نيزامى بوون.

ل پائيزا سالا ١٩٦٨ ئى ته شيكلات بۆ مه هاتنه چيكرن و ئەز بوومه

به پرستی مه فرزه كا توپا ۸۲ مالم و باره گایئ توپخانا هیزا هه لگورد هاته فه گوهاستن بۆ وان شكه فتوكیت پشتا ریزانوکی ل روژهلاتی گوندی دار السلامگلاله. وی سهردهمی ره ئیس عه بدوللا مایی^(۷) ب رهنگه کی بهروه خت سه ره رشتیا هیزا پشته فانییا هیزا هه لگورد دا دکر.

ل باره گایئ مه یئ نوی، بهری باران دهست پی بکهن، بریار هاته دان کۆگایهك بۆ چه کی خو و لئنانگه ههك و جههك بۆ نان پهحتی بینه چیكرن، مه ئه و ئافاهی ب بهرا و تهقی و داروبار و كه ره ستیت خورستی ب ده مه کی کیم چیكرن، زیده باری وی چه ندی کو سه رمایی دهست پیكر و دنیا بوو باران و سر و سه قه م، لی بریار هاته دان کو ل قی جهی هه ره مه فرزهك وه کی له شكه ره کی خودان دسپلین بۆ فه حه واندا خو ژوره کی بۆ پیشمه رگیت خو ئافاکن، ئه م ل ئافا کرنی پراهاتین و شه رهزا بوین، مه ئه و ژی ئافا کرن و هه ره مه فرزهك جودا، بۆ خودان ئافاهی و جهی خو. پتر ژ هه یقه کی ئه م ماینه ب باره گایئ خو قه حه تا مه بۆ خو ب سه روبه ر کری و ئافا کرن.

باهرا پتر یا پیشمه رگه هیت هیزا هه لگورد، ب تایه تی په تالیوئیت په یاده، هه ره زویکا چهك وه رگرتن و چه کی وان تفه نگیت فره نسی بوون و ل ده قهریت جودا جودا؛ که تبوونه کاری و فان هیزا پشکداری د چه ندین شه ریٹ مازن و ب نافوده نگدا کربوون و رو له کی مه زن دیتوو، شه هید و بریندار دابوون و گه له کماندی بیوون، ده مهك بوو دویری مالیٹ خو، له وما قیادا شو رشی بریار دا ئه و په تالیوئیت هیزا هه لگوردی بچه ئیجازی ل ده قه را به هدینان.

وی ده می ژ بلی توپخانن هیزا هه لگورد، ۲ دو به تالیوئیت په یاده هه بوون، به تالیوئنهك (عه ریف سلیمان زیوهیی، دۆسکی) به رپرس بو، به تالیونا دووی ژی (سلیمان حه جی به دریا، سندي) ئامر به تالیوئ بوو. مه توپچیا ژی، کارن خو دکر؛ دا کو تهنهگا وه رگرین و ئه مه ژی پچینه ئیجائی ل ده قه را به هدینان، ئه و پینج هه یف بوو؛ مه مالیت خو نه دیتین و مه چ ژن نه دزانی؟ ل وی سه رده می چ ئالاقیت په یوه ندی کرنن ژی نه بوون؛ ژ بلی ییت فه رمی کو ئه و ژی بیتل بوون، وی سه رده می پشمه رگا چ موچه ژی نه بوون، ئه م هه می خو به خش و خو گوریکه ر بوین بو کورد و کوردستانی.

شورشن هه ر شه ش هه یفا ده سته کئ خاکی و هه ندهك هاریکاری ژی ددانه مه، لئ وی سه رده می و وئ ده قه رن گه لهك سپیه هه بوون، هندی مه جلکیت خو دکه لاندن؛ دا سپیه نه هیلین خاگ و جلکیت مه د هیمان و زویکا ددریان، فی سه روبه ری وه کر کو گه لهك کیماتی ل مه دیار بوون ژ ئالیی جلک و هه می پیدقیافه، که سن ژ مه چ پاره فی نه بوون، لئ ئه م هلگریت باوه ریه کا گه له کا یا بهیز بوین ب شورش و قیادا خو، له وما مه ته حه مولا هه می نه خو شیا و کیماسیا دکر. مه دزانی و هه ست دکر کو ئه م یئ خزمهت و خه باته کئ دکه ین بو مللهت و وه لاتن خو.

بۇ من رۆژه كا دیرۆکی بوو

ل هه یفا ۱۹۶۸/۱۲ ئی ههردو سه رکردا (ئدریس بارزانی و مه سعود بارزانی)، سه ره دانا هیزا پشته فانییا هیزا هه لگورد (اسناد هیز هه لگورد) دا، رۆژه كا خو ش و دیرۆکی بوو بۆ من، کول ریزانۆکی ل بن گلله یی، ههردو سه رکرده بۆ کاره کی دیار هاتبونه نك مه، ئەم توپچی کۆمکرین و راسته وخۆ دگه ل مه دا ل سه ر پییا ئاخفتن و گۆتته مه:

«ئەم دزانین هوین ییت وه ستیاین و کیماسی یی ل هه وه هه یین و ده مه کی درپژه هوین ییت ژ مالیت خو هاتین و دویر که فیتین و مافی هه وه یه هوین بچنه بیهنقه دان و سه ره دانا مالیت خو، به لی مه شو له كا گرنگ یا ل بهر هه یی و مه پیدفیا ب هه وه هه یی، کی دی بۆ قی کار و ئەرکی خو به خش که ت؟ ئەف شو لی مه دی هه یف و نیفا فه کیشت، هه ر پشمه رگه کی پشکدار بت د قی ئەرکی دا، پشتی کاری مه ب دو ماهی ده ییت، دی چه کی باش ده یین و هاریکارییا وی که یین و فریکه ینه ئیجازی».

من خو به خشکر بۆ قی ئەرکی و نا قییت مه پشمه رگا نفیسین. که له ک هه قالا ژی خو به خشکر، لی ب تنی (۳۰) پشمه رگه ژ فان توپچییا هاتنه ژی گرتن و قه بیل کرن و ئەز ژی ئیک ژ وان سیه پشمه رگه یا بووم.

مه شقه كا چر مه دهستپيكر

چ پېشه نه چوو، گازی مه وان ۳۰ پېشمه رگا کرن و د سه قايه كئ
به فر و سار دا، خوله كا تايه تا توپخانئ بۆ مه فه كر و بۆ ده مئ ۲۵
روژا ل سهر توپیت ۱۰۶ ملم و ۱۲۰ ملم د ناف به را قه سړئ و ديلمان
دا، مه ئه ف خوله دیت. ئه ف خوله د ده مه كئ دا هاته فه كرن؛ كو
سه قايئ ده فه رئ گه له ك يئ سار بوو، ده فه ر هه مئ يا سپي بوو ژ
به فرئ و پليت سه رمائ ل بن سفرئ دا بوون، روژانه پتر ژ ۳ سه عه تا
ماموستاييت تايه ت و ييت بسپور ب توپخانئ وانيت تيؤري و پراكتيک
دانه مه، چهند توپچئ نه ساخ بوون و تهحه مولا وي سه قايئ سار و
جه مدئ و وي پروگرامئ ده ورئ نه كرن و زقړينه باره گايئ خو. موقه ده م
عه زيز ئاكره يئ، سه ره رشتيا قئ خولا مه دكر و گه له ك يئ دژوار
بوو، خولا مه هه مئ ل سهر لئدانا ئارمانجه كا دياركري بوو، به لئ مه
نه دزانی ئه و ئارمانج چييه و ل كيرئ يه..!!

ل روژا ۱۹۶۸/۲/۵ ئي مه ده ورا خو خلاس كر، ژ به ر زيره كي و چه له نغييا
من، بريار هاته دان كو ئه ز بيمه به رپرسئ مه فره زا توپا ۱۰۶ ملم. بۆ
جه رباندنا توپیت خو و كا دئ چه وا ل ئارمانجا خو يا دياركري ده ين،
ل روژا ۱۹۶۸/۲/۶ ئي مه ۲ توپ (ئيك ۱۰۶ ملم و ئيك ژئ ۱۲۰ ملم) مه
باركرن و ئه م چوينه نك گورستانه كئ ل وان گریت ل هنداف گوندي
ديلمان، ئارمانجه ك بۆ مه هاته ده ستنيشان كر كو ليده ين، بريار بوو
جه نابئ بارزانی بخو ژئ به ره هه ف بيت ده مئ ئه م ته قئ دكه ين، لئ ژ
به ر كو گه له ك به فر هاتبوو و دونيا ته نگاشئ بوو، جه نابئ وي ئاماده
نه بوو، لئ هه ردو سه ركرديت گه نج (ئدريس بارزانی و مه سعود

بارزانى) بهرهه فېوون و بېهرهه فېوونا هەردو بهرېزا، مه دەست ب
بتهقه كرنى كر و چيائى ل هنداف دۆلا خانەقا مه كره ئارمانجا خو و
ب باشى مه ل ئارمانجا خو دا.

كهيفا مامۆستاييت مه و سهركردايه تيا مه گهلهك هات، كو هوسا
زوى ئەم فيرى بكارئنانا فان جوره توپا بوين، مامۆستاييت مه ۴۵ رۆژ
بو خولا مه دهينابوون، ههتا كو ئەم فير ببين، لى ب دههكئ گهلهك
كىمتر ئەم فيربوين و مه بكار ئينان، مامۆستاييت مه ل زيرهكى و
چهلهنگى و شههره زايا مه پيشمه رگا؛ مانه حېه تى.

ل وئ رۆژا مه توپ هافيتين پتر ژ نيڤ مه ترا به فرى ل ئەردى
بوو، پشتى مه چەند گولله هافيتين گورپيا ئاگرئ توپيت مه، جهئ
ئەم لى پەش كر و به فر هه مى هه لاند و كره ئاف، هەر دو سهركردا
(ئدريس بارزانى و مه سعود بارزانى) هەر دگۆته مه:

«پك ئەف توپه چەند ب قوه تن..!!»، ئو دهستخوشى ل مه كرن
و هيقييا سهركهفتنى بو مه خاست ل ئەنجامدانا وئ چهلهنگيا
چافه ريكرى يا كو دئ بو چين و پئ رابين.

بو مه ب بوو مه رەق كا ئەف چهلهنگيا دئ چين كهين چيه و
ل كيهيه..!! لى مه نه دزانى كا ئەو چهلهنگيه چيه و ل كيرئ يه.. د
سهر فئ چەندئ را مه ب دلگهرمى و دلسوژى و ب كهيف خوشى و
ب ورهيه كا بلند خولا خو يا توپخانئ ب دووماهى ئينا.

مه كارى خو كر دا ب رى بكه قین

ل شۆرشا ئیلونى كار گه له ك ب نه هینى دهاتنه كرن، له وما حكومه تا عیراقى گه له ك پیزانین ل سهر لئینا پيشمه رگا نه بوون. پشتى خولا مه (دوره) مه خلاس بوویى ئەم زفرینه باره گایى بارزانى ل قه سرى و دو روژا مه بیهنا خو فه دا. پشتى دو روژا داخاز ژ مه هاته كرن كو ئەم بچینه مه شجه بیت نافرمان و ل دويف پيوستیا فى كریارى چه كى خو یى گران وه رگرین. ل دويف پلانى (5) توپ هاتبوونه دانان (2) توپیت 106 ملم، 3 توپیت 120 ملم، ههر توپه كى ژى 25 گولله بۆ هاتبوونه دانان. ل نافرمان مه هه مى چه كى خو یى گران و گوللیت وان ل دويف نه خشى ژ ئالیى سه ركردایه تیى فه هاتیه دانان، مه ژ مه شجه بی وه رگرتن. ل چركیت دووماهیى قیادا چه له نگیى بریار دا، بهس توپه كا 106 ملم وه رگرین و بهس گوللا بۆ دو توپیت 106 ملم بهین، گۆتنه مه به تالیوونا 10 دهها شوان توپه كا 106 ملم یا هه یى، هوین دى وى بكار ئینن. سه یاریت پیک ئاب و لاندروقه ر بۆ مه هاتنه به ره هه فکرن و مه چهك و سیلاحى خو پى فه گوهاستنه پرا زهر ل نك حافیز. شه هید فره نسۆ حریری⁽⁸⁾ بۆ مه ترومبیل دابین كر بوون بۆ فه گوهاستنا فى چه كى هه تا پرا زهر، ژ ویرى مه ب ده وارا چه كى خو فه گوهاتنه گوندى وه رتى ل بن زنجیرا چیاى هندرین و كاروخی، به رى مه توپچیا، سامى عه بدولره حمان و فاخر میگره سورى؛ ئەو ب ریكه تبوون بۆ گوندى نافرمان.

وى سالى گه له ك به فر ل وى ده قهرى هاتبوو، ریکا مه بۆ دو لا شاوه رى و سه ركه پكا هاتبوو برین، ده قهره كا ناسى یه و چ ریک نه بوون

ژېلى زىنيا ستېرۆكا دۇنيا ئەم د وىرى پرا دەرباز بېين بۇ دۇلا شاوهرى و دەقەرا پشئدەر. ل زىنيى پتر ژ ۲ مترىت بەفرى لى كەتبوو. رىك ھاتبوونە برين و سى شەف و سى رۇژا ئەم ماينە ئاسى ل گوندى وەرتى. چەند ئەو گوندىت دەوروبەرا وەك زىبارە ھاتن و ب مەربىيلا رىك بو مە ل وى چىايى ئاسى فەكرن، رۇژا چارى ئەم ب زەھتەكا مەزن ھەتا ب سەر كەتىن و ژوردا چوينە دۇلا شاوهرى، پاشى ب شەف گەھشتىنە گوندى سەر كەپكا و ل مالا (عەباس مامەند ئاغايسى) و مالىت دى يىت گوندى بەلاقە بوين. وى شەفى و ھەتا رۇژا پاشتر ئەم ماينە ل وى گوندى. ئەم توپچى دى چەك سىق بوين، بەلى پەلەكا پىشمەرگىت پەيادە كو (عەجىل گرافى) بەرپرس بوو ھاميا مە و چەكى مە دكر.

ل ئىقاريا رۇژا ۱۹۶۹/۲/۱۶ئى، پىشمەرگىت وى دەقەرى چار تەرەكتور بو مە ئىنان و چەك و سىلاھى خۇ مە كرە تىدا و ئەم سيار بوين، ب شەف مە دا رى و ئەم چوين بەر ب گوندى سماقولى، پاشى چوينە گوندى دەربەندى گومەسپان، پشتى نىقرۇ ئەم گەھشتىنە بارەگايى سەرقول (عەلى پرنۇ)سى^(۴۹) سەر ب ھىزا دەشتا ھەولپىر قە، ئەم گەلەك د برسى بوين، ھەر وىگافى پىشمەرگە ب ناف گوندى كەتن و نان و ھىكىت كەلاندى بو مە ژ ناف گوندى ئىنان و دانە مە و چايەك ژى بو مە چىكر و مە فەخار. ئەم ماينە ل وىرى ھەتا بەر بەركى مەغرب، مە ھند دىت ترومبىلەكا زىلا عەسكەرى يا بارەگايى ھىزا دەشتا ھەولپىر ھاتە نك مە و چەك و سىلاھى خۇ مە لىيار كر و د ناف چەند گوندا پرا ئەم چوين ھەتا كو گەھشتىنە گوندى بايز

ئاغايى؛ باره گايى هيزا دهشتا ههولير كو ل وى ده مى (فارس باوه)^(۵۰)
به پرسى وى بوو.

چەند رۆژا ئەم ئەو پيشمه رگه ماینه ل باره گايى هيزا دهشتا ههولير
و گوندیت ده وروبهر، ئەز و چەند پيشمه رگه ل گوندی بەردەبىرى بوین.
پشتى فان چەند رۆژا، دیسان ئەم ب تەرەکتۆرا هاتینه فه گوهاستن
بۆ نایف گوندیت هۆزا شیخان، دیسان ئەم ب سەر مالا دا بە لاقه کرىن،
خەلکى وان گوندا گەلەك چاقى خو دا مە و ریز ل مە دگرت، بۆ
جەژنا رەمەزانا وى سالى، مە دگەل خەلکى وان گوندا و نایف مالیت
گوندى يا جەژن پيرۆز کر.

ل رۆژا ۱۹۶۹/۲/۲۹ى ل راستا گوندی شیخان، ئەم توپچى ب کەلەكیت
چوپا ژ (زىی پردی) دەرباز بوین و چوینه ئالى دی یى زىی ل سنورى
کەرکووک و هۆزا سالیى دا، هیشتا ئەم نزانین ئەم دى کىقه چين؟
ئىقارەکا دەرنگه و سەقايەكى بهارى يە، ل بن گرکهكى ل هنداى زىی،
مە هند دیت سامى عەبدولرەحمان^(۵۱) و چەند پيشمه رگه یى دگەل دا
ژ نایف ئودەکا بیرهکا ئافى دەرکەتن و هاتنه پيشيا مە و بخیر هاتن
ل مە کر. پشتى مە سلاقى ئىك و دو کرى، سامى عەبدولرەحمان بۆ
مە ئاخفت و گۆت:-

هين دزانن دى چ کەين و مە چ لبره؟

نەخیر ئەم نزانین دى چ کەين و دى کىقه چين؟

سامى گۆت: ئەم ییت بۆ ئەنجامدانا کار و چەلەنگییه کا مەزن و
گرنگ هاتینه قیرە، جەنابى بارزانى بخویى سەرپەرشتیا فى کارى مە

دكەت. دقیت هوین خو زیرهك و پهیت كەن و ب هویری و هشیاری كارى خو ئەنجام بدەن، هەكە ئەم د قى كارى خو دا سەرکەفتین، دى دربهك كۆزەك ل رژیما عیراقى و ئابۆرى وى دەین و راگەهانەن و میدیا هەمی دونیایى ژى دى بهحسنى قى کریار و چەلەنگییا پێشمەرگا كەن و حكومهتا عیراقى دى ناچار بت دان و ستاندنا د گەل شۆرشى و سەرۆك بارزانى دا بكەت.

بەرى ئەم بگەهینە نك سامى عەبدولرەحمانى، چەك و سیلاحى مە ل بەراهییا مە ل زىى هاتبوو دەرباز كرن و ئەو ژى ل نك سامى وان بوو.

بو هەر توپەكى و ستافى وى و حمایا وان ترۆمبیلەكا پىك ئاب پێشمەرگیت هیزا رزگارى بو مە ژ وان گوندیت وى دەقەرئى دابین كر بوون، پشتى مەغرب ستافى هەر توپەكى توپا خو و گولیت د گەلدا ل وان ترۆمبیلە باركرن و ئەم ب پى كەتین، ل بەرى مە ژى، هیزهكا مەزنا پێشمەرگا؛ ب چەكى جورا و جور ژ دەشتا هەولیر و هیزا رزگارى، رىكا ئەم دى چینی و حەتا جهى كو دى توپیت خو لیدانین ب رىك و پىكى پێشمەرگا كونترۆل كربوو و گرتبوو. ئەم نە دسەهرەزاینە و ئەم نزانین كو ئەم یى ل سەر رىكا پردى و یى دچین بەر ب كەركووك قە. ئەو شوپىرى ئەم د ترۆمبیلە وى دا، ب حییهتى قە گۆتە من:

كاكە ئەو تێو چى دەكەن و بو كیو دەروین؟

من گۆتى: دى چینه دەقەرا خانەقین و مەندەلى.

براكەم، خانەقین و مەندەلى چى، ئەو تێمە ئەچینه كەركووك!!

وللا براكه م ئیمه شه هرهزا نین؟

دونیا تافه هه یفه و ترۆمبیلێت مه گه له کن و ییت که تینه دویتف
 ئیک وه کی کاروانی (قافله)، هه میا ژ ی ب فه رمانا قیادا چالاکی و ریبه را
 چا فکی ت ترۆمبیلێت خو ییت فه مراندین، موغداره کی ئه م ل سه ر جادا
 قیری چوین و من هند دیت ئه م ژ سه ر جادا قیری بۆ ده ستی راستی
 ده رکه تین و چوینه ریکه کا ناخی و هه می حصو و تیکه له بوو، ئه م
 گه له ک نه چوین، به رپرستی مه گوته مه:

چه کی خو بیننه خواری و زویکا دامه زرینن و قیری جهی توپی ت
 هه وه یه، زوی خو به رهه فکه ن بو ته فه کرنی؟ مه ژ ی ب له ز توپی ت خو
 ژ ترۆمبیلای ئینانه خواری و به رهه فکرن بۆ ته قی .

کاری لیدانا گازخانا که رکووک ژ ئالی پی شمه رگی ت ئیلونی و توپی تی
 هیزا هه لگورد فه، هند یی نه ینی بوو؛ هیشتا مه نه دزانی دی ل چ
 ئارمانج ده یین!! به س ل سه ر کلاینومه تری مه دزانی کا ئه م چه ند ژ
 ئارمانجا خو دیرین و ل سه ر چ هژمارا کلاینومه تر دی ل ئارمانجا خو
 ده یین.

قیادا عه مه لیی پریار دا، سوچی ت هه می وان شو فی ری ت دگه ل
 مه دا ژ ی بینه وه رگرتن و سه یاری ت وان هه میا ژ ی بینه پراگرتن هه تا
 ئه م کریارا خو ب دووماهی ده یینین، دا کو چ نه ینی ئاشکه را نه بن،
 هه روه سا دا ئه ف ترۆمبیله جاره کا دی مه بزفرینه فه بۆ وان ده فه را
 ییت کو دی زفرینی و دبن ده سته لاتا پی شمه رگا فه.

مه ژنوى زانى دى ل گازخانا كهركوك دهين

ل شهفا ۲/۲۹ ل سهر ۱۹۶۹/۳/۱ئى، مه توپخانا هيذا هه لگورد (۵ توپ= ۲ توپ ۱۰۶ملم، ۳ توپ ۱۲۰ ملم) دانان و بهرهه فكرن بۇ ليدانا گازخانا كهركوك، مه توپيت خو دانابوننه گه لىي سيكانيان، بهرى ئەم بچين بۇ ئەنجامدانا فى چه له نكيى بكهين، ئيستطلاعا ئارمانجى و جهى توپا ليدانين هاتبوو دياركرن، چهوا مه توپيت خو دانان، بهز و بهز مه خو ب سهروبهر كر و توپيت خو بهرهه فكرن بۇ تهقه كرنى، كار بو مه هاتبوو ريكخستن و ب ساناهيكرن، لهوما چهوا ئەم گه هشتينه جهى خو، مه زويكا توپيت خو بهرهه فكرن بۇ ليدانى. رهصه د و قيادا عمه لىي نيزيكي توپا بوون، رهصه دا بريار دا جارى ب تنى ئيك توپا (۱۰۶ملم) يا كو ئەز بهرپرسى وى بووم گولله يه كى پاقيژمه ئارمانجى و هه كه مه ليدا ژ نويكا ههر چار توپيت دى دى ل سهر هه مان هژمارى هافيژن و تهقى كهين بو وى ئارمانجى يا بو مه هاتييه دهستنيشان كرن.

توپا ۱۰۶ملم گوللا وى ۲۵ كيلوغرامه و ئاسن بره، هه مى دبته ئاگر. مه بهستا قيادا عمه لىي ئەو بو زوى ئاگرى بهردهينه كو مپانييا نهفتا كهركوك و فروتن و فريكرنا نهفتى بو ژ دهرفه بيته راگرتن و حكومه تا عيراقى و كو مپانييت نهفتى ناچار كهين دانوستاندى دگه ل قيادا شورشا ئيلونى بكه ن .

مه گوللهك هافيت كيم كر، رهصه دى ئيعاز دامه كو پيچه كا دى زيده كهن، گوللا دووى ب رهخ كومپانيي قه كهفت، لى كه هره ب ل

كۆمپانىيى نەفەمىريا. گوللا سىيى مە ل گازخاننى دا و ئاگرەكى مەزن بەربوويى و دونيا ھەمى كرە روژ، پشتى ھنگى ھەر ۵ توپا پىكفە چەند شىلكىت گوللا ل كۆمپانیا نەفتى دان و ئاگر بەربوويى و ھاتە ويرانكرن، ل قى تەقە كرنى ھەر توپەكى ۲۵ گوللە ھافىتتە گازخاننى.

توپا ئەز بەرپرسى وى، ب تنى سەبەتانى وى ۳۰۵ كغم بوون، يا ب زەحمەت بوو؛ بۆ راكرن و دەينانى، لى پشتى مە كرىارا خو ب سەرکەفتن و ب سەرفەرازى ئەنجامدايى و خو خلاسكىرى كرى، ب لەز مە توپىت خو راكرن و كرنە د ترۆمبىلپىت خو دا، لويلويا توپا من ھند گەرم بىوو، من نەشيا دەستى خو پاڧىژمى، من قەمسەلى خو دا بەر دەستىت خو و قەمصلى من ما ب بورىيا توپى قە و دەمى مە توپ راكرى؛ قەمصلى من سۆت.

ئەم گەلەك وەستىيان و ماندى بوين ل ئەنجامدانا قى داستانى، لى مە پىشمەرگىت كوردستانى و شورشا ئىلونى ب سەرۆكاتىيا بارزانى، نامەكا قە كرى و راست و رەوان دا رژىما عىراقى كو ئەم ناھىلىن ھوين ب رەھەتى بژىن و نەفت و گاز كوردستانى ب كەيفا دللى خو بفرۆشن و بدەنە ب چەك و جەبلخانە و توپ و تەيارا و پى كوردا بكوژن و گوندىت كوردستانى پى بومبەباران كەن و كاڧل و ويران كەن و ئازادىيا مللەتى كورد و خەلكى كوردستانى بن پى بكەن.

لیدانا گازخانا كەركووك؛ ھىزىت حكومەتى گەلەك ئالۆز و مەندەھۆش كرن و نەزانى ئەقە مەسەلە چىيە و ئەقە چىيە ھاتىيە رویدان...!! ل دەستپىكى حكومەتا عىراقى باوەر نەدكر كو پىشمەرگە

دی گه هنه ویری و قی دربی هنده مه زن داوه شینه گازخانا که رکوک.
هینگ هیزا جه لالیال که رکوک هه بوو، وان ژی چهنه پیکولکرن کرن
کو بینه پیش و هیرشی بکهنه سهر مه پیشمه رگا، لی پیشمه رگیت
چوینه پیشاهیا مه لیدا و شکاندن و ئەو جاش نه شیان چ بکهن.

ته یاره کا هه لیکۆپته رابوو هندی هاتوچوو، نه زانی مه سه له چیه.
پاشی ته یاره کا استطلاع رابوو دو یقچوونا مه کر، وی ژی چو ژ مه
نه زانی..! ده می مه خو فه کیشای ئەم نه چوینه ری کا که فن یا کو
ئەم پیدا چوین، ئەم هاتین بو ده فه را شوان، فرۆکه یی ل هنداف
ده فه ری لی زنانن ئەم ل کیه ینه. ل کویراتییا ده فه را شوان شو فی ره کی
چا فکیت سه یارا خو بهردانی، فرۆکا زانی کو مه ساری مه کیه یه؟
ته یاریت هه ربی هاتن و په ره شو ت بهردان و رونا هییا وان کره روژ و
ب دوشکا سه یاریت مه کر نه نارمانجا خو، د وی سه یارا ئەز تیدا فرۆکا
گولله بارانکر و (۲) پیشمه رگه هاتنه بریندار کرن و ئەز ژی ئیک بووم ژ
وان، کو ب سقکی هاتیمه بریندار کرن، وی شه فی و هه تا روژا پاشتر
ئیقاری بهرده وام چار چار ته یاریت هه ربی ل هنداف ده فه را شوان
دگه ریان و هه ر تشته کی دیتبا؛ بومبه باران دکر.

پشتی مه ئارمانجا خوۆ بجه ئینای، ئەم ب لەز زقرین

روژا ۱۹۶۹/۳/۲ ئی من و هه قال (به شیر مه لا فه هیم)، خه لکی ده قه را زومار، دقا ژ گوندی جو حان بچینه گوندی مام پەش ل نک هه قال سامی عه بدولره حمان، دا بزاین کا دی چ کهین! بهری نیفرۆیه، ته یاره هاتنه مه و ل بهر شیفکه کئی ئەم محاصه ری کرین و پەمی ل مه کر هه تا ئیقاره کا درهنگ ئەم نه شیاین ژ جهی خو رایین، بهری مه غره ب مه سامی دیت و مه گوئی کا دی چ کهین؟ ده ستخۆشی ل مه کر و هاریکارییه ک ژی بۆ مه مه زاخت و گوته مه:

سوبه هی سپیدی هوین توپچییت هینزا هه لگورد دی زقرنه باره گایی بارزانی و هوین هنده ک چه کی ژی دی دگه ل خوۆ بهن، ئەف چه کئی مایی ژی دی بۆ فان هیز و قوو هتیت خوۆ ل فی ده قه ری بجه هیلین و ئەو پيشمه رگیت حمایا هه وه دی دگه ل هه وه دا بن، دا زیره فانییا هه وه توپچیییا بکهن؛ هه تا هوین دگه هه نه باره گایی سه رکر دایه تی ل ده قه را باله ک، ده قه ر بۆ ده قه ری ژی دی حزب رییه را (دلیل) ده ته د گه ل هه وه؛ دا ده وارا بۆ هه وه بگرن و چه کئی خوۆ هوین لی بار بکهن هه تا دگه هه نه ده قه را ناوپردان.

روژا ۱۹۶۹/۳/۳ ئی سپیدی زوی؛ ئەم ب ری که فتین و مه ده قه را شوان بری و د سه ر ته قته ق را ئەم گه هشتینه سه ر ئافا ژ دوکان ده یته خواری، ل راستا گوندی جه لالی ب به له ما ئەم ل ئافی ده رباز بوین. ته یاریت شه پرکه ریٹ رژیما عیراقی ژی به رده وام یی ل هنداف ده قه را شوان دگه رن. بۆ نیفرۆ ئەم گه هشتینه گوندی جه لالی و مه نانه کا

سەر پى ل ناف گوندى خار و ئىفارى ئەم ھاتىنە گوندىكى(؟) ل بنارا چىيى ھەيەت سۆلتان ب ئالىي قىيلى ڧە و ب شەڧ ئەم ماينە ل وپرى. رۆژا پاشتر ۱۹۶۹/۳/۴، ئەم ب سەر چىيى ھەيەت سۆلتان كەفتىن و بۇ نىڧرۆ ئەم گەھشتىنە خەلەكان. ئەم گەلەك دوھستىيى و دېرسىنە، خارنگەھەكا بى سەوروبەر ل وپرى ھەبوو، بۇ نان خارنا نىڧرۆ، ئەم چوينە وى خارنگەھى و مە دىكلىت كوردى لوپرى خارن و ئەم ماينە ل بارەگايى دكتۆر خالدى ھەتا مەغرب، وان بۇ مە دو تەرەكتەر ھەرھەڧكرن و دەليل و ھىمايە ژى دانە د گەل مەدا، مە ژى چەك و سىلاھى خۇ كره د ەره بائىت واندا و ئەم ژى لى سيار بوين، ب شەڧ مە دا رىكى و ئەم چوينە سەرکەپكان .

رۆژا ۱۹۶۹/۳/۵، ل وپرى دەوار بو مە گرتن، ئەم چوينە دۆلا شاوهرى و ب شەڧ ل گوندى (؟) ماين. رۆژا ۱۹۶۹/۳/۶، ئەم ب سەر زىنووا ستىرۆكا كەفتىن و چوينە وەرتى، وى شەڧى ل وپرى ماين. رۆژا ۱۹۶۹/۳/۷، دەوار بۇ چەكى مە ھاتنە گرتن و ئەم گەھشتىنە برا ھافىز. ڧرەنسو ھەرىرى ترۆمبىل بو مە ڧرىكرن و مە چەكى خو كره تىدا و ئەم چوينە ناڧىردان، وى شەڧى ئەم ماينە ل ناڧىردان، رۆژا پاشتر مە توپىت خۇ پاڧژ كرن و تەسلىمى عومبارا چەكى كرن و ئەم چوينە بارەگايى بارزانى ل قەسرى، دا كۆ مە دەستوير دەن و بچىنە سەرەدانا مالىت خۇ ل دەڧەرا بەھدىنان.

ئەم ژ ھەيڧەكى پتر ماينە چاڧەرى ل بارەگايى بارزانى و رىزانۆكى ھەتا چەك داىە مە و ئەم سەر راستكرىن كو بچىنە ئىجازى.

ئەم توپچی فەگەریاینە دەفەرا بەهدینان

ل روژا ۱۴/۴/۱۹۶۹ی، پشتی ۹ هه‌یفا دویری مالا خو و فنی وهستیان و غەریبیی، ئەم چەندین پێشمەرگیت توپچی و خەلکی دەفەریت (دۆسکییا، بەرواری بال، بامەرنی، باتیفا و زومار)، ژ باره‌گایێ خو ل ریزانوکی - گلالە دەرکەفتین و ب ریکەفتین بەر ب دەفەرا بەهدینان، وی روژێ بەری مەغەرب ئەم گەهشتینە گوندی (بیشی) ل بن چیاێ حەسەن بەگێ، مە بو خو هەندەك نان ژ مالا وه‌رگرت؛ دا ب ریکێ فە بخوین حەتا دگەهینە ئاقاھییه‌کی، چونکی ژ گەریا عەمەر ئاغا‌ی و یفە سەنگەریت رژیمی بون و دفا ب شەف دەرباز بین.

دوینا بەه‌اره و شەفا تاری یه و باران و هەری یه و رویاریت د ریکا مە دا رابوین و ب ریکا دەلیلا ئەم ژ پرا (دوره مەرگ) دەرباز بوین؛ ئەوا کو دکەفته سەر رویاری (مووسەکا وی) یی هەفسنور د نافەرا دەفەرا بالەك و دولەمەریا دا و چوینە گوندی (شەخسیدا) ل دەفەرا میرگەسۆر و ب شەف ل وی گوندی ماین.

کەیفامە یا خۆشە کو دی چینه سەرەدان و مال و مروف و دەفەرا خو و بێهەنقەدانێ، ئەم ریکێ خۆش یی دەلچنین و دشەقینین، روژا باشتەر سپیدی ئەم ژ شەخسیدا چوینە گوندی بلێ ل دەفەرا بارزان و ب شەف ماینە ل وی، روژا باشتەر سپیدی زوی ئەم ل دافەرستا ل نافەینا بلێ و دەفەرا زبیار دا دەرباز بوین و گوند بەر گوند حەتا گەهشتینە ناف بەرواری ژیرییا، ل ناف بەرواری ژیرییا هەقالیت مە ییت بامەرنی (ئەحمەد پیرمووس، محەمەد حەسەن، شەهید مەلا

ئەمىن باتىقى و بەشىر مەلا فەھىم) دگەل مە بوون و ژ مە قەبوون و چوونە دەفەرئىت خو، ئەم دو پېشمەرگە ماين (ئەز و محەمەد حەسەن، ناسيار ب محەمەدى حەسنى)، ل گوندى چەمانكى مە دارىكى و ئىقارەكا زوى ئەم گەھشتىنە گوندى غەلبووكى ل ناف بەروارى ژېرىيا، لى وى رۆژى گەلەكا گەرم بوو ئەم گەلەك وەستياين.

ل ئالىي رۆژ ئافايى غەلبووكى برکەكا ئافى هەبوو يا تژى ئاف بوو، ھندى من گەرم بوو و خوھى ئەز دابووم، من خو ئىخستە وى بركى. چ ژ وى چەندى خرابتر نىنە كو مروفى وەستيايى بت و خوھ دايى بت و خو بىختە ئافا تەزى.

گوندى غەلبووكى ھەفسنورە دگەل سەنگەرئىت لەشكەرى عىراقى، بو مەغەرب ژ نوى مە دا رىكى و ئەم ژ سەنگەرئىت حكومەتى دەرباز بوين و چوینە گوندى باگىرا ل سەر جادا گشتى يا كو ژ دەوك دچتە سيارەتىكا، ل مالەكى مە شىف خار و دەليلەك دگەل مە ھات و ئەم گەھاندىنە سەر رىكى و گۆتە مە فى رىكى بەرنەدەن دى ھەوۋە بتە دەرگەلا شىكەيا. ئەم ژى ب وى رىكى دا چوین، بەلى ئەم نەچوینە دەرگەلى، ژ وىرى وىقە ئەم د شەھەزايىنە و راست ئەم چوینە گوندى مەمانى، نىزىكى سەھەت ۱۱ شەفى ئەم گەھشتىن. نافبەينا گوندى مە و گوندى مەمانى نىف دەمژمىرە، لى وى شەفى ئەم ماينە ل گوندى مەمانى دا رۆژا پاشتر دەمى د چىنە گوندى، تەقى بکەين و تەھنگىت خوشتىن پافىژىن.

رۆژا ۱۹۶۹/۴/۲۲ سىپىدى مە ژ گوندى مەمانى، دارى و ئەم گەھشتىنە

حهسیا مهمانی و بۆ خوۆشی مه تهقه كر و تفهنگ د سهر گوندى را
هافیتن و پيشمهركیت گوندى ژى بهرسقا مه دا و گهلهك تهقه هاته
كرن.

وى سهر دهمی ههكو پيشمهركه ژ جهبها و شهرا و دهقهريت دویر
ب سلامهتی دزقرین و دهاته سهردانا مالیت خو، تفهنگ دهافیتن و
ئهقه نیشانا زقرینا پيشمهركا بوو، بۆ نافی مال و مروقیت خو.

پشتی دهه هه یفا ئه ز ژ مالا خو دویره فتم، ئەم گههشتینه نافی
گوندى خو و نافی مرووف و كهس و كاریت خو، كه یفا مه گهلهك
هات، خهلكه كى گوندى هاتنه بهراهیكا مه و وهك قههره ماییت گه ل و
وهلاتی و ئازادیی ب خیرهاتن ل مه كرن و ئەم هیمبیز كرین. لى قى
خوۆشیی بۆ من و مالباتا من و كهس و كار و گوندىیا گهلهك نهقه كیشا.

ئەز نەساخ بووم

پشتى دەھەھە ییفا دویری مالا خو، ئەز ب سلامەتی زفريمە ناف
 كەس و كار و مروقیت خو، هەفال و هوگر ل من خرڤه بوون، كەیفه كا
 مەزن بۆ كابانیا من و خویشك و برا و مروقیت من و گونديا چیبوو.
 مامى من كو دبتە خەزیزى من ژى ئەز مېھشان كرم بۆ شیف خارنى،
 پشتى مە شیف خارى و شەفبیریا خو كرى ئەم چوینە مالا خو، لەشى
 من گران بوو، ساخلەمیا من هیدى هیدى تیکچوو، ئەز گیت بووم
 و تیکوهر بووم، ئەز نەساخبووم و نەشام رابمە ژ پیرڤه و بۆ نیفا
 شەڤى ئەزمانى من شكەست، قیجا من مروڤ نەنیاسین و من های
 ژ خو ژى نەما...!! خەلكى گوندى گەلەك ب نەساخیا من هەرشین و
 پۆسیدە بوون. دەنگوباسى نەساخیا من ل ناف گوندى بەلاقە بوو،
 بۆ سوڤهت و بابەتئ هەمى گونديا و هەر ئىكى نەساخیا من ب
 رەنگەكى بۆ خو لیکدا و شروڤه دكر. هەندەكا دگۆت:

- یى هاتییه دەماندان...!!
- یان ژى ئەجنا یى هەنگافتى...!!
- ب شەف یى د ناف گورستانا (خدر نەبى) ل دەرگەلا شیکه یا را
 دەرباز بوویى، خدر نەبى یى هەنگافتى و یا وه لیکرى...!!
 هەندەكا ژى دگۆت: ئەحمەد یى بچویکه، ئەڤه چەند هەڤه رههتی
 نەدیتییه و گەلەك یى وهستیایی و زهحمەتا قى كەفتى، ژ گلاله پیا یى
 چوویه دەڤه را کەرکوک و ژ کەرکوک پیا یى زڤرپهڤه گلاله و جارەکا دی
 ب پیا ژ گلاله یى هاتییه دەڤه را بەهیدینان و گوندى كەمه كا.

ئەفە (0) پینچ هەیفە هەمی کوردستان یا تیکفەدایى؛ گەلەك یى
 وهستیایی، ما چهوا نهساخ نهبت...!!!

هەندەکا ژى دگۆت: توپا مه ژییى وى یى خرابکری.

نهساخیا من ل دهفهرى و ناف پيشمه رگا دهنگ فهدا، نامر
 هیزى دهۆك عەلى خەلیل خوشەفى هاته سەر خەتى و دکتۆرى
 شورشى (دکتور خالد بامەپنى) چەند جارا بۆ من هەنارته گوندی، دا
 چاره سەرییا من بکەت. دکتۆر خالدی گۆتە مروفتیت من:

چاره سەرییا وى ب مه فه ناهیت، دفییا هوین ریکەکى بۆ پهیدا
 کەن و فریکەینە جەهەکی بۆ چاره سەریی...! شەهید حەمۆ کەمەکی
 گۆتە عەلى خەلیل خوشەفى:

- هەکە تو یى رازی بی، ئەم دى ب ریکا (دیوالى سەعید ئاگایى و
 رهشید ئاگایى) فریکەینە خواری بۆ چاره سەریی.

- عەلى خەلیل خوشەفى: هەکە هوین بشین و ریکەکى بۆ پهیدا
 کەن، مه چ مانع نینه.

پیشمه رگا و مروفتیت من و کەمەکییا د ناف شینی و گرییا مالبات و
 کەس و کارا دا، ب داربەستى ژ گوندی کەمەکا ئەز برمه گوندی مەمانی
 و ژ ویرى وئفە هەندەك مروفتیت مه و زەلامیت نه پیشمه رگە ئەز
 برمه کوریت گافانا ل سەر جادی و کرمە د ترومپیلەکى دا و گەهاندمە
 دهۆك، ل دهۆك ئەز برمه نك (دکتۆر نعمەت سەرسەم)، فى دکتۆرى
 دویقچوونا سەروبه رى ساخله مییا من کر، ئەز ل مالا خالى خو سەلیم
 مستەفاناسیار ب (سەلیمى ریزبارى) بووم. چاره سەرییا من نه هاته
 کرن و ئەز ژ دهۆکى هاتمە فه گوهاستن بۆ خەستەخانا جەمهورى ل

میسل، من هەر های ژ خو نینه و ئەز هەر یی نەپەتی و تەمریمە،
 ناخفتن ژێ من نینه..! پشتی پتر ژ هەیف و نیفا ئەز د خەستی قە
 مايم، گوهورپینه کا ئەرینی کەتە سەرۆبەری من. لی ئەزمانی من هەر
 یی شکهستییه و ئەز نەشیم باخقم؛ بەس هشیت من پیچەکی هاتنە
 سەری من و من های ژ خو بوو.

خالی من بەردەوام ل نک من بوو، مروفتیت من و ب تاییهتی
 سەفەر ئیبراهیم مووسا و شەعبانی ئەسمەری، سەرەدانا من دکرن. ئەز
 نەدشیام باخقم، لی بنقیسین من داخازی و تشت دگۆتنە دەوورۆبەریت
 خو، رۆژەکی من بو خالی خو نقیسی و من گۆتی:

ئەری ئەفە ئەز ل کیفەمە؟

ما چ ل من هاتییه؟

خالی من گۆتە من: ما تو نزانی چ ل تە هاتییه و تو یی ل کیفە؟

نە وڵلا..!!

ئەفە پترە ژ هەیف و نیقایه تو یی نەساخ بووی و مە تو یی
 ئینایه خەستەخانێ ل میسل.

میسل؟ چەوا میسل؟ ما ئەز نە پێشمەرگەمە؟ چەوا هاتییه میسل؟
 ئەز رابومە قە و من گۆتە خالی خو: ئها نوکە دێ من دەرتیخن و دێ
 زقڕمە مال..!! ترسەکا مەزن بو خالی من چیوو..!!

بێهنا خو فرەهکە دێ تە دەرتیخین، نوکە دێ جابا سەفەری پسمام
 فریکەم و ئەز دێ چمە دەووک و سوبەهی دێ ئیین تە بەینە مال.

خالی من جابا سەفەر ئیبراهیم کەمەکی؛ پسمامەکی مەیه، فریکەر،

ئەو یى ل میسل نایب زابته، پارتییه کى بنهجهه. سهفه ر هات و ئەز لەسه ر مهسئولیه تا خو ژ خهستى دهرئىخستم و برمه مالا (نەبى ئەحمەد) ئەلدىكى كو دېته زاڤا و خارزايى كهمه كىيا ل تاخى غەزلانى ل میسل، وى شهڤى ئەم ماينه ل مالا نەبى. خالى من زڤرى دهوك و بابەتتى من گه هانده رهشید سهعيد ئاغايى دۆسكى و ئەو بخو هاته میسل دویڤ من پرا، سهعدى وهرمیلى و خهلیل ئوسمان - ناسیار ب خهلیلى ئوسى گهرماڤى د گهل دا بوون. سهفه رى ئەز ژ مالا نەبى ئینام و تهسلیمی خالى من سهلیمی كرم و خالى من ئەز برمه ئۆتیلەكى ل دهواسا، رهشید ئاغا د چتى و كرمه د ئوده كى قه و دەرۆك ل سه ر من دائىخست و كلیل ژى دگهل خو بىرن دا نه دهر كهڤم و دگهل كهسى نه ئاخڤم.

پشتى نیڤرۆ رهشید ئاغا بخو هاته ئۆتیل و ئەز ژ میسل دهرئىخستم و سهعت چارى ئیڤارى ئەز گه هاندمه دهوك، ب رىكى قه رهشید ئاغا بو من ئاخفت و گۆته من :

«ئەحمەد بداغ.. ئەم نه جاش و خو فروشین، ئەم ژى حەز ژ كورد و كوردستانى دكهین، ئەوا ته پىچى دبت بكه ی وهك پىشمه رگه ههك، من پىچىنابت، بهس ئەوا من ژى پىچىدبت لڤیره و ناڤ حكومهتتى بكه م، سه د پىشمه رگا پىچىنابت بكه ن...!! مه هه ميا ئىك ئارمانجا هه یى. ئەو ژى سه ركه فتنه كوردانه، هه ر ئىك ژ مه ب رهنگه كى و ل جهه كى دى خه باتتى كهت، هه مى ئالى دڤیا د وى راستى بگه هن و بزنانن كو ئەم ژى كوردین و حەز ژ مللهتتى خو دكهین و ج جارا ئەم خرابیا مللهتتى خو ناكهین.»

ئەم گەھشتىنە دەھۆك، ل بەر دەرى قەسرا دىۋالى ئاغايى ژ ترومبىلا
 رەشىد ئاغايى ھاتىنە خارى، ئەز و خالى خۆ چوينە مالا وان ل
 دەھۆكتاخى گىنىكا (گرى باسى)، خۆ من ئاف ژى نەقە خار و من خاترا
 خۆ ژ مالا خالى خو وان خاست و ئەز ژ مالا وان دەرکەفتم و من
 قىا قەستا چىيى شاخكى بکەم و بەر ب ئازادىي و ناف شورشى و
 پىشمەرگافە بچم، ژنخالا من گۆتە زەلامى خۆ:

سەلىم، دى چەوا ئەحمەدى نەساخ و نىقە مروف قى ئىقارى ب
 تى كەفتە فان چۆل و چىا.. رابە تو ژى دگەل ھەرە ھەتا دگەھىنىيە
 گوندى و ناف مال و بچويكىت وى.

دەمى ژن خالا من ئەف گۆتنە گۆتىنە خالى من، وى ژى كارى خۆ
 كر دا دگەل من بىت. مە ھەردوكا ل وى ئىقارا درەنگ بەرى خو دا
 شاخكى و گەلىي كىر و ب سەر چىاي كەفتىن بو پىشتا پىرومەرا و ب
 رەخ گەپرا زمزلاق و پىشتا گرى گەرماقا و ل مە بۆ شەف و ب كوتەك
 ئەم شىاين خۆ بگەھىنىنە گوندى باكۆزى، ل مالا نەبى بوينە مېھقان.
 ئەم ھند وەستيا بووين؛ لى وى شەقى ئەم نەنقىستىن، مالا نەبى ئەو
 ژى ژ بەر مە و ترسا جەلاليا نەنقىستن. نەبى باكۆزى گۆتە مە:

ھەر شەف مەفرەزىت جەلاليا ژ قارقاراقا دەپنە باكۆز و دەوروبەرا
 بويسا بۆ پىشمەرگا ددانن.

رۆژا پاشتر سپىدى زوى مە تىشتەكا سەرىپى خار و مە خاترا خۆ
 خاست و مە دا رىكى و ئەم ب سەر چىيى كەمەكا كەفتىن و چوينە
 دەرىپسى ل پىشتا گوندى كەمەكا، بەرى بگەھىنە دەرىپسى، مە گوھ ل

قولیزین و دەنگ و دۆرا ژن و بچویکا د نافی وی گهلی دا بوو، دەنگ و قولیزینا وان ئەو گهلی تژی دەنگ کربوو، ژ بهر فرۆکیت رژیمای عیراقی ئەو مالبات و خهلك ژ گوندی دهركهفتبوون و پهفی بوون. ژ نشکهکی قه ئەز ئەو ئەفندی و یی ب جلیکت باژیرییا و خالی من ژ یی د گهل من دا ئەم چوینه د نافی وی ههشامهتا مروفا دا. چهوا گوندییت مه ئەز دیتم، ههه ئیکی ژ وان مروفا ل جهی خو کره قیری و گۆتی:

ووللا ئەفه ئەحمهه د باغ هاتهفه...!!

ل من خرهه بوون و ب دلخۆشی و ب گهرمی بخیرهاتنا مه کرن.

وى رۆژى پېشمەرگا چەلەنگىيەك ئەنجام دابوو

وى رۆژى پېشمەرگا ل راستا گوندى سىندۆرى، بيسەك بۆ جەيش و جاشا دانابوو، قولى حەمۆ كەمەكى و قولى صادق گەلناسكى، ئەو چەلەنگى ئەنجام دابوو، گورزەكى كۆزەك ل دوژمنا دابوو، پېشمەرگا خۆ فەكېشا بوو ھاتبونە جوھنىكى ل ئاقارى گوندى كەمەكا. فرۆكىت رژیما بەس جوت جوتە ل ھىداف دەفەرا دۆسكىيا دگەريان و دقيان دىبەكى داوھىنە پېشمەرگا و ھەر لفلقېنەكا دىتبا ل دەفەرى، فرۆكا دكرە ئارمانجا كەرب و كىنا خۆ.

دەمى مە زانى كو پېشمەرگە يى ل جوھنىكى، من و خالى خۆ بەرى خو دا جھى پېشمەرگە لى، ئەم گەھشتىنە سەرى گورستانا گوندى كەمەكا، ژ نىكەكى فە جوتكەكى فرۆكىت شەرى يىت عىراقى ھاتنە ھىداف سەرى مە و پتر ژ ۱۰ خولەكا ل ھىداف گوندى كەمەكا دەوران فەدان و ھىدەك شىلكىت دۆشكى ھافىتنە گوندى و چوون. ئەز و خالى خۆ گەھشتىنە جوھنىكى، پېشمەرگا چەند پەزىت سەرزىكرىن و كەيف كەيفا وانە كو چەلەنگىيەكا لەشكەرى يا دژى دوژمنا كرى و زىائىت مەزن يىت لى دىن و بىى زەرەر و زىان يا خۆ فەكېشاي، ھۆ چافى وان پېشمەرگا ب مە كەفت، ھەمى رابونەفە و ھەر ئىكى ل جھى خۆ تھەنگىت خۆشپىن د سەر سەرى مە را ھافىتنە و گۆتن:-

دى وەرە ئەحمەد بداع، وولا پى تە پى خىرى يە..!! چەلەنگىيا مە بوو دو سەرکەفتن و ھەمىا خۆ د من وەرکر و ھاتە سەرى من و بخىر ھاتنەكا گەرم ل مە كر. بۆ من ژى رۆژەكا خۆش بوو، من ھەست ب ئازادىيى و ب بەختەوھىيەكا مەزن كر.

گوندی که مه کا جاره کا دی هاته سۆتن..!!

ساخله مییا من هیشتا باش نه بوویه، لی مه بهردهوامی دا ژيانا خو. کوادنیت دهقهری ژ هه می ئالییا فه گه له ک د سهخت و دژوار بوون، رژیمای عیراقی بهردهوام گفاشتن ل سهه هه می دهقهریت کوردستانی دکرن، ب تایه تی دهقهرای دۆسکییا. ل پائیزا سالا ۱۹۶۹ی، هیزیت حکومه تا عیراقی ب پشکدارییه کا بهرفهها جاشا؛ هیزه کا دی یا دژوار و بهربه لاف ئینا سهه دهقهرای دۆسکییا ب تایه تی گوندی که مه کا و دهووروبهرا، د قی هیزشیدا شه ره کئ مه زن قهومی و پیشمه رگا ب دژواری بهرسینگئ هیزیت عیراقی گرتن و ب میرانی بهره قانی ژ دهقهریت نازاد کری کرن، هیزیت پیشمه رگه ی بهره نگارییه کا دژوار و بی وینه کرن، د قی شه ری دا پیشمه رگه (سالحی زفر) یی که مه کی هاته شه هید کرن.

د قی هیزشا جهیش و جاشا دا، هیزیت حکومه تا عیراقی ب پالپشتییا توپخانئ و فروکا، شیان خو بگه هنه گوندیت (مه مانئ، که مه کا و بیشینکی) و ههه سئ گوند و هه تا مزگه فتیت وان ژی سۆتن. چ تشت بو ههه سئ گوندا نه هیلا و تالان و مالویران کرن. خانیت قان گوندا هه می هاته سۆتن و چ مال و حال بو قان گوندا نه مان و قیت و قنیاتی وان ژی هه می سۆت و ب ناف ئیک وهرکر و خه لکی قان گوندا نه چاربوون بهرقن و روحا خو و بچوکییت خو خلاس کهن و بچنه جهیت ته ناتر، مه چه ند مالیت که مه کییا مالیت خو برنه زیوکا عه بوئی.

ژ ترسا پیشمه رگه ی، هیزیت حکومه تا عیراقی نه ویران گه له ک ل

دهفه ری مینن، ب تنی دهاتن گوند دسوئن و زویکا دزقرینه فه. روژا دووی پشتی فی هیرشا حکومه تی بۆ سه ر گوندی که مه کا، پیشمه رگه و خه لک زقرینه گوندی خو کا چ ل تشتی وان هاتییه!! ب رهنگه کی هوفانه ئەف گونده هاتبوونه سوئن و ویران و تالان کرن، تشتیت جاش شیاین بۆ خو بربوون و ییت دی ههمی سوئ بوون و دهخل و دان و دکاک زی تیکلی ناف ئیک کربوون؛ دا چ مفا ژی نه هیته دیتن..!!

قولی چه مۆ كه مه کی باره گایی خۆ دانا گوندی بیشینکی

ل پائیزا سالای ۱۹۶۹ی، جهیش و جاشا چ خانسی ل كه مه كا نه هیلا بوون و هه می سۆت بوون. چ جه نه مابوون كو پیشمه رگیت قولی كه مه کییا باره گایی خۆ لیدانن. ل گوندی بیشینکی پیشمه رگا شه په کی مه زن دگه ل جیش و جاشا كر و نه شیان هه می گوندی بسۆژن، چه ند مال سۆتن و زویكا ره فین. ل پائیزا سالای ۱۹۶۹ی قولی چه مۆ كه مه کی باره گایی خۆ ل گوندی بیشینکی دانا، ئەم د خانسی میرخانی فه بوین ل سه ره فانا گوندی. ل وان گوندیت دۆسکییا، ب تنی چه ند خانسی ل گوندی بیشینکی مابوون كو نه هاتبوونه سۆتن.

ل وی باره گای مه ل گوندی بیشینکی، زفستانه كا سار ب سه ره مه دا هات و وی سالی مه پیشمه رگا چ كه ل و په ل ژی نه بوون نه ل بن خۆ دانین و نه ب سه ره خۆ داده یین، هنده ك حیسیلكیت ده ستردیته ده فه ری هاتبوونه چیکرن و گه له ك د ره ق و زفر بوون، مه ل بن خۆ راییخستبوون و ل وی مه زه لی دانا بوون یا كو ئەم پیشمه رگه تیغه دنقستین، هه ره پیشمه رگه کی هه كه قاپیت یان فه مسه له هه با شینا به تانی ب سه ره خۆ داددا، زیره فانی نه ده یلا ب شه ف و رۆژ ناگر د سوپییدا ب فه مرییت، مه خۆ ب ناگری دارا و سوپی، وی سالی گه رمكر چه تا مه کریه بهار.

راسته گوند و مال و حالیت مه هاتبوونه سۆتن و ئەم هاتبوینه تالانكرن و مالویران كرن، هه ره وه سا خارنا مه ل قی باره گای نان و چا و جارنا نان و نیسك بۆ مه دلینا، لی وره یا مه گه له ك یا بلند بوو. ل

پائیز و دەستپێكا زفستانا وى سالى، مه رۆژیت خوڤ و ب سوحبەت و
كهنى ل قى مهقهري دگهل پيشمه رگا و ب تايهت سماهیلن كه مهكى
و جهبارن كه مهكى بوراندن، وى ده مى ئەم پيشمه رگه هه مى وهكى برا
و ئيك مالبات بوين، ئازادى و فيان و خوڤه ويستى و دادپهروه ريه كا
زېده د ناه مه دا هه بوو، ژيانا مه هه ميا ژى وهكى ئيك بوو، چ
رهنگيت بيداديين و فهرق و جوداهيين نه بوون.

ل دووماهيا سالا ۱۹۶۹ى، ئەز ژ مهقهري مه ل پيشينكى چوممه
ئيجازى ل مالا خو ل گوندى زيوكا عه بوى.

بارە گايى ھىزا دھۆك جابا من فرىكر

ھىزا دھۆك جابا من فرىكر و گۆتە من :

بۇ كارەككى فەر زويكا ۋەرە بارە گايى ھىزا دھۆك ل گەلناسكى .

ئەز چومە بارە گايى ھىزا دھۆك و من عەلى خەلىل خوشەقى
دەيت، گۆتە من :

نوكە تەندروسىتيا تە يا باشە، ۋەك توپچى مە پىدقىا ب تە ھەى، مە
سرىا ئىسنادا ھىزا دھۆك يا چىكرى، مە تو ژى يى فە گوھاستىيە سەر
مىلاككى قى سرىي. سرىا پىشتە فانيا ھىزا دھۆك (اسناد ھىز دھۆك)، ل
ۋى دەمى محەمەد حەسەن باجلورى كر بوو ئامر سرى و بارە گايى
ۋان ل گوندى بۆترشى بوو، ب رەخ گەلناسكى فە. ئەز نەزقرىمە مال،
راست ئەز چومە بارە گايى سرىا اسنادا دھۆك ل گوندى بۆترشى و
من محەمەد حەسەن باجلورى و ھەقال دەيتن، من پرسىار ژ ھەقالا
كر كا چەۋا ئەز ھاتىمە فە گوھاستن؟ محەمەد حەسەن باجلورى گۆتە
من :

تو توپچى و مە پىدقىا يا ب تە ھەى، مە تو يى ژ ھىزا دھۆك
داخاز كرى، بىگومان تو دى گەلەك رۆلى خۆ دگەل مە دا بىنى و دى
ھارىكارىيا مە كەى د ۋارى توپخاننى و چەكى گراندا. مە سرىا ئىسنادى
يا پىك ئىناى و دقئىت بزۋىترىن دەم ئەم ھەيكەلنى ۋى يى لەشكەرى
ژى دانىن.

ھيژا دھۆك بۇ جارا ئىككى دەورەكا توپا قەكر

محەمەد حەسەن باجلورى گۆتە من:

ب رىكا ھيژا دھۆك مە داخاز يا ژ لەشكەرى ئىك كرى كو
ب زويتىن دەم ھيژا سەيد صالح چەم سەيدى فرىكەن دا بۆ مە
اسنادا ھيژا دھۆك دەورەكى بۆ توپا قەكەت و دگەل مە دا ھارىكار
بت بۆ رىكخستنا سريا اسنادا دھۆك.

ئەز مامەل بارەگايى سريا ئىسنادا دھۆك، چاھەرى ھەتا كو
سەيد صالح بەرپرسى توپخانا لەشكەرى ئىك ھاتىيە نك مەل
گوندى بۆترشى .

سەيد صالح ھات و بۆ مە دەورەكا ھەمەلى بۆ توپا ۸۲ملم
قەكر و سى رۆژا قەكيشا و نيزىكى دەھ پيشمەرگەيا پشكدارى د قى
خولى دا كرن، ئەقە ناقت چەندەكانن، كو ماينەل بىرا من:

۱- احمد بداغ كەمەكى.

۲- ھەمەر محەمەد ئەمىن باجلورى.

۳- ھەلى سەلىم باجلورى.

۴- ھەبدوللا مستەفا پىرومەرى.

۵- صادق ھەق ھەمەر گەلناسكى.

۶- محەمەد ھەلى گول دھۆكى.

۷- يوسف مەھموود بەزاز ناسيار ب ئىسفى مەھمۇبى.

۸- جاسم سەعدوللا پىرومەرى.

ژ بەر كو بەرى ھىنگى من پىزانىيت باش ل سەر قى توپى

و چهوانییا بكار ئینانا وی هه بوون، من خول دیتبوون، ئەز و مامۆستاین خولئ سەید صالحی، ئەو چەندە باش دزانی و یئ ئاگەهدار بوو، ل قئ دەورا مەیدانئ ژئ ئەز یئ ئیکئ دەرکەفتم و سەید صالحی گۆتە محەمەد حەسەن باجلوری و هیزا دەوئ: ئەحمەد بداغ گەلەك یئ شەهرەزایە و باشتین توپچی یە و دئ شیت گەلەك باش دەورئ خو بینت، باشە هوین پویتهی پی بدەن و هەر نوکە بکەنە مەسئول و ئامر مەفرەزئ قئ توپی.

ھەيكەلنى سىيا ئىسنادا ھىزا دەۋك ھاتە دانان

پشتى خولا مەب دووماھى ھاتى، تەشكىلاتىت سىيا اسنادا دەۋك
ب قى رەنگى ھاتنە چىكرن:

۱- پەلا دەست ۋەشىن (قوة ضاربة)، مستافا عەبدى فارس شندۇخى
بەرپرس بوو، عەبدەلرەحمانى فەيروۆزى جىگر بوو، ھەمى دەۋكى
بوون، ۱۵-۲۰ پىشمەرگە بوون.

۲- سەعدى گەرماقى، سەرپەلنى ھىزەكا دى يا دەست ۋەشىن بوو،
چەند پىشمەرگە د گەلدا بوون.

۳- سەرپەلنى دۆشكا، كو ھىنگى ھىزا پشتەفانيا ھىزا دەۋك ب تنى
دۆشكەك ھەبوو، بەدەل ماروینسى بەرپرس بوو.

۴- سەرپەلنى ھەندەسا دەۋك عەبدوللا مەلا جونەيد بوو، ۱۰
پىشمەرگە د گەل دا بوون و بارەگايى وان ژى يى جودا بوول
گوندى بۆترشى بوو.

۵- پەل يان مەفرەزا توپا ۱۲۰ ملم، عەلى سەلیم باجلورى كرە
بەرپرس.

۶- پەل يان مەفرەزا توپا ۸۲ملم، ئەحمەد بداغ ھاتە دانان ۋەك
بەرپرس و رەسەدى ھىزا دەۋك.

ل وى دەمى شۆرشا ئىلونى و ھەمى ئورگانىت وى يىت لەشكەرى، بزاقەكا
زندى و بى راۋەستيان د ناقددا ھەبوو، چەك و سىلاخى ھەمە جور و مشە
كەتە بەر دەستى پىشمەرگا و شۆرشى، لى ژ بەر رىك و رىيارا و دژواريا
زفستانا كوردستانى، ئەو چەكى نەوعى و كارىگەر؛ ب دروستى نەگەھشتە
دەقەرا بەھدىنان، حەتا سالا ۱۹۷۱ى، رىك و رىيار ھاتىنە فەكرن و چىكرن و
چەكى گران ھىدى ھىدى گەھشتە دەقەرا بەھدىنان ژى.

رێککهفتنا یازدهی ئاداری ل سالا ۱۹۷۰ی

ب یگۆمان رێککهفتنا ئادارا سالا ۱۹۷۰ی، یا کو د ناڤهرا شۆرشا ئیلونی ب سهروکاتییا مهلا مستهفا بارزانی و حکومهتا عیراقی یا وی سهردهمی دا هاتییه کرن، سههرکهفتنه کا مهزن بوو ژ ئالیی (سیاسی، لهشکهری، ئابوری، جفاکی) فه بۆ مللهتی کورد و هه می خه لکی کوردستان. ئیکه مین جار بوو د دیروکی دا حکومه ته کا شوڤینی و دکتاتور و داگیرکه را کوردستان، ب رهنگه کی ئاشکه را و فه رمی دانپیدانی ب مافی ئوتۆنۆمی بۆ ملله تی کورد دکه ت. تشته کی مهزن بوو کو ل وی سهرده می حکومه تا عیراقی دانپیدان ب وی چه ندی کری کو عیراق وهلاتی کورد و عه ره بانه و نه زمانی کوردی ب فه رمی دایه نیاسین و راگه هاندی کو کورد وهلاتی عیراقی نه و مافی هه ی به شداریی د هه می داموده زگه هین عیراقی دا بیی جودایی بکه ن.

ب من وه ره دهه سالیت شۆرش و قوربانیدانی، ملله تی کورد و خه لکی کوردستان و هستاند بوون، رێککهفتنا ئادارا سالا ۱۹۷۰ی، ملله تی کورد شانازی بخۆ بر بۆ فی سههرکهفتنی و خۆ به خته وه ر دیت کو زه حمه ت و ماندییونا وان ب ههروه نه چوو. خه لکی کوردستان خۆ سه ربلند دیت، کو ئیکه مین جاره د دیروکی دا ب ئازادی دژیت و بیهنا خۆ فه دا و ئه و کوردستانا هاتییه کافل و وێران کرن دوباره هاته نویژه نکرن، د هه می بوارین ژیانیدا کوردستان هاته ئاقه دانکرن و گه شه کر و پیشکه فت.

لی مخابن، بکریار رویدانا دیارکر کو حکومه تا عیراقی یا وی

سەردەمى ئەف رېككەفتنە د گەل بزافا سياسيا كوردا دا نه كر بوو، دا كو ئاريشا كوردا چاره سەر كەت، يا كو حكومه تا عيراقى نه چار كرين كو قى رېككەفتنى د گەل كوردا دا بكەن، سەروبەرى وان يى له شكەرى و ئابورى گەلەك يى خراب بوو، ئەف رېككەفتنە د گەل كوردا كر وهك و تەكتىتە كەكا سياسى يا بەر وەخت، دا شەر راوہستت و خو ژ ئالىى سياسى و لە شكەرى و ئابورى قە ب ھىز بىخن و پيلانا دانن بو چىكرنا ئاريشا و ململانى د ناف چقاكى كوردى دا و بزافا وان يا سياسى دا، لى رېبەر و سەرۆكى كوردا مەلا مستەفا بارزانى ھەر زوى ھەست ب قى پيلانا حكومه تا عيراقى كر، لەوما ب لەز و ب كرىار پىنگاف ھاقتىن بو چىكرنا تفاقى و پاراستنا ئىك رىزيا ناف مالا كوردا و سياسە تەكا ھەكىمانە پەيرەو كر و برىارا لىبورىنى بو ھەمى سەرۆك جاش و ھەتا جاشىت ٦٦ى ژى دا و راگەھاند:

دقېت ئەوا بەرى نوکە چىبووى و ھاتىيە كرن، بىتە ژ بىركرن، باشە دوبارە نەبنتەقە.

كوردستان وەلاتى مە ھەميانە، دقيا ئەم ھەمى پىكقە وەكى برا د گەل ئىك دا بژىن.

شەرى مە بو ئازادىيا كوردستانى، ھىشتا ب دووماھى نەھاتىيە. سەرکەفتنا مە كوردا يا د ئىگرتنا مە دا، دقېت ئەم ھەمى ئىك بىن و ئىك بگرىن و ب تفاق بىن، دا دوژمن نەشپن چ زەقەرا ب مە ببەن و دا ب تەناھى و ئازادى و خىر و خوشى و سەربلندى ل وەلاتى خو بژىن . ل بن سىبەرا قى سياسە تا ھەكىمانەيا مەلا مستەفاى بارزانى، ل

هه می ده‌قه‌ریڤ کوردستانێ ریزیت ملله‌تی بوونه ئێک و ره‌حه‌تی و ته‌ناهی به‌رقرار بوو، کوردستان بوو خوشت‌ترین و ته‌نا‌ترین ده‌قه‌ر ل روژهل‌تا نافه‌راست.

ده‌می ریکه‌فتنا ۱۱ی ئادارا سال‌ا ۱۹۷۰ی هاتییه‌ راگه‌هاندن، مالا مه‌ ل گوندی زیوکا عه‌بۆی بوو. هیشتا باران بر نه‌بووین من و مامی خو ره‌مه‌زانی سه‌عه‌یدی؛ مالیت خو ب ده‌وارا ژ زیوکی ئینان و ئهم هاتینه گوندی خو که‌مه‌کا و مه‌ مالیت خو دانانه د ناف کافله‌ خانییت خو ییت سو‌تی دا.

با‌هرا پ‌ترا گوندییا، وی سالی فه‌جه‌میانه سه‌ر کافله‌ خانییت خو و سه‌روه‌ری خو کرن دا جاره‌کا دی خانییت خو ییت سو‌تی ئا‌فا که‌نه فه، خه‌لکی گوندی که‌مه‌کا یی هند بو‌ش وه‌کی می‌شا هنگ‌فینی ژن و می‌را پیکفه‌ کار کرن؛ دا زویکا خانییت خو ئا‌فاکه‌ن و تیدا ئاکنجی ب‌بن هیشتا باران نه‌هاتین، دا ژیا‌نه‌کا ته‌نا و خو‌ش و بی ئاریشه بو خو بریفه‌ به‌ن. ئیک ژ به‌ندیت گرنگیت ریکه‌فتنا ۱۱ی ئادارا سال‌ا ۱۹۷۰ی، ئه‌و بوو کو حکومه‌تا عیراقی وه‌زاره‌ته‌ک ب نافی (وزاره‌ اعمار الش‌مال) پیکئینا و (سامی عه‌بدولره‌حمان) که‌ره وه‌زیری وی، ئه‌رکی قی وه‌زاره‌تی ئه‌و بوو کو هه‌می وان گوندیت کوردستانێ ییت کو هاتینه سو‌تن و کافل و وپرانکرن، ئا‌فا که‌ن و بو خه‌لکی وان گوندا به‌ده‌لفه‌که‌ن و قیت و قیاتی بده‌نی هه‌تا خه‌لکی وان ل سه‌ر پیت خو راوه‌ستن و ب که‌دا ده‌ستی خو، جاره‌کا دی؛ ب ره‌نگه‌کی ئاسایی ژیا‌نا خو بریفه‌ به‌ن. عه‌بدولره‌زاق گه‌رمافی بو من گو‌ت:

ئەز یئ ل نك مهلا مستهفا بارزانی روینشتی بووم، سامی
 عەبدولرحمان هاتە ویڤی، بەری هەر تشتەکی مهلا مستهفای گۆتە
 سامی :

ههوه بۆ ئاڤا کرن و قەرەبۆکرنا گوندی کەمهکا، چ کریهه؟

ئەز بەندی ئەم ییت پیڤهینه، چ نەمایه دی قەرەبۆوا خو وەرگرن.

نابت هیچ خەمساری بۆ کەمهکیا ییتە کرن. کەمهکی گەلەك ییت
 ماندی بوین و گەلەك قوربانی ییت داین، زویکا بزافا بکەن خانییت
 وان بۆ بەدەلفهکەن و ئاڤاکەن.

ل هافینا سالا ۱۹۷۰ی، وهزارهتا (اعمار الشمال) قەرەبۆوا (۶۰) مالا
 ل گوندی کەمهکا کر و هەر مالەکی (۳۰۰) سئ سەد دیناریت عیراقی
 ییت وی سەردەمی بۆ مەزاختن دا بۆ خو خانییت خو پئ ئاڤاکەن،
 د گەل ئەرزاقەکی بەرفرەه کو تیرا سالەکی دکر، ئەز ژی وهکو
 پیشمەرگەك و مالخو وی مالەکی سودمەند بووم ژ فئ قەرەبۆکرئی.
 مە خانی و گوندی خو ژ بەری باشتەر ئاڤاکر، ئەم هەمی ئەو
 خەلکی پەرت و بەلافه بووی، جارەکا دی ل گوندی خو لیکڤهجه میان
 و ئاکنجی بووین، مللەت ب فئ رەهەتی و تەناهی و ئازادی دلخووش
 بوو، هەر ئیک ب ژيانا خو فە مژویل بوو. هیڤی و ژیان د هەمی
 واران دا ل کوردستانی فەژیان و ب وەرارکەتن و گەشەکر.

ل عیراقی کەیفە عەرەبا ژی بقئ ریککەفتنا ئاداری یا کو د نافی
 بەرا کورداو حکومەتا عەرەبا دا چیبوی هاتبوو، سەیرانگەهیت کوردستانی
 وی سالی پری گەشتیاریت عەرەبی عیراقی و خەلیجی بون، حەتا

فروکوخانه ژى ل بامه نى هاته چيكرن بو فه گوهاستنا گهشتيارا ژ به غدا بو سياره تيكا و سه رسنك و ناشهوا و سيلافى، قى ره حه تى و ته ناهيى فه ژينه كا ئابورى يا باش ئيخسته ژيان و ژيارا خه لكى ده قهرى .

مخابن ساله ك ژى بسهر ريككهفتنا ئادارا سالا ١٩٧٠ى قه نه بورى، حكومه تا عيراقى ئاريشه و پيلان لديف پيلانى بو ملله تى كورد و بزافا وى يا سياسى چيكرن و راچاندىن. ل سالا ١٩٧٠ى ئدريس بارزانى چو به غدا، دا پيرو زباهيا جه ژنا ره مه زانى ل سه ركردىت حزب با به عس بكه ت، ل وى ده مى پاراستنا پارتى گه له ك يا به يز بوو د ناف داموده زگه هيت حكومه تا عيراقى دا، پيزانين گه هاندىنه ئدريس بارزانى كو دويقه لانكييت حكومه تا عيراقى ل به ره هه وه تيرور كهن، دقيت ل خو هشير بن، ب له ز ترومبليت ئدريس بارزانى هاته گهوورين و شوينا وى هميد به روارى ده ك ل وان سيار بوو، بو جهى مه به ستى، دويقه لانكييت به عسييا ته قه كا دژوار ل ريزكا سه ياريت ئدريس بارزانى كرن و ل نه نجام دا، هميد به روارى ب دژوارى هاته بريندار كرن، ييت ته قه كرين كورد بوون و هه ر زوى سه ركردايه تيا پارتى نياسين و ناقيت وان دانه حكومه تا عيراقى، بو رويمه تى حكومه تى نه و گرتن. ل وى ده مى سه عدون غيدان وه زيرى نافخو يى عيراقى بوو، فه رمان دا ب له ز نه ف كه سي ت گرتى بينه به ردان.

حكومهتا عىراقى ئارىشه و ئالۆزى بۇ كوردا چىكرن

ل ھافىنا سالا ۱۹۷۱ئى، حكومهتا عىراقى ب رىكا ھندەك دويقه لانكىت خۆ، چه كدار كۆمكرن و دفيان ل دەمى درينىت دە خلا ل دەقەرا ئاكرى، ھندەك ئارىشا چىكەن بۆ خەلكى كورد پەروەرى دەقەرى، ب تايەتى بۆ جوتيارىت وان گوندا يىت ھەقسۆز د گەل دەستھەلاتا عىراقىدا. لى ھىزىت پىشمەرگى كوردستانى رى ل فى چەندى گرت و ھىزەكا مەزنا پىشمەرگا ژ ھىزا شىخان و ئاكرى ب سەرپەرشتيا (ھسۆ مىرخان دۆلەمەرى) ل گوندى خىلافتى نىزىك وان گوندىت ئارىشه لى ھەين؛ كۆمكرن و ژ ھىزا دەۆك ژى ھىزەكا دەست وەشىن ب سەرپەرشتيا محەمدە ھەسەن باجلورى كو ئەز ژى وەكى توپچى د گەل دا بووم، ئەم چوينە گوندى شۆشى و شەرمى ل دەقەرا ئاكرى. بۆ دەمى ھەيھەكى ئەز ل وى بەرەى بووم، جھى رىزگرتنەكا مەزنا كو مالا زوبىر مەھموود ئاغا زىبارى رىزەكا تايەت ل مە پىشمەرگا دگرت و وەكى مروقىت مالا خۆ ئىدارە و خوارن ھەر سى دانا بۆ مە داين دكر.

ئەز ل فى بەرەى بووم، ھىزا ئەسەد خوشەفى بروسكەك بۆ من فرىكر و داخاكر كو ب لەز بۆ كارەكى فەر ئەز بچمە بارەگايى وان ل بامەرنى. ھەيھا ۱۹۷۱/۷ئى بوو، دونيا گەلەك يا گەرم بوو، ەلى سەلىم باجلورى ژى دگەل من ھات و ب پىا مە دا رى ژ شەرمى ب رىكا باكورمان و نەھلەى و چەمرەبەتكى، بۆ نىقرۆ ئەم گەھشتىنە گوندى بلمباسا و ئەم چوينە مالەكى مە سلاف لى كر. مە گوتى:

برا دی فراقین دهنه مه؟

ژنهكی گۆته مه: سه رچاقا، وهرن رویننه خاری، بیهنا خو بدهن،
هتا زهلامیت مه دهینه فه، بیت چوینه دروینا گه می، ده مه دی
نوکه هینه فه .

زه لام هاتنه فه و ب رویه کی خوش ب خیرهاتنا مه کرن و مه
پیکه فراقین خار، فراقینا مه ساقار و ئاقه ماست و به فر تیدا؛ مه
فه خار. بۆ من تشته کی سهیر بوو ده می ل فی گوندی دویر ده ست،
من ئەف به فر و جه مه ده ل فی هاقینی و بی کاره بایی دیتی!! من
گۆته خودانی مالی:

هه وه ئەف به فره ژ کیفه ئینایه؟

مه کۆمه فرا هه ی، ئەم گوندی زفستانا دادگرین و تژی سه ر کا و
چلی دکهین و دمیت بۆ هاقینی، ئەم گوندی مفای ژی دبیین.

پشتی مه فراقین خاری و بیهنا خو دای، ئەم رابوین مه خاترا خو
ژ وی مالی خواست و ئەم که تینه ریکی و چوینه گوندی شکهفتی و
بازی، بۆ یقاری ئەم گه هشتینه گوندی میزی ل نک چه مانکی. ب
شه ف ماینه ل ویری؛ ل ماله کا کرسیتیان بوینه میهقان و گه له ک قه دری
مه گرت و هیشتا دونیا یا رون بوو مه ژ بهر پیشیا، کوله ل سه ر بانی
قه دان. رۆژا پاشتر پشتی مه تیشت خاری مه خاترا خو ژ وی مالی ژی
خاست و سوپاسیا وان کر و مه دا ری، ب ریکا سیار و سپینداری را؛
ئەم بۆ ده مژمیر دوازه گه هشتینه سیاره تیکا، ل چایخانا کوره مارکیا مه
بیهنا خو دا و ماینه چاهه ری کو ترۆمبیله ک بیت دا ئەم سیار بین و

بچينه كانىيا تا ل بامەرنى. گەلەك ھەڭال و مروقت نياس دروينشتى بوون و داخاز ژ مە كرن كو بچينه مالىت وان دا فراينى بخوين، مە سۇپاسىيا وان كر. پتر ژ سەعتەككى ئەم روينشتين ھەتا ترومبىلەك ھاتى و ئەم لى سيار بوين و جوينه بارەگايى ئەسەد خوشەفى ل بامەرنى و مە فراينا نىڭرۆ ل وپرى خار، پاشى مە ھىژايان ئەسەد خوشەفى و ەلى خەليل خوشەفى، ديتن و كارى وان ب مە ھەى، مە بجه ئينا و ئەم چوينه دەۆك.

پشتى سەرۋبەر ل دەڤەرا ئاكرى تا رادەكى ھپور بوويى، دوپھەلانكىت حكومەتا عىراقى ھاتينه شكاندن، ل شوينا محەمەد ھەسەن باجلورى، ھەمۆ كەمەكى ەك بەرپرسى وى ھىزا دەۆك ل دەڤەرا ئاكرى ھاتە دانان و ئەو بەرە نەھاتە چۆل كرن.

حكومەتا عىراقى رۆژ بۆ رۆژ پتر ئاريشە بۆ كورد و كوردستانىيا چىدكرن. يا ژ ھەمىى ب ترستر و نەخۇشتر، ئەو بوو ل رۆژا چار شەمبى؛ رىكەفتى ۱۹۷۱/۹/۲۹ئى، د پىلانەكا دویر ژ ھەمى ئەخلاقا و سۆز و پەيماننا و داب و نەرىتت مروقاتىى و سىاسى دا، دەست بۆ پىلانەكا فھىت بر دا كو رىبەر و سەرۆكى كوردا؛ مەلا مستەفا بارزانى بكوژن، چەند ترۆرىست د گەل چەند مەلايىت بىگونەھ فرىكرنە دەف بارزانى ل بارەگايى وى ل دەڤەرا بالەك ب مەرەما خۇشكرنا پەيوەندىيا د ناڤبەرا بزاقا سىاسىيا كوردا و حكومەتا عىراقى دا، بارزانى ژى گەلەك ب قەدر و قىمەت ل بارەگايى تايبەتى خۆ پىشوازييا وان كر، ژ نشكەكى قە وان تىرۆرىستىت سەر ب ئەمنا عىراقى قە خۆ ب بارزانى قە پەقاند و گوستى لەشى وان ما ب بانى وى ئودى قە يا كو ئەو و بارزانى

تێشه، ب مخابنی شه چایچی باریزانی هاته شههید کرن و باریزانی ژێ ب سفاکی هاته بریندار کرن و خودی پاراست.

قی پیلانا حکومهتا عیراقی گهلهک کورد و کوردستانی توره کرن، خوینشاندان ل ههمی باژیڕ و باژیڕکیت کوردستانی دژی قی پیلانا ترسنوکا ئەمنا عیراقی هاتنه کرن و جهماوه ری کوردستانی داخاز کرن کو ههمی دانوستاندن دگهل حکومهتا عیراقی دا بیته راوهستاندن و شهڕ بیته راگههاندن، لی باریزانی نهمر ئەمر کر:

«نابت سهرا شهحسی من؛ بهرژهوهندا مللهتی کورد بیته تیکدان، بهرژهوهندا مللهتی کورد و کوردستانی گهلهک ژ من ب بهاتر مهزنته، باشه چ پینگافییت خهلهت نهئینه هافیتن کو کارتیکرنا نه رینی ل ریکهفتنا ئاداری بیته کرن».

شان گوئن و ههلوستی باریزانی، نه هیلا په یوه ندییت د نافههرا حکومهتا عیراقی و شوړشی دا تیک بچن، ئەف کریارا تیروړستی بته ئەگه ری لاواز کرنا به ندییت ریکهفتنا ئاداری، ههروه سا باریزانی بزاف کر دا کو سهروهه ری عیراق و کوردستانی ئارام و تهنا بیت و بی ئاریشه راگرت.

لی مخابن ئەف ههلوستی ئه رینی یی شوړشی و باریزانی، حکومهتا عیراقی چ بها نه دای و ئەو هه ر دهه وهام بوون ل سه ر پیلانییت خو.

ل دووماهییا هه یفا ۱۹۷۲/۹ ی حکومهتا عیراقی، قیا ئاریشا ل دهشتا نهینه وا چیکهت، هیزه کا مهزنا له شکه ری و پر چه کی گران ئینانه چاریانا ئەلقوش - بهدریکئ؛ ب وی مه بهستی کو باره گاییت

حزبا شوعى ل ئەلقوش پيارىزن، پشتى شوعيا و حزبا به عس ل سالا ۱۹۷۲ ئى ھەقەپەيمانى د ئاقبەرا خو دا كرى. ئەقە مەبهستا وان يا ئاشكەرا بوو، لى يا وان ئىيەت ئەو بوو، كو سەرى چىيى ئەلقوش ل ھىنداڧ دەشتا سىنا بگرن. ل سەر قى پىلاننى حكومەتا عىراقنى، زويكا پىزانىن گەھشتە شورشى و پىشمەرگا، ھىزەكا پىشمەرگا و بەرگرى مللى ل گوندى سىتكى بوون، ھەر زوى قى ھىزى سەرى ئەلقوش گرتن .

قووتەكا دى يا باش و دەست وەشىن و توپخانا ھىزا دەھوك ژى د گەلدا؛ ل دەستپىكا ھەيڧا ۱۹۷۲/۱۰ گەھشتە پشتا ئەلقوش و سەرى چىيى ل ھىنداڧ دىرا كەقنا ئەلقوش گرتن، ئەو دەقەر باش كونترول كر. مە توپچىيەت ھىزا دەھوك ژى توپىت خو ل بەر پالا سەرى چىيى ل ھىنداڧ دىرا كەقنا ئەلقوش بو ھافىتىنى؛ دانان و دروست كرن، توپەكا ۱۲۰ ملم و توپەكا ۸۲ملم د گەل مە دا بوون. ھىزەكا پىشمەرگا يا پەيت و زىرەك ب سەرپەرشتيا محەمەد حەسەن باجلورى و ئەز ژى د گەلدا ب چەكى ئارپىچى و بىكەيسى و ئافىن ژوردا چوينە پشتا تانكا ئافى و خانىيەت سەرى گوندى ئەلقوش، مە ل بەر بوو ھىرشى بكەپنە ئەلقوش و بگرين، لى فەرمان بو مە ژ ھىزا دەھوك ھات و داخار ژ مە كرن خو قەكىشن و نابت ھىن چ پىنگاڧىت خەلەت پافىژن، گۆتە مە: ئەم و لىژنا تەنسىقا حكومەتى يىت رىككەفتىن، كو دى وى فەوجا لەشكەرى عىراقى يا ھاتىيە ئەلقوش قەكىشن، مە وى ھىزا پىشمەرگا يا ل وى دەقەرى، باوهرى ب فان گۆتە نەبوو، لى مە فەرمان بجه كر و مە خو قەكىشا جەيەت پشتى.

حكومهتی و شوعییا؛ خو ڤه كیشان، مه بو خو ب دهلیفه زانی و هیزه كا وان هاتن بی هیچ تهقهك بیته كرن، چیا یی ل پشتا نه لقوش گرتن و سهنگه ر لیدانان. وی فهوجا له شكه ری عیراقی زی ب توپییت هه می جور؛ ئیرش كره سه ر سهنگه ر و توپییت مه ل چیا یی پشتا دیرا كه فنا نه لقوش، مه زی ب دژواری ب توپا بهرسقا وان دا هه تا درهنگی شه فی. دونیا گه لهك تاری بوو، مه چ زیان نه دان، لی ژ بهر دونیا تاری بوونی، ئەم گه لهك شه پلین هه تا مه توپییت خو راکرین و ل ده وارا کرین و مه خو ڤه كیشای و ئەم هاتینه گوندی دۆسته كا.

ل دویف ریككهفتنا ئادارا سالا ۱۹۷۰ی پيشمه رگه هاتنه ریكخستن

زیده باری وان هه می تاریشه و ئاستهنگا ییت کو حکومتا عیراقی بۆ ملله تی کورد و قیادا شۆرشا ئیلونئی و خه لکئی کوردستانئی چیدکرن، قیادا شۆرشئ ده رگه هی په یوه ندییا د گه ل دا نه گرت و یا به رده وام بوو د گه ل حکومتا عیراقی دا کو به ندیت ریككهفتنا ئاداری وه کی خو بینه بجه کړن و پيشمه رگیت کوردستانئی ژئ بینه ریكخستن. حکومتا عیراقی ژئ عزهت دوری راسپارد بوو کو دویفچوونا فی باده کئی بکهت. شۆرشئ د نافخو دا ته شکیلاتیت خو ییت پيشمه رگاتیئ تیک نه دان و وه کی خو هیلان، لی د گه ل حکومتا عیراقیدا، پيشمه رگه ب فی رهنگی ریكخستن و موچه دار کړن.

۱- هندی پيشمه رگیت هیژیت ل سنورئ له شکرئ ئیک (ده فه را به هدینان)، کو ژ سالا ۱۹۶۱۱۹۷۰ی بوینه پيشمه رگه، هه می د ناف زیره فانیئت سنورا (افواج حرس الحدود) دا هاتنه ریكخستن و ل سنورئ هه ر هیژه کئی فه وجهه کا هه رس حدودا هاته پیکینان و هه می ژئ ئه و پيشمه رگیت که فن بوون، ل دویف سالیئت خزمه تی پله دانئ و هه ر فه وجهه ک چار سیه بوون و هه ر سیه ک چار پهل بوون و ب فی رهنگی:

أ- ل سنورئ هیژا دهو ک، فه و جا (۸) یا هه رس حدودا هاته دانان، هیژا هه لی خه لیل خوشه فی ئامر فه و ج بوو، عه بدولره زاق گه رمافی جیگر بوو، باره گایی وئ ل نیزیک کانیا جو ما ل گوندئ مه مانئ بۆ هاته ئافا کړن. ئامر سربیت فی فه و جئ ئه فه بوون:

● نه عمۆ صه مه د

- جاسم شاهین کوره مارکی.
- محهمه د حهسه ن باجلوری.
- عهلی حهسه ن گهرماقی.

قی فهوجی ب تنی ئەفسه ره کن حکومه تا عیراقی ب ناقی (میلازم جه مال غه فوور)، ئەو ژێ کورد بوو، بۆ کاروباریت ئیداری د گهل دا دانا بوو.

ب- ل سنوری قهزا ئامیدی، فهوجا (۹) یا حه رهس حدودا هاته دانان، هیژا سه لیم ئەسه د خوشه فی ئامر فهوج بوو، باره گایی وی ل روژهلای فرۆکه خانا بامه پنی بوو.

ت- ل سنوری هیژا شیخان ژێ، فهوجه کا حه رهس حدودا هاته دانان، هیژا حسۆ میرخان ئامر فهوج بوو، باره گایی وی ل نیزیک گوندی بیکیات ل ده قه را ئەتریش بوو.

ث- ل سنوری قهزا زاخۆ، ژێ فهوجه کا حه رهس حدودا هاته دانان، هیژا عیسی سوار ئامر فهوج بوو، باره گایی وی ل حه سه ن ئافا بوو.

حکومه تا عیراقی، هه ر فهوجه کی چهند ترۆمییل دانی بۆ ئامر فهوجی و ئیداری، ئەرزاق و هه می که ل و په لیت خارنی و هه تا گوشت ژێ روژانه بۆ شان فهوجا بریک ئیداریت فهوجا دهاته فریکرن، هه روه سا جلکیت فه رمی ییت زیره قانیت سنورا بۆ دابینکرن. ل ده می کاری فه رمی؛ دقیا هه می پیشمه رگا و به رپرستی وان ئەه ف جلکیت فه رمی کربانه به رخۆ.

تشتی بالکیش و جهی گۆمانی، ئەو بوو کو حکومه تا عیراقی هیچ

چەكەك يان فيشەك نەدانە فنان پېشمەرگىت فنان فەوجىت حەرەس
حدودا، ھەر ئەو چەكى وان يى شۆرش و پېشمەرگاتىي فنى بوو.
۲- ل سنورى ھەمى ھىزىت دەقەرا بەھدىنان، ئەو پېشمەرگىت سالىت
خزمەتى ژ دەھ سالانىمىتر ھەبن كرنە (مسرح)، ھاتنە دەستويدان
و نافلىدانان (مسرح) و ھەيقانە (۱۰) دىنار وەك موچە ژ قائمقاميا،
حكومەتا عىراقى ھەيقانە بو دمەزاختن و راستەوخوكت كتە فنان
پېشمەرگا موچى خو وەردگرت، ئەز ژى ئىك ژ وان پېشمەرگا بووم.

شۆرشا ئیلونئ ناچار بوو خو بهیژ بیخت

شۆرشا ئیلونئ ب سه رکردایه تیا بارزانى، هه مى پیکولا وان ئەو بوو ئاریشا ملله تئ کورد و کوردستانئ ب ریکا دان و ستاندنئ دگهل حکومه تا عیراقئ یا وی سه رده مى؛ چاره سه ر که ن، لئ خو فقه دزینا حکومه تا عیراقئ ل بجه ئینانا به ندیئ ریککه فتنا ۱۱ ی ئاداری، ئەو چه ند خویا بوو، کو حکومه تا عیراقئ چه ئیه ت نینه و چه پینگا فیت ئه رپنی ژى ناهافیتژت کو ئەف ریککه فتنه بکه فته وارئ بجه کړنیدا. ئەگه ر حکومه تا عیراقئ قیابا ریککه فتنا ئاداری بجه بینیت، دا چه وا ل ۲۹ ی ئیلونا سالا ۱۹۷۱ ی، بزافا که ت بۆ تیرۆر کرنا بارزانى؟ هه روه سا حکومه تا عیراقئ، دا چه وا بزاقئ که ت بۆ تیرۆر کرنا ئدریس بارزانى ل سالا ۱۹۷۰ ی ل به غدا. دا چه وا سیاسه تا شو فیتی و زیده گافیت سۆر و سۆر ل سه ر کورد و کوردستانیا ل که رکووک و میسل و شنگالی و خانه قین و جهیت دی که ت.

بیگۆمان حکومه تا عیراقئ ل وی ده مى، هه مى پرین باوه ریئ و لیک تیگه هشتنئ ب فان کار و کریاریت خو ییت بچویکانه و نه د ریدا دژی کورد و کوردستانئ هه رفاندن، ئەری ئارمانج کرنا سونبل و رییه ر و لیقه گه ری کوردا؛ پامانا وی چیه؟

حکومه تا عیراقئ ب فان ئیه تیت خراب، سه رکردایه تیا شۆرشا ئیلونئ ناچار کر کو ئەو ژى سه د حسابا بخۆ بکه ن و هزرئ ل وی چه ندئ بکه ن کو ل رییا بگه رن کا دئ چه وا خو و ملله تئ خو ل داهاتی پاریزن!! ئەفه بۆ سه رکردایه تیا شۆرشى، ژ ئالیئ ریکخستنا له شکه ری و لوجستی فه؛ هیژیت پیشمه رگی کوردستانئ باش ریکئخست و به رهه فکرن بۆ هه ر چیبونه کا نه چافه ری کری.

شۆرشا ئیلونى بزافكرن چه كى گران بۆ خو پهیدا بكنه

پشتى پىكولیت حكومهتا عیراقى بۆ تیرۆركرنا ئدریس بارزانى و سهروك مهلا مستهفا بارزانى و چىكرنا نارىشا بۆ كوردال شنگال و میسل و دهقهرا ئاكرى و كهركووك، ساربوونهك كهفته په یوه ندىت شۆرشى و حكومهتا عیراقى، حكومهتا عیراقى ههمى سنوریت باوهرىى بهزاندن. دیار بوو كو حكومهتا عیراقى، ئنهتا بجهئینانا به ندىت رىككهفتنا ئادارى نینه و په یوه ندىت خو د گهل ئىكهتیا سوڤییتا بهرى بهیز ئیخستن و كو مپانییت نهفتا عیراقى كرنه ملكى دهولهتى و پارهكى مهزن ژ پهترولى كهته بهر دهستى وان، ب قى پارهى پىكول كرن خو ب هیز بیخن و چهكهكى مهزن وهك و توپ و تانك و فروكه كرىن. ل ناڤا عیراقى ژى ل سالا ۱۹۷۲ى، به عسیا و حزبا شوعى یا عیراقى پىكفه ب ههڤكاریا ئىكهتیا سوڤییتا بهرى، بهرهبهك پىك ئینا و راستهوخو ئهڤ بهرهبه بۆ دژابهتیا شۆرشا ئیلونى بوو .

د سهرفان ئهتیت خراب ییت حكومهتا عیراقى را، ههمى پىكولیت سهركردایهتیا شۆرشا ئیلونى ئه و بوون، ئهڤ چار سالیت رىككهفتنا ئادارى؛ ب تهناهی دهرباز بن و پشتى فان چار سالا، د مافیت راست و رهوايیت خهلكى كوردستانا عیراقى بینه بجهكرن. لى رویدانیت دلتهزین ییت كول سالا ۱۹۷۰-۱۹۷۱ى حكومهتا عیراقى دژى سهركردایهتیا شۆرشى ئه نجامداین، قیادا شۆرشى ناچار كر ئه و ژى هزرى ل وى چهندى بكنه، كو قیجا حسابهكى بۆ خو بكنه و بزاقى بكنه ژ ههمى لاقه؛ لهشكهرى كوردستانى ب هیز بیخن و بهرههڤ كهن بۆ ههر ئهگه رهكى نهچافه رى كرى.

ل دەقەرا بەھىدىنان لەشكەرى ئىك و ھىزىت دەقەرى ئەف پىنگاڧە ھاڧىن

سەرکردايەتيا شۆرشى ۋەك ھەر جار، شيا چەكەكى مشە و گران پەيدا كەت و بىختە بەر دەستى پىشمەرگەيى كوردستانى، ئەف چەكە يى نوى نەبوو و گەلەك كىماسى لى ھەبوون و يى بكارھاتى و كەڧن بوو، ئەو چەكى كەتتە بەردەستى پىشمەرگا ھەمى چەكى رۆسى بو، توپىت ۱۲۰ملم و ۱۰۷ملم و ۸۲ملم و ۶۰ملم و Rbc۷ و Rbc۲، پشتى مە تاڧى كرىن، مە دىت ھندەك توپا و ب تايەت ۱۲۰ملم دەرزىكىت وان يىت شكەستىنە و ھندەك ژى دىى دەرزىكن، ھندەك ئارپىچيا ژى دەرزىك تىپرا نەبوون. مە توپچىت ھىزا دھۆك، ئەف سەرۋبەرى چەكى بو مە ھاتى گەھاندە ھىزا ەلى خەليل خوشەڧى ئامر ھىزى دھۆك، جەنابى ۋى ئەز تەكلىف كرم و برۆسكەك ژى بو ھىزا ئەسەد خوشەڧى كر و گۆتى: ئەڧە ئەحمەد بداغ دى ھىتە نك ھەۋە دا كو ھوین فرىكەنە نك ئەحمۆ جخسى^(۵۲) ل قومرى ل دەقەرا بەروارى بالآ، دا بو مە دەرزىكىت فان توپ و چەكا چارە كەن و چىكەت.

ئەز چوومە نك ئەسەد خوشەڧى ل بامەرنى، من جەنابى ۋى دىت و ۋى ژى ھندەك تىينى ل سەر چىكرنا كىماتىت فان چەكا دانە من و ب پىا و ب رىكا گوندى دىھى و كانى بەلاڧى و بايىرى و گركا ئەز و ھەڧالى خۆ يى توپچى رەشىد جبۆ چوینە قومرى ل نك ئەحمۆ جخسى، ل ۋى دەمى شۆرشى؛ تۆرنەكا باش يا چىكرنا ھەمى چەك و سىلاڧىت خراب بوۋى دانابوو گەلى قومرى ل بن ھندەك دار گىزىت مەزن، ل جھەكى ئاسى و نەبەرچاڧ. ھىزا ئەحمۆ جخسى

بهپرئىسى وئى بوو. دهمنى ئىفارى گههشتىنه نك ئىحمو جىسى و
من ناما هئىزا ئىسعد خوشهفى دايه فى، ب گرمى ب خىرهاتنا مه
كر و گوته من:

قان كىماسيا هميا دئى بو هوه چارهسهركه م، بهس بئىهنا خو ل
من فرهه كه ن، گلهك تشتئىت فهر يئى ل بهر دهستئى من و مه
كاره ب ئى نينه، شوئى مه همى ل سهر موهليدايه و پانزىن ئى يا ب
زهحمهته).

دو روژا ئىم ماينه ل نك ئىحمو جىسى، همى ئىهو دهرزىكىت
مه خاستىن بو مه ب زئدههئى چئىكرن و ئىم جارهكا دى ب پىا زقپينه
بامهپنى ل نك ئىسعد خوشهفى و عهلى خهليل خوشهفى، من ئىهو
دهرزىك نىشا دان و من گوئى:

همى ئىهو كىماتئىت ل چهكئى مه ههين، ئىحمو جىسى بو مه
چئىكرن.

كهيفا ئىسعد خوشهفى و عهلى خهليل خوشهفى گلهك هات،
كو ئىحمو جىسى ئىف كىماسييه بو توپخانا هئىزا دهو ك چارهسهر
كرىن .

خوليت چه كى گران بۆ پيشمه رگا هاتنه فه كرن

خول (دهوره) ل سهر ههمى جوريت چه كى نافنجى و گران بۆ پيشمه رگا هاتنه فه كرن و شورشى بزاف كرن پيشمه رگا د فى واريدا باش پيشمه هينت، دا ل داهاتى بشين ب باشى به ره فانيى ژ كورد و كوردستانى بكه ن.

۱- ل سهر ئاستى له شكه رى ئيك يى ده فه را به هدينان، خوله ك بۆ پيشمه رگيت توپچى و ئيدارييت ههمى به تاليونى ل (هيزا زاخو، هيزا دهوك، هيزا ئامپيدى) ل رۆژا ۱۹۷۱/۱۲/۲۵، ل گوندى تشيشى ل ده فه را به روارى بالا هاته فه كرن. ژ هيزا دهوك فان پيشمه رگا پشكدارى د فى خوليدا كر:

- ۱- ئەحمەد بداغ
- ۲- عەلى سلیم باجلورى
- ۳- عەمەر محەمەد ئەمین
- ۴- عەبدوللا مستەفا پیرومەرى
- ۵- خەلیل مەجید خازیاڤایی
- ۶- صادق فەق ئومەر گەلناسکی
- ۷- مەلا یووسف گەودا
- ۸- یووسف مەحموود بەزاز
- ۹- مەحموود غلبیشی
- ۱۰- رەشید کورەمارکی.

هه ژييه بېژين؛ كو ئەف هەر سى هه قاليت ل دووماهيى ناڤيت وان هاتين، بهرپرسيت ئيدارى بوون ل به تاليونيت سهر ب هيزا دهوك فه، پشكدارىا فان بهرپرسيت ئيدارى ييت به تاليونى د فى دهوريدا، بۆ

هندى بوو دا كو شههرازا بن و جورى چهكى و گولليت وان بنياسن. ئەف خوله ل بن سه ره رشتى و چاقدىريا سەيد صالح چەم سەيدى هاته فه كرن و نيزىكى (۴۰) پيشمه رگا پشكارى د فى خوليدا كرن. چه كى بو مه هاتيه ده ستينشان كرن كو ده رسال سەر وه رگرين، توپيت هاون ۱۲۰ ملم و ۱۰۷ ملم و ۸۲ ملم بوون. خولا مه د قه سرا ساتى تشيشى فه بوو، ئەم ل خولى بوين، به فرى ليكر و به فره كا گران كهت و ريك و ريار هەمى هاتنه برين، سِر و سه قه مه كا مه زن چيبوو، د وى جهى ئەم تيفه يا بى ئاگر بوو، خانیه كى مه ترۆك بوو، ره پ و رويت بوو، د سەر هندى را، فى خانى ئەم تيدا گه له ك دلۆپ دكرن. سه رى سالا ۱۹۷۱-۱۹۷۲ ى، مه ل ناف به رواريا و د فى خانى ساتيشيشى فه، ب ستران و ناخفتين خوش و كه نى و گوستيرانى پيرو ز كر، مالباته ك ل نك مه بوو؛ د وى سه قابى سار و دژواردا، بو مه خارن چيدكر و خزمه تا مه دكر، نيسكه ك و ماشيت گهرم و خوش دگه ل سه و كيت ته نيرى هه رۆ ددانه مه.

ژ بهر دژواريا سه قابى و بارينا به فره كا مه زن و سه ختيا ژيانى، ئەم نه شيان به رده و اميى بده ينه ده ورا خو و مه پيشمه رگيت هه ر هيزه كى خو سه ر بريار دا كو بزقرينه ده فه ريت خو.

سپيده زويه كى مه پيشمه رگيت هيزا ده ووك به فر شه قاند و ب ريك گوندى خشخاشا ئەم هاتينه مالا سەيد صالحى وان ل گوندى چه م سه يدا، ب تنى بابى عه بدولخالقى؛ يى هشيار بوو، سوپه كا دارا يا خوش يا هلكرى بوو. ژنكا ژى ل به رسفكى؛ ناننى سيلى دپه حت، ئەم ئەو هەمى پيشمه رگه ب ژور كه فتين و مه سلاف كر و ئەم

روینشتینه بهر سوپی، هەر ویگافی پسمامه کۆ سهید سالی، سهید یاسین هات و هندهک پيشمه رگیت هه فالیت مه دگهل خو برنه مالا خو، ئەز و چەند پيشمه رگه ماینه ل مالا سهید سالی وان. بیهنه کۆ ئەم روینشتین، مه دیت ئەفه سهید سالی ب ژور کەت و هاته نک مه و ب خیر هاتنا مه کر و گوئی:

ئەفه قی سهری سحری هه وه خیره؟ هوین ژ کیفه دهین؟ چ نهقه ومی یه؟

چ نهقه ومی یه، دی زفرینه دهقه ریّت خو، دهوره ل قی به فر و سه قایی سار ناهیته کرن.

دفا هه وه ته حمل کربا، خوزی هه وه ئەف برپاره نه دابا...!!

ل بهر سوپا عه بدولخالقی، مه باش گهرم بوو، مه تیشتا خو، دورکیت گهرم و ته حین تیر خار، مه خاترا خو ژ سهید سالی وان خاست و ب ریکا جمبلکی و میسکا و کویلکا، ئەم گه هشتینه سهر کانیا ناڤیلا، به فر هند هاتبوو، کانیا سهری ناڤیلا به رزه کر بوو، مه بیهنه خو ل ویری قه دا و بو فراقینی ئەم گه هشتینه گوندی ئه ره دنا موسلمانا، رۆژا ئەینی بوو، به پرسنی گوندی ئەم به لاقه کرین. ئەز و عه لی سه لیم باجلوری؛ چوینه ماله کۆ، زه لامیت وان چوو بوونه خوتبی. پشتی زه لامیت وان ژ خوتبی زفرین؛ فراقین بو مه ئینا، گۆلۆل بوو، دانه مه، مه فراقین خار و ژوردا هاتینه سهر جادا ئه ره دنا کریستیانان و ب پیا چوینه کانیا تال باره گایی ئەسه د خوشه فی ل بامه رنی، مه ئامر هیزی خو عه لی خه لیل خوشه فی دیت و ئەگه ری زفرینا مه، مه بو دیارکر و وی ژ

خېرھاتنا مه كر و ئەم سيارى ترومبىلەكن بويىن و چووينه دهۆك.

۲- ل ههيفقا دو سالا ۱۹۷۲ئى، ل سهقايلهكن گهلهك سار و جهمدى دا، وهكو پىگوھوۆر (بهديلى) بو خولا مه يا ناف بهرواريا، خولهكا توپخاننى بو مه توپچيىت هيذا دهۆك ل فروكهخانا بامهپرنى هاته فهكرن و نيزيكى ۲۰ توپچيا ئەم تيدا پشكدار بووين، عهريف هسهن بهروارى ژپرى^(or)، هندهك دهرسيىت تيورى يىت باش ل سهر توپخاننى دانه مه، ب تاييهت ل سهر چهوانيا تهوجيه. كرن و ليدانا نارمانجا و رهسهديى، من ژى پشكدارى د قى خولپدا كر يا عهريف هسهن بهروارى ژپرى دهرس تيدا داييه مه. بهرى هينگى من گهلهك خول ديت بوون، لى ئەو دهرسيىت رهسهديى يىت كو عهريف هسهنى داييه مه، بو من تشتهكن نوى بوون، من د وارنى بجهئينا كارى مهيدانى يى توپخانيدا، گهلهك مفا ژ فان پيزاينا ديت. ههر ل قى خولنى من ژى وهكو ماموستا ل سهر توپا ۸۲ملم دهرس دانه وان پيشمهركيت ئامادهى قى دهورى بووين. ل قى دهورى بابهكر زيبارى^(oe) ژى وهك ئەفسه رهكن كورد كو تازه چوويه كوليزا سهربازى هات و سهرهدانا مه كر، مه داخاز ژى كر كو سمينارهكن ل سهر توپا بدهته مه، وى گوته مه: تاييهتمهنديا من هاون نينن، مه توپيت هاوزه ر و مهيدان يىت خاندين.

۳- ل هاڤينا سالا ۱۹۷۲ئى، ل بن چاڤديرييا هيذا سهيد صالح چه م سهيدى، خولهكا بهرفرهه بو توپچيىت هيذا دهۆك ل گهليى ديهى هاته فهكرن، من ژى پشكدارى تيدا كر. د قى خولپدا ههمى ئيداريىت بهتاليونىت هيذا دهۆك ژى، تيدا پشكدار بوون. ژ بهر رولنى من، د قى خولپدا ئەز وهكو كادرهكن شههرهزا، ماموستايهك د وارنى توپخانيدا هاتمه دهستنيشان كرن. خوله راهيتايت مه ل سهر توپيت (۱۲۰ملم، ۱۰۷ملم، ۸۲ملم)، ئەقنى خولنى جوداهييهك

ژ خولیت دی هه بوو، جوداھیا وی ئه و بوو کو هه می بابه تیت مه کریار بوون و کا دی چهوا رهسه دیئ کین و چهوا توپیت خو ئاراسته ی ئارمانجا کین و چهوا دی تهقی کین.

خولا مه هه یفه کی فه کیشا، ل دووماهیئ مه ب هه می توپا تهقه کر و گولله هافیتته ئارمانجیت ده ستینشانکری. ئاستئ قئ خولی گه له ک یئ بلند بوو، هه قال هه می گه له ک دلخو ش بوون و خولا مه سه رکه فتی ب دووماهی هات.

۴- ل نه ورؤزا سالا ۱۹۷۳ی؛ هیزا پشته قانیا هیزا دهووک (اسناد هیزا دهووک) کو وی ده می محمه د حه سه ن باجلوری به رپرس بوو، ل نیزیك باره گایی زیره قانیا سنورا، ل (فوج ۸) ل گوندئ مه مانئ قیا ره نگه پانورامیه کا له شکه ری نیشا بده ت و بیژته ئامر هیزی دهووک کو پشتراستبن مه کادری خو یئ هیزا پشته قانیا هیزا دهووک د هه می وارین بکار ئینانا هه می جورین چه کی گران و نافنجی یئ په روه ده کری و یئ پیگه هاندى، مه شیان ییت هه یین به رسینگئ هه می پیلان و دوژمنکاریا و داگیرکه را بگرین. ئەفه بۆ ئامر هیزی دهووک عه لی خه لیل خوشه فی و عه لی شنگالی به رپرسی لق ۱، ب سه ده ها کادریت له شکه ری و حزبی و پيشمه رگه د قئ پانورامایا سه ربازی دا به ره ه فبون، هه می جوریت چه کی ب ره نگه کی زندی هاتنه بکار ئینان. ئەز ژى وه ک ره سه دی توپخانئ و به رپرسی توپا ۸۲لمم د قئ هه لکه فتئ دا پشکدار بووم. ب دویراتییا دو کیلومه ترا داره کا هیقرستئ وه ک ئارمانج بۆ مه هاتبوو ده ستینشان کرن، گوللا دووی مه ل نیفا ئارمانجا خو دا، ئەف رۆلئ مه دیتی بۆ جهئ حیه تییا ئاماده بوویا، هه ر ئەفه بۆ ئەگه ر ره سه دیئ و توپخانیدا ئەم بوینه ییت ئیکئ ل قئ پانورامایئ.

۵- خه لکه کئی مشه ژ سه رباز و خوینده فانا کو نیژیکی ۷۰ که سا بوون، ژ ناف حکومتا عیراقی هاتبوون و په یوه ندی ب شورشی فه کر بوو، د فیان بینه پیشمه رگه، وی ده می که س نه دهاته وه رگرتن وه ک پیشمه رگه ئیلا پشکداری خوله کی بیان. ل هافینا سالا ۱۹۷۴ئی مه خوله ک یا هه می جوریت چه کی ل وی نهالا ل رۆژهلای فرۆکه خانا بامه پرنی بۆ فان پیشمه رگا فه کر، ئەف خوله ل بن چاقدییا سه ید صالح چه م سه یدی بوو، لی من بریقه دبر و دو جارا فرۆکیت عیراقی ئیرش کر نه سه ر خولا مه، د هیرشه کئی دا مه چند برینداریت سقک هه بوون، لی مه به رده وامی دا خولا خو، خوشبه ختانه مه ده ورا خو ب سه رکه فتیانه ب دوماهی ئینا و گه له ک ژ فان که سا هاتنه فه گوهاستن بۆ هیزا دهۆک و رۆله کئی باش ژی دیت وه ک توپچی و ئیک ژ فان پیشمه رگا د گه ل من بخوژی دا بوو.

ھىزىت لىوا ۱۸ يا حكومهتا عىراقى ل دھۆكى ھىرش كر

ھىزىت حكومهتا عىراقى ل دەقەرا دھۆك ب ھویری دویفچوونا قان بزاف و لقینیت پىشمەرگا دكرن. لىوا ۱۸ يا جەشى عىراقى ل دھۆك گەلەك ژ پىشمەرگا دترسیان. دەزگەھىت ئەمنى و لەشكەرى يىت حكومهتا عىراقى ل دھۆك ورەيەكا ھەرفتى ھەبوو، گەلەك د ئالۆز و شەپزە بوون. قان ھىزىت حكومهتى، ب تى ھزر ل وى چەندى دكر، كا دى چەوا شىن دەوروبەرىت خۆ قائم كەن و خۆ پارىزن و بەرەقانىي ژ خۆ كەن و بەر سىنگى ھىرشىت پىشمەرگا گرن. ھىشتا تەناھى يە و چ شەپ چىنەبوینە، ھىزىت حكومهتى ھزر ل وى چەندى كر، جەپىت ئىستراتىژى ل دەوروبەرىت دھۆك بگرن.

حكومهتا عىراقى گەلەك ژ شیان و زەقەرا پىشمەرگا يا دلگران و ئالۆز بوو، نەدزانی دى چ كەن. ھىشتا چار سالىت رىككەفتنا ئادارى ب دووماھى نەھاتىن و سەروبەرى تەنا و خۆش بوو، پىشمەرگە ھەمى ل مالیت خۆ بوون، ژ نشكەكى فە ھىزەكا لىوا ۱۸ يا لەشكەرى عىراقى، دگەل تارى گەوركى، ل سىپدەيا رۆژا ۱۹۷۴/۲/۲۶ئى؛ ھىرش كرە سەر قەسركى ل زنجیرە چىايى ل ھنداف دھۆك و ئەو جەپى ئىستراتىژى گرتن. مستەفا لىناقايى ۋەكو ئامر سربىكە ل ھىزا دھۆك، بۆمن گۆت :

دەمى لەشكەرى عىراقى ھاتى و ب خافلەتى فە قەسركى گرتى، ھەسەننى عەلى و محەمەد ھەسەن باجلورى، جاب دا عەلى خەلىل خوشەفى و گۆتى: جەشى عىراقى يى ھاتىيە پىش و قەسركى

يا گرتى كا ئەم چ بكهين؟ عەلى خەليل خوشەفى بەرسقا وان دا و
گۆتى:

برۆسكە يا ژ نك مەلا مستەفايى بۆ مە ھاتى و يا گۆتییە مە ھەر
جھەكۆ نوى حكومت بېتە پېش و بقیّت بگرت نەھپلن و پاقیژنى.
دەمى ئەف جابە بۆ پېشمەرگا ژ نك عەلى خەليل خوشەفى ھاتى،
ئىكسەر ھەسەن عەلى گەرماقى و محەمەد ھەسەن باجلورى و
كۆمەكا پېشمەرگا بېت بەرھەف كو ئەفە چەندەكن:

- ۱- عەلى ھەسەن گەرماقى.
- ۲- محەمەد ھەسەن باجلورى.
- ۳- بەدەل ماروینسى.
- ۴- مستەفا عەبدولقادر لىناقايى.
- ۵- سەعدى عوسمان، ناسيار ب (سەعدى ئۆسى).
- ۶- ھەيدەر عەبدوللا ھەمۆ.
- ۷- حكمت نەجاة دھۆكى.
- ۸- خالدى شرىنى گەرماقى.
- ۹- تاھرى ھەمرايى.
- ۱۰- نەبى محەمەد گەرماقى.
- ۱۱- ئەيوب ياسىن.
- ۱۲- عومەر محەمەد ئەمىن.

گەلەك پېشمەرگىت دى ژى بەشدار بوون، بەلى مخابن ئەن
نەشيان ناقت وان پەيدا بكهين، داخازا لېبورىنى ژ وان ھەمىيا
دكەم. ھەمى ئەو پېشمەرگىت من دىتىن بەھسى وى چەندى دكر
كو پېشمەرگە و خەلك، گەلەك خرقە بوون، مستەفا لىناقايى ئىك ژ

پشكدارا د فى شه ږى دا بۆ من گوت:

مه چهنډ گوللیت ئاریچی /۷، هافیتنه فئی هیزا حكومه تا عیراقی
ل قه سرکئی، به ده ل ماروینسی ژى چهنډ گوللیت توپا ۶۰ ملم لیدان.
پیشمه رگا ژى ب چه کئی سفك هیرش کره سر، ده ملده ست ئامر لیوایی
۱۸ یی له شکه ری عیراقی ل ده وک هاته سر خه ت و ب له ز جاب بۆ
عه لی خه لیل خوشه فی فریکر و گوتی :

هیفی یه شه ږى راوه ستینن، ئها نوکه وئی قووه تا مه یا هیرش کری
دی سه حب که ین.

هیزا حكومه تا عیراقی خو فه کیشا و پیشمه رگه ژى سه حب بوون و
هه ر ئیک چو مالا خو و سه ر شوئی خو، چ زیان ژى چینه بوون.

حكومهتا عیراقی دهست ب شهری کر

رهفتارا رژیمه به عس و کریاریت ئەفه چار ساله، ئەو چهنده خۆیا کر کو به عسییا چ باوهری ب چاره سه رکرنه ئاریشا مللهت کورد نه بوو، ریککه فتنا ئادارا ساله ۱۹۷۰ ته کتیکه کا سیاسی و لهشکهری و ئەمنی بوو، مه ره م ژئی دا قان ئارمانجا ب دهستقه بینت:

۱- حکومهتا عیراقی گه لهک لاواز بیوو، شیان نه مابوون خو ل بهر درییت کوژهک ییت لهشکهری کوردستانی راگرت.

۲- مه خسه د ئەو بوو بیهنا خو بدهن و سه ره و بهری نافخوویی حزبا به عس و حکومهتا خو ریک بیخن و صدام حسینی؛ دقیا هه می جوکیت دهسته لاتئ بیخته د دهستئ خو دا.

۳- به عسیا ئەو باوهری هه بوو کو هه بوونا شوژشا ئیلونئ یا گریدایه ب مه لا مسته فایئ بارزانی فه، له وما تیرۆر کرنا بارزانی، ئارمانجا وان بوو، هه ره ئەفه بوو ئە گه ر ل ۲۹ ئیلونا ساله ۱۹۷۱ئ، هندهک که سیته هه والگیریا خو د گه ل هندهک مه لاییت شیعا ییت بی گونه ه فریکرنه باره گایی بارزانی، دا بارزانی تیرۆر بکه ن...!! دو که سا خو ب بارزانی فه په قاند، لی چو ل بارزانی نه هات، ب تنئ پیچهک بریندار بوو. پشتی سه دام نه شیایی بارزانی تیرۆر بکه ن، ئو ژ هه می ئالیافه خو ب هیژ ئیخستن، ئەفه بو ئە گه ر کو جاره کا دی ئاگرئ شه ری د گه ل شوژشا ملله تی کورد و خه لکی کوردستانی هلک ره فه.

ل دو یف ریککه فتنا ئادارا ساله ۱۹۷۰ئ، (۴) سال هاتبوونه دانان، دا کو حکومهتا عیراقی ئوتۆنۆمی و هه می به ندیت وی بجه بکه ن، لی هیشتا ئەو ده م مایی، هیژیت لهشکهری عیراقی ل باهرا پتر یا

دەڧەرئىت كوردستانى ھېرش كرنە سەر كوردستانى و دڧيان جھئىت
ستراتىژى بگرن.

ل دەڧەرا دەۋك، ل رۇژا ۱۹۷۴/۲/۲۶ ئى لەشكەرى عىراقى ژ نشكەكى
ڧە ھېرش كرنە سەر قەسركى و دڧيان بگرن و ھېزئىت خۆ لى
دامەزىنن. لى پېشمەرگىت قەھرەمائىت ھىزا دەۋك لئھاتنە دەست
و شكاندن.

ل ھەيڧا ئادارا سالا ۱۹۷۴ئى، حكومەتا عىراقى ب توپ و فرۇكا و
لەشكەر كىشىئ ھېرش كره سەر دەڧەرئىت كوردستانى يىت ھەڧسوى
د گەل حكومەتا عىراقى دا. ھىزا پېشمەرگى كوردستانى ل ھەمى
دەڧەرا بەرەڧانى كرن و چەپەر (جەبھە) دانان و شەر بوو شەرپى روى
ب روى بوونى.

جەبھى ھىزا دەۋك و ھىزا ئامىدىئ د گەل حكومەتا عىراقىدا بوو
ئەو زنجىرە چىايىت ل دورماندورئىت دەۋك، ژ چىايى ل ھنداف بىسرى
بگرە ھەتا كو دگەھتە كۆپى رەش ل ھنداف قەشەفرى، پېشمەرگا
جەبھە لى دانا و ب رىك و پىكى ھەمى دەڧەر گرتن.

ئامر ھىزى دەۋك؛ بارەگايى خۆ يى بەرۋەخت دانا ئاقارى گوندى
بادى ل ناف رەزى عەبۇ زەينەبا، ئىدارا ھىزا دەۋك زى بارەگايى خۆ ژ
فەوجا ھەرەس حدودا برە ناف وان تراسىت ل پشتا گوندى مەمانى.
ھىزا دەۋك ۴ چار بەتالىون ھەبوون و ب ڧى رەنگى پېشمەرگى وان
جەبھە گرت:

بەتالىونا ھەسەن عەلى گەرماڧى، دەرى گەلىئ دەۋك ھەتا

قهسركى و كلوخى مېشى ل هنداف دهوكى و ناف چه مېت پيرومه ريبا گرتن، باره گايى وان يى پشتنى (خه لفى) ل پشتا گوندى پيرومه را بوو. به تاليونا فارس كوره ماركى، قه لاتا پيرومه را و كوږى هنداف گوندى شاخكى و قه و غايى و گه لى غازى ل پشتا شاخكى گرتن. باره گايى وان يى خه لفى ل ناف به ينا گه رماقا و باخورنify بوو.

به تاليونا قادر ئاله كينى، پيشمه رگيت وان ل ده رى گه لى دهوك و گرى قه سروكا و گرى عه مى و هه تا سپريزى دبه لافه بوون، باره گايى وان يى خه لفى ل پشتا گه را زمزلاق - گه رماقا بوو.

به تاليونا نه عمو صه مه د، پيشمه رگيت وان گه لى سحاريكى و ته حا و گرى ره ش و هنداف گونديت كيتلا و سيچن و هژيركى گرتبوون و باره گايى وان يى خه لفى د ديرا قه شه فرى قه بوو.

سريا ئيسنادا هيزا دهوك، چه كى خو ب قى رهنگى ل جه بهه ي دانا:

۱- توپه كا ۱۲۰ ملم ل ده قه را ته حا دانا، صادق فه ق ئومه ر گه لناسى، به رپرس بوو؛ چه ند پيشمه رگيت توپچى ژى د گه لدا بوون.

۲- توپه كا دى يا ۱۲۰ ملم ل گه لى غازى، پاشى قه گوه استه ناقبه ينا قه لاتا پيرومه را و كوږى ره نيى دانا، عه لى سه ليم باجلورى به رپرس بوو، چه ند پيشمه رگيت توپچى ژى د گه ل دا بوون.

۳- توپا ۸۲ ملم يا كو ئه حمه د بداغ ژى به رپرس، ل پيشيا جه بهه ي ل ده قه را كلوخى مېشى و زه يتوينكى دانان، دا كو بشين هه مى ئارمانجيت دوژمنى ب پاشى توپاران كه ن و پشته فانيا پيشمه رگا ژى بكه ن ل هه ر هيرشه كا دوژمن بكه ته سه ر. هه ر لقيه كا دوژمنى

ل گەلىيى دەۋكۆڭ و كىليا فرعىنى و قەسركى و دورماندورپىت شاخكى و ماسىكى، مە ب قى توپى ب دژوارى توپباران دكرن، زىدەبارى وى چەندى كو بەردەوام مە لىوا ۱۸ ل دەۋك توپباران دكر و مە نەدەيلا سەربازىت وان ب شەف و روژ ژ كونجا دەركەقن. ھەر بزاف و ھاتنچوونەك يان ترۆمپىلەك مە دىتبا، دا كەينە ئارمانجا خو و ب ھويىرى و دژوارى دا لىدەين، روژەكى سەيارەكا زىل ژ ناف لىوايى ھات و دا ژ دەركەھى سەرەكى لىوايى دەركەقت، مە چەند گوللە توپ دانانى و گوللە توپەكا مە خو ب نىقەكا وى ترۆمپىلا زىل كەفت و ھاتە پەلخاند. قى توپى ترس و لەرزەكا مەزن ئىخستبوو دلى دوژمنى و پىشمەرگە پى دلخوش بوون.

بارەگايى سريا ئىسنادا دەۋك ل چەم پىرمىسى نىزىك گوندى خازىفا، ھاتبوو دانان، ھەر توپەكى ژى بو قەگوھاستنا توپا و ئىنانا ئاف و نان و پىدقيا بو توپچىيا ل چىاي و ل بەروكىت شەرى خەربەندىت خو ھەبوون. ھەروەسا سريا ئىسنادا دەۋك، پەلەكا پىشمەرگا ژى د گەلدا بوو، بو زىرەقانىا بارەگايى خەلفى و ئەيوب برجىنى سەر پەل بوو.

ھەروەسا ھەر سىرەكى ل سنورى بەتالىوتىت ھىزا دەۋك ژى خەربەندىت خو ھەبوون، خوارن و نان و ئاف و فىشەك و ھەمى پىدقى ژ بارەگايىت خەلفى بو پىشمەرگا قەدگوھاستنە جەبھى پىشاھىن، ب راستى قان خەربەندا دەورەكى مەزن ھەبوو، قەھرەمان بوون، د بن سىبەرا قەسفا توپ و تەيارا و شەرىت گران دا ل جەبھى ھىزا دەۋك؛ خەربەندا نەھىلا پىشمەرگە مېننە بى نان و ئاف و فىشەك.

ھىزا دەۋك پلانەكا لەشكەرى يا موكوم ژ ھەمى ئالىيا قە بو پىشمەرگىت خو دانابوو، پىشمەرگا ژى گەلەك ب دلسوژى و مىرانى

بجهـ دكر.

وهكو پالېشتى بۆ هیزا پېشمه رگا يا هیزشبه ر ل ههر به يالیۆنه كى؛
توپه كا ۶۰ملم دابوو د گهل دا و قان توپا گه له ك مفا هه بوو؛ بۆ
هیزیت پېشمه رگا، نه خاسمه ل هیزشبرنى و به ره قانیكرنى.

هیزا دهۆك ل سنورى جه بهی خۆ و ۴ دۆشكیت ۱۲ملم، وهكو
شه به كهك دانابوون، ل سنورى ههر به تالیۆنه كى ۱ دۆشكه ل جهیت
بلند و زال ب سهر جه بههيدا دانابوون، دا كو بۆ به ره قانيا ئاسمانى
و شه رى جه بهه یى یى روى بروى د گهل هیزیت حكومه تا عيراقى ل
سنورى خۆ بكار بينن، ب قى رهنگى ل خواری :

- دۆشكهك به ديع كوره ماركى و مه نيح كوره ماركى؛ دو پېشمه رگیت ب
جه رگ بوون، د گهل چه ند پېشمه رگیت دى ل سهر بوون ل كلوخى
میشى ل هنداف گه لیى دهۆك دانابوو، به رده وام به رسینگى فرۆكا
دگرت و په مى ل وان سه نكه ریت قه سروكى و كیليا فيرعه ونى دكرن.
- دۆشكهك ل ته حا دانابوو، میرخاس عه لۆ كافر و چه ند پېشمه رگه
ل سهر بوون.
- دۆشكهك ل گرى گه رماقا دانابوو، مراد گوله یى و چه ند پېشمه رگه
ل سهر بوون.
- دۆشكهك زى ل وى گرى بلندى باكورى گوندى پيرومه را هاتبوو
دانان.

حكومه تا عيراقى گه له ك حساب بۆ پلان و میرخاسییا پېشمه رگا
دكر، ترس و له رزه كا مه زن د ناڤ له شكه رى عيراقى دا ل سنورى
جه بهی هیزا دهۆك هه بوو، ب تنى وان هزر ل وى چه ندى دكر كا

دی چهوا ل جهیت خو؛ شین خو پاریزن!!

ژ بو داینکرنا ئیمناهیی بو باژیری دهووک و باره گایی لیوا ۱۸ یا لهشکه ری خو به ری هه ر بزاف و چالاکییه کن، وان هزر ل وی چه ندی کر کو به ر و پشتیت خو، ل چیا یی دا کا (زاوا) و قه سرکی بگرن، هه ر چه ند ل هه ردو جه ا پيشمه رگا به رگریه کا مه زن کر، شه هید و بریندار ژى دان، لی هیژی ت حکومه تا عیراقی توپارانکر نه کا بیسنور ل هه ردو جه ا کر و پيشمه رگه ناچار بوون خو فه کیشن دا زیانیت مه زن نه ده ن، لی مه توپچییت هیزا دهووک، ب تایه ت توپا ۸۲ملم کو ئەز به رپرسی وی بووم، مه ژى توپارانکه کا مه زن کره سه ر لیوا ۱۸ ل دهووک و قه سرکی دا کو هیژی ت حکومه تی زیده تر گفاشتنا نه که نه سه ر هیزا پيشمه رکه ی و نه ئینه پيش، ره سه دیت لهشکه ری عیراقی، جهی ئەز لی ده ستیشان کر و ب ده ها گولله توپ ل وی جهی دان یی ئەز لی ره سه د، د قی توپارانکرنا دوژمنی دا چو ل که سی نه هات، ب تنی ئەز ب سقکی ب سه چمی ت توپا بریندار بووم.

مه ره ما حکومه تا عیراقی ژ گرنا فان هه ردو جهیت ئیستراتیژی ئەو بو کو باکور و باشوری خو ئیمن بکه ن و هیژی ت پيشمه رگا ژ خو دویر بیخن، د گه ل فان هیرشا دا هیژی ت حکومه تی جهیت پيشمه رگا ل پشت سه نته ری شه ری توپاران کرن و ب فروکی ت شه رکه ر بومبه بارانکرن دکرن، لی خو شبه ختانه پيشمه رگا چ زیان نه بوون و خوراگر بوون و به ره فانیا پيشمه رگا ژ ده فه ری نه هیلا هیژی ت حکومه تی زیده تر بینه پيش.

پشتى فان شەرا و توپبارانكرن، بومبەبارانكرنا فرۆكا، خەلكى گوندىت پشتا سكرى دەۆك و ھەتا گوندى كەمەكا ژى گوندىت خو چۆلكرن و مال و زارۆكىت خو برنە ئاقارى و جھىت ئاسى، دا بشىن خو ژ بەر توپ و تەيارا پارىزن.

ئەو توپبارانكرنا مە يا ھەرۆ ل دويش پروگرامەكى رىكخستى ل سەر بارەگايى ليوا ۱۸ و قەسركى و دەوروبەرا؛ زياتىت مەزن گەھشتنە لەشكەرى عىراقى، مە نە دەيلا سەرى خو راکەن و چ بزاف و چەلەنگيا بکەن. يا ژ ھەمىي گرنگتر؛ مە نە دەيلا توپخانا وان، ئىك گوللە توپى پافىژتە جھىت پىشمەرگا. حكومەتا عىراقى ھەندەك توپىت ھاوزەر و مەيدانى ۱۲۲ملم دانانەك ئالۆكا و ژ وپرى د ھاقتىنە جھى توپا مە و ھەتا كو چەند تەيارە ژى ھاتن ل مە دان. مە توپا خو دانابوو جھەكى نيزىك شكەفتۆكەكا ئاسى، حكومەتا عىراقى ب تەيارا و توپىت تيزاف د ھاقتىنە مە و ئاگر بەدا كەفرىت بەر سىنگى مە، لى نەشيان مە راوەستىن كو ئەم توپا ل ليوا دەۆك و ھىزىت وان نەدەين.

رۆژەكى عەلى خەليل خوشەفى، جابا من فرىكر، ئەز چوو مە نك ل بارەگايى وى ل نيزىك گوندى بادى، گۆتە من :

(ئەحمەد، دەستىت ھەوە دخۆش بن، ھەوە لەشكەرى عىراقى يى بزاندى، پاراستنا مە ژ دەۆك پىزانين يىت داينە مە، كو چەند گوللە توپىت ھەوە پىشمەرگا يى ب سەنگەرېت توپىت ليوا ۱۸ يا حكومەتا عىراقى كەفتين د ناڤ ليوايىدا و چەند ئەفسەر و ۷ سەرباز

ییت هاتینه كوشتن).

باره گایی لیوا ۱۸ یا لهشكهری عیراقی ل نك دیرا بهرانی بوو،
ب شهف و روژ مه ب توپا لیدا و مه نهدهیلا ئیک سهربازی وان ب
کهیفا خو ژ جهیت خو دهركهفن، ژ ترسا گولله توپیت پیشمه رگا؛
لهشكهری قی لیوایی ب شهف و روژ د تاپیا دا بوون و خو دقه شارت.
قی لیوایی توپ هه بوون مه نهدهیلا توپه کا وان گولله کئی پافیزت،
ناچار بوون توپیت خو رهفاندن و برنه ئالوکا دا توپیت مه نهگه هنه
وان، ژ هه می ئالیاقه زیانه کا مهزن مه ل هیزیت رژیما عیراقی دا.

پلانا توپخانا ھىزا دھۆك

توپخانا ھىزا دھۆك رۆلەككى مەزن دەھمى شەرا دا ھەبوو، ل ساڵىت ۱۹۷۴ و ۱۹۷۵، ب تايبەتى پەلا توپا ۸۲ملم و پەلا توپا ۱۲۰ملم، ل ھەمى بەروككىت شەرى، مە توپچىيا ھەفكارىيە كا ئىكجار رېكويىك د گەل بەتاليوون و سريا دا ھەبوو. ل جەبھەى، ئەم ھەمى وەك تيمەكى مە پىكفە كار دكر بو وى مەبەستى كو پتر زەربا ل دوژمنى بدەين و نەھىلىن ب سەر دەقەرئىت ئازاد كرى دا بېنە پىش. ب كورتى پلانا مە توپچىيا ل ھىزا دھۆك ئەف خالە بوون:-

۱- لىدانا ئارمانجىت گىرنگ يىت حكومەتا عىراقى، ھەر وەكى لىوا ۱۸ يا جەشى عىراقى ل دھۆك و ھەمى سەنگەرئىت ل دەوروبەرئىت باژىرى.

۲- دەمى ھىزىت حكومەتا عىراقى ژ جەيش و جاشا دەھاتن ھىرشى بكنە سەر سەنگەرئىت پىشمەرگا، بەرى بگەھن؛ مە توپخانا ھىزا دھۆك ب توپا لىددا و مە تارومار دكرن، ئەف ھىرشا وان بو سەر سەنگەرئىت پىشمەرگا، مە پىچ دكر و دشكاند.

۳- دەمى ھىزىت حكومەتا عىراقى ژ جەيش و جاشا ھىرش دكرن، روى بروى پىشمەرگا دبوون و شەر دقەومى، مە توپخانا ھىزا دھۆك توپبارانكرنا قى ھىزا حكومەتى دكر و ئەو ھىز مە ناچار دكر خو قەكىشن و بشكىن.

۴- ھەكە ھىزىت حكومەتى و جاشا ھەندەك جەپت ستراتىژى گرتبانە و ب قەئاص و دۆشكا بزاڤا پىشمەرگا بەرتەنگ كىر، ديسان دا ب توپا ل قان جەھ دەين و قان ئارمانجىت حكومەتا عىراقى، دا تىك و پىكدەين و ناچار كەين قان جەھ بەردەن.

۵- ھەكە پېشمەرگا قىابا جھەكى يان سەنگەرەكى بستينن، رۆژەكى بەرى ھېرشى بكنە سەر، دا ب توپا ليدەين و ئارمانجا خو گرین و پېشمەرگە ژى رۆژا پاشتر، دا خو بنھيىنى نيزيك كەن و توپچى دا ب توپا ليدەن و ھنجنن و پېشمەرگە دا ب ساناهى قى ئارمانجى گرن. كۆپى رەش نمونەكە.

۶- بۆ ليدانا ئارمانجيت نيزيك ھەتا ۲۸۰۰ مەترا، مە توپا ۸۲ملم بكار دئينا و بۆ ئارمانجيت دوپرتەر، مە توپا ۱۲۰ملم بكار دئينا.

۷- باشتين توپ بۆ پشتەقانى و پاراستنا جەبھەى و پېشمەرگا توپا ھاونا ۸۲ مليمە. توپەكا سڤكە بۆ ھەلگرتنى، يا ب ساناهى يە بۆ راكرن و داناندنى، ھەمى گرانييا وى ۶۵ كغمە. فە گوھاستنا وى ژ جھەكى بۆ جھەكى دى، يا ب ساناهى يە و دەنگ و پەقينا گوللا وى ژى يا ب كارتىكرنە (تەئسىرە).

رۆژنامه فانیته بیانی، سه ره دانا جه بهی هیزا دهۆک دا

رۆژنامه فانیته بیانی هاتنه نك مه توپچیته هیزا دهۆک و ل پيش چاڤیته وان مه سهنگه ریته لهشكه ری عیراقی توپاران دكرن، ئه وه رۆژنامه فانا ب زیه کی و شه ره زایا مه دمانه حییه تی، كو ئه مهنده د تیزیك و هنده د زال ب سه ره لهشكه ری عیراقی دا. هه ره جهی فانا رۆژنامه فانا قیابا مه ب دژواری توپ لیددان، چه ندين به لگه فیلم نوکه ل سه ره بزاف و چالاکییته لهشكه ری بیته هه قالیته مه توپخانا هیزا دهۆک هه نه و ته له فزیۆنیته کوردی ده له لکه فتادا نیشا ددهن.

ل هافینا سالا ۱۹۷۴ی، رۆژنامه فانه کی ئه مریکی هات سه ره دانا مه کر ل کلوخی میشی و به ری خو دا جهی مه توپا خو لی دانای؛ یی رویت بوو، چه داروبار ل ره خا نه بوون و توپا مه یا دیار بوو. ئه وه رۆژنامه فانا ما حییه تی و گوته من :

چه وا هه وه توپا خو ل فی جهی رویت دانایه؟ ما هوین ژ ته یاره و توپیته حکومه تا عیراقی ناترسن؟
نه خیر.

ئه فه چه جو ره توپه؟

۸۲ ملام و روسی یه.

هوین دشیین ل لیوا دهۆک بدهن.

به لی ئه م دشیین.

باشه کا لییده ن دا وینه که م.

ئەو جەھێ وی ڤیای مه توپیارانکر، ما حییه تی...!! گۆته من :

ئەز یی ل هه می کوردستانێ گه ریایم، من سه ره دانا به ههرا پتر یا به ره ییت پێشمه رگا یا کری، ئەفه ئیکه م جه به یه ئەز دینم کو هوین هنده نێزیککی له شکه ری عیراقی و هوین گه له ک ب زه قه ر و زالن ب سه ر له شکه ری عیراقی دا ل قی ده قه ری.

فی روژنامه قانی گه له ک وینیت مه توپچیا و پێشمه رگا گرتن، ده می خوپانا شوژشا ئیلونی ل سالا ۱۹۷۵ی چیبوو یی، ئەم چوینه ئیرانی، گه له ک هه قالا ل ئەم ریکا ته له فونا من کر و گۆته من:

کو قاره کا ئەم ریکی یا ده رکه تی و ل سه ر جلدی وی و د ناڤ لاپه ری ت وی دا، هه می وینیت ته (ئه حمه د بداغ) و هه قالی ت ته ییت توپچی نه. قی روژنامه قانی گه له ک باشی و جوانی به حسنی هه وه پێشمه رگا و میرخاسیا هه وه یا کری.

دیسان ل پائیزا سالا ۱۹۷۴ی، روژنامه قانه کی فره نسی، ل شه فتا سمتی ل چیا یی پیرومه را سه را مه دا، پشتی کو وی ژی دیتی ئەم یی ب دژواری و گه له ک ریکوپیک ئارمانجیت عه سه کهری ییت رژیم عیراقی ل ده وک و ده ور به را ب هویری؛ توپیاران دکه ین و هیژیت عیراقی چ ژیناهیت دژی پێشمه رگا بکه ن، قی روژنامه قانی فره نسی گۆته من: ئەف رهنگی ره می و توپ هافیتنا هه وه، ئەز یی حییه تی بویم.

گۆته من، من باوه رییا هه ی تو نه کوردی، بیگومان تو جو هی (ئسرائیلی)، له وما تو زوری شه هره زایی د توپخاننی دا، گه له ک ب هویری تو یی ل ئارمانجا ده ی، هه ر جەھێ مه دقیت تو یی لیدده ی. ئەهف

شههره زایا ته، نه یا کوردانه، بیگومان تو ئه فسهره کئی جوهری.
 نه خیر ئه ز کوردم و خه لکئی گونده کی مه ل پشت فی چیا یی تو
 دینی.

ئه ز باوه رناکه م، ژ بلی شههره زایا ته د توپخانئ دا، رهنگئ ته و
 چيله سوریا ته ژ ی وه کی رهنگئ جو هیانه...!!
 تو یئ شاشی، ئه ز نه جوهری مه.

ئه ف سوحبه تا من و فی روژنامه فانی فرهنسی ب به رهه فبونا هیژا
 عه بدولره زاق گهرما فی، جیگرئ عه لی خه لیل خوشه فی هاته کرن.
 عه بدولره زاق گهرما فی ژ ی گوته من:

ئه حمه د خو پپاریزه، حکومه تا عیراقئ ژ ی یال وی باوه ریئ کو
 ئه ف رهنگئ توپ هافیتنا ته و لیدانا ئارمانجیت وان، تو نه کوردی،
 ئه و نافه شیرن و بهرده وام یئ دیژن: پیشمه رگه هوسا زنانن توپا
 بهافیزن...!! بهس ئه فسهریئ جوهری یئ د گه ل پیشمه رگا دا ل فی
 جه بهی، لهوما هوسا ب هویری یئ توپا ل سه ربازگه هیت لهشکه ریئ
 مه ددن. ب خودئ ئه حمه د تو ئه ف چيله سو ره، هه که حکومه ت ته
 بینیت راست دئ بیژن:-

ب خودئ ئه ف ئه ف ئه و ئه فسهرئ جوهری یه یئ هنده توپ ل
 عه سکه ریئ مه داین!!

مه ب توپا هه می جوریت بزاق و لقین و هیرشیت هیژیت
 حکومه تا عیراقئ ل دهووک و دهو روبه را تیکدان، هیژیت حکومه تا
 عیراقئ پیچینه دبوو چ لقینا بکه ن. ئه فه بوو ئه گه ر کو پیشمه رگا ژ

حاله تی به ره فانی کرنی ده ست دا هیرش برنی.

مه توپچییت هیزا دهۆك، لیوا ۱۸ یا لهشكه ری عیراقی ل دهۆك دورپیچ دا بوو، هه می بزاف و چالاکییت وی؛ مه ژ کار ئیخستبوون و نه دشیان ب چ رهنگا به ره فانیی ژ خو بکهت، پشتی مه چه ندین توپییت وان و ستافی وان ژ نافرین، ناچار بوون ییت مایی ره فاندنه ئالۆکا و ژ سیرا توپییت مه ده ریخستن و ره فاندن، ههروه سا باهرا پتر یا ترۆمییلیت خو ل مه فه شارتن و برنه ئافاهیه کئی سفیل ل روژئافایی باره گایی لیوا ۱۸ یا دهۆك ب نافیی (وحده مکانیکیه)، پیزانین ل سه ر قی چه ندی بۆ مه هاتن.

ئه وه جهی ترۆمییلیت خو برینی، توپا مه یا ۸۲ملم نه دگه هشتی، مه پلان دانا کو ب توپا ۱۲۰ملم ل فان توپا و سه یارا بدهین. ل ئیثاریا روژا جه ژنا نه ورۆزا سالا ۱۹۷۴ئی هه می پيشمه رگه د سه نگه رادا بوون و چاقه ری بوون کا ئه م توپچی دی چ چالاکیی کهین...!! ئه ز چووم مه توپا ۱۲۰ملم ل ناف بهینا قه لاتا پیرومه را و کوپی ره نیی دانا، من توپ ئاراسته ی وه حدا میکانیکی کر، من هه فاله کئی توپچی یی زیره ک و شه هره زا ب نافیی (عه مه ر محمه د ئه مین باجلوری) ل سه ر دوربینا توپی دانا و هژماره کا توپچیا ژی دانه د گه ل دا، ئه ز چوومه سه ری چیا یی ل ناف بهینا قه و غایی و قه لاتا پیرومه را بۆ مه ره سه دی توپی و من ئه مر دا توپچیا کو گولله کئی به اقیژن، گوللا ئیکئی مه ل نیفا وه حدا میکانیکی دا، ئاگره کئی مه زن به ربوو جه بلخانه و ترۆمییلیت لهشکه ری عیراقی، وه ختی ئاگر به ربوو یه ترۆمییل ل سه رانسه ری جه به ی پيشمه رگا ل تللییا دا و کره هه وار و گوئن:

دهستیت هه وه خوش گه لی توپچیا .

من گۆته هه فالیت خو ل سهر توپئ، دهستیت هه وه خوش، دوباره کهن، ده مئ گولله توپا دووی هافیتی، نه و ناگری ب ترۆمبیلیت لیوایی کهفتی، گولله توپا مه تهمراند. پيشمه رگه عاجز بوون و گازی من کر و گۆتی:

کورۆ نه وه هه وه چ کر؟

وه کی فلمی هه می پيشمه رگه یی دینن، من گۆته پيشمه رگا:

بیهنا خو فره هکه ن.. گولله توپا سین مه هافیت، جاره کا دژوارتر ناگر ب ترۆمبیللا کهفت و ب میترا گوریا ناگری بلند بوو، هه می نه و ترۆمبیلیت لیوا ۱۸ یا له شکه ری عیراقئ کو ره فاندبوونه ویرئ هاتنه سوئن. ب قئ چه له نگییا خو مه دربه کئ مه زن ل له شکه ری عیراقئ دا و ناگری جه ژنا نه ورۆزی، مه ل سهر دلئ دوژمنی هلکر.

حکومه تا عیراقئ پیکولکرن هیزه کا له شکه ری و ترۆمبیللا د هه وارا لیوا ۱۸ ل دهوکی بهین، خه بهر بو مه هات کو نه فه کاروانه کئ هیزه کا له شکه ری عیراقئ ژ ئالوکا فه، ب ری کهفت بو باره گایی لیوایی ۱۸ ل نک دیرا بهرانی ل دهوکی. مه توپا خو یا ۸۲ ملم ئاراسته ی ریکا وان و شیف جهردانی و روژ ئافایی لیوا دهوکی کر، نه و کاروانئ ترۆمبیللا هات و کته ناف سیرا توپا مه، مه ب دژواری لیدا، چه ندین ترۆمبیلیت وان مه په لخانندن و گه له ک سه رباز و خودان پله ژ له شکه ری عیراقئ هاتنه کوشتن و ترۆمبیلیت مایی ژی لیکزفرین و جاره کا دی ب سهر شووری ره فین بهر ب ئالوکا فه چوون .

سوحه تیت پيشمه رگا

ل ئەنجامی ئان هیرش و توپاران کرئیت هیژیت حکومه تا عیراقی یی دبه رده وام بۆ سهر سه نگر و باره گاریت پيشمه رگا ل چیا یی دهۆك، ب هه یفا؛ مه توپچیا بیهنقه دان نه بوون و ئەم نه دشیاین ژ جه بهه ی دویر بکه فین. مانا مه ل جه بهه ی، ئەم دبئی باهر بوین ژ بیهنقه دانئ و ته نا هیئ و خارئیت خوۆ و لئنا یی، هه روه سا ژ خوۆ شیشن و جلك گوهورینا خوۆ، زیده باری وئ چهن دئ كو ئەم ب هه یفا نه چوینه سه ره دانا مال و عه یالئ خوۆ. هنده ك كانیکیت ئافئ ل پشتا گوندئ پیرومه را هه بوون و برک ل بهر هاتبوونه چیکرن، جهئ وان یی ستاره بوو ژ بهر توپ و فرۆکا، پيشمه رگه برپر و ب دوره هه رۆ د چوونه سهر ئان ئاڤا جلكیت خوۆ و سه ری خوۆ دشویشن. رۆژه كئ ئەز و هه قاله كئ خوۆ یی توپچی ژئ چوینه سهر ئافه كئ ژ ئان، دا سهر و جلكیت خوۆ بشوین، ئەم چوینه سهر ئافئ، من دیت برکه كا خوۆشه و ئاڤا كانی یا دهیئ و وه کی گه را به قا؛ یا تژی پيشمه رگه یه و یی خوۆ دشوون و یی سوحه تا دکه ن، ئەز یی ل هنداف سه ری وان، ئیکئ دبیژته هه قالیت خوۆ:-

ئهقی ئەحمه د بداغئ توپچی، چ حال بۆ مه نه هیلا.. كا چ پیره میره و ژ روا خوۆ یی عاجزه، یی ژ ناف عه سکه ری عیراقی رهقی و هاتی بوویه پيشمه رگه، ئەو بخۆ د خه ما خوۆ نینه.. مالا مه خرابکر. دئ توپا ل لیوا دهۆك دهت و حکومه ت ژئ دئ ل مه راوه ستیت ب توپا و ب دژواری جهیئ مه توپاران که ن، مه چ ره حه تیا خوۆ نینه!!

من گۆته وى پېشمه رگه يى:

ما هه وه ئه حمه د بداغ نه ديتيه و هوين ناياسن؟

نه ووللا..!!

چه وا؟

ئها ئه فه ئه زم ئه حمه د بداغ.

تو ئه حمه د بداغى؟!!

ئهرى...!!

نه بابو تو نه ئه وى، ئه وى پېره و تو يى جه حىلى.

برا ئه ز ئه حمه د بداغم.

دهمى وان پېشمه رگا ئه ز ديتيم، ئه و جه حىل، ئه و پېشمه رگه مانه
حىبه تى و ژ ئافى ده ركه فتن و هاتن ب منقه ماچى كرن و گۆتنه من :
ئه حمه د بداغ.. تو ئه ف جه حىله و هنده توپچيه كى شه ره زا
و زيره ك و ده قيقه كى تو ژ جه بهه ي دوير ناكه فى، ب شه ف روژ تو
يى دربال دوژمنى دده ي و پشته فانيا پېشمه رگا و جه بهه ي دكه يى،
ووللا توقه هره مانى و ئه م شه هنازى ب ته دبه ين و يا ژ مه فه كا
تو چ پېره مېرى، ب ديتنا ته؛ ئه م دلخوش بوين و بۆ پېشمه رگاتى و
كوردايه تى، ئه م پتر گهرم بوين و هاتينه زوخاندن و ئازراندين .

پېشمەرگە ي پلان دانان بۇ ھېرشكرنا سەر كىليا شەدايى

پشتى شەرى د نابقهرا شورشى و حكومهتا عىراقىدا ل سالا ۱۹۷۴ى، دەستپىكرى، ئەو چەند ھەيف بوو شەرى روى بروى بوونى و بەرەيى د نابقهرا پېشمەرگەھىت ھىزا دھوك و ھىزىت حكومهتا عىراقى دا يى بەردەوام بوو.

ھىزىت حكومهتا عىراقى ھەر ژ ھەيفاسىن ھەتا ھەيفاشەش/ ۱۹۷۴ى بەردەوام بتوپ و تەيارا و ھىزا پەيادە ھىرش دكرنە سەر سەنگەرئىت پېشمەرگا ب درىژاھيا زنجيرا چىايى دھوك و جەبەھىي، ھەر ژ گەلىن دھوك و ھەتا پشتا گوندىن شاخكى، ماسىكى، كىفلا و سىجى، لى ھىزا پېشمەرگىت ھىزا دھوك، ب مىرانى خو راگرت و بەرەفانى ژ سەنگەرئىت خو كرن و نەھىلال چ دەفەرا، ھىزىت حكومهتى ئىك پىنگافى بھىنە پىش. پېشمەرگىت ھىزا دھوك؛ قەھرەمان بوون و ورەيەكا مەزن ھەبوو.

پېشمەرگىت ھىزا دھوك؛ دا كو پتر ل سەر دوژمنى زال بىن و پارسەنگا ھىزى بو بەرژەۋەندا شورشى باشتر بگوھورن و ھىزىت حكومهتا عىراقى ل فى سنورى زىدەتر لاواز بكەن و ورەيا پېشمەرگەي و خەلكى دەفەرى پتر بلند بكەن، تەكتىكا خو يا لەشكەرى گوھورى و ل شوينا شەرى جەبەھىي، پلانا ھىرشكرنى دانان و برىار دا ھىرشى بكەنە سەر كىليا شەدايى، كو ئاسىترىن سەنگەرى رژىما عىراقى بوو ل دەفەرا دھوك.

ئىكەم جار بوو؛ پېشمەرگە ھزرى ل وى چەندى بكەن، كو ھىرشى

بكه نه سهر سه نگره كى ئاسى يى له شكه رى عىراقى ل ده فه را دهوك، كو ئه و زى كىليا شه دا يى بوو. بو فى ئارمانجى ته كبرىت باش هاتنه كرن و هه فكارىيه كا مه زن د ناقه را هىزا دهوك و ئامىدى و زاخودا هاته كرن. بهرى ههر تشته كى ده ست ب كومرنا پىزانينا و سالو خدانىت فى سه نگره رى كه فنارى حكومه تا عىراقى ژ ئالىى كه سىت بسپورقه هاته كرن. ب ده مه كى كورت هه مى به ره هفى بو هىرشبرنى بو سهر كىليا شه دا يى هاتنه كرن.

ئامر سريه كى هىزا دهوك (مسته فا عه بدولقادر لىناقايى)، يى كو روله كى كارىگه ر هه يى د فى هىرشا پىشمه رگا دا بو سهر كىليا شه دا يى، بو من گوت: فان پىشمه رگىت هىزا دهوك پشكدارى يا د هىرشا ئىكى دا بو سهر كىليا شه دا يى دا كرى:

(محهمه د حه سه ن باجلورى، مسته فا لىناقايى، سه عدى گه رماقى، خالدى شرىنى، سماه يل جبرائىل لىناقايى، حكمه ت نه جات دهوكى، هه يد ر گه رماقى، مسته فا پشتگرى، صالح پشتگرى، سه عىد پىرو پاصى، مراد باجلورى، عه گىد باجلورى، قادر محهمه د قادر باجلورى، حه سه ن ته ها قارقاراقايى، كه مال كىسته يى)، گه له ك پىشمه رگىت دى ژى به شدارىيا كرى، لى مخابن چ ژىده ر نه بوون. من ژى بزافكرن كو ناقىت وان ب ده ست خو بىخم، لى بزاقىت من سه رنه گرتن، هوىن پىشمه رگه؛ هه مى دخوشتى نه ل نك من، هىفى يه ل من نه گرن.

- **هىزا ئامىدى:** سه يد صالح چه م سه يدى، سه رپه رشتيا پىشمه رگه و توپا ۱۰۷ملم كو وى ده مى؛ نورى شىلازى به رپرس بوو، دكر .
- **هىزا زاخو:** چه ند پىشمه رگىت زىره ك و چه له نك به ره ه فكرن،

همید خواستی و همید حفظ الله سندی د گه لدا بوون،
همید حفظ الله ی، رۆله کۆ مه زن هه بوو د هیرش برنیڤا و بکار
ئینانا ئاریپی ۷ بۆ لیدانا سه نگه ری کئلیا شه دایئ.

د فئ چه له نگیا پشمه رگا دا- پلان نهو بوو تیکه م جار توپا ۱۰۷ ملم
پافیزنه کئلیا شه دایئ، هه که لیدا یان لینه دا، پاشی ب ئاریچی ۷ و
ره شاش برنوو پافیزنئ، ژ نویکا پشمه رگا ب چه کۆ سفک هیرشئ
بکه نه سه ر.

د گه ل رۆژئاڤا بوونئ، هیدی هیدی پشمه رگا جه ئ خۆ گرتن،
توپا ۱۰۷ ملم ژ ب هه ر گرانیا وئ گه له ک ب زه حمه ت توپچیا ب
هاریکاریا پشمه رگا ب سه ر چیا ئئ ئیخست و بره وئ جه ئ بۆ هاتییه
ده ستینشان کرن.

تیکه م جار توپچیا ب توپا ۱۰۷ ملم ب دژواری ل کئلیا شه دایئ دا
و چه ند گولله توپ ژئ د سه ر فئ سه نگه ری را چوون و ل هنداف
باژیرئ ده وک په قین، پاشی پشمه رگا ب ئاریچی ۷ و ره شاش برنوو
ب دژواری لیدان و ب چه کۆ سفک هیرش کره سه ر کئلیا شه دایئ و
پشمه رگا نه ف سه نگه ری دوژمنی ویران کر و ب سه ر ئیک دا هه رڤاند،
عه سه که ری؛ گه له ک کوشتی دان و نهو عه سه که ری ماینه ساخ سه نگه ری
خۆ به ردان و ره قین چوونه ئالیئ دی یئ سه نگه ری ل هنداف ده وک،
ئالیئ باکورئ فئ سه نگه ری ژئ لاته و دورماندوری سه نگه ری ژئ، ژ
بلی ریکا هاتنوچوونا وان عه سه که را، توره کا مینا عه سه که ری عیراقئ
دانا بوو، پشمه رگا ژئ نه ف چه نده باش نه دزانی، ده مئ پشمه رگا
ب که له ژان هیرش کری و چوین دا بچه ن د ناڤ سه نگه ری دا، که تنه

ناف ئی توری مینا و ب وان شه په قین و ئیکه مین پیشمه رگه کو ب
دژواری بریندار بووی، حهیدەر عهبدوللا حه مۆ گهرماقی بوو، وی
گازی هه فالیت خو کر و گۆت:

ئه ز بریندار بووم وهرن من خلاس کهن؟

ب له زوبه ز؛ ههر دو قههره مان مستهفا محمه د عهبدولقادر
لینا قایی و سه عدی گهرماقی د هه واری چوون و راکر و ئینا جهه کی
ئهمین و هتا ژ چیا یی ئینایه خواری و پاشی فریکره خهسته خانا
شۆرش ل شکهفتا ئینشکی.

ههر چهند ئهف سهنگه ره پیشمه رگا ویرانکر بوو و عهسکه ری
ئیرا قی بهردابوو، لی ژ بهر مینا و پیشمه رگه مانه بریندارا فه، پیشمه رگه
نه چوونه د ناف سهنگه ری دا و خو فه کیشان. د گهل قی هندی دا،
عهسکه ری عیرا قی ژ وی شه قی نهویران بینه د قی سهنگه ری دا، رۆژا
پاشتر سپیدی هیزه کا مهزن یا عهسکه ری ژ لیوا ۱۸ یا عیرا قی هاتن و
جاره کا دی ئهف سهنگه ره گرت و جهی خو لی مکۆم کرن.

بۆ جارا دووی پێشمەرگا هێرش کره سهر کێلیا شه‌دایێ

ژ بهر گرنگییا جهی وێ یێ ستراتیژی، ره‌بیا کێلیا شه‌دایێ ببوو جهی پویته پێدانا سه‌رکردایه‌تیا هی‌زا ده‌وۆک و پێشمه‌رگا، بریار ئه‌و بوو؛ ب هه‌ر به‌یاهه‌کی هه‌بت، ده‌قیایه‌ بێته‌ گرتن و ستاندن و وه‌نه‌که‌ن حکومه‌ت بێته‌ تێدا و جیگیر ببت، له‌وما گه‌له‌ک پێغه‌ نه‌چوو، بۆ جارا دووی پێشمه‌رگه‌ی پلان دارێژتن، دا کو هێرشه‌کا دژوارتر و رێکخسته‌تر بکه‌نه‌ سه‌ر کێلیا شه‌دایێ، پێنگاڤا ئێکێ ئه‌و بوو، رێکخسته‌ت بۆ کۆمبینه‌کا به‌رفه‌ره‌ یا به‌رپرسیت پێشمه‌رگا ل باره‌گایێ ده‌مکی یێ ئامر هی‌زی ده‌وۆک عه‌لی خه‌لیل خوشه‌فی ل نێزیک گوندی بادی هاته‌ کرن. د قی کۆمبونی دا عه‌لی خه‌لیل خوشه‌فی و سه‌لیم ئه‌سه‌د خوشه‌فی ئامر هی‌زی ئامیدی، عه‌بدولره‌زاق گه‌رماڤی جیگری ئامر هی‌زی ده‌وۆک، سه‌ید سالج چه‌م سه‌یدی به‌رپرسی توپخانا له‌شکه‌ری ئێک، بابه‌کر زیاری، محه‌مه‌د حه‌سه‌ن باجلوری، فارس کوره‌مارکی، قادر ئاله‌کینی و نه‌عمۆ سه‌مه‌د، به‌ره‌ه‌فی قی کۆمبونی بوون، ب دویر و درێژی باه‌تی هێرشکرنا سه‌ر کێلیا شه‌دایێ شوڤه‌کر و د ئه‌نجامدا ئه‌ف بریاره‌ دان:

- هی‌زا ده‌وۆک و ئامیدی پێکڤه‌ دی پشکدار بن د قی چه‌له‌نگی دا.
- هی‌زا ئامیدی، سه‌ید صالح چه‌م سه‌یدی دی سه‌رپه‌رشتیا پێشمه‌رگیت وێ هی‌زی و توپا ۱۰۷لمم که‌ت، یا کو نوری شیلازی به‌رپرس و چه‌ند توپچی د گه‌ل دا .
- هه‌ر چار به‌تالیۆنیت هی‌زا ده‌وۆک، ۳۰ سه‌ه پێشمه‌رگیت زیه‌ک و چه‌له‌نگ دی ئاماده‌ که‌ن بۆ هێرش، د گه‌ل دو ئاریچی ۷/ و

دو پەشاش بېرئووا. كۆمبوونى باش زانى كو پېشمەرگە و ھندەك فەرماندېت ھېزا دھۆك يېت كو پشكدارى د ھېرشا جارا ئىكى دا كرى بۇ سەر كېليا شەدايى، ھەر ئەو پېشمەرگە بۇ جارا دووى ژى ھەر ئەو پشكدار بېن، چونكى يى ل رەببى شەھرازا بوين.

● ھەر وەسا بېيار دان، پېشمەرگېت ھېزا دھۆك كېليا شەدايى بگرن و تەسلىمى پېشمەرگېت ھېزا ئامېدىى بگەن و ئەو ھەتا بەرى سېيدى تېدا مېنن و بگرن. چونكى ئەو دەقەر سنورى جەبھى ھېزا ئامېدىى بوو.

د گەل فان بېيارا دا، پلانا ھېرشكرنى ب فى جورەى ھاتە دانان:

● بەرى نىف سەعت مېنت بۇ مەغرب، دقيا توپا ۱۰۷ ملىم دەست ب تەقەكرنى بگەت و ل كېليا شەدايى بدەن.

● ھەكە توپى ل رەببى دا، يان لېنەدا، ھەر دەمى ئارپىچى ۷ تەقە كر، دقيا توپ راوەستىت و تەقى نەكەت.

ھەژى يە بېژىن، كو ژ وان ۳۰ پېشمەرگېت بۇ ھېرشكرنى ھاتىنە دەستنىشانكرن، ۸ ژى ئامر بەتاليوون و ئامر سرى بوون، باھرا پتر ھەر ئەو پېشمەرگە بوون يېت كو جارا ئىكى ھېرش كرىيە سەر كېليا شەدايى. بۇ بەشدارىكرنى د فى چەلەنگىى دا، ھەمى پېشمەرگا و فەرماندا؛ بەرىكانە دكر و ھەر ئىكى دقيا ئەو پشكدارىى د فى چەلەنگىى دا بگەت.

مستەفا عەبدولقادر لىنافايى، ئامر سرى و ئىك ژ وان ھەشت فەرماندېت ھېزا دھۆك بوو، كو پشكدارى د فى چەلەنگىى دا كرى و دەور ھەبوويە د بكار ئىنانا ئارپىچى ۷ دا، گۆتە من :

مە ب ھويىرى ئەو پلان و بىرپارىت كۆمبونى ل بارەگارىيى عەلى خەلىل خوشەقى ل گوندى بادي دايىن، بجھكرن و پىشمەرگە چوون جھىت خو گرتن و ھەمى بەرھەقى كرن دا كو ھىرشى بكنە سەر كىليا شەدايى و بگرن. ئىدارا ھىزا دەۋك ژى بو قى كىيارا لەشكەرى جەك و تەقەمەنى و ھەمى پىدقى بو ئەنجامدانا قى چەلەنگىيى بەرھەف كىبوون و دانابوونە بەردەستى پىشمەرگا.

بەرى روژ ئاقا بت ب نىف سەعەتى، توپا ۱۰۷ملم ھاڧىتە كىليا شەدايى، ھندەك گوللە لىدان و ھندەك ژى زىدەكرن و ل ھنداف دەۋك ل ئەسمانى پەقىن. پاشى پىشمەرگىت ھىزا دەۋك ب ئارىپچى ۷ چەندىن گوللە ل كىليا شەدايى دان و د گەل ئارىپچىيا دا، دو پەشاش بىرئوۋا ژى تەقەقا مەزن ل كىليا شەدايى كرن و ئەف سەنگەرى دوژمنى ب تەمامى وىرانكر و ب سەر ئىكدا ھەرفاند. د گەل قى تەقى دا ئامر بەتالىۋن قادر نورى ئالەكىنى رابووقە و ھىرش كرە سەر رەبىيى و ھەمى پىشمەرگا ژى خو دا د گەلدا ب تەقەقا دژوار قە چوون رەبىيا كىليا شەدايى گرتن و ژ لەشكەرى عىراقى ئازاد كر، ھندى ھىزا حكومەتى يا د قى رەبىيى دا ھاتنە كوشتن و كەس ژى قورتال نەبوو. دەمى پىشمەرگە چوپنە د ناف رەبىيا كىليا شەدايى دا و ستاندى، ھىشتا جىھازىت وان يىت بىتەلئ كار دكر، محەمدە حەسەن باجلورى جىھازى وان راکر و ئاخفت، ۋەسا دىار بوو كو لىوا ۱۸ يا عىراقى بوو ل دەۋك، دگەل محەمدە حەسەن باجلورى ئاخفتن و ھەر دگۆتى: اعطينا رقم سري، محەمدە حەسەن باجلورى ژى رەقەم سرى نەدزانى. حكومەتى زانى كو پىشمەرگا كىليا شەدايى يا گرتى، راست لىوا ۱۸ يا عەسكەرى

عيراقى توپ ھاقتىنە كىليا شەدايى، لى دروست ل رەبىي نەدان و ل بن رەبىي دان. ھەر ويگافى سەيد صالح چەم سەيدى گۆتە پىشمەرگا: ژ رەبىي دەرکەفن و ب لەز خوۆ ڤە كىشن، لىوا ۱۸ يا حكومه تا عيراقى يا زانى كو پىشمەرگا رەبىيە يا گرتى و ئەو دى ب دژواری رەبىي توپارانكەن و لىدەن.

تاھر حەجى محى لىناقايى جيگرى بەتاليونا محەمەد حەسەن باجلورى، گۆتە من: ئەم پتر ژ ۳۰ پىشمەرگا بەشدارى شەرى كىليا شەدايى بوين، لى بو ھىرشى ئەم ۱۵ پىشمەرگا ھاتبوينە دانان و ھەر ۵ كەس جودا جودا. ئەف رەبىيە مە زويكا گرت، ئو مە خوۆ گىرو نەكر و ئەم زويكا ژ رەبىيا كىليا شەدايى دەرکەفتين، چونكى مە زانى ھىزىت حكومه تا عيراقى دى توپارانكەن، بوچوونا مە راست دەرکەفت، حكومەت ب گوللە توپىت فسفورى ل نىقا رەبىي دان و ناگر بەردا رەبىي، د قى چەلەنگيى دا مە پىشمەرگا ئەف دەستكەفتيىە ب دەسخوۆە ئىنان:

۲۷ كلاشينكوڤىت رۆسى قوونتاغ دار.

۲ دو ئارپىچى / ۷

۱ توپا ۸۲ ملم

۱ توپا ۶۰ ملم

رەشاشە كا فيكەرس.

جهازەكى بىتەل يى مەزن ھىشتا كار دكر.

تەقەمەنيەكى ھەمى جور و مشە كەتە دەستى پىشمەرگا.

پیشمه‌رگا چ زیان نه‌بوون، ب تنی پیشمه‌رگه که مال کیسته‌یی ب سه‌جمیت نارنجوکی بریندار ببوو. پیشمه‌رگا ب سلامه‌تی و سه‌رکه‌فتی خو فیه‌کیشان.

پشتی نیف سه‌عه‌تی ژ گرتنا کیلیا شه‌دای، حکومه‌تا عیراقی ب دژواری ئه‌و زنجیره‌ چیاپی ل هنداف گوندی باجلوری توپاران کرن. روژا پاشتر پشتی فی چه‌له‌نگی، هه‌ر ژ سپیدی زوی هیزه‌کا مه‌زن یا په‌یاده‌یا له‌شکه‌ری عیراقی ب پالپشتیا توپ و زری پوشا و فروکا هیرش کره‌ سه‌ر کیلیا شه‌دای و جاره‌کا دی ئه‌ف سه‌نگه‌ گرته‌فه و ده‌فه‌ر و سه‌نگه‌ریت پیشمه‌رگا ژی ب هویری بومه‌باران و توپاران کرن.

ئه‌و فه‌رماندیت پیشمه‌رگا ییت کو پشکداری د ستاندنا ره‌یا کیلیا شه‌دای دا کری، روژا پاشتر چوونه‌ نک‌عه‌لی خه‌لیل خوشه‌فی ل بادئ و د کومبوونه‌کیدا ب دریزاهی به‌حسّ فی کریارا پیشمه‌رگا کر، کا چه‌وا ب زیره‌کی و میرانی و ب ریك و پیکی و هه‌فکاری، ل کیلیا شه‌دای دا و هیرش کره‌ سه‌ر و گرت. ئه‌ف سه‌رکه‌فتنه‌ ب ده‌ستخو‌فه‌ ئینا. ئامر هیزی ده‌وک‌عه‌لی خه‌لیل خوشه‌فی و جیگری وی، ده‌ستخو‌شی ل قان فه‌رماندا و پیشمه‌رگا کر و سوپاسیا وان کر، کو د فی چه‌له‌نگییدا قه‌هره‌مانیه‌کا مه‌زن نیشا دا و هه‌می ئه‌و ریئما و بریاریت هاتینه‌ دان بجه‌کرن، هه‌تا کو ئه‌ف سه‌رکه‌فتنه‌ ب ده‌ستفه‌ هاتی.

بۇ جارا سىن پېشمەرگا هېرش كره سهر كىليا شه داين

پشتى ستاندنا ره بيا كىليا شه داين، هيزا دهوك بريار دابوو؛ كو نه و پېشمەرگيت پشكدار بوين د قى چه له نكيى دا بچنه مالىت خو، بيهنا خو بدهن، لى پشتى له شكه رى عيراقى جاره كا دى كىليا شه داين گرتى دژوارتر ژ جاران ره سه دى توپخانا رژيما عيراقى د قى سه رنگه رى دا چافديريا ده قهرىت نازاد كرى و پېشمەرگا و گونديت ده قهرى كرن و ههر لقينه كا ديتبا؛ توپاران دكرن و باره كا و جهيت بيهنقه دانا پېشمەرگا ژى به رده وام توپاران دكرن.

له وما دهه روژ پتفه نه چوون، جاره كا دى هيزا دهوك جابا ههر چار نامر به تاليونيت خو؛ فارس كوره ماركى، محمه د حه سه ن باجلورى، نه عمو صمه د، قادر ناله كينى فرىكر، دا كو بچنه گوندى بادى ل باره گايى هيزا دهوك، نامر هيزى دهوك و جيگرى خو كومبونكه د گه ل فان فرماندا كر، سه ليم نه سه ده د خوشه فى نامر هيزى ناميدي و سه يد صالح چه م سه يدى و بابه كر زيبارى ژى به ره هفى قى كومبونى بوون. مه به ست ژ قى كومبونى نه و بوو، جاره كا دى پلانه كى بدانن و هيرشى بكه نه سه ر ره بيا كىليا شه داين. هه مى به ره ه قبوويا داكو كى ل سه ر وى چهندي كر كو پلانا مه بو جارا دووى دانايى، گه له ك يا ريكوپيك و سه ركه فتى بوو، قى جارى ژى بلا ههر وى پلانى بجه بكه ين، لى پشكداريا پتر ژ ۸ فرمانديت هيزا دهوك د هيرشكرنى دا بوو جهى گه نكه شه كا مهن ل قى كومبونى، هه مى به ره ه ق بوويا گله يى ل وى چهندي گرت، كو نابت نه و خه له تيبا جارا دى هاتيه كرن قى جارى دوباره بت، دقيت رينما و هه قسه نكييا له شكه رى د

پشكداریكرنا هەر شه په كی دا بهیته پاراستن. د قی كۆمبونى دا، دیسان
چهنه بریار هاتنه دان و ب قی رهنگی:

هیزا دهوك و نامیدی دى پینكفه د قی هیترشكرنى دا پشكدار بن.

پیشمه رگیت هیزا دهوك دى ب ئاریپی حه فتا و په شاش برنؤوا
لیدن، ههر ئه و دى هیرشى ژى كه نه سه ر كیلىا شه دایى، بۆ قى
هیرشى؛ ۲۸ پیشمه رگه دانان و مسته فا لینا فایى كره به رپرسى وان.
پیشمه رگه ژى ییت ههر چار به تالیوتیت هیزا دهوك بوون و باهرا پتر
یا پیشمه رگا ئه و بوون ییت كو د جارا دووى دا پشكدارى د ستاندنا
كیلىا شه دایى دا كرى.

هیزا نامیدی ب تنى دى ب توپا ۱۰۷ ملم ل ره بیى دن، ئه و ژى
به رى نیف سه عه ت د مینت بۆ مه غره ب.

پیشمه رگه چوونه جهیپت خو و دروست به رى مه غره ب؛ توپا ۱۰۷
ملم كو نوری شیلازی، به رپرس بوو، گولله هافیتنه ره بیى و چهنه
گولله لیدان و هنده ك ژى د سه ر ره بیى را چوون و ل ئه سمانى په قین
و ترسه كا مه زن كه ته دلئ هه مى هیزیت حكومه تا عیراقى ل دهوكى.
پاشى ب ئاریپی ۷ حه فت، پیشمه رگا چه ندین گولله ل ره بیى دان
و دگه ل ته قا ئاریپیچیا دو په شاش برنؤوا ژى، كو پیشمه رگیت زیره ك
و قه ره مان و شه هره زا ئیسماعیل عه بدولقادر لینا فایى و حه مید
باجلورى ل سه ر بوون، ب دژوارى ته قه ل ره بییا کیلىا شه دایى كر و
ئه ف سه نگره رى حكومه تا عیراقى ب سه ر ئیکدا هه رفاند و تىك و
پیکدا. ئه ف سه نگره ره بى پىژن بوو، پى چینه بوو چ به رسینگرتنى و

خۇراگرتنى بکهن و راست پيشمه رگا هيرش کره سهر و چوونه د نافی
کيليا شه داین دا و ستاند.

دهست که فتیت پيشمه رگا:

۱۴ کلاشینکوڤ

۱ ئاریچی/۷

عتاده کن زور

ههروه سا سه ربازه ک زی ب نافی (عه بدولخالق) خه لکی تۆز خورماتو
ئېخسیر کرن.

پشتی هه می دهستکه فتی کۆمکرین، پيشمه رگا سه حب بوون و وی
شه فی چوونه گه رماقا و ل ویرى مان بیهنا خو دان. حکومه تا عیراقی
وی شه فی ب توپا ره بییا کیلیا شه داین و زنجیره چیاى باجلوری، گه له ک
ب دزوارى توپاران کرن. د نه نجام دا پيشمه رگا کن هیزا ئامیدی ب
نافی سهید عه لی عه بدولخالق چه م سهیدی، کو د بیته برایی سهید
صالح چه م سهیدی هاته شه هید کرن.

رؤزا پاشتر سپیدی زوی؛ هه می پيشمه رگیت هیزا دهوک ییت
پشکدار بوین د فی کریاری دا، ب دهستکه فتیت خو فه چوونه نک
نامر هیزی دهوک؛ عه لی خه لیل خوشه فی ل گوندی سندوری ل
نافی چه می عه بدلا فندی، ههروه سا عه لی خه لیل، عه بدولره زاق
گه رماقی، له زگین سندوری^(۵۶) و بابه کر زیباری، ل ویرى بوون و که یفا
وان گه له ک هات و دهستخوشی ل پيشمه رگا کر.

عه لی خه لیل خوشه فی، گۆته عه بدولره زاق گه رماقی:

كا بیژه فی سه ربازی عیراقی چهوا ره بییا هه وه هاته ستاندن؟

ل بن تهئسیرا قه سفا ئاریچیا ره بییا مه هاته ستاندن.

مسته فا لینا فایی گوته من: ئەم ئەو پێشمه رگیت مه کتلیا شه دایی
ستاندی ل نک عه لی خه لیل خوشه فی، دروینشتی بوین، فرۆکیت
رژیمه عیراقی ییت شه پرکه ر هاتن و ل ده وسا پێشمه رگا دگه ریان،
عه لی خه لیل خوشه فی گوته پێشمه رگا:

کهس خو شاش نه کهت و ل جهی خو نه رابن و نه لقلفن. ژ

پشتی فرۆکا چه ند ده و ره داین، ژ نشکه کئ قه ل نیزیك جهی ئامر
هیژی دهۆک لی، فرۆکا ب دژواری بومبه باران کر و د فی بومبه باران کرئیدا
سئ سه یاره سوئن: پیکه مه کا شو فرلیت یا حرس حدودا، ئیسعافه ک
عه بدوللا مه لا جونهیدی ئینا بوو، د هه وارا بریندارا دا، ترۆمیلا سیئ
یا باره گایی ئەسه د خوشه فی بوو و عیتاد بو پێشمه رگا ئینا بوو.
هه ر سئ ترۆمیلا ب هه می کهل و په لیت تیدا سوئن و کر نه ره ژی.

پشتی فان کریار و عه مه لیاتیت نه و عی ییت پێشمه رگا، دژی سه نگه ر
و هیژی ت حکومه تا عیراقی ل ده فه را دهۆک ئەنجام داین، حکومه تا
عیراقی گه له ک شه پرزه بوو و پی چینه دبوو، فیجا چ هیرشیت په یاده
بکه ته سه ر جهیت پێشمه رگا، حکومه تی پتر په نا بره سه ر وی چه ندی
کو ب فرۆکیت شه پرکه ر و توپیت دویر هافیژ، سه نگه ریت پێشمه رگا و
ده فه ریت ل پشت جه به یی و گوندیت پشت گه لیی دهۆک بومبه باران
و توپاران کرن. د هیرشه کا خو یا ب خافله تی دا، سپیده زوییه کی
فرۆکیت شه پرکه ریت رژیمه عیراقی، وه سا نزم هاتن، مه گو ت دی خو

ل چىاي دەن، بىيى كو چ دەوراننا بدەن، ب دژوارى و ب سارۆخا جھى
توپا مه لى ل كلوخى مېشى توپاران كرن، لى خوشبەختانه چ زيان نه
گەشتنه مه توپچييا و وان پېشمەرگيت حمايا مه، هەروەسا توپا مه
ژى چ لى نه هات، هند بومبەبارانكرنا قان فرۆكا يا هوير و دژوار بوو،
كەسى باوهر نه دكر كو ئەم يىت خلاس بوين و چو ل مه نه هاتييه.

توپخانا ھىزا دەۋك بەردەوام د شەرى دا بوو

توپخانا ھىزا دەۋك چ رەھەتى و تەناھى نەبوو، ئەو سالەك بوو؛ بەردەوام د سەنگەرېت شەرى دا بوو، چ ئالوگورپىيا وان ژى نەبوو، پىشتى ھىرشىن پىشمەرگا بۆ سەر كىليا شەدايى، توپچىت ھىزا دەۋك دژوارتر ژ جارار توپبارانكرنا قان جھىت لەشكەرى عىراقى كرن:-

۱- لىدانەكا بەردەوام يا قەسركى ل ھنداڧ دەۋك.

۲- لىدانەكا بەردەوام يا لىوا دەۋك.

پىشتى قان رويدانا، گەرمە گەرما شەرى يە، ئامر ھىزى دەۋك عەلى خەلىل خوشەقى جابا من فرىكر، ئەز و عەمەر محەمەد ئەمىن باجلورى، د گەل من دا توپچى بوو، ئەم چووينە نك عەلى خەلىل خوشەقى ل بارەگايى دەمكى يى ھىزا دەۋك ل رۆژھلاتا گوندى بادى ل ناف رەزى عەبۆ زەينەبا، عەلى خەلىل خوشەقى گۆتە من: ل ئەنجامى توپبارانكرنا ھەوہ يا بەردەوام ل سەر لىوا ۱۸ يا دەۋك؛ ئەقە چەندىن ئەفسەر و سەرباز ھەوہ د ناف سەنگەر و تاپپا دا كوشتن، ترس و لەرزەكا مەزن يا كەتپىە ناف عەسكەرى عىراقى ل لىوا ۱۸ ل دەۋك، ل دويف پىزانينا باھرا پتر يا جھىت خۆ يىت بەرداين و يىت ژ لىوايى دەرکەفتين و يىت چووينە ناف وان چەمىت دەوروبەرىت خۆ.

تو دزانى كا من بوو چ جابا تە فرىكرىيە؟

نەخىر...!!

ئەقە چەندىن جارا پىشمەرگە ھىرش كرە سەر رەبىا كىليا شەدايى و ستاند، لى پىشمەرگە نە دشين تىدا مېنين، جھەكى رويتە و

گه له ك یی ئاشكه رایه، پێشمه رگه ناچار دبن به رده ن، حكومه ت جاره كا دی دهی ت دگرت ه فه،؟ من جابا ته یا فریكری، من دقیت تو ب توپا ۱۲۰ملم لییده ی و وه نه كه ی عه سه كهری عیراقی بیته د قی سه نگه ریدا، هه كه تو ۲۰ گولله زی پافیژیی و ئیكی زی لییده ی، دی وه سا حساب كه م ته یا ئیكی یا لییدا یی.

من گو تی: باشه و پشتراستبه دی لیده م.

فارس كوره مارکی زی ل و ویری بوو، گو ته من: مام نه حمه د بداغ، ته ناف و ده نگه کی باشی ب توپخان ی هه ی، تو توپچییه کی باش و زیره کی، نه هافیژیی تو لیئاده ی. من گو تی: مام فاس دی هافیژی می و من باوه ریا بخۆ هه ی دی لیده م!!

ئهم ژ نك عه لی خه لیل خوشه فی زفرینه فه، جهی خو ل چیا یی دهو ككلوخی میشی دانا، روژا پاشتر ئیفار ی ب توپا ۱۲۰ملم و ژ سه ری گه لیی غازی و د نا فبه نا كوپی ره نیی و قه لاتا پیرومه را دا، مه توپا خو دانا و ل سه ر ۳۶۰۰ میتر مه هافیته کیلیا شه دا یی، گولا سیی مه ل نیقیا ره بییا کیلیا شه دا یی دا، چه ندین گولله مه دوباره كرن و لیدان، ئه و سه نگه ره ب عه سه كهر قه هاته هنجین و هه پفاندن و ویرانكرن و تیک و پیک دا. د قی ره بیی دا چ عه سه كهر خلاس نه بوون، ب كه ل و په ل قه هاتنه ژ نافرن. قی لیدانا کیلیا شه دا یی ب توپا ۱۲۰ملم ژ ئالیی مه پێشمه رگا فه؛ و ره یه كا مه زن دا پێشمه رگا و خه لكی ده قه ری گه له ك كه یفا وان هات و هیژی ت حكومه تا عیراقی زی ل دهو ك تویشی ترس و له رز و شه پرزه یه كا مه زن بوون.

كئليا شه داين؛ گه لهك يا زاله ب سهر هه مى جه بهه ي دا، ده مى مه ده ست ب توپاران كرنى كرى، سيبه رى باهرا پتر يا وان گه ليا گرتبوو، هيژيت حكومه تا عيراقى باش نه زانى كا مه توپ ل كيرى دانايه و ژ كيشه هافيتينه كئليا شه داين. روژا پاشتر نه زين ل سهرى چيائ ره سه دىي دكه م و به رى خو دده مه ده فهرى كا چ هه يه.. چ نينه؟ هه فاليت من ييت توپچى گازى من كر و گوته من: مه دقيت گولله توپه كا دى ل كئليا شه داينى به دين، تو چ دبىژى؟ من گوته: باشه، به س ته ئكيد كه ن ل سهر هژمارا دوه مى مه ل ره بيى داىي پافىژنى، هه فاليت من ييت توپچى؛ گوته باشه. پشتى توپ دروست كرى و گولله هافيتى، ره سه ديت حكومه تا عيراقى جهى توپا مه ئاشكه را كر و د چه ند ده قيقا دا ب ده هان گولله توپ ل وى جهى دان يى كو توپا مه لى، مه چ زيان و زهره ر نه دان، لى د ناف فان هه مى گولله توپيت حكومه تى دا هافيتين، گولله توپه ك هات ب عه ردى كه فت و راست چوو د كوڤا پيشمه رگى توپچى هه ميد عه بدولا هه مو گه رماقى دا و خو شبه ختانه نه په قى، هه كه په قى با، دا وى پيشمه رگه ي و هه مى هه فاليت مه ييت توپچى ل وي رى شه هيد كه ن. ده مى من نه ف ويى سهر ديتى، من گوته پيشمه رگا: رابنه فه خو نه ترسين و باش بزنان كو خه باتا نه م پيشمه رگه دكه ين بو نازاديا ملله تى كورد يا حه ق و راست و ره وايه و خودى ژى پاريزه ر و پشته فانى مه پيشمه رگا يه.

پشتى قى چه له نكيى، نه م چوينه نك عه لى خه ليل خوشه قى ل گوندى بادى و نه م خه لات كرين، هه روه سا هه ر پيشمه رگه كى د گه ل من دا، ۱۰ پاكيتيت فيشه كيت برنووا ژى دانى و نه م ميّه قان كرين و

پارېت گیسکه کی ژى دانه مه .

پشتى قى چهله نگییا مه توپچیت هیزا دهۆك نه نجامدایى، هیزیت
حکومه تا عراقى ب کوراتى ده قهر هه مى توپاران کرن و هندهك گولله
توپ هافیتنه مه پيشمه رگا، ده مى د په قین تیزافه کا رون ژى دهر دکه فت
و ناگر بهر دبوو که قهر و بهرا و بیهنه کا پیس ژى دهات و مروف گیز
دکر و جهى ترسى بوون.

تیقارییه کى قادر ئاله کینی؛ نامر به تالیوون ل هیزا دهۆك؛ هاته نك
مه ل کلوخى میشى، سه ره دانا سربیا عادل گولى کر، ئه و سرى سه ر
ب به تالیوونا وى فه بوون و ئه رکى وان ل نك مه بوو ل کلوخى میشى،
جهى توپا مه یا ۸۲ ملم لى، جه بهى ئه مامى یى پيشمه رگا بوو دگهل
هیزیت حکومتى ل دهۆك، قادری کره کهنى و گوته من :

ئه حمه د بداغ، هوین لقیره چ دکهن. چ سیلاحى گران ل قارا
نه مایه، ما هوین هه ست ب چ ترسا ناکهن. بهس هوین ب تنى ییت
ماینه ل سینگى جه بهه یى...!!

چ فه رمان بو مه نه هاتینه؛ کو ئه م خو ژ قیره فه کیشین، هه تا
نوکه پيشمه رگه یى زال له هه مى به روکیت شه پرى و چ ترس ل سه ر
مه نینه.

هوین کادریت بهرکه فتى ییت توپخاننى نه، هه ر رویدانه کا چیت،
پيشمه رگى په یاده خو ل هه وه ناکه ته خودان. باشه هوین توپچى
به رى خو بدنه دورماندوریت خو، کا ئه و دو شکا ل نك هه وه؟ کا ئه و
توپا ۶۰ ملم یا ل نك هه وه؟ بوچى خو ژ قیره فه کیشاینه؟ گوھى خو

بدهنه من، هوین ژی لقیره نه مینن؟

ئهف ئاخفتنیق قادر ئاله کینی بۆ من بوونه جهی پرسیاری...!!
 بهلی حهتا هینگن چ فرمان بۆ مه ژ سربیا ئیسنادا دهۆك نه هاتبوون،
 کو ئهم خو ژ قیره فه کیشین. مه ئهف ئاخفتنیق قادر ئاله کینی ب
 چو فه نه گرتن. مه گوۆ دیاره یی سوحهتا ب مه دکهت، یان یی
 مه دجه ربینت...!!

ئهم ب شه ری فه د مژویل بوین و مه های ژ چو نه بوو، باوه
 بکهن مه مال و عه یالی خو ژ ی ژ بیر کر بوو، ئهو چه ندین هه یف
 بوو هیرشیت هیژیت حکومهتا عیراقی ب شهف و روژ د بهردهوام
 بوون ل به ره یی هیزا دهۆك، مه نه دشیا جه بهه ی بهیلین و بچین
 سه ره دانا مالیت خو ژ ی بکه یین.

جه بهی هیزا دهۆك ببوو سه نگه ر و مالا پيشمه رگا و هه می ژ ی
 ب ئه رکی خو فه پیگیر بوون، له ما هه می لقین و هیرشیت هیژیت
 حکومهتا عیراقی ل قی جه بهه ی، پيشمه رگا دشکاندن و ئهو نه شیان
 ل چ جها سه نگه ری پيشمه رگا بشکینن یان لی دهر باز بن یان وی
 گفاشتنا مه توپچیا ل سه ر هیژیت وان هه یی ل دهۆك سست بکهن
 و نه هیلن.

حکومهتا عیراقی ل ده فه را دهۆك، پشتی شه ش هه یفا ب شه ری
 دگه ل پيشمه رگا، چ ده سته فتن ب ده سته نه ئینان، هیژیت حکومهتا
 عیراقی ل دهۆك ژ قی ئاوی سی شه ر کرنی دگه ل پيشمه رگا بیزار و بی
 هیفی ببوون، رویدانا ژ ی ئهو چه ند سه لماند، کو وان ته کتیکا خو یا

شهری یا گوهوری و یی بۇ خو ل دهلیفه کی دگهرن، کو ب ههر بهایه کی ههبت و ب ههر رهنگه کی بت، دهلیفه کی پهیدا کهن و ب دزی فه دهربازی ناف سهنگه ریٹ پیشمه رگا بن، ل ههفتیا ئیک کی ژ هه یفا ۱۹۷۴/۹ ئی، شه فه کن نیزیکی ده مژمیر ۸ ی شه فئ هیزه کا حکومه تا عیراقی ب بیدهنگی و بی شهر؛ ژ نشکه کی فه ل خالیٹ پیشیی بیٹ پیشمه رگا ل سنوری چیایی قهوغایی ل هنداف شاخکی دهرباز بوون، سه ری کوپی قهوغایی یی ستراتژی گرت و فیشه کیت گورپیی هافیتن، توپا ۸۲ ملم ب ستافی خو فه، ئەم هیشتا یی ل کلوحی میشی. وی هیزا حکومه تی پشته مه گرت، ئەم ماینه حیبه تی کا ئەفه چ مه سه له یه و چه وا کوپی قهوغایی بی شهر هاته ستاندن...!! به تالیونه کا پیشمه رگا یا ل ویری، پا ئەو پیشمه رگیت ل ویری چلی هاتن؟ بۇ شهر نه هاته کرن؟ گرتنا چیایی قهوغایی ژ ئالیی هیزیت حکومه تا عیراقی فه بی شهر بۇ جهی پرسیاره کا مه زن ل نک خه لکی و پیشمه رگهی. چونکی ئەف جهی هیزیت حکومه تا عیراقی بی شهر گرتی، نیفا جه بهی پیشمه رگیت هیزا دهووک بوو. سیرا عادل گولی پیشمه رگیت هیزا دهووک د گهل مه توپچییت توپا ۸۲ ملم ئەم ماینه ل پشت فی هیزا حکومه تا عیراقی. ئەو جهی ستراتژی یی هیزیت حکومه تا عیراقی بی شهر گرتی، هه می زنجیرا چیایی دهووک ههر ژ هنداف گوندی پیرومه را هه تا کیلیا فیرعه ونی ل هنداف دهووک بی شهر کهفته بن دهسته ه لاتا هیزیت حکومه تا عیراقی.

پشتی کو هیزیت حکومه تا عیراقی پشته مه گرتین و هیشتا ئەم یی ل کلوحی میشی. ئەو سیریا پیشمه رگا ژ ی ل نک مه، ئەوان ژ ی

جهئ خو بهردا و خول مه توپچیا نهكره خودان و خو فهكیشان و چوون!! ئەم توپچی ماینه ب تنی، خه بهندیت مه ژى ب شهف و چوونه باره گاییت خهلفی، وئ شهف ب تنی ئەم ۳ سى پيشمه رگیت توپچی د ئهركى دا بوین و ل وى جه بههه ی ب تنی ئەم ئەف هه ر سى توپچیهه (ئهحمه د بداع، عومه ر محمه د ئەمین باجلورى و یاسین ئەلیاس عیدۆ شنگالی) ییت ماین، مه چ ریک نه مان و دقیت ئەم ژى خو فهكیشان و توپا خو خلاس كهین هیشتا نه بوویه روژ دا نه كه قینه دهستى دوژمنى، توپا مه ۶۵ كغم و ۱۲ گولله یى د گه ل دا و هه ر گولله یهك سى كیلۆ و نیفه، بارى مه بو پتر ژ ۱۲۰ كغم، ژ بلی تقهنگ و رهخت و فیشهك و چانتیت مه، مه هه ر سى پيشمه رگیت توپچی، توپا خو دگه ل ۱۲ گوللا د نافخۆ دا دابه شکر و راکر و مه ژى ب خه مه كا مه زن فه خو ژ جهئ خو فهكیشان و ئەم ب رى كه فتین به ر ب پشتا گوندی پيرومه را.

زیدهبارى كو بارى مه گه لهك یى گرانه، لى ناچارین دقیا توپا خو خلاس كهین، دگه ل وئ هندی دا، ئەم نزانین كا ریکا ئەم دى تیرا چین یا ئەمینه یان نه؟ پاشى بو مه دیار بوو، كو ل وئ ریکا ئەم تیرا سه حب بوین چ پيشمه رگه لى نه مابون. ب وى بارى خو یى گران فه، بهرى سپیدی ئەم گه هشتینه وى گری ل هنداف گه را زمزلاق ل روژ ئافایى گوندی گه رمافا سه عید ئاغایی، مه توپا خو ل ویرى دانا و بیهنا خو فه دا و پاشى مه به رهه فکر بو لیدانا دوژمنى ل گه لییى دهوکی. چه ند روژا ئەم ماینه ل وى جهی، لى ژ بهر كو شه ر یى گه رم بوو ل سه ر ده فه را شكه فتا سمتى، فه رمان بو مه هات كو

گفاشتنيت ھيژيت حكومه تا عيراقى و جاشا ييت شدياين و دژوار بوين و جەبھەيى پيدفياب ھەو ھەيى، ۋەرنە شكەفتا سمتى، مە توپا خو بر و ئەم چووين ل شكەفتا سمتى مە توپ دانا.

پشتى ھيژيت حكومه تا عيراقى سەرى قەوغايى گرتى، ھيژا دھوڭ يا پيشمەرگى كوردستانى پلانەكا نوى و جەبھەكى نوى بو خو دانا، بەتاليوئا قادر ئالەكىنى، بارەگايى خو يى خەلفى ل نيزيك گوندى بويا دانا و ئەركى پيشمەرگىت وى ژ گرى عەمى و گر بچويكى؛ ھەتا پشتا پيرومەرا بوو. دوشكا وان ژى ل گرى گەماقا بوو. بەتاليوئا شەھيد محەمد ھەسەن باجلورى، بارەگايى وان يى خەلفى ل شكەفتا سمتى بوو. ئەركى پيشمەرگىت وان ل ھەلمى صۆر و شين و كوپى رەنيى بوون و سريەكا پۆليسا ژى د گەل دا بوون و رۆلەكى بەرچاڭ ھەبوو، دوشكا وان ژى ل سەرى شكەفتا سمتى بوو. ھندەك ژ بەتاليوئا فارس كورەماركى ژى ھەر ژ شكەفتا سمتى، ھەتا تەھا ھاتبوونە دانان و دوشكا وان ژى ھەر د گەل دا بوو، دوشكەك ل چيائى تەھا بوو، ھەلو كافر و چەند پيشمەرگە ل سەر بوون و ھەر مانە ل جھى خو. بەتاليوئا نەعمو صەمەد ژى ھەر ما ل جھى خو ل قەشەڧرى و دەوروبەرا. نانئى باھرا پتر يا پيشمەرگا، چەند پيشمەرگىت ناپيژ ب تەنيرا ل شكەفتىت گەماقا، رۆژانە ۶ ڧەردىت ئارى دكرنە نان و خەربەندا بو پيشمەرگا ڧەدگواستەنە بەروكىت شەرى، ھەر قولەكى پيشمەرگا ژى رۆژانە دڧيا باھرا خو دارا بو فرنا پيشمەرگا ئينا بان.

پشتى گوھۆرىن كەتینە جەبھى پيشمەرگا، كارى ڧى فرنا پيشمەرگا ژى لاواز بوو، چونكى باھرا پتر يا ھيژيت پيشمەرگا ژى دوپرکەتن و

گوهورین که تنه جه بهه یی. قیجا هه ر قوو ه ته کئی بۆ خو نان چیدکر. پستی هیژیت حکومه تا ئەف دهستکه فتنا عهسکه ری یا بی شه ر ل چایی قهوغا ب دهستقه ئینایی، پیکولیت وان هه می بوونه ئه و کو شکه فتا سمتی دووماهیك که لها پیشمه رگا ژ ی بگرن، هیژه کا مه زن یا جه یش و جاشا هیرش ئینانه سه ر عه له می شین و سو ر و کوپئ ره نیئ، دا بگرن و بهین بۆ شکه فتنا سمتی، فان هیرشا پتر ژ دو هه یفا ب شه ف و روژ به رده وام شه ری قه کیشا بی راوه ستیان، لی هیژیت حکومه تا عیراقئ نه شیان چ دهستکه فتن و سه رکه فتنا ب دهست قه بینن. توپا ۸۲ ملم ژ ی به رده وام هیژیت حکومه تا عیراقی و جاش ل پشتا گوندی ماسیکی به ری بهین هیرشئ بکه نه سه ر هیژیت پیشمه رگا، توپاران دکرن و هه می پلان و هیرشیت وان تیک دان. ههروه سا د فان هیرشا دا هنده ک قه ناص بدهست د گه ل جاشا هه بوون، حالئ پیشمه رگه ی گه له ک نه خو ش کر بوو، چه ندین پیشمه رگه بریندار کر بوون، ب توپا ۸۲ ملم ئیک ئیکه ئەف قه ناص بدهسته هاته نه ژ ناقبرن و ئەف هه می هیرشیت هیژیت حکومه تا عیراقئ پیشمه رگا شکاندن.

هیژیت حکومه تا عیراقئ بی هیفی بوون ل هیرشیت خو بۆ سه ر سه نگه ریت پیشمه رگا ل شکه فتا سمتی، وان پلانه کا نوی بۆ خو دانا کو ژ ماسیکئ ب سه رکه فتن و راست بینه ته حا ل پشت پیشمه رگا بزقپرن. چه ند ده بابه سه رکه فتنه بانیا ماسیکئ، دا هیرشئ بکه نه، پیشمه رگا ژ ی به رهه قیبت خو کر بوون و توپخانا هیزا دهو ک ژ ی توپه کا ۱۲۰ ملم بر بوو نک ته حا و دانا بوو، عه بدولره زاق گه رمافی ئامر هیژی دهو ک ب وه کاله ت ژ ی د گه ل دا بوو.

ژ بهر نه شىشتى و ناننى هشك و رهق، د دانىت من ههوابوون و
 ئەو چەند روژ بوو ئەزىي نەساخ. هەفالا گەفاشتن ل من كرن و ژ من
 خاست بچمە بارەگايى خەلفى يى توپخاننى ل نك خازيافا دا بيهنا خو
 بدهم و ددانىت خو بشوم، ئەز ژ چيائى شكهفتا سمتى چوومه خارى،
 ب رېكېشه من هندهك پيشمه رگه دىتن و وان گوته من هيزه كا مهزنا
 حكومهتا عىراقى و چەند زرىپوش يى ف سەر بانىيا ماسيكنى كهفتين
 و يىت دهين بهر ب سەنگەر يىت پيشمه رگا فه ل چيائى ته حا. ئەز
 نەچوومه بيهن فه دانى و ب وى نەساخيا خو فه، ب لەز و غاردان
 من بهرى خو دا ته حا و چوو مه نك پيشمه رگا. ئەز گەهشتمه نك
 پيشمه رگا، عەبدولرەزاق گەرمافى كو تازه ب وه كالت بىوو ئامر هيزى
 دەوك ل شوينا عەلى خەليل خوشەفى، عەلى خەليل ژى هاتبوو
 فه گوهاستن بو بارەگايى بارزانى ل دەفهرا بالەك، چەوا عەبدولرەزاق
 گەرمافى ئەز دىتم، ب گەرمى ب خىرهاتنا من كر و گوته من:

ئەفه تو ژ كېشه دهىي؟

ئەز يى دەهوارا هه وه هاتيم، ئەفه هوين چ دكەن؟ هوين بو
 توپا ناھايىژنە وان دەبايىت دوژمنى؟

ما دى توپىت هاون چ ل دەبابا كەن؟ بەرى نوکە توپچىيا يىت
 هاڤىتىنى، بەس لىنەداينە.

ئەز دى هاڤىژمى .

تو ژى لىنادەيى...!!

دى شەرتانى كەين، هەكە من ل دەبابا دا، تەكەكى جگارىت گرىڤن

بۆ من بکپر، هه که من لینه دان ئەز دى بۆ هه وه کرم.

خۆش بازاره.

من توپا خو ته وجیه کره ده بابا و مه گولله هافیتى، کیم کر. جاره کا دى ل سهر دوربينا توپى من بخو ئەو کیمکرنا چیبووی زیده کر و مه گولله کا دی هافیت، خو مه ل برجى ده بابه کى دا و لویلویا ده بابى خار بوو. شیلکه کا دی یا توپا ل سهر ئیک مه ل ده باییت دی دا و هه می پاشقه ره فین و ژوردا چوونه خار؛ بهر ب گوندى ماسیکى فه چوون، ئەف هیرشا هیزیت حکومه تا عیراقى ژى هاته شانندن، ب فى لیدانئ هیزیت رژیمه به عس شکه ستن و چ وره نه ما، ره فین که تی و چوون و جاره کا دی، نه هاتنه فه. قى سه رکه فتنى وره یه کا مه زن دا پيشمه رگا و خه لکى ده قهرى و ناف و ده نگى توپچيیت هیزا ده وک گه له ک ب ئه رینى و میرخاسى و شه ره زایى ل ده قهرى به لافه بوو. به لئ هیزیت حکومه تا عیراقى، نه راوستیان و هزر ل پلانه کا نوی

کر، ب له شکه ر و جاش فه پیکول کرن قى پلانا خارى بجهه بین:

- ۱- بهرده و امیى بدنه هیرشیت خو ییت دژوار بوو سهر عه له مى شین و سوړ و کوپى ره نیى بۆ وى مه ره مى کو خو بگه هینه شه فتنه سمى و بگرن. هه ره سا توپاران کرن و بومبه بارانکرنا فرۆکا ژى ل سهر فان جهیت پيشمه رگا و گوندیت هه فسوى یا بهرده وام بوو.
- ۲- جه بهه کى نوی فه کرن و مه ره ما وان ئەو بوو هیرشى بکه نه سهر باره گایى پيشمه رگا ل قه شه فرى و بگرن و ل پشت پيشمه رگا بزقرن و جه بهى پيشمه رگیت هیزا ده وک بشکینن.

ل شه فا ۱۹۷۴/۱۱/۳ئى، هیزیت حکومه تا عیراقى کو پیکدهاتن ژ لیوا

۱۸ و لیوا ۹۷ یا یه دهك و توپخانا فرقا ۴ و كه تیهكا ده بابا و هیزه كا مهزنا جاشا، ب پشته فانییا فروكیت شهركه ر ژ پشستا گوندی كیقلال روژنافایی باكورئی قهزا سیمیلئی قه هیرش كره سهر زنجیره چیایی سپی. وان دقیال پشت پششمه رگیت هیزا دهوك بزفرن ئه ویت ل ده قه را شكه فتا سمتی به رنگارییی دكهن، ههروه سا مه ره ما حكومه تا عیراقی ئه و بوو باره گاییت پششمه رگا ل فی چیایی و قه شه فرئی بگرن. ل فی جه بهی ب تنئی ئیك به تالیوئا پششمه رگا لی هه بوو، ئه و ژى به تالیوئا نه عمو صه مه دی بوو، پششمه رگیت فی به تالیوئی به رنگارییه كا باش ل دژی فی هیرشا هیزا حكومه تی كر، به لی هیزا حكومه تا عیراقی گه لهك بوون و پششمه رگه كیم بوون و خو قه كیشان و هیزیت حكومه تا عیراقی د فی هیرشا خو یا ب خافله تی قه بو سهر سه نگریت پششمه رگا ل سنورئی چیایی سپی، شیان فی زنجیره چیایی بگرن و بگه هنه كوپی ره ش ل هنداف قه شه فرئی، ل وی جهی سه نگریت خو دانان. د گه ل فی ئیرشئ دا بو سهر كوپی ره ش، ههر وی شه فی هیزیت جهیش و جاشا هیرشه كا دژوار كره سهر عه له می شین و سور و كوپی ره نیئ، ئارمانجا وان ئه و بوو بگه هنه شكه فتا سمتی، به لی پششمه رگیت به تالیوئا محمه د هسه ن باجلوری ب پشته فانییا توپخانا هیزا دهوك، ب میرانی لی هاتنه دهست و پشتی شه ره كئ قورس؛ هیزیت جهیش و جاشا هاتنه شكاندن و ره فین و ژوردا چوونه خواری بو گوندی ماسیكئ .

شورشا ئیلونا مهزن مه دره سه كا مهزنا له شكه ری بوو، بو شكاندنا فی هیزا حكومه تا عیراقی یا كو هاتییه كوپی ره ش، هیزا دهوك ههر زوی پلانك ب فی رهنگی دانا:

توپخانا هیزا دهۆك ل بن چاقدیرییا سهید صالح چه م سهیدی،
پیش وهخت دی ب توپا ۱۲۰ م لم ل کوپی رهش ده ن؛ هتا توپچی
ئارمانجا خو دگرن.

کۆمه کا پیشمه رگیت زیرهك و میرخاس ژی، دی بهری سییدی چنه
دبن ره بییا کوپی رهش را و دی مینن هتا ئیقاری سهعت چار و نیف.
پلان وهکی بۆ هاتییه دانان، هاته بجهئینان، توپچییت هیزا دهۆك
ل بن چاقدیرییا سهید صالح چه م سهیدی، ئیقاریا ۱۰/۱۱/۱۹۷۴ ئی)،
توپ هافیتنه کوپی رهش و لیدان و ئارمانجا خو گرتن. بهری سییده یا
روژا ۱۱/۱۱/۱۹۷۴ ئی، کۆمه کا پیشمه رگا ب سه ره رشتییا ئامر به تالیوون
قادر نوری ئاله کینی، چوونه د بن فی سه نگره ری هیزیت حکومه تا
عیراقی را و مان خو فه شارتی؛ هتا سهعت چار و نیفی ئیقاری،
ل وی ئیقاری توپچییا شیلکه گا توپا ل فی سه نگره ری حکومه تا عیراقی
دا و پیشمه رگا ژی ب ۳ دۆشکا و ب چند ئاریچی ۷ و چند ره شاش
برنوو و چه کی سفك هیرش کره سر و فی هیزا حکومه تا عیراقی ل
کوپی رهش، ب ده مه کی کورت پیشمه رگا ئه ف هیزا حکومه تی عیراقی
تارومار کرن و کت ژئی نه هیلا و ئه ف جهی ستراتیژی گرتن و جاره کا
هتا پشتا گوندی کیتلا ئه و زنجیره جیا پیشمه رگا ئازاد کره فه، روژا
پاشتر ۱۲/۱۱/۱۹۷۴ ئی، ب روژ پیشمه رگا تراش تراش و بنه ر بنه ر ل وی
جیایی گه ریان و د ناف تراشا را، هندهك جاشا خو فه شارت بوون و
ئو ژی هاتنه گرتن و ئیخسیر کرن.

دهستکه فتییت فی کریاری ئه فه بوون:

۲۱ تهرمیټ لهشكهری عیراقی مابوونه ل بهر دهستی پيشمه‌رگا، ۳
سی ژ وان ئه‌فسهر بوون.

۱۲ لهشكهر ئیخسیكرن و چه‌ند جاش ژى گرتن.

۲ توپ (ئیک ۸۲ ملم و ئیک ۶۰ ملم) د گه‌ل گه‌له‌ك گولله‌یټ وان.

۱ دۆشكه.

۴ قه‌ناصه.

۴۷ كلاشینكوڤف.

چه‌ندین جیهازیت لاسکییټ.

۲ هازیت دهستی.

چه‌ندین نه‌خشیت لهشكهری یټ ده‌قه‌ری و پلانا وان بۆ كونترۆلكرنا
ده‌قه‌ری.

چه‌ند قومباص - بوصه‌له.

گه‌له‌ك ته‌قه‌مه‌نیټ هه‌مه‌ جور.

ب سهدان مین كو هیشتا نه‌هاتینه بكار ئینان و نه‌گه‌هشتبوون
دانن.

چه‌ند هیستر.

پشتی قی کریاری ب چه‌ند روژا ژى، خه‌لكی ده‌قه‌ری بۆ خو ل
كه‌ل و په‌لا و ئه‌رزاقی دگه‌ریان و كوۆم دكرن.

ئه‌ف چه‌له‌نگییا پيشمه‌رگا یا ب نافوده‌نگ بوو، پشتا هیزیت
حكومه‌تا عیراقی ل ده‌قه‌را ده‌وك هاته شكاندن و چه‌ره‌ نه‌ما و ده‌ست

ژ ھەمی ھێشا بەردا. مخابن د قى كرىارى دا، چەند پېشمەرگىت قەھرەمان شەھید بوون.

جەنابى مەلا مستەفا بارزانى دلخۆش بوو ب قى چەلەنگىيا پېشمەرگا، ب قى سەرکەفتنى، برۆسكەكا پىرۆزباھىيى بۆ ھىزا دھۆك و لەشكەرى ئىكى دەقەرا بەھدینان ھنارت و ب گەرمى دەستخۆشى ل پېشمەرگا و ھەمی ئالىيا کر و سەرساخى ل مالباتىت شەھیدا کر و ساخ و سەلامەتى ژى بۆ پېشمەرگىت بریندار خاست.

ھىزا دھۆك ژ فان کەل و پەلێت دەستکەفتى، جەھازەکی دەستى و ھەمی نەخشیت عەسکەرى و قومباسەك ب دیارى دانە من. ھەرەوسا توپەکا ۸۲ملم دانە توپخانا ھىزا دھۆك.

ژ بەرکو بەتالیوئا نەعمۆ صەمەد یا قەدەر بوو چ توپ ل نك وان نەبوون، من خولەکا چەند رۆژى بۆ پېشمەرگا ل قەشەفپى قەکر و فېرى چەوانیا بکار ئینانا توپا کرن. پشتى دەورە خلاس بووی، مە توپ ژى جەرباندىن و ئەو توپا ل کوپى رەش دەستکەفتى، مە دا بەتالیوئا نەعمۆ صەمەدى و پېشمەرگى توپچى ھەقال (عەمەر محەمەد ئەمین باجلورى)^(ov) مە کرە ئامر مەفرەزى قى توپى و ئەف ستاف و پېشمەرگە وەکو توپچى مە دانە د گەل دا، حەسەن باکوژى، محەمەد مەلا ئەحمەد ئىکمالەيى، محەمەد ئەحمەد لىناقايى، ئىسماعیل سلیفانەيى و عزەت سلیمان باجلورى، ئەف پېشمەرگەيە ژى مە فېر کر بوونە بکار ئینانا توپا و دانە د گەل قى مەفرەزى دا، ئەف ھەقالە ھەمی ژى بوونە میلاک ل سەر سربیا توپخانا ھىزا دھۆك. ھەرەوسا

توپەكا ۶۰ ملىم كو ئەو ژى دەستكەفتى بوو، ھىزا دەۋك دا بەتاليۇنا نەعمۆ صەمەدى و كرە مىلاكى وى بەتاليۇنى.

ھەرۋەسا ھىزا دەۋك توپەكا ۶۰ ملىم، دا بەتاليۇنا محەمەد حەسەن باجلورى، ل شكەفتا سمتى من خولەك بۇ چەند پېشمەرگىت وان فەكر و ھەقالى توپچى عەبدوللا مستەفا پىرومەرى، مە كرە بەرپرس ژ فى توپى و كەتنە سەر مىلاكى بەتاليۇنا ناف ئىنايى.

پشتى فان سەرکەفتىت پېشمەرگا ل كوپى رەش و كوپى رەنىي و بانىيا ماسىكى، پېزانىن بۇ مە ھاتن كو بەرمايىت وى ھىزا جەيش و جاشا ئەوئىت ھاتىنە شكاندن ل لىوا ۱۸ يا دەۋك، يى خرقە بووين، مە توپخانا ھىزا دەۋك ئەف چەندە ب دەلىقە زانى كو ب توپا ۱۲۰ ملىم ب دژوارى توپباران كەين و دربەكى كوژەك ل فان ھىزىت حكومەتى يىت مايى ژى بدەين، ئەوئىت كو ژ بەر ھېرشىت پېشمەرگا شكەستىن و رەفىن.

ل دويف دىتتا مە و وان پېزانىنىت بۇ مە ھاتىن ژ دەۋك، گەلەك كوشتى و برىندار ھەبوون و ھەتا درەنگى شەفى ئەمبۇلانسىت وان نەراۋەستىان و كوشتى و برىندار فەدگواستن.

پشتى فان چەلەنگىيىت پېشمەرگا يىت نەوعى ل سنورى ھىزا دەۋك، ھىزىت حكومەتا عىراقى ب جاشا فە، ل فى سنورى بى ھىفى بوون كو نەشىن چ دەستكەفتا ب دەست فە بىنن و روينشتە سەر كورىيا خۆ.

زښتانه كا نه خوښ مه ل شكه فتا سمتی بوراند

زښتانا سالا ۱۹۷۵-۱۹۷۶ی، ئەم مه فزهزا توپا ۸۲ ملم د بن لاته كۆی، ل شكه فتۆكه كۆی فه بوین ل باكور، ب ره خ شكه فتا سمتی فه. ئەف شكه فتۆكه هندا بهر تهنگ بوو؛ خو ئەم نه دشیاین رایینه ژ پیر فه، یان خو لى درپژ كهین و تیفه روینینه خواری، دروست وه کی كونا سیخورا بوو. ئەم (۵) پینچ پيشمه رگه د قى شكه فتۆكى فه بوین. دونیا یا سار بوو، لى ئەم نه دشیاین چ ئاگرا ژى د قى شكه فتۆكى فه هلكهین. هه كه مه بۆ خو چایهك یا نيسكهك چيكربا، كوچكى مه ژ دهرفه بوو ل بهر بارانى، ژيانا مه گه لهك یا سهخت و دژوار بوو، هه كه مه پيشمه رگا بیروباوهر نه بان، ئەف جهی ئەم تیدا دژیاین نه جهی مروفا نه بوو، كه سى ژى ئەو تهحه مل نه دكر كو ب قى رهنگى و د قى جهی فه بژیت.

بىگومان ئەف جهی ئەم تیدا دژیاین نه جهی ژيانا مروقان بوو، به لى چ بکهین؟ رهفتار و درنده یا حکومه تیت عیراقى د گه ل ملله تى كورد، چ ريك ل بهر سینگن كوردا نه هیلان ژ بلى وپرى كو ب هه ر بهابه كى هه بت، دقیا به ره قانییى ژ هه بوون و رومه تا خو بکهین.

وى ده می تهحه مولا كاودانىت سهخت و دژوار، مه زنترين خه بات بوو، ملله تهك كو بقیت ئازاد بژیت، دقیا یى به ره هف بت مه زنترين قوربانیا بدهت. مه پيشمه رگیت شوړشا ئیلونى، ئەف راستیه باش دزانى، له وما مه تهحه مولا برسى و تیهناتى و مرنى و هه می نه خوښى و قوربانیا دكر.

نيزيكي قى جھى مە دەنەك ئافى ھاتبوو دانان، ھەرۆ خەربەندا تىژى ئاف دكر و ھەكە پېشمەرگە ب سەر چيایی دكەفتن و د ھاتنە شكەفتا سمتى ل نك مە بېھنا خو ددا و ئافا قى دەنى قەدخار و زەمزەمىت خو ژى بو خو پىرى ئاف دكرن؛ دا ب شەقن قەخون. ئىقاربيەكى حكومەتتى توپ دانانە مە و توپەكا وان ھات خو ب قى دەنى ئافى كەت و ھەردو پېشمەرگە (صالح محەمەد پشتگرى و ەمەر ئەمىن باجلورى) شەھيد كرن و چەند پېشمەرگىت دى ژى برىندار كرن.

شەرى روى بروى بوونا پېشمەرگىت ھىزا دەوۆك، د گەل ھىزىت حكومەتا عىراقى دا ل سالا ۱۹۷۴ئى ھەتا بەھارا سالا ۱۹۷۵ئى ل جەبھى چيایی دەوۆك، (۵) پىنج پېشمەرگە ب فان ئافا ھاتنە شەھيد كرن :

صەدىق ەبدولقادر لىناقايى، ل كوپى رەنى شەھيد بوو.

مستەفا مىرزا ئەرتووشى - ل كوپى رەنى شەھيد بوو.

سەلىم تاھر گىندەل ئىكمالەيى، ل كوپى رەنى شەھيد بوو، د گەل سريا پۆلىسا دا بوو.

صالح محەمەد پشتگرى، ب توپبارانكرنا دوژمنى ل شكەفتا سمتى شەھيد بوو.

ەمەر ئەمىن باجلورى، ب توپبارانكرنا دوژمنى ل شكەفتا سمتى شەھيد بوو.

ئەم ماينە ل قى جھى خو ھەتا بەھارا سالا ۱۹۷۵ئى. ئەو پتر ژ دو ھەيقانە جەبھە يى ئارامە و ئەف تەناھى يە جھى گومانى بوو،

مروڤی دزانی كو ئاگرهك یی د بن قی ته ناهییی قه دغه ونت..!!
 ل دهستیكا هه یفا سی، ئەز و هه فال مسته فا ئیسماعیل به روڤشکی
 چوینه مال ئیجازی، مالا من وی ده می ل گوندی دیهیی بوو ل بن
 قونتارا چیا یی مه تینا ل روژ ئافای قه، مالا من و نه صروللاه نه عمان
 محمه د^(٥٨)، ناسیار ب (نه سو به نانی) و مه لا یوسف گه ودا و یوسف
 قارقار افایی و خورشید بامه پنی د خاندنگه ها گوندی دیهیی قه بوون.
 گه له گ مالیت دی ژ ییت مشه ختا ل قی گوندی هه بوون، هه ره وه کی
 مالا ره شید سه عید ئاغا دو سکی، مالا سه سه ن ئاغا دو سکی، مالیت
 مه رعان صالح که مه کی و عوزیر صالح که مه کی. ب ریکی قه ل
 مانگیشکی من ژ هه ندهك هه فالیت پاراستنی زانی كو پسمامی من
 عوزیر صالح که مه کی حکومه تا عیراقی یی خه ندقاندی و ته رمی وی
 یی دایه ف مالا وان ل دهو ک، ئەو پتر ژ ساله کی یی گرتی بوو.

پیلانەكا مەزن ھاتە كرن بۇ ناڧرنا شۆرشا ئیلونى

پېشمەرگە ل ھەمى دەڧەرئىت كوردستانى يى زال بوو ب سەر
ھېزئىت لەشكەرى عىراقى دا، ئەز ژى يى ل بېھنڧەدانى بووم ل مال،
ژ نشكەكى ڧە؛ مە ب رادىئوى گۈھلى بوو، سەدام حسىن جىگرى
سەرۆك كۆمارى عىراقى يى وى دەمى و شاھى ئىرانى ب دەستكاتىيا
سەرۆكى جەزائىر (ھەوارى بۆمدىەن) ل جەزائىر كۆمبۇون و ھەردو
ئالى ل سەر ڧان خالا رېككەڧتن:

۱- عىراق دى دەست ژ ئارىشا شەتى عەرەب بۇ بەرژەوھندا ئىرانى
بەردەت.

۲- ئىران ژى دى دەست ژ ھارىكارى و پشەڧانىيا شۆرشا ئیلونى و كوردا
بەردەت.

ئەڧ رېككەڧتنە ل ۱۹۷۵/۳/۶ئى ھاتە كرن و دەئەبىياتىت سىياسى دا،
ئەڧ رېككەڧتنە ب رېككەڧتنە جەزائىر د ناڧەرا سەدام حسىن و شاھى
ئىرانى دا دەھتە نىاسىن. ڧى رېككەڧتنى ھژىانەك ل دەڧەرا مە چىكر،
چونكى شۆرشا ئیلونى گەلەك يا ب ھېز بوو، خەلكى باوەر نەدكر
شۆرش دى شكىت. وئ دەمى ژ ئالىى لەشكەرى و ئىدارى و جڧاكى
ڧە شۆرش ل دەڧەرا مە گەلەكا بھېز بوو. ل گوپىتكا سەرکەڧتنى بوو،
حكومەتا عىراقى ژى زۇرا لاواز و بېسەر و بەر بوو. ژ نشكەكى ڧە
مە زانى كو شۆرشا مللەتى مە بۇ قوربانىيا سىياسەتەكا ئەڧىلىمى و
ئېڧدەولەتى. وەختى خۇپانا (نكسە) شۆرشى بووئە راستىيەك (واقەك)،
شىنى و گرى ل ھەمى دەڧەرى بەلاڧە بوو، گەلەك پېشمەرگا رەد كر
بچىن چەكى خۇ رادەستى حكومەتى بکەين و ھندەك پېشمەرگا ژى

وهكى (دیوالی بیسفاكى) دووماهى ب ژيانا خو ئینا و خو كوشت.
 ل روژا ۱۹۷۵/۳/۱۴ئى ئەزى ل بیهنقه دانى بووم ل مالا خو ل گوندی
 دیهن، هیژا ئەسعه د خوشه فى جابا من فریكر و گوئی:
 وهره نك مه.

ئەز چومه نك، جه نابى وى ل گوندی زیوا شیخ پیرامیس، ب رهخ
 بامهرنى فه، باره گایى وى ل ویرى بوو، من دیت گه له ك یى دامایه، ب
 تنى ئەز دیتم و گوته من:

نو دزانى كا سه روبه ر چ لى هات؟

به لى...!!

دی تشته كى بو ته بیژم، بهس بلا نهینى بت...!!

پشتراست به، كه ره مكه...!!

روژا ۱۹۷۵/۳/۲۰ئى عه یالى خو فریكه بلا ژ ئامیدی ده رباز بن بو
 لایى بالندا، تو و پیشمه رگه هیئت خو دگه ل مه دا بهین...!!
 مخابن، ئەز ب تنى یى ل مال و چ پیشمه رگه د گه ل من دا نینن.
 پیشمه رگیت من یى د ئه ركى دا.

دی باشه، پا نه سووی به نانى، مزویری ژى ئیمانته تى ته یه و پیکفه
 هه رن بو وى جهى مه دیار كرى، دی ب ریكى فه ئیک و دو بینن.

بلا، سه ر چافا.. پشتراست به دی وى كه ین یا ته گوئی...!!

ئەز زفریمه فه مال ل گوندی دیهن، گوندی فه لانه و چه ند سه یاره
 بیئت لى هه ین و ل سه ر هیلا دیه ی سه رسنك و ئامیدی شۆل دكه ن،

ئەز چوو مە مائیت هەمیا كەس حازر نەبوو ب پارەكی زیدە ژى مە
بگەهینتە ئامیدی.. شوڤیره کی گۆتە من:

مام ئەحمەد ئەم چوین و مالا مە خراب بوو، پارە بۆ چنە؟
هەندە كا ژى گۆت: مە پانزین نینە..!!

رەشید ئاڤایی ترۆمبیلە كا جیب یا (اصلاح زراعی) هەبوو، بەلئ
ئەو بخۆ نە ل مال بوو، چوو بوو نك مەلا مستەفا بارزانى ل دەڤه را
بالەك، ئەز نەچار بووم، ئەز چووم من خۆ هەوجەى (سەمیا خاتینى)
كابانیا رەشید ئاڤایی كر، كو ب وئى ترۆمبیلە خۆ مە بگەهینتە ئامیدی.
سەمیا خاتینى گۆتە من:

ترۆمبیل یا ف سەردارى حەسەن ئاڤاى، بۆ خۆ رازى كە و مە چ
مانع نینە، ترۆمبیلئ بۆ خۆ ببەن، بلا هەو بگەهینت.
باشە هوین دى چن، پا ئەم چ بکەین، رەشید ئاڤا ژى نە ل ماله؟
چ پینگاڤا نەهاڤیژن حەتا بۆ هەو بگەهینت.

بەر ب چاره نقیسه کی نه دیار...!!

ل روژا ۱۹۷۵/۳/۲۰ی پشتی نیفرۆ، من و بچویکیت خو و نه سو بهنانی و بچویکیت وی مه کاری خو کر، ب گری و شینییا ژنکا و بچویکا و دهر و جیرانا، مه مال و حالیت خو بجه هیلان و ب ترۆمیلا رهشید ناغایی کو سهردار ههسهن ناغایی دهازۆت، ئەم ژ گوندی دیهئ دهرکهفتین. ریک ئاخه و یا نه خو شه ههتا ئەم گههشتینه سهر جادا بامه رنی و چوینه سهرسنکی. ل ویری من ته نه که کا پانزینی کری و مه کره ترۆمیلا و ل چاپخانه کا سهر جادی مه پیچه کی بیئا خو ژی دا. من بهری خو دا عاله می. خه لک یی دامایی و شرن. نزانن دی چ کهن، چاره نقیسی وان دی چ بت...!! ئەم چوینه ئامیدی، شوعییت وی دهقه ری یی ل ترۆمیلا سیار بوین و دوریشما دژی شورشا ته یلولی دهن و په سنا رژیم عیراقی دکهن و یی دیژنه خه لکی: خو نه ترسینن، وهرن دا بچینه دهوکی. مه خو ل ویری نه گرت و راست ئەم چوینه ئاشکی دیری، سهردار و برایی خو کۆفان ههسهن ناغا کو ئەو ژی د گه ل دا زفرین و ئەم ژی ماینه ل ئاشکی دیری.

ل گوندی کانئ، من دو دهوار ب کری گرتن و کهل و په لیت خو و نه سو یی بارکرن و ئەم چوینه گوندی دیرئالۆک (دیرالۆک)، ل شه فا نه ورۆژی ۱۹۷۵/۳/۲۰ی، ئەم ل دیرالۆک بوین، ل وی ده می دیرالۆک چه ند ماله کییت ئاخئ بوون و خانیی وان ل سهر ستوینا بوون، به سه گه له ک لیکدایی و هنی و پاقر بوون.

روژا پاشتر ۱۹۷۵/۳/۲۱ی، سپیدی جه ماعه تیت ته سعده خوشه فی ژی

گهشتنه مه و همۆ ئهركوشى د گهل دا بوو، همۆ ئهركوشى^(۵۹)
گۆته من:

ئهممه د كى دگهل تهيه.

ئەز و نهسۆينه.

ههوه چ دهوار د گهل دا ههنه؟

نهخير.

هيسترهك داف مه و مه ههندهك تشتيت خو ليكرن و نهسويى
ژى بچويكىت هوير ههبوون، مه ئهو و ژنكا وى لى سيار كرن، ههتا
گهليى بالندا. ل گهليى بالندا نهسويى گۆته من :

ئەز دى چمه دهقهره مزويرييا ل ناف مروقيت خو، د گهل مروقيت
خو دى تهكبيره خو كهين كا دى چ كهين. ل ويىرى من و نهسويى خاترا
خو ژ ئيك خاست.

ل گهليى بالندا؛ ماليت سهفه ر عهلى باجلورى و مامى وى ئيسفى
و ئهو ژى گهشتنه مه و پيکفه ئهم ب وى كهلهكا چوپا ژ رويارى
رويى شين دهرباز بوين و چوينه ئاليى بالندا، گوند بهر گوند ب
شەف گهشتينه بارزان. بارزان خهلك كيم ليما بوو، ل ويىرى ئهم ب
شەف چوينه د خانبيهكى خالى فه ب رهخ تهكيا بارزان فه، بهرى مه؛
ئهوئى مالى، مال و حاليىت خو ب جهه هيلابوون و دهركههيت خانبيى
خو ژى هيلابوونه فهكرى و چوو بوون، وئى شهقى ئهم ماینه ل بارزان،
مه ل ويىرى زانى كو عيسى سوار يى شههيد بووى، بچويكىت عيسى
ژى ب رهخ مه فهبوون، ههر ل وئى مالا ئهم لى، بهس وان نهزانى بوو

كو عیسی یی هاتییه شههید كرن.

وی شه فا ئەم ماینه ل بارزان، مه خارنه كا خوۆش خار، برنجه كا تژی قهلی. بهری مه مالا محهمه دحه سهن باجلوری، شه فه كنی ل قنی مالی بوون، یا ئەم چوینه تیفه، روژا ئەو ژ بارزان چوین، وان ب خه له تی فه ته نه كه كا روینی یا وی مالی دگه ل خو بر بوو، شینا وی ته نه كا خو یا قهلیی بجه هیلا بوو، مه ژی هندهك ژ قنی قهلییا وان خار.

روژا ۱۹۷۵/۳/۲۲ی، ئەم ماینه بی دهوار و سه لت، ب تنی ئەم ماین خودانیت خو و وان جلکا یی ل بهر مه، باری من، تغه نگا من و رهخت و فیشهك و چانتهك یی ب ملی من فه، كابانییا من ژی زارۆكوك مه هه بوو، هلگرت و مه دا ری و بو ئیقاری، ئەم ب ریکنی فه گه هشتینه مالیت محهمه دحه سهن باجلوری وان، ب شه فا ئەم هه می پیکفه ماینه ل سه ر کانییه كا ئافی ل وی گه لیی دچته چامه یی، ل وی چۆلی ئەم چه ند مال و ل بهر وی سپر و سه رمایئ و سه قه من، مه چ تشتهك نه بوو ل بن خو رانیخین و ب سه ر خو دادهین، ب تنی مه خو ب ناگری دارا گه رم دکر، ئالی ب رهخ ناگری فه گه رم بوو، ئالی پشتا مروقی سهرما بوو، ژ بهر قنی چه ندی نشستن و بیهنقه دان نه بوون.

روژا ۱۹۷۵/۳/۲۳ی، ئەم بو پشتی نیفرۆ ژ جسری چامه یی ده رباز بوین بو ده قه را دوله مه رییا، کاروانی مه؛ کاروانی میریانه، ئەم نه شیین خوۆش ب ریقه بچین، تژی د گه ل مه پیره میر و پیره ژن و بچوکیکت ساقا و نه ساخ بوون، ریک ژ بهر مه نه دچوو، د سه ر قنی هندی را، تافییه كا بارانی ل مه هات و ئەم نه چار کرین کو ب چ حالی

هەیی، خو بگههینییه گوندی کولهکا.

روژا ۱۹۷۵/۳/۲۴ی، سییدی مه ژ کولهکا دا ری و بهری دنیا تار
بت، ئەم گههشتینه سه پرەکی ل سه روپاری گهلی پەش و لی
دەرباز بوین و چوینه چۆلهکی ل دەفەرا لولان و ب شەف ل وی چۆلی
ماین.

ل روژی ۲۵ و ۱۹۷۵/۳/۲۶ی؛ ئەم ییت نیزیکی سنوری بوین، بەلی
تافییت بارانیت باش دبارین و ئەم ماینه ل هندهک گوندیت دەفەرا
لولان هەتا باران سست بوین.

ل روژا ۱۹۷۵/۳/۲۷ی، ئەز ب زارۆک فە گههستمه خالا سه رهکی یا
سنوری و کۆمبوونا مالباتیت مشەخت ل خنیره. ل خنیره؛ ل بن که فییت
به فری پەشمالیت مهزن هاتبوونه فەدان و ب هزارا مالبات و ژن و زارۆک
یی ل ویری کۆمبووین و هەمی یی چاقاریی فروکییت هەلیکۆپتەریت
ئیرانی دکەن؛ دا یین وان فەگوهینزه شنۆ. ل قیره من عەبدولرەزاق
گەرماقی جیگری هیزا دهۆک دیت، گۆته من: ئەحمەد، هوین هاتن؟
بەلی ئەم هاتین.

بخیر هاتن.

هەکه هوین ب من بکەن، هوین خو گیرۆ ناکەن، مادەم هوین د
سەلتن، هوین ژی دی چن. ب هیقیا فروکا فە یا پویچە...!! مالیت مه ژ
میژە وەرە یی چوین، نه دویره نوکه گههشت بنه شنۆ.

من ژی بریار دا ب پیا بچین، ۶۷ پيشمه رگیت سەلت و خەلکی
دەفەرا مه گههشتنه مه و ئەم ب ری که فیتین، دەفەر هەمی به فرە، چیا

و نهال ییت راست بوین و تژی به فر بووین، چ ریك و ریبار دیار نینن،
 ئەم ژى یی ل شوین دەوسا وان مروقییت بهری خوۆ دچین. موغداره کی
 ئەم چوین، ئەم گه هشتینه بچوکیکت عه بدولره زاق گه رماقی و خالد
 ته هایى وان، ژنکیت وان ییت وه ستیاين ب ریكى فه و نه شین ب ریقه
 بچن، مه بزاق کرن هاریکارییا وان بکهین، به لی زهلام د گه ل دا بوون
 و گوته مه:

هه ما هوین هه رن ئیقاره کا دره نگه، ئەم ژى دى هیدى هیدى و ب
 دلئى خوۆ، دئى د گه ل فان ژنکا ئینن، هه تا دگه هین...!!

ل گه له ك جها مه خوۆ ل سه ر به فرئى دخشاندن و ل چیا په کی ئەم
 ب ده قیقا چوینه خواری. بوۆ من تشته کی سه یر بوو، ئەو رووباری
 ئاقئى یی ژ نافع وان چیا و ل بن وان كه فییت به فرئى ده ردكه فت،
 هاتبوو به رزه کرن؛ ب هریانا ره نییت به فرئى، به فرئى وه کی په کی جهئ
 خوۆ ل سه ر رووباری گاده ری چیکر بوو، ل نیزیك شنۆ هه كه ته به ری
 خوۆ دابا بو شاتییا وی رووباری، ته باوه ر نه دکر کو ئەف رووباره دبن
 به فرئى فه یی هاتییه به رزه کرن و نخافتن ب به فرئى. سروشت کا چه ندئ
 جوان و ژیا نه، ل هه نده ك ده لیقا یی ب ترس و سه خت و دژواره بوۆ
 هه می زینده وه را و مروفا ژى .

ئەم گەھشتینه مەفرەزەكا سنورى يا ئیرانی

دونیا ل مە بوو شەف و تارى و ریکا مە دريژ بوو، دونیا ژى بۆ باران و شلۆفه و باکوزيرک، پشتى ۸ رۆژا ب پيا ئەم سەعت ۹ى شەفا ۱۹۷۵/۳/۲۸ئ ئەم گەھشتینه ئیکەمین مەفرەزا سنورى يا ئیرانى ل چيايى ھنداف دەقەرا شنۆ و لەشکەرى ئیرانى ئەم گرتین و برینە بن ھندەك چادرا ل بنارا چيايى و پەشاتىي. ل ویرى ھندەك نان و خورمە دانە مە، مە پیچەكى بېھنا خو دا و ئەم کرینە د پشتا سەیارەکا عەسکەرى دا و ئەم برینە مزگەفتا شنۆ. وى شەفى ئەم ماينە ل مزگەفتا شنۆ، خەلکى باژيرکى شنۆ؛ گەلەك نان و پیخوارن بۆ پەنابەر و مشەختا ئینا بوونە مزگەفتى، بەرھەف کر بوون، سەماوەرپت چايى ژى دانابوون و خزمەتا مشەختا دکرن.

رۆژا ۱۹۷۵/۳/۲۸ئ، سپیدی زوى ل شنۆ رایەدار و عەسکەرى ئیرانى ژن و بچویک و زەلام ژیکگرتن، ژن و بچویک کرنە د پشتا سەیارپت عەسکەرى دا و برنە ئوردیگایى زىو، ئەم زەلام ژى سیارى پشتا سەیارپت عەسکەرى کرین و برینە جەھەكى نەدیار. وى رۆژى ھەمیى ئەم ب ریکى قە بوین، ب شەف گەھشتینه جەھەكى و گۆتنە مە وەرئە خارى، قیرى جەھى ھەو ھە. جەھى ئەم لیداناین ھندەك خانپت بچویک بوون، ژ نوى ھاتبوونە چیکرن و د خروخالی بوون، ئەم چوپنە تیدا نە، نە نھینک و نە نان و نە خوارن و نە ئاقە. وى شەفى ئەم ماينە برسى و چ تشت ژى نەبوون دانینە بن خو و ب سەر خو دادەین، ھەتا سپیدی ئەم د ھشیار بوین. سپیدی ژ نویکا مە زانى کو قیرە ئوردیگایى رامسەرە ل نیزیك کەرمەنشاھ.

چایخانکه کا بیسه رو بهر ل گوندی رامسه ر هه بوو، ل روژا ۱۹۷۵/۳/۲۹،
 ئەم چەند پێشمەرگە سیپیدی چوینە وێری، مە نان و ماستەك خار
 و چایەك فەخار و زفرینە جەیی خو. ئوردیگایێ رامسەر چ کارمەند و
 سەرپەرشتیار نەبوون، کو ئیدارا قی کەمپی بکەن، بەری مە ژێ چەند
 قولیت پێشمەرگا ئینا بوونە قێرە، بەلی ژ بەر بی حالییی و نەبوونا
 خارن و فەخارنا و بەتانییا داننە بن خو و ب سەر خو دادەن، تەحەمل
 نەکر بوو. ناقت خۆ نقیسی بوون و چوو بوونە عیراقی، دووماهی
 قولی پێشمەرگا کو هاتینە قێرە و چوینە عیراقی چەند سەرقول و
 پێشمەرگیت هیزا دەووک بوون.

عەلی سەلیم باجلوری و سەفەر عەلی باجلوری ژێ ئینانە نك
 مە ل ئوردیگایێ رامسەر، سەبرا مە باشتەر هات. پشتی دو روژا من
 گۆتە عەلی و سەفەری:

دا بۆ هەوێ بیژم، ئەقە چەند روژە ئەز ل قێرە، وەسا یا دیارە ل
 قێرە بەرەلای یە و کەسی های ژ مە نینە...!! هەکە هۆسا مینین. دی
 ل قێرە رەزێل بین، دقیا ئەم پرسیارەکی ل حالێ خو بکەین؟
 دی چ پرسیارێ ل حالێ خو کەین؟ ما دی مە چ پیچێ بت؟

مە گەلەك پیچێ دبت...!!

رابن دی ب ناقتی گەریانی چینه کەرمەنشاه دی سەحکەینی کا
 سەیارە چ دەم دچنە ئورمی و کا چ چاقدیری ل سەر سەیارا هەیه
 یان نە.. هەکە یا ئاسایی بت دی بۆ خو پلێتا برین، ئو دی ب شەف
 زفرینە جەیی خو، سوبەهی دی ب ئیکجاری ژ قێرە چین و دی گەهینە

عەيالى خۆ.

ئەم چوپىن و مە پرۆگرامى خۆ ۋەك نەخشە بۇ دانابى بجهه كر، مە پليت بو خۆ برين و ئەم زقپينه كه مپىن، روژا پاشتر ئيقارى ئەم ب ئيكجارى ژ كه مپىن دەرکه تين و سەعت ۱۰ى شهقى ئەم سيارى سەيارى بوين و ب رى كه تين و سپيدى زوى ئەم گەشتينه ئورمىن. كهيفا مە گەلەك هات، كو ئەم ژ ۋى سەروبه رى نەخوش قورتال بوين و دى چينه نك عەيالى خۆ.

جارا ئيكى بوو ئەز باژيرى ئورمىن دىنم، من گەلەك حەز ژى كر، بېھنا كورد بوونى ژى دەھات. ئەم يى كولىا ژ برسا دا دگرين، ئەفە چەند روژە نانەكا ۋەكى مروفا مە نەخارى يە، ئەم چوپينه خارنگەھەكى و مە گۆتى:

چ خارن ھەيە؟

كەباب

كا بو مە بينە.

مە كەبابىت خۆ خارن، كەبابىت وان گەلەك د خوش بوون. پشتى مە تىشت خارى ئەم چوپينه گەراجى مەرگەقەر و ئەم سيارى ماشينهكى بوين، ئەم چوپينه ئوردگايى زپوه.

ل ئوردىگايى زپوه، گەلەك قەرەبالغە، ب هزارا مروف و ژن و بچويك؛ ۋەكى تەقنى يىت تىك ئالزين، ھندەكىت دەيىن و ھندەك يىت دچن. د نافى قى گىلەشوكى دا، ئەز گەلەك گەريام حەتا كو ل ئيقارەكا درەنگ من زانى كا بچويكىت من ل كىقەنە.. ئەز چوم بەرى خۆ د

دهمی عه یالی من وهکی به لنگازا و ئیتما و بی کهس و بی خودان
 یی ل کوژیه کی هۆله کا مهزن و رهپ و رویتا خویندنگه هه کی فه،
 ل سه ری ئوردیگایی زیوه، چه وا چافی وان ب من کهفت، که یفا وان
 که له ک هات، که مپی ب تنی دو به تانییت رهش بییت داینه مالباتا من و
 نه فه چه ند روژه وان زی نانه کا وهکی مروفا نه خاری یه.

روژا ۱۹۷۵/۴/۴، رهشید ئاغا دۆسکی نه و زی هاتبوننه ئالیی ئیرانی
 و ل مهاباد ئاکنجی بوون، دهمی زانی کو نه م بییت هاتینه زیوه، نه و
 و ته حسین صالح که مه کی و رزگار که مه کی هاتنه زیوه سه ره دانا مه
 کر و پرسیار سه ره به ری مالباتیت خو کر، کا چ لی هاتینه؟ من گوئی:
 هه می ب سلامه تن و هه می زی چافه ری جابه کی نه، کا چ بکه ن.

ته حسین که مه کی وان زی مقه ده ره کی مه زن یی لی قه ومی و
 برایی وان عوزیر صالح که مه کی، حکومه تا عیراقی یی خه ندقاندی و
 دقیت ته حسین و رزگار ب زویترین ده م ده ه وارا مالا خو دا بچن و
 بییت ماینه بی خودان.

وی ده می له زگین هه مزانی، به رپرسی ئوردیگایی زیوه بوو، رهشید
 ئاغایی گوته من:

هلو دا بچینه دهف، دا بو هه وه جهه کی پهیدا بکهت و کهل و په لا
 بده ته هه وه، تو دنیاسی؟

نه وللا.

نه م ب شهف چوینه دهف له زگین هه مزانی، رهشید ئاغایی گوئی:
 نه فه (ئه حمه د بداغ) ه، مروفی مه یه، کا ته چ پی چیدبت بو بکه.

وهسا حساب كه كو تو دى بۆ من كهى!!

بلا سهر چاڤا ئهزبهنى.

لهزگین هه مزانی، ههر وى شهقى ره خه كى قاعا (۲۱)، ده رگه هى
رۆژهلان بۆ مه خالى كر، (۱۱) ژۆر بوون، رۆژا باشتەر ئهم (۹) مال
مرۆڤىت ئىك چوینه د قى قاعى فه، ب تنى ماله كا كۆله كى و ماله كا
میرگه سوری، ههر دو مال ژى بارزانى بوون دگهل مه دا بوون، گه له ك
جامیر بوون، مه فان مالباتا ژيانا خوۆ ب خوۆشى و بى ئاریشه چه ند
هه یفا د قى قاعى دا بوراند.

پشتى مه خوۆ ب سه روبه ر كرى و مالىت خوۆ ب سه ركفه ئىناين،
ئهم چوین مه سه ره دانا باره گایى بارزانى دا ل نه غه ده و مه ئه سه ده
خوشه قى و عه لى خه لیل خوۆشه قى ئه و دیتن؛ كا دى چ كه یین و
رینمایى چ نه!!

ئه سه ده خوشه قى گۆته من:

ئه حمه د، تازه چ نینه و ئهم په ناهاه ندهینه ل قى وه لاتی، باشه
یاسایت قى وه لاتی بهرچاڤ وه رگرین و ته حه مولى بکه یین، كا دى
خودى چه وا چى كه ت!!

ئهم زفرینه زيوه و مه ژى دريژه دا ژيانا خوۆ یا ئاسایى و مه
دو یقچوونا كاودانا كر، خه لك گه له ك ژ ئوردیگایى زيوه چوون خوۆ
ته سلیمی عیراقى کرن، به لى مه خوۆ راگرت و ئهم ماينه ل ئوردیگایى
زیوه هه تا ۱۹۷۵/۸/۲۵ ئى.

کوردیٔ په ناهه نده هاتنه فه گوهاستن

روژا ۱۹۷۵/۸/۲۵ی، حکومه تا ئیرانی ل دویف پروگرامه کئی پیشوه خت و ریکخستی، ده ست ب فه گوهاستنا هه می مالباتیت په ناهه ندیٔ کوردیٔ عیراقی کو ل ئوردیگایی زێوه و کوردستانا روژ هلات ئاکنجی بوین کر، ئەم هه می په رت و به لافه کرین و ژیکفه کرین و ئەم فه گوهاستینه ناف باژیر و باژیرکیت کویراتیا ئیرانی. ئیقفاری ل زێوه و ل بن چاقدیری له شکه ری و ئەمنی ئەم سیاری سه یارا کرین و مه نه زانی دی مه کیفه به ن...!! چارده ده مه ژمیڤا؛ ئەم ب ترۆمیلیٔ ژ زێوه چوین هه تا ئەم گه هشتینه ته هران. وه کی گرتیا سه ره ده ری د گه ل مه دا هاته کرن، زه لامیت حکومه تا ئیرانی د گه ل مه دا بوون و نه ده یلا دو میترا ئەم ژ ترۆمیلیٔ خو دویر بکه فین، ل ته هران مه ژ شوڤیڤرا زانی کو دی مه به نه (به نده ره عه باس) ل باشوری ئیرانی و ل سه ره که نداڤا عه ره بی و به رامبه ر ئیمارات. شوڤیڤرا گوته مه ژ ته هران بو به نده ره عه باس ۲۷-۳۰ ده مه ژمیڤا، ب ترۆمیلیٔ مه. سپیده هییا روژا ۱۹۷۵/۸/۲۶ی، مه ل ته هران دا ری و روژا ۱۹۷۵/۸/۲۷ی ئیقفاری ئەم گه هشتینه به نده ره عه باس، ل پشتا که مه ره به ندیا به نده ره عه باس ب ئالیی باکورئ باژیری فه، ل ناف خیز و ره ملا وی به ریٔ و چۆلی دا، چادر بو مه هاتبوونه فه دان و هه ره ماله ک کره د بن چادره کئی فه. بنی چادرا سه به بوو ره خیت چادرا چیتا له فه نا بوون و سه ری وان ژی چادر بوو. گه له ک زگورد و بی مال و عه یال ژی ئینابوون و هه ره چادره کئی ۴ ۵ که سه کر نه د چادره کئی دا.

به نده ره عه باس باژیره که؛ ل سه ره که نداڤی بوو، ب شه ف یا ب

شهه و گهرم بوو، ب روژ ژى زیده یا گهرم بوو، پلا گهرماتی دگههشته ۵۵ دهرهجا و زیدهتر. ئەم یی ژ کوردستانی چوین و نه فیڕ بوینه فی و گهرمی و وی سهقایی، ئافا وی دهقهری ل بهر دهقی مه گهلهکا تهعل و نهخۆش، ئەم مهزن و بچویك نهساخ بوین و تویشی تا و زکچوونی بوین. حکومهتا ئیرانی ژى چ هاریکاری و چاقدیری نهبوو، بۆ ژيانا مه، ئەف کهمپا مه یا بی دختور و بنکی ساخلهمی و دهرمان بوو، ئەم ههفریسی سهروبهه و حالتهکی زیده نهخۆش بوین.

زیدهباری فی ژيانا مه یا دژوار، حکومهتا ئیرانی کهمپا مه دانا بوو ب رهخ قهههخانا بهندهر عهباس فه، گهلهك شهفا خهلكی باژیری دهاتنه قهههخانی خهلهت د بوون و دهاتنه ناف کهمپا مه و مه ژى دگرتن و تیر لیددان. ئەفه چهنده بۆ بابتهك و ئاریشهکا مه کوردا یا روژانه، بۆ حکومهتا ئیرانی ژى خهه نهبوو.

شان کاودانیت دژوار ییت ئەم کهتینه تیدا، فی دژواری و سهختیا ژيانی گهلهك مالباتا تهحهمول نهکر و ناقیت خو نقیسین و چوون خو تهسلیمی عیراقی کر. ئەم ئەف ماله ماین مه خو راگرت:

۱. مکائیل تهها قارقاراقایی
۲. ئەحمهه دباغ کهمهکی
۳. شوکری حهجی محمههه کهمهکی
۴. سهعدی حهجی محمههه بیسفکی
۵. باقی حهجی محمههه بیسفکی
۶. قاسم پاصی
۷. بههجهت وهرمیلی

۸. شاهین کورکی گولی
۹. ئیسف شکاک
۱۰. سه بری نیروه یی
۱۱. ئیسلام کورکی
۱۲. ماله کا که رکووکی.

گه له ك پيشمه رگیت زگورد ژى، ل نك مه بوون ل قى كه مپى و ئه فه ناقت چه نده كانن: (ئیسف غلبیشی، مه جید غلبیشی، حه جى خه مو غلبیشی، حه مید خه مو غلبیشی، ئه كره م یوسف غلبیشی، عه بدولا غلبیشی، ئه نوهر غلبیشی، سلیمان سه عید به ندى، مووسا محمه د به ندى، یاسین به ندى، تاهر به ندى، هادى محمه د به ندى، حسین زاوى و عه زیز زاوى).

ل قى كه مپى ئه م نزانين دى چكه ين، چاره نقيسى مه دى چ بت، ئه م دقه قه تيانه ژ سه ركردايه تيبيا خو و مروفت خو، ئه م چ ژ كه سى نزانين كا كى چ لى هاتيبه و كيشه برينه.. تشتى باش ئه وه ئه م ئه ف كوردیت ل به نده ر عه باس ئه م تفاق و ئيكگر تى نه و مه هه ميبا باش ئاگه هيا ژ ئيك و دو هه يى. وه ختى حكومه تا ئيرانى به رى خودايه مه كو ئه م ب تفاقين و چ ژ مه نزانن. گفاشت ل سه ر مه كرن، به لى بۆ وان يا بى مفا بوو، ب تنى تشتى وان شيايى بكه ن، ئه و بوو گوئنه مه :

دقيا هوين شو ل كه ن، ئه م چ هاريكارييا بۆ هه وه ناكه ين، دا هوين بشين خو ب خودان كه ن، ئه م قه بويل ناكه ين هوين ب مينه به تال و هه ر ل كه مپى قه ميين.

ئەنجامىن قى گفاشتنا حكومهتى ل سەر مه، هندەك خەلكى مه چوونە شولى و وهكو پالە و نهجار كاركرن. ئەم كىمەك ماين بى شۆل، گفاشتن ل سەر مه ژى كرن؛ يان دى شۆل كەن، يان دى هەوه فرىكەينە عىراقى، ئەز و مكائىل تەها كرىنە فورمەن (زىرەقان / مراقب) ل كۆمپانىيە كا بەرىتانی ب ناقتى mtc معاشىت مه گەلەك د باش بوون، ئەندازىارىت كۆمپانىيى ژى گەلەك ژ مه درازى بوون، بەلى شولى مه گەلەك يى ب زەحمەت بوو ل بەر وى گەرما بەندەر عەباس، پاليت مه چافدىرىيا وان دكر باهرا پتر يا وان ئەفغانى بوون. ئەو شولىت ئەندازىارىت كۆمپانىيى دانە ف من كو ئەز چافدىرىيى لى بكەم و ئەز ئەنجام بدەم، گەلەك ب رىك و پىكى و دلسوژى من دكرن، ئەو ئەندازىارىت بيانى د مانە حىيەتى، د گۆتە من:

تە چ خاندى يە، تو گەلەك يى شەهرەزايى؟

ئەز ئەفسەرى توپخاننى بووم.

هەيامەكى من وهك مراقب ل قى كۆمپانىيى كار كر، بەلى ژ بەر زىرەكى و شەهرەزايان من ئەز كرمە ژمىريار، هەر ل وى كۆمپانىيى و معاشەكى باش بو مه مەزاخت.

مه حەتا دووماھىيا هەيقا ۱۹۷۶/۲ ئى كار كر، جەھى مه و ژيانا مه و دويراتيا مه ژ سەركردايەتى و بى خەبەرىيا مه ژ كوردستانى، بو مه گەلەك يا نەخوش بوو. ب ئاگەھدارىيا مروقتىت مه ل كەمپى من و مكائىل تەھايى ئىجازەك ژ حكومەتا بەندەر عەباس وەرگرت بو تەھرانى. بەلى ئەم چوپنە كەرەج و مەخسەدا مه ئەو بوو قىادى

بینین، دا بیژینی کو وه زعی مه گه لهك یی نه خوشه و مه دقیت هوین بزاقی بکهن مه ژ به ندهر عه باس فه گوهیژن. ده ستیکی ئه م چوینه نك عه لی خه لیل خوشه فی و مه سه روه ری ژیا نا خو یا سه خت و د ژوار بو به حسکر. مه ژئی خاست بزاقی بکهن مه فه گوهیژن، مه ته حه مولا ژیا نی ل ویری نه مایه، ئه فه چه ند بچو یکی ت مه ژ بهر گه رمی و د ناف وی خیزی و ره ملی دا مرن. عه لی خه لیل خوشه فی، پشتی مه غره ب ئه م برینه نك ئه سه عد خوشه فی و گوئی :

ئه حمه د و مکائیل یی ژ به ندهر عه باس هاتین و حالئ وان گه لهك یی نه خوشه و ته حه مولا گه رما وی ده فه ری نا کهن، چاره کی لی بکهن، ژ ویری فه گوهیژن!!

ئه سه عد خوشه فی گوته مه :

دی رایین دا بچینه نك مالا مه لا مسته فا بارزانی وان، دا كاك ئدریس بارزانی بینین دا بو هه وه چاره کی بینیت و هه وه ژ به ندهر عه باس فه گوهیژن. دا بو هه وه بیژم: مه لا مسته فا یی نه ساخه، هه كه پرسیارا سه روه ر و ژیا نا هه وه كه ت، گه لهك گازندا بو نه كه ن و عاجز نه كه ن.

باشه...!!

ئه م چوینه نك مه لا مسته فا بارزانی و دیوانا وی یا گرتی یه و هنده ك قیادییت پارتی و مه لا هه مزه سپینداری و مه لا حسین ماروینسی ل نك بارزانی بوون، كاك ئدریس و كاك مه سعود ژئی ژ پیرقه دراوه ستیایی بوون، ئه م ل جهه کی روینشتینه خاری، مه لا مسته فا گه لهك یی عاجز بوو، ل سه ر وی بیبه ختییی یا ده ولی و ئه قلیمی و

وی پیلانا شۆرشا ئیلونى پى هاتی یه ژ نافیرن، مخابن کهسى دروست
سۆز و پهیمانیت خو بو کوردا بجه نهئینان. پاشی بارزانى پرسیارا ئیک
ئیکه ژ وان کهسیت روینشتی و ژ باژیری را چوینه سه ره دانا بارزانى کر
و گۆتى: تو ژ کیش باژیری هاتى؟

فلان باژیری.

حالی هه وه چى یه؟

بی باشه، هه ما هوین دساخ بن ئەزبه نی.

مه لا مسته فا بارزانى، گۆته وان کوردیت په ناهنده ییت ئاخفتین:

هه وه هه میا دره و کر، کهسى ژ هه وه راستی بو من نه گۆت...!!
چه وا حالى هه وه یى خوشه؟ پیشمه رگه یه ک یى خه بات کری بو
ئازادی و دژی سته می و زۆرداری، ئەفرۆ دهوله تا ئیرانى ب عیال فه
ییت کرینه سه پانیت ئاغایه کى عه جه م، چه وا حالى هه وه یى خوشه؟
د ناف گورستانا دا جهیت شویشتنا مریا ییت هه ین، دهوله تا ئیرانى
مالیت پیشمه رگا ییت کرینه د ناف فان خانیا دا و روژانه چه ندین
مریال پیش چاقیت ژن و بچویکیت وان یى دشۆن، چه وا حالى وان
یى خوشه؟ دهوله تا ئیرانى مالیت کوردا ییت برینه ب ره خ قه حبه خانا
و له شفرۆشا فه و زه لام نه سین ژ مالیت خو ده رکه فن ژ بهر هندى دا
خو بیاریزن، چه وا حالى هه وه یى خوشه؟

ب فان ئاخفتنیست راست و دروستیت بارزانى نهمر، هه می
ئاماده بووی بیده نگ بوون. رونکرن و پیزانینیت بارزانى ل سه ر
سه روبه رى په نابره را دیار بوو، کو خه ما جه نابى وی ژيانا ملله تى وی

يى ئاوارهيه ل ئيرانى و دويشچوون و ئاگههيه كا هوير، جه نابى وي يال
سهر هه مى تشتا هه يى.

پشتى فان ناخفتنا بارزاني پابوو چوو، ئدريس بارزاني گوته مه:

دى هه مى بزاقا كهين بۆ فه گوهاستنا هه وه ژ به ندهر عه باس،
ئهم دزانيه حالى هه وه گه لهك يى نه خو شه. به س دقيت هوين ژى
راستيبه كى بزاني، كو ئهم ژى وه كى هه وه په ناهه ندهينه و حكومه تا
ئيرانى ژى هه مى تشتا وه كى مه بقيت بۆ مه ناكهت، بيهنا خو فره ه
كه ن، سوبه هى دى چمه ته هيران و دى بزاقا د گه ل وه زاره تا نافخو دا
كه م، كو هه وه ژ و يريى فه گو هيزين. روژا پاشتر ئدريس بارزاني ب ريكا
ئه سعه د خوشه فى، ئيفارى ئهم ئاگه هدار كرين و گوته مه:

هه رنه مال، ئهمريى هه وه چوو به ندهر عه باس، حكومه تا ئيرانى
ئهمر دا كو هه وه فه گو هيزن.

روژا ۱۹۷۶/۳/۱۰ ئى ئه ز زفريمه به ندهر عه باس و مكائيل ته ها ژى
ب عه يال فه مانه ل كه ره ج معامه لا خو چيدكر كو بچنه ژ ده رقه،
ئهمريكا.

چه وا ئه ز گه هشتمه به ندهر عه باس، مه سئولى ئيدارا سياسى
ئاغايى (حافظى) گازى من كر و ئه ز گرتم و گه ف و گوپ ل من كرن
و گوته من:

ته گو ت بوو مه دى چمه ته هيران گه ريانى، پاشى تو يى چوو يه
نك مه لا مسته فا بارزاني ل كه ره ج. والله هه مى كه س دى ئينه
فه گوهاستن به س ئه ز ناهيلم تو ژ فيره بچى؟ تو دى ب عه يال فه

د گهل زگوردا مینی؟

پشتی چهند روژا فهردمان ژ وهزاره تا نافخویا ئیرانی بۆ ئوستانا بهندهر
 عهباس هاتی، دهست ب فهگوهاستنا مالباتیت کوردا کر و فهگوهاستن،
 بۆ کیفه، نزا..؟ ئه و مالیت ئهم د گهل ئیک دا ل بهندهر عباس، جاره کا
 دی حکومه تا ئیرانی په رت و به لاقه کرن و ههر چهند ماله ک برنه
 باژیره کی و کهسی ب کهسی نه دزانی کا ل کیفه نه؟ ل نافه راستا هه یفا
 ۱۹۷۶/۵ ئی ئه ز ب عه یالقه فهگوهاستمه خوره م ئابادلورستان، دهستیپیکتی
 ئهم کرینه د خویندنگه هه کی فه، پاشی ری دا مه بۆ خو خانیا کرئی
 بکهین ل ناف باژیری و حالی مه گه له ک خو شتر لیهات و ئهم پتر
 ئازاد بوین ژ بهندهر عهباس. ل خوره م ئاباد، ل لورستان، چه ندین
 مالیت کوردا (مزویری، بهرواری، گولی، بارزانی، دۆسکی) لی هه بوون.
 ل کهمپا نه بوون و هه می ژی ل ناف باژیری و ده وروبه را دژیان و بۆ
 خو کار دکر. خه لکی خو ره م ئابادلورستان گه له ک هه ز ژ مه کوردا دکر
 و وان ژی خو ب کورد دزانی، ب تنی مه زه به بی وان شیعه بوو.

ل خوره م ئابادلورستان، دیسان حکومه تا ئیرانی گفاشتن ل سه ر مه
 کرن کو دقیا ئهم شو ل بکهین، مه ژی نه دزانی دی چ کهین.. گو تنه
 من دی ته کهینه ئه فسه ری ژینگه هی (شکاربان)، بهس دی چییه
 گوندا، من گو تی :

ئه ز نه شیم بکه م ژ بهر مالباتا خو.

گه له ک پیقه نه چوو، ئه ز فریکر مه خوله کا پهروه دهیی و ب
 سهرکهفتی من ئه و خول ده رباز کر، پهروه را خوره م ئابادلورستان

پريار دا و ئەز كرمه مامۆستا ل ناحيا ئەليشتە. خۆرەم ئابادلورستان، ئەز ب عەيالقه سى سال و نيڤا ب تنى ماينه ل ويىرى. هەر سال ل هەر سى هەيڤيت بېھنڤەدانا ھافىنى، من عەيالى خۆ د ئينا باژىرى خۆرەم ئابادلورستان و من خانىەك بۆ عەيالى خۆ ل نيزىك مالىت كوردا دگرت و ئەم د گەل ئىك دا دژباين، بۆ سەبر. ل ناحيا ئەليشتە سەبرا مە نەدھات، چونكى ئەم مالەكا كوردا ب تنى بوين ل وى ناحىي، سى سال و نيڤا ھەتا سالا ۱۹۷۹ئى. گەلەك بۆ مە يا ب زەحمەت بوو، بەلى ئەم د ناچار بوين و مە چ رىك نەبوون.

مرنا مه‌لا مسته‌فا بارزانی

ئەز ل ناحیا ئەلیشتەر خۆرەم ئاباد لورستان بووم، خەبەرەکی نەخۆش و جەرگبەر و دلسۆژ گەهشتە مە، کو (مه‌لا مسته‌فا بارزانی رییه‌ر و سەرۆکی کوردا) ل ۱۹۷۹/۳/۱ی ل ئەمریکا چوو بەر دلۆفانیا خودی و وه‌غەرکر، گری و شینی کەتە ناف هەر ماله‌کا کوردا، نە ب تنی ل ناف کوردی‌ت پەناهنەندە ل ئیرانی، بەلکی ل ناف مالیت کوردا ل هەر چار پارچیت کوردستان. ل ئەلیشتەر نڤیسینگه‌ه‌کا بە‌لافۆک و رۆژناما و کۆفارا هەبوو، بۆ من گو‌فارا (الأخاء) یا ب عەرەبی ل ئیرانی دەرەدکەفت دینا، دەمی مه‌لا مسته‌فا بارزانی چوو یه‌ بەر دلۆفانیا خودی، من سەرەدانا فی نڤیسینگه‌هی کر، خودانی وی خۆ د من وه‌رکر و کره‌گری و گۆتە‌من:

مه‌لا مسته‌فا بارزانی سەرکرده‌کی مه‌زن و قه‌هرمان و ئازادیخواز بوو، نە ب تنی ژ هه‌وه‌ کوردا چوو، ژ مه‌ هه‌میا چوو.

هه‌می رۆژنامه‌ و کۆفاریت ئیرانی و بیانی، خەبەری مرنا مه‌لا مسته‌فا بارزانی بە‌لافه‌ کربوو، خەبات و قیاده‌ کرنا وی بۆ بزافا رزگاریخوازا ملله‌تی کورد، ب باشی ل قه‌له‌م دا و هه‌میا ژی داکۆکی ل وی چەندی کر بوو، کو مرنا بارزانی ل قان کاودایت سەخت و دژوار دا، کو ملله‌تی کورد تیدا دەر‌باز دبت؛ زیانه‌کا مه‌زنه‌.

دەمی جه‌نازی بارزانی ئینایه‌ ئیرانی، ئەز ژ خورەم ئاباد چوو مه‌ توسیرکان ل نک پسمامه‌کی خۆ (شوگری حه‌جی محه‌مه‌د که‌مه‌کی) و ئەم پیکه‌ه‌ چوینه‌ ته‌هران. ل ته‌هران ئەم چوینه‌ شنۆ و ل رۆژا

۱۹۷۹/۳/۵ ئی ئەم ل شنۆ بوین و مه پشكدارى ل پيشوازيكرنا جه نازى بارزانى نه مر كر، قيامهت بوو هندی خه لك به رهه ف ببوو، ل هه مى جها خه لك هاتبوون و شینی و گری و هه وار هه وارا كوردیت ئاواره بوو، دگۆت:

مالا مه خراب بوو، بارزانى زوى بوو ته ئەم هیلاینه بى كەس و بێخودان ل غه ریبیى.

هه ميا لاف دكرن و دگۆت: خودى تو بو مه ئدریس و مه سعودى پيارىزى و سه ر بىخى.

بۆ مه كوردا و ئاوارا، رۆژه كا نه خو ش بوو، به لى پشتى ناخفتن و قه سىت كاك ئدریس و كاك مه سعودى كرىن و دله دلى هه مى كوردا و ب تاييهت ئاوارا دایى، ئەم دلخو ش كرىن كو رىيازى بارزانى يا ساخه و چ جارا نامرت و دى هه ر رىيازى بارزانى و ئەف كاروانه يى به رده وام بت، هه تا ملله تى كورد دگه هته ئارمانجىت خو.

۱- ئىسماعىل حەجى عەبدولرەحمان كەمەكى: سماھىل كەمەكى؛ ئىك ژ مازن و ئاقلدار و خانەدانى گوندى كەمەكا بوو، ھەروەسا ئىك ژ ناقدار و ماقيلىت دەقەرا دۆسكىيا بوو. سالا ۱۹۱۲ئى ل گوندى كەمەكا يى ھاتىيە سەر دونىايى. مازنى تاخى مالىت مەلا بوو. مروقەكى زانا و تىگەھشتى بوو، ل دووماھىيا سالىت پىنجىيا ژ چەرخى رابورى، پەيوەندىيا ب رىزىت پارتى ديموكراتى كوردستان قە كرى و يى بوويە حزبى و پاشى يى بوويە بەرپرسى ئىكەتتيا جوتيارا ل دەقەرى. ل دەستپىكا شۆرشا ئىلونى ل سالا ۱۹۶۱ئى؛ يى بوويە پىشمەرگە د گەل قولن كەمەكىيا ھەتا سالا ۱۹۷۵ئى. پشتى نەكسى و ھەتا سەرھەلدانى، ھەرى مايى مروقەكى دلسۆژ بۆ رىيازى پارتى و بارزانى. مخابن ل سالا ۱۹۹۲ئى نەساخ بوو، ھەر ب وى نەساخىيى چوو بەر دلۆفانىا خودى و ل گورستانا شاخكى، ل دەھۆكى ھاتە قەشارتن.

۲- مەلا حسين صالح: مەلا حسين كەمەكى، ل سالا ۱۹۱۷ئى ل گوندى كەمەكا يى ژ دايك بوويى. خاندنا خۆ يا فەقياتىي و دىنى ل مزگەفتا كەمەكا، ل بەر دەستى مەلا عىسايى كەمەكى خاندى يە. ژ بنەمالەكا ناقدارا كەمەكىيانە. ل سالا ۱۹۵۸ئى يى چوويە ناف رىزىت پارتى ديموكراتى كوردستان، يى بوويە بەرپرسى شاننا بنەكى (خەبات) ل گوندى كەمەكا، ژ بەر زىرەكى و دلسۆزيا وى بۆ رىيازى پارتى و بارزانى، ھەر زوى يى بوويە بەرپرسى شاننا سەرەكى يا (خابور)، د گەل وى ھندى يى بوويە كادرەكى چەلەنگ ل سنورى لىژنا ناوچا دەھۆك، ژ بەر زىرەكى و بزاقا وى و كارى وى يى پارتايەتتى، ژ ئالىي شۆرشا ئىلونى قە ب تەقەنگەكا ۱۲ ميل يى ھاتىيە خەلاتكرن. مەلا حسين ل دەستپىكا شۆرشا ئىلونى د گەل شۆرشى دا بوو، چ جارا

گوندی خو بجه نههیلایه و هتا سالا ۱۹۶۵ی بهرپرسی حزبی بوو ل گوندی کهمه کا و دهووروبهرا. مهلا حسینی کهمه کی مهلاتی یا ل گوندی کهمه کا و مهمانی و بیشینکی کری، ههه د گهل شورشی دا بوو. ل روژا ۱۹۸۳/۸/۲۲ی ل گوندی خو یی وهغهه کری و ل گورستانا کهمه کا یی هاتییه فهشارتن.

۳- سلیمان سههید، ناسیار ب (عهریف سلو): عهریف سلیمان؛ خه لکی گوندی زیوا شه فیقی یه ل ده فههرا دۆسکییا، سالا ۱۹۱۷ی، یی هاتی یه سهه دونیایی، ههه ژ لاونیا خو ل سهه ده می مه لکی په یوهندی یا ب هیزیت پۆلیسیت عیراقی فه کری، کار و ئه رکیت خو ب ریک و پیک ییت نه نجام داین، ژ بهه چه لهنگی و زیره کییا وی، یی پیشکهفتی و یی بوویه عهریف د گهل هیزیت (قوات سیاره). ل دووماهییا سالیت پینجییا ژ چه رخی رابوری، عهریف سلیمانی په یوهندی یا ب پارته دیموکراتی کوردستان فه کری و یی بوویه حزبی د ناف هیزیت پۆلیسا دا، ل ده ستپیکا شورشا ئیلونی ل سالا ۱۹۶۱ی په یوهندی یا ب شورشی فه کری و یی بوویه پیشمه رگه. ژ بهه میرخاسی و زیره کییا وی، ههه زوی یی بوویه سهه رقول ل هیزا دهووک، کار و ئه رکیت خو ل هیزا دهووک و زاخو ئه نجام داینه، پشکدارییه کا کاریگهه یا دهه می شه پان دا کری بو ئازاد کرنا ده فههرا به هیدینان ژ داموده زگه هیین حکومه تا عیراقی و دو یقه لانکیت وی، رۆله کی بهرچاف هه بوویه. سالا ۱۹۶۸ی یی بوویه ئامر به تالیون ل هیزا هه لگورد و رۆله کی مهزن هه بوویه د شه رپیت مه رگه و دوکان و قه ره داغ و جهیت دی دا. پشتی نسکویا سالا ۱۹۷۵ی، ب مالباتا خو فه یی مشه ختی ئیرانی بووی. ل ۱۹۸۴/۴/۱۷ ل تورکیا یی هاتی یه گرتن و یی رادهستی عیراقی کری. ل ۱۹۸۵/۵/۲۲ عیراقی

يى خەندقاندى و تەرمى وى يى دايە ف مروقيت وى و ل گوندى
زىوه يى هاتى يە فهشارتن.

۴- **حهمو كهمهكى:** ئيك ژ خەباتكەر و كهسپن بهرنياس ل دهفهرى
و كوردستانى، (رهمەزان عەبدولكەرىم عەبدولرەزاق، ناسيار ب (حهمو
كهمهكى)، ل سالا ۱۹۳۶ئى ل گوندى كهمهكا يى ژ دايك بوويى. پشتى
شورشا ۱۴ تيرمههئى ل سالا ۱۹۵۸ئى پەيوهئى يا ب ريزيت پارتى
ديموكراتى كوردستان فه كرى و يى بوويه حزبى، بهرى شورشا
ئيلونى ۱۹۶۱ئى دەست پى بكەت، ههمو كهمهكى سەركيشيا هيزهكا
پيشمهركا يا كرى و يى دههوارا بارزان دا چوين، ئەو ئەركى پى
هاتينه راسپاردن بىي كيماتى يى ئەنجام دايى و رادهكى باش يى بوو
وان كهس و ئاليا دانايى يىت كو د قيان ئاريشا بو بارزان چيكنەن، د
قان شەرا دا دەستكەفتى ژى هەبوون. ل دەستپىكا شورشا ئيلونى ل
سالا ۱۹۶۱ئى يى بوويه پيشمهركە و ژ بەر زيرەكى و ئيداره كرنا وى
يا ريك و پيك د گەل پيشمهركا دا، هەر زويكا يى بوويه سەرقول،
پاشى ئامر سرى ل هيزا دهووك، ههمو كهمهكى ل هەمى دهفهرىت
كوردستانى خزمەت و خەبات و پيشمهركاتى يا كرى، ب تايهتلى ل
خوشناوهتپى و باليسان و سەنگەسەر و بالەك و ئاكرى و شپخان. ب
دەهان شەپ و چەلەنگ و كرىار دژى دامودەزگەهپن حكومهتا عىراقى
و پاتهخوريت وى يىت ئەنجام داين. ل دەستپىكا شورشا ئيلونا مەزن،
حهمو كهمهكى رۆلهكى بەرچاف هەبوويه ل ئازاد كرنا هەمى دهفەرا
بەهدينان. مروقهكى سوحبەت خووش و ترانهكەر بوو، ئيكەمين جار
كو مەلا مستەفا بارزانى، ههمو كهمهكى ديتى برنووهكا دريژ يا ب
ملى فه و دو رهختيت فيشهكا يى ل پشتى و دپرينە و دەبانجە يى
ب تەنشتى فه، كولاقهكى تەحتى يى ل سەرى و گەلەك يى ليكدايە،

بارزانی گۆته هه مۆبی: فه له تو خه لکی کیش گوندی؟ هه مۆی گۆتن: قوربان ئەز فه لئ که مه کا مه، هه ر ل فئ دیتنی بارزانی که یف ب هه مۆی هات و بۆ که سه کئ نیزیکی بارزانی، هه مۆی ژێ خو دانا ئیک ژ مریدیت بارزان. پشتی ریککه فتنا ۱۹۷۵ی، هه مۆ ب خیزان فه و هنده ک ژ مروفتیت وی د گه ل دا چوونه ئیرانی و ل ده فه را مه شه ه د بوونه شکاربان، ل سالا ۱۹۷۹ی هه مۆ که مه کی ب مروفتیت خو فه هاتنه کوردستانا رۆژهلان، زیوه و په یوه ندی ب شۆرشا گولانی فه کر و بۆ ئامر هیز هه تا سه ره لدانا سالا ۱۹۹۱ی. ل سه ره لدانا سالا ۱۹۹۱ی پشکداری کرن، مخابن ل رۆژا ۱۹۹۱/۴/۵ی ئەو و چه ند هه فاله کیت خو که تنه بویسه کا له شکه ری عیراقی ل نیزیکی سه رسنکی و هاتنه شه هید کرن، پشتی چه ند هه یقا جه نازئ وی هاته فه گوهاستن بۆ گوپستانا که مه کا و ل ویرئ هاته فه شارتن. وه ک ریزلینانه ک بۆ خه بات و قوربانی دانا هه مۆ که مه کی، سه رۆک مه سعود بارزانی ل سالا ۱۹۹۲ی ل گوندئ که مه کا سه ره دانا گوپئ وی دا.

۵- ئەسه هد خوشه فی: ئەسه هد خوشه فی ل سالا ۱۹۱۸ی، ل گوندئ سیلکئ، ل باکورئ ده فه را بارزان یئ ژ دایک بووی، ل سالا ۱۹۳۴ی د گه ل هه می که س و کاریت خو یئ هاتی یه گرتن و حکومه تا مه لکی ییت نه فی کرینه ژیریا عیراقئ. پشتی شه هید بوونا خه لیل خوشه فی ل شواتا سالا ۱۹۳۶ی، جاره کا دی ئەسه هد خوشه فی، ئەو ییت هاتینه فه گوهاستن بۆ کوردستانئ و ل گوندئ بیره که پرا ل ده فه را زیار ییت ئاکنجی بوین. ئەسه هد خوشه فی وه ک فه رمانده کئ دیار و فه هره مان؛ پشکداری یا د شۆرشا بارزان ل سالی ۱۹۴۳- ۱۹۴۵ی دا کری. ل سالا ۱۹۶۶ی د گه ل مه لا مسته فا بارزانی یئ چوویه رۆژهلانی کوردستانئ و پشکدارییه کا کاریگه ر یا د پاراستنا کۆمارا کوردستانئ ل مه باد دا کری،

ئىك بوويه ژ فەرمانده و هیزا بارزانیا د ناپ لهشكەرى كۆمارا مهاباد دا. پلاعهقید دابوئی. ل سالا ۱۹۴۷ئى ئەسەد خوشەفى یى بوويه هەقال و هوگرى بارزانى نەمر و ب شەر یى ل سنورى سى وهلاتیت داگیرکەریت کوردستانى دەرباز بوین، ییت گەهشتینه ئیکهتیا سوڤییتا بەرى. ل سالا ۱۹۵۸ئى، پشتى شۆرشا ۱۴ تیرمههئى ل عیراقى چیبوویى، ئەسەد خوشەفى د گەل بارزانى نەمر ییت چوینه چیکۆسلوفاکیا بەرى و پاشى ییت هاتینه مسرى و جەمال عەبدوناصر یى دیتی، پاشى ییت هاینه عیراقى، وهكى قەهرمانیت ئازادىخواز و وهلاتپاریز پيشوازی یاللى هاتی یه کرن. پشتى دوازده سالا، دویر ژ کەس و کار و وهلاتى، ب سەرفەرازى یى هاتییه گوندی خو سىلکى حەتا سالا ۱۹۶۱ئى و شۆرشا ئیلونى دەستپیکرى، دەمى شۆرشا ئیلونى دەستپیکر. ئەسەد خوشەفى د گەل زیدەتر ژ ۱۵۰ پيشمه رگیت قەهرمان ژ خەلکى دەقەرا مزویری ژوریا، د گەل بارزانى نەمر هاتنه دەقەرا بەهدینان. ل سالا ۱۹۶۲ئى ب بریارا مەلامستەفا بارزانى، ئەسەد خوشەفى یى بوويه سەرلهشكەرى هیزیت پيشمه رگا ل دەقەرا بەهدینان. ئەسەد خوشەفى سەرکردهکن ئاقلدار و زانا بوو، رەفتاره کا هەژى د گەل مللهتى و هیزیت پيشمه رگى کوردستانى دا دکر. ل شکهستنا سالا ۱۹۷۵ئى، ئەسەد خوشەفى ب مالباتا خو قە ئاواره یى ئیرانى بوويه. پشتى شکهستنا ۱۹۷۵ئى، ئەسەد خوشەفى ب بریارا بارزانى نەمر، بۆ هاریکاری ئدریس بارزانى و مەسعود بارزانى بۆ ریکخستن و پیکئینانا مەفرەزیت پيشمه رگا و هنارتنا وان بۆ کوردستانى و گەرمکرنا ئاگرى شۆرشا ۲۹ گولانا پيشکهفتنخواز.

ئەسەد خوشەفى وهكى سەرکردهکى شەهرەزا و ئاقلدار و خودان ئەزمون و ل سەر خو، هەمى شیان و ژيى خو کربوو گورى خەباتا دۆزا رهوايا

ملله تی کورد و کوردستانی، تووشی نه ساخییه کا کوژهك بیوو، حکومه تا ئیرانی نه هیلا ببه نه ژ دهرفه چاره سه ریئ، مخابن ل رۆژا ۱۹۷۷/۵/۳۱ تی، هه ر ب وی نه ساخییا کوژهك ل ئاواره بی، ل ئیرانی وه غه ر کر و چوو به ر دلوقانییا خودی.

۶- **عه لی خه لیل خوشه فی:** عه لی خه لیل خوشه فی، سالا ۱۹۲۵ تی ل گه ندی سیلکی ل باکورئ ده فه را بارزان یی ژ دایک بووی. قئ مالباتی و هه می بارزانییا ل سه ر ده می ئوسمانییا و رژیم مه لکی یا عیراقئ، ژ بلی ده رده سه ریئ و مالوئیرانیئ؛ چی دی نه دیتی یه. عه لی خه لیل خوشه فی، سنبله بوو ده می رژیم مه لکی ب هاریکارییا جاش و خو فرۆشا، بابئ وی (خه لیل خو شه فی) ب ره نگه کئ هو فانه شه هید کری. عه لی خه لیل خوشه فی؛ پشداری یا د شو رشا بارزان ۱۹۴۳ ۱۹۴۵ تی دا ب سه رکیشیا بارزانی یا کری، هه روه سال سالا ۱۹۴۶ تی، د گه ل بارزانیئ نه مر دا یی ده ه و کومارا کوردستانی ل مه اباد دا چوین، ل سالا ۱۹۴۷ تی د گه ل بارزانیئ نه مر، ئو ب شه ر د گه ل له شکه ری سئ وه لاتا یئت شیاین خو بگه هیننه رو ییاری ئاراس و لی ده رباز بن، یی چوو یه ئیکه تییا سو فییتا به ری و ۱۲ سالا دویری وه لات و مالبات و که س و کارا، یی ل غه ربیی می. عه لی خه لیل خوشه فی، ل ئیکه تییا سو فییتا به ری، یا خاندی و په یمانگه ه یا خلاس کری و گه له ک یی شه رازا و ره هوان بوو ب زمانئ رو سی. سالا ۱۹۵۸ تی پشتی شو رشا ۱۴ چاره دی تیرمه هی، ب سه رفه رازی فه گه رییه عیراقئ و کوردستانی، وه کی قه ره مانیئ ئازادی یی، پیشوازی لی هاته کرن. سالا ۱۹۶۱ تی ده می شو رشا ئیلونئ ده ستییکری د گه ل بارزانیئ نه مر هاته ده فه را به هدینان، پشکداری د چه ندین شه ریئ مه زن دا ل ده فه را به هدینان یا کری هه تا هه می هاتی یه ئازاد کرن. سالا ۱۹۶۲ تی ب فه رمانا بارزانیئ نه مر بو به رپرسی عه سکه ری و پاشی ئامر هیزی ده وک هه تا سالا

۱۹۷۴ئى. پشتى رېككهفتنا شۆرشا ئيلونى دگهل حكومهتا عيراقى يا وى سهردهمى دا، عهلى خهليل خوشهقى، بو ئامر فهوجى ۸ يا حهرهس حدودا. سالا ۱۹۷۵ئى يى ئاوارهيى ئيرانى بوويى. پشكدارى يا د شۆرشا گولاننى دا كرى، ل سهر هلدانا ۱۹۹۱ئى يى فهگهرياه كوردستانى و ل پيرمام (صلاح الدين) يى ئاكنجى بوويى، ل رۆزا ۲۰۱۱/۱/۲۱ئى ئهمرى خودى يى كرى.

۷- عيسى سوار: شههيد عيسى سوار ل سالا ۱۹۲۶ئى، ل گوندى سىلكى ل باكورى دهفهر بارزان يى ژ داىك بوويى، پشكدارياهكا چهلهنگ و ههژى يا د شۆرشا بارزان دا ل سالىت ۱۹۴۳/۱۹۴۵ئى دا كرى. ل سالا ۱۹۴۶ئى عيسى سوار ئيك بوويه ژ وان قههرهمانا يىت كو د گهل بارزانى نهر دا پشكدارى د پاراستنا كو مارا كوردستان ل مهابادى دا كرى. ل سالا ۱۹۴۷ئى دا، ئهو ژى د گهل بارزانى نهر دا يى چويه ئيكهتيا سوڤيتتا بهرى و دوازه سالا ل وىرى مايه و دبلوما ميكانيكى ل وىرى ب دهست فه ئينايه. ل سالا ۱۹۵۸ئى پشتى شۆرشا ۱۴ى تيرمههى د گهل ههقاليت خو دا ب سهربلندى يى فهگهرياه عيراق و دهفهر خو. ل سالا ۱۹۵۹ئى عيسى سوار دگهل سى پشمهركيت قههرهمان ل ميسل چالاكيهكا شۆرشگىرى ئهجام دا و ب دهستى پولىسيىت عيراقى هاتنه گرتن و رهوانههى سليمانىيى كرن، ژ وىرى جارهكا دى برنه كهركووك، ل نافهينا كهركووك و بهعقوبه، ب ئاوايهكى ئهفسانه خو ژ دهستى هيزيت پولىسيىت عيراقى رزگار كر، ب هاريكاريا ريكخستيت پارتى ديموكراتى كوردستان، گههشتنه دهفهر بارزان. ل دهستىكا شۆرشا ئيلونا مهن ل سالا ۱۹۶۱ئى؛ عيسى سوار ئيك بوو ژ وان فهرومانديت قههرهمان يىت كو د گهل بارزانى نهر دا چوويه دهفهر بههدينان و پشكدارياهكا كاريگهر د ئازاد كرنا دهفهرى دا كرى. ل سالا ۱۹۶۲ئى دا،

ب بریارا بارزانیی نهر عیسی سوار یی بوویه فه رماندی هیزا زاخو، ب درپژاهیی شورشایلونئی، سه رکردایه تیبا هیزا زاخو یا کری و ب دهها داستانیته مهن و ب نافودهنگ ییت نهجام داین، هه ره وهکی داستانا (هین زالا، گه لیی سپی، سه ری ئاسیهی، بانیا ئیرگزی، دیره بینئ، پیشابیری، کانی ماسئ، خرابا، ئافگه نیئ، چیا یی مه تینی).

مخابن کو ئه ف قه هره مان و فه رمانده ل روژا ۱۹۷۵/۳/۲۰ئ، د گه ل دو پیشمه رگیت دی، (هه لی دیزویی و هه لی صالح ماوه تی)، ب دهستی خو فروشه کی ل گه لیئ هارینا ل ده فه را لیفیزاخو هاتنه شه هید کرن.

۸- حسۆ میرخان دوله مه ری: حسۆ میرخان دوله مه ری ل سالا ۱۹۲۵ئ ل گوندی خه ردن سه ر ب قه زای میرگه سورئ قه یی ژ دایک بووی. ل سالا ۱۹۴۶ئ پشکداری یا د کۆمارا کوردستان دا کری. ل سالا ۱۹۴۷ئ د گه ل کاروانی دیرۆکی یی بارزانیی نهر، یی به ر ب ئیکه تیبا سو فیتتا به ری قه چووی، بو ده می ۱۲ سالا یی ل ویری مایی، ل سالا ۱۹۵۹ئ یی قه گه ریایه کوردستانی. ل ئیکه تیبا سو فیتتا جارن، نه ندازیاریا ریوپیقان یا ب دووماهی ئینایی، پشتی قه گه ریایه کوردستانی، زیده تر ژ سالا کئ د بواری تایبه ته مه ندییا خو دا ل که رکوک کارئ کری، پاشی یی هاتی یه قه گوهاستن بو بیتواته و ل ویری کارئ کری هتا دگه هته هه ناره ل دولایاوی. پشتی ده سته پیکرنا شورشایلونئی ژ ل چه ند جه ا ل ده فه را به هدینان هه ر ژ ده فه را شه مکان و نه تروش، هتا کو دگه هته ئیزیک بابلو سه ر ب قه زای ده وک قه، چه ند کاره کیت به رچاق ییت کرین. ل سالا ۱۹۶۱ئ، ل ده سته پیکا شورشایلونئی یی بوویه ئامر هیزی ئاکری و شیخان. ل سالا ۱۹۶۲ئ برایه کئ وی ب ناقئ (سلیمان) ل گوندی خورکی د شه ره کی دا د گه ل جاشا شه هید بوویه. ل سالا ۱۹۶۵ئ ل گوندی

بلان سهر ب ناحیا ئەتروش فه ژيانا ههڤژینی یا پیکینی یا و یی بوویه بابی ٤ کور و ٥ کچا. پشتی سال ١٩٧٠ی و وان گوهورپینی ل تهشکیلات و ریكخستنیت لهشکهری دا هاتینه کرن، هیزا ئاکری ژ یا شیخان هاته جودا کرن حسۆ میرخان بۆ ئامر هیزی شیخان و ئەقی هیزی سی بهتالیۆن ههبوون. ئامر بهتالیۆن ژی ئەقه: سالح نهرمۆ ئیزدی، یوسفی عهلوۆ سپینداری، تهیموور عهبدال شیخکی)، ههر سی ژی د ژیانى دا نهماينه، حسۆ میرخان وهکو ئامر هیز، دو جیگر ههبوون و ئەو ژى: شهكر عهبدال شیخکی، وهكى جیگرى سیاسى و محۆ گهڤهركى جیگرى سهربازى بوو. ههر د گهل قان تهشکیلاتا ب فهرمانا بارزانی نهمر؛ حاجی میرخان کو د بته برایی حسۆ میرخان دولهمهري، وهك ئامر بهتالیۆن ل هیزا ئاکری هاته دامهزراندن. حسۆ میرخان دولهمهري پشكداری یا د چهندین شهپر و داستانیته مهن دا ل دهڤهرا بههدینان یا کری. ئەقه چهندهکن: شهپر ب نافودهنگی لومانا، شهپر دهشتا سلیقانهیا و گهرماڤا عهبدی حهجی ئاغایی ل رۆژا ١٩٦١/١١/٢٣ی، شهپر داستانا زاووته ل رۆژا ١٩٦١/١٢/٥ی، شهپر ستاندنا سهرسنکی، شهپر بریفکا، شهپر مریبا و باعهدری. ل هندهك دهڤهريت دی ژى پشكداری یا د چهندین شهپرا دا کری، ههر وهكى شهپر سهرپر بهردی و مهیدان موریک و ئالوهتان و چهندین شهپریت دی ل قهندیلی، ل سال ١٩٨٣ی ب سهختی بریندار دبت. سال ١٩٧٥ی ل ئاوارهیی بهرپرسی ئوردوگایی زیوی بوویه. ل شورش گولانی بهرپرسی قاتعی ٢ی رازان بوویه. ل سال ١٩٩١ی فهگهرییه کوردستان، ل رۆژا ١٩٩٦/١١/٢٣ی ب نهساختی یی، نهمری خودی یی کری و ل گوندی بارزان یی هاتی یه فهشارتن.

٩- عهبدولرهزاق گهرماڤی: ل سال ١٩٤١ی ل گوندی گهرماڤا

سه عید ئاغایی یی ژ دایك بوویی. خاندنا خو یا سه ره تایی و نا فنجی و ئاماده یی ل دهوکی یا خاندی، پشتی شو رشا ۱۴ چارده ی تیرمه هی ل عیراقی، په یوه ندی ب ریزی ت پارتی دیموکراتی کوردستان فه کر و یی بوویه حزبی. که سه کی ب بزاف و چه له نگ بوو د ئیکه تییا قوتابی ت کوردستانی دا ل دهوکی. ل سالا ۱۹۶۳ ئی په یوه ندی یا ب شو رشا ئیلونا مه زن فه کری و یی بوویه پی شمه رگه، ژ بهر کو مرو فقه کی زی ره ک و هشیار و زانا و خودان هه لویست و راستگو بوویه، ل سالا ۱۹۶۴ ئی بوویه جیگری ئامر هیزی دهوکی هه تا سالا ۱۹۷۴ ئی، ل سالا ۱۹۷۴ تا ۱۹۷۵ ئی ئامر هیزی دهوکی هه لی خه لیل خوشه فی هاته فه گو هاستن بوو ده فه را باله ک و عه بدول ره زاق گه رمافی ل شوینا وی ب وه کاله ت بوو ئامر هیزی دهوکی و چا فدی ریا گه له ک عه مه لیا تیت نه وعی ییت پی شمه رگا یا کری، وه کی: (شکه فتا سمتی، بانیا ماسیکی و کو پی ره ش)، هه تا شکه ستنا سالا ۱۹۷۵ ئی، کاری خو باش یی نه نجام دایی، ل سالا ۱۹۷۵ ئی د گه ل مالباتا خو یی ئاواره یی ئیرانی بوویی، هه ر ل وی سالی یی فه گه ریا به عیراقی، ل ده ستی کی حکومه تا عیراقی گه له ک ئاری شه بوو چیکرن و پاشی سه روبه ری وی نورمال بوو، نوکه ل دهوکی دژی ت.

۱۰- فارس کوره مارکی: ل سالا ۱۹۳۰ ئی ل گوندی کوره مارکی، ده فه را دۆسکیا ژ دایك بوویه، هه ر ژ ده ستی کا ژیا نا خو، که سایه تیه کی جفاکی، سیاسی، له شکه ری بوویه. ل سالا ۱۹۵۷ ئی هاتی به ریکه خستن و بوویه پارتی، ل سالا ۱۹۵۹ ئی بوویه به رپرسی ریکه خراوه کا پارتی، ژ بهر کو فارس کوره مارکی خودان باندور بوو ژ ئالی جفاکی و حزبی فه، هه ر ل سالا ۱۹۵۹ ئی هیزه کا چه کدار یا ریکو پی ت یا پی ک ئینای و یی ده هوارا بارزان دا چوین، هه ده کی باش بوو دو ژمن و نه یاری ت بارزان یا دانایی. هه ر ل ده ستی کا شو رشا ئیلونی؛ په یوه ندی یا ب شو رشی

قە كرى و يى بوويه پيشمەرگه، هەر ل وى سالى يى بوويه سهرقول. ل سالا ۱۹۶۴ئى يى بوويه ئامر سرى و پاشى يى بوويه بهرپرسى ليژنا ناوچا دهۆك. ل سالا ۱۹۶۶ئى ل دهقەرا پينچوين و شەرپت چيائى زۇزكى، رۆلهكى مەزن هه بوويه و گەلهك پيشمەرگه يى د گەل دا شهيد بووين. ل سالا ۱۹۶۸ئى يى بوويه ئامر بهتاليون ل باره گايى بارزانى، پاشى يى هاتى يه قه گوهاستن وهك ئامر فەوج بو هيذا دهۆك. ل سالا ۱۹۷۴ئى جارەكا دى يى هاتى يه قه گوهاستن بو دهقەرا بالەك هەتا سالا ۱۹۷۵ئى. ل شكهستنا سالا ۱۹۷۵ئى يى ئاوارەيى ئيرانى بوويى و ل ئوردىگايى رامسەرگه رمه نشاه يى جيگير بوويى، پاشى يى زقريه عيراقى. ل رۆژا ۲۰۰۳/۴/۹ئى يى چوويه بهر دلۇفانيا خودى.

۱۱- قادر نورى ئالە كينى: ل رۆژا ۱۹۴۳/۷/۱ئى ل گوندى ئالە كينا يى ژ دايك بوويى، ژ بنه مالەكا خانەدان و نافدارە ل دهقەرا دۇسكيا. ل سالا ۱۹۶۱ئى په يوه ندى يا ب شۇرشا ئيلونا مەزن قە كرى و يى بوويه پيشمەرگه، ژ بهر زيرهكى و جامپىرى و ميخراسيا وي؛ هەر ل سالا ۱۹۶۱ئى يى بوويه سهرقول هەتا سالا ۱۹۶۶ئى، بو دەمەكى راوستيايه و ل مال روينشتى يه. ل سالا ۱۹۷۴ئى بوويه ئامر بهتاليون ل هيذا دهۆك. كه سهكى ميخراس و قههرمان بوو، ل پيشيا پيشمەرگا بوو ل هيرشكرنى بو سەر سهنگەرپت دوژمنى ل كېليا شهدايى و كوپى رەش. مروقهكى ژ خو شهرم و راستگو و بى چهپوچير بوو. ل خۇپانا سالا ۱۹۷۵ئى و شكهستنا شۇرشا ئيلونى ئەو ژى مشهختى ئيرانى بوو، بهلى زويكا زقري و هات ل مالا خو ل دهۆك ئاكنجى بوو. مخابن ل رۆژا ۲۰۰۳/۸/۲۷ئى يى چوويه بهر دلۇفانيا خودى و ل گورستانا شاخكى ل دهۆك يى هاتى يه قەشارتن.

۱۲- حەسەن عەلى گەرماقى: ل سالا ۱۹۳۳ئى ل گوندى گەرماقا

سه عید ئاغایی یی ژ دایك بوویی، پشتی شۆرشا ۱۴ چادرهی تیرمه هی ل ساللا ۱۹۵۸ی، په یوه ندی یا ب ریڅخستنیټ پارتی دیموکراتی کوردستان قه کری، ل ساللا ۱۹۶۱ی په یوه ندی یا ب شۆرشا ئیلونا مه زن قه کری، ل ناف بهرواریا یی گه هشتیه مه لا مسته فا بارزانی. پشکداری یا د ئازاد کرنا هه می ده قه را به هدینان دا کری. ل ساللا ۱۹۶۳ی پشکداری یا د شه ری ب نافوده نگگی مه تینا دا کری. ل ساللا ۱۹۶۶ی پشکداری یا د شه ری زۆزک و هندرین دا کری، هه ر ل ساللا ۱۹۶۶ی پشداریا د رامالینا جاشیټ ۶۶ی دا کری ل ده قه را سه نگه سه ر. ساللا ۱۹۶۷ی وه ک سه رقول یی زفرییه ده قه را ده وک و یی بوویه ئامر سری ل هیزا ده وک. ساللا ۱۹۷۱ی یی بوویه ئامر سری ل فه وجا ۸ یا حه ره س حدودا ل مه مانئ، پاشی یی بوویه ئامر به تالیوون ل هیزا ده وک، ل رۆژا ۱۹۷۴/۵/۱ی یی شه هید بوویی و ل گورستانا سندورئ یی هاتی یه قه شارتن.

۱۳- فیصل حسن نزارکی: فه یسه ل سه لیم حه سه ن نزارکی، یی ناسیار ب (فه یسه ل حه سه ن نزارکی) ل ۱۹۳۰/۷/۱ی ل گوندئ نزارکی یی ژ دایك بوویی، ل ساللا ۱۹۵۸ی ب ریڅا صالح یوسفی و مه لا عه لی به رووشکی یی هاتی یه ناف ریژیټ پارتی دیموکراتی کوردستان، ل ساللا ۱۹۵۸ی د گه ل شاندي پارتی ل ده وک ییټ چوینه به غدا بو پیشواز بکرنا مه لا مسته فا بارزانی، ل ساللا ۱۹۵۹ی حکومه تا وی سه رده می فه رمانا گرتنا وی ده ریڅخست، لی خو راده ست نه کر و بنه یینی ما ل ده قه ری و خو قه شارتن. ل ۱۱ ئیلونا ساللا ۱۹۶۱ی په یوه ندی یا ب شۆرشا ئیلونئ قه کری و یی بوویه به پرسی که رتی چیا یی زاوا، هه ر وی سالی په یوه ندی یا ب بارزانی نه مر قه کری ل گوندئ تروانش ل ده قه را به رواری بالآ. ل ساللا ۱۹۶۲ی پشکداریا د داستانا لومانا دا کری، هه روه سال ساللا ۱۹۶۳ی پشکداریا د شه ری (به ری که ر) دا کری، هه ر

ل ساللا ۱۹۶۳ئى پشكدارىيا د شهړى چيايى مه تينا دا كرى. پشتى نه كسا
 ساللا ۱۹۷۵ئى فيصل نزاركى هاته نه فى كرن بو باژيرى سه ماوا ل ژيرىيا
 عيراقى و هه يامه كى يى مايه ل وئرى، پاشى حكومه تا عيراقى رىكا
 داينى بزفريتته گوند و ده قه را خو، دلسوزى و پارتايه تى و كوردايه تيبيا
 خو يا پاراستى، هه تا كو ل روژا ۲۰۲۱/۱۱/۱۴ئى ئه مرى خودى كرى، ل
 گورستانا نزاركى هاته قه شارتن.

۱۴- محمه د حه سه ن باجلورى: ل ساللا ۱۹۳۲ئى ل گوندى باجلور
 يى ژ دايك بووى، ساللا ۱۹۵۸ئى يى چووويه ناف ريزيت پارتى
 ديموكراتى كوردستان، ل ساللا ۱۹۶۱ئى په يوه ندى يا ب شورشا ئيلونا
 مه زن قه كرى، ژ بهر زيره كى و مي رخاسيا وي، ل ساللا ۱۹۶۲ئى يى
 بوويه سه رقول. ساللا ۱۹۶۱۱۹۶۲ ب ميرانى و دلسوزى و قه هره مانى
 پشكدارىيا د هه مى شه ر و هه مه ليات و چه له نكى و كريات له شكه رى
 دا دژى داموده زگه هيت حكومه تا عيراقى و دويقه لانكىت وئى دا كرى،
 هه تا كو ده قه را به هدينان هه مى هاتى يه ئازاد كرن و پاقر كرن.
 پشتى بارزانى نهمر بادينان ئازاد كرى و ريكخستى و چووويه ده قه را
 هه ولير و سليمانى، محمه د حه سه ن باجلورى ب قولى خو قه، وه كو
 هيزه كا ده ست وه شين و تايه ت د گه ل باره گايى بارزانى دا بوينه، ل
 هه مى كريات له شكه رى دا ل ده قه ريت سه نكه سه ر و ده وروبه را دا
 پشكدارىيه كا كاريگه ر يا كرى. ل ساللا ۱۹۶۳ئى يى زفريه هيزا ده ووك
 و باره گايى خو يى خه لفى يى دانايه گوندى باخورنيف و ئه ركى خو
 يى ل زنجيره چيايى سپى يى كو دكه فته هنداف ده ووك يى ديتى
 و ب دلسوزى و قه هره مانىيا خو و وان پيشمه رگيت د گه ل دا، ئه فى
 ده قه ره يا پاراستى و نه هيلايه دوژمن ئيك پينگاف ب سه رقه بيت.
 هه مى ده قه ر ئاگه هدارى ميرانى و دلسوزيا وي بوو، بو ريبازا پارتى

و بارزانی. ژ بهر زیره کییا وی؛ محمهدهد حهسهن باجلوری یی بوویه ئامر سریئ هیزا دهست وهشین و چهندی کیریاریت عهسکهری ییت نهوعی د ناه باژیری دهۆك دا ییت نهجام داین. ل سالا ۱۹۶۹ئی یی بوویه ئامر سریئ پشتهفانییا هیزا دهۆك (اسناد هیز دهۆك). ل سالا ۱۹۷۱ئی یی بوویه ئامر سری ل فهوجا حه رهس حدودا ل گوندی ممانی - د گهل قی چندی دا، پشتی ریكهفتنا ئادارا سالا ۱۹۷۰ئی، بهرپرسی لیژنا ئەمنی بوو ل باژیری دهۆك. سالا ۱۹۷۴ئی یی بوویه ئامر بهتالیون و رۆلهکی مهزن هه بوو د شه ریئت دهقهرا شكهفتا سمتی، کوی رهنی و کیلیا شه دایئ دا. سالا ۱۹۷۵ئی یی ئاوارهیی ئیرانی بووی ل سبزه وارا مه شههه ۵؛ شکاربان بوون. ل سالا ۱۹۷۹ئی یی بوویه ئامر هیز ل شورش ۲۶ گولانا پیشکهفتن خاز، مخابن ل رۆژا ۱۹۸۳/۱۱/۲۶ ل باژیری شنوی یی هاتی یه شه هید کرن. محمهدهد حهسهن باجلوری؛ مروقهکی راستگۆ و ل سه رخۆ و نهفس بچویک و هه قال خۆش بوو.

۱۵- محمهدهد علی ئیبراهیم: یی ناسیار ب (مهحه مدهدی عه لو لهیلا)، ل سالا ۱۹۲۵ئی ل گوندی دیراگژنیکی یی ژ دایک بووی. سالا ۱۹۵۸ئی یی چوویه ناه ریژیئت پارتی دیموکراتی کوردستان، ههر وی سالی یی چوویه فرۆکه خانا به غدا پیشوازییا بارزانیی نه مر ده می ژ ئیکه تیا سو فیتیتا به ری زقری. سالا ۱۹۶۱ئی په یوه ندی یا ب شورش ئیلونی قه کری، سالا ۱۹۶۲ئی ژ بهر زیره کی و دلسو زییا وی بو ریازا پارتی و بارزانی؛ یی بوویه سه رقول، ل هه می شه ریئت هاتینه کرن بو ئازاد کرنا دهقهرا به هدینان ژ داموده زگه هیئت حکومه تیئت عیراقی و خو فرۆشا، پشکدارییا تیدا کری و یی بریندار بووی. ل سالا ۱۹۶۳ئی پشتی بارزانیی نه مر چوویه دهقه ریئت هه ولیر و سلیمانیی، محمهدهدی عه لو لهیلا ژ، ب قولی خو قه یی د گهل دا چوویه وان دهقهرا،

پشكدارییه كا باش یا دهه می وان شهرا دا كرى ییت كو بو پاقر كرن و كونترول كرنا وان دهقهرا هاتینه كرن، پشتی چهند هه یقا یی زقریه هیزا دهوڤك . هه ر ل سالا ۱۹۶۳ئى؛ پشكدارییا د شهړى چیاىی مه تینا دا كرى، دیسان هه ر ل سالا ۱۹۶۳ پشكدارییا د شهړى چیاىی دیراگژنیک دا كرى. قولئ محمه دئ عه لو له یلا بهر پرس بو ل بهر سینگ گرتنا هه می وان ئیرشا ییت كو هیژیت حكومه تئ ل سالا ۱۹۶۳ئى دكرنه سه ر چیاىی دیراگژنیک هه تا سالا ۱۹۶۹ئى. مخبن د هیرشكرنئ دا بو سه ر سه ننگه ریٹ جاشیٹ ۶۶ئى ل گوندئ قارقاراقا ل ۹/۴/۱۹۶۹ئى، هاته شه هید كرن.

۱۶- ئه حمه د هه جى محئ لىناقایى: ل سالا ۱۹۳۳ئى ل گوندئ لىناقا ل دهقهرا دۆسكیا ژ دایك بوویه. سالا ۱۹۵۹ئى په یوه ندی یا ب ریکخستنیٹ پارتى دیموکراتى كوردستان فه كرى. سالا ۱۹۶۱ئى په یوه ندی یا ب ریزیت شورشا ئیلونا مه زن فه كرى و یی بوویه پیشمه رگه و سه رقول ل دهقهرا دهوڤك، ل دهسپىكا سالا ۱۹۶۲ئى ب قولئ خو فه ییت چوینه دهقهرا شیخان د گه ل حسو میرخان دوله مه رى و ییت تووشى چهن دین شهرا بوین و شه هید ژى ییت دا بن، ل هه یقا ۶/۱۹۶۲ئى ییت هاتینه هیزا دهوڤك و باره گایئ خو یی ل گوندئ باخورنیف دانایى، مه لا عه لى بهرۆشكى، بهر پرسئ لیژنا ناوچا دهوڤك یا پارتى و له زگین سندورى ئه ندامئ لژنى ژى د گه ل ئه حمه د هه جى محئ لىناقایى ییت هاتینه گوندئ باخورنیف و دریژه یا دایه كارئ خو یی پارتابه تیئ. ل سالا ۱۹۶۳ئى، باره گایئ خو یی بریه چیاىی ته حا، كو وى ده می نیژىكى ۷۰ پیشمه رگا د گه ل دا بوون و وه كیلئت وى مه جید سلیمان بوئى و جار ژى صادق گه ل ناسكى ئه و بوون. ل سالا ۱۹۶۵ئى هیزه كا مه زن یا جاشا هیرش كره گوندیٹ پشت سكرئ

دهۆك ژ چیايي ته حاقه و شه په كۆ گران قهومی و ئەف سهرقوله ب پيشمه رگي ت خو فه: ئەحمەد حەجی محی ليناڤايی، عەريـف سلیمان زيوه یی، محەمەد حەسەن باجلوری، سەلیم چیی، صەدیق بابۆخکی و حەسەن عەلی گەرمافی)، تیکه لی قی شه ری گران بوون. د ئەنجام دا جاش هاتنه شکاندن و پیس په قین، مخابن د قی شه ری دا پيشمه رگه به دیع سەعید بابۆخکی هاته شه هید کرن و ب خوینا وی و قههره مانیا پيشمه رگا ده قەر هاته پاراستن. هیرشیت حکومه تا عیراقی و جاشا د بهردهوام بوون بۆ سەر ده قهریت ئازاد کری، هەر ل سالا ۱۹۶۵ ئی جاشا هیرشه کا مەزن کره سەر ده قهرا دۆسکییا و حەتا گهشتینه گوندی شاوریکی و سۆتن و ویرانکر. ل هه یقا ۱۹۶۶/۲ ئی ب قولی خو فه گهشتنه ده قهرا بالهك، ل هه یقا ۱۹۶۶/۴ ئی تیکه لی شه ری ب نافوده نگی زۆزکی بوون و هەر ل رۆژا گهشتنا وی بۆ جه بهی شه ری ل چیايي زۆزکی، سهرقول ئەحمەد حەجی محی ليناڤايی هاتییه شه هید کرن و تهرمی وی ل بارئ چیايي زۆزکی یی هاتییه فه شارتن. پشتی شه هید بوونا وی، برایی وی ره شید حەجی محی ليناڤايی، ل شوینا وی بوویه سهرقول و برایه کۆ وی یی دی ژی ب ناقی ئیسماعیل، هەر ل سالا ۱۹۶۳ ئی کادر بوویه و ل خو پانا سالا ۱۹۷۵ ئی ئاواره یی تورکیا بوویه و پاشی چوویه ئیرانی و حەتا سهرهلدانا سالا ۱۹۹۱ ئی ل ئاواره یی مایه، پشی سهرهلدانی زقری یه گوندی خو و ناف مروقی ت خو و پاشی ئەمری خودی کرییه.

۱۷- صادق ئەحمەد گه لناسکی: ناسیار ب صادق گه لناسکی، ل سالا ۱۹۴۳ ئی ل گوندی گه لناسکی یی هاتییه سەر دونیا یی. هەر ل ژیی لایینی ل سالا ۱۹۶۱ ئی په یوه ندی یا ب شۆرشا ئیلونا مەزن فه کری، ژ بهر زیه کی و میرخاسیا وی، هەر زوی یی بوویه سهرقول و

ئامر سى، ب دەھان عەمەلىيات و چەلەنگى يىت كرىن. ل تەشكىلاتىت
 سالا ۱۹۷۴ئى، يىن بوويە ئامر سى د گەل بەتالىۇنا قادر ئالەكىنى دا و
 رۆلەكى باش ھەبوويە و پشكدارى د ھەمى شەران دا كرىيە يىت كو
 ل ھىزا دەھۆك ھاتىنە كرن. سالا ۱۹۷۵ئى پشتى نەكسى يى ل گوندى
 خۆ روينشتى. ل دەستپىكا شۆرشا گولانا پىشكەفتنخواز؛ پەيوەندى يا
 ب شۆرشى قە كرى و يىن بوويە پىشمەرگە، ژ بەر زىرەكى و پىگىرى و
 مېرخاسيا وى، يىن بوويە بەرپرسى رىكخراوھكا لەشكەرى ل سنورى لىژنا
 ناوچا دەھۆك و پشكدارىيا د چەندىن شەرىت مەزن دا كرى، وەكى
 ھىرشا جەيش و جاشا ل سالا ۱۹۸۴ و ۱۹۸۶ئى بۆ سەر بارەگايى لىژنا
 ناوچا دەھۆك ل گەلناسكى و رۆل ھەبوويە د قان شەرا دا. ل سالا ۱۹۸۸ئى
 كەتتییە بەر ئەنفالا و ب مالبات قە پەقىنە تورکيا و ل كەمپا مېردىنى
 ئاكنجى بوينە. پشتى سەرھلدانا سالا ۱۹۹۱ئى قەگەريايىنە كوردستانى.
 ديسان بوويە بەرپرسى چەندىن ھىز و رىكخراوا و پشكدارى د شەرىن
 بەرھەقانىيى و پاراستنا شەرىعتى دا كرىيە. ل كۆنگرى ۱۲ يى پارتييا
 مە، سەرۆك مەسعود بارزانى، پىشمەرگى دىرىن صادق گەلناسكى ب
 مەدالیا بارزانى خەلاتكر، نوکە ژى ل دەھۆك دژىت.

۱۸- دەروپش عەلى فەتاح بېسفىكى: بەرنىاس ب دەروپش
 بېسفىكى، ل رۆژا ۱۹۳۱/۷/۱ئى ل گوندى بېسفىكى، دەقەرا دۆسكىيا ژ
 داىك بوويى. سالا ۱۹۵۹ئى، يىن ھاتى يە ناف رىژىت پارتى دىموكراتى
 كوردستان. ل سالا ۱۹۶۱ئى پەيوەندى يا ب شۆرشا ئىلوننا مەزن قە كرى
 و يىن بوويە پىشمەرگە. ژ بەر زىرەكى و مروف د گەل دا بوون، ھەر ل
 سالا ۱۹۶۱ئى يىن بوويە سەرقول. پشكدارىيا د شەرىت (چىيى بېسفىكى،
 چىيى دىراگژنىك، شەرى لوماننا و كەقەلسنى، چەپانكى و داستانا زاويتە)
 دا يا كرى. سالا ۱۹۷۴ئى سەرپەل بوو ل بەتالىۇنا عەرىف سلىمانى ل

هیژا هه لگورد، هه ر ل سالا ۱۹۷۴ئى ل شه رى سه رتیزی ل ده فه را باله كه هیرش كره سه ر سه نكه ره كى دوژمنى و ستاند به لى ب سه ختى هاته بریندار كرن و (جومعه كوریمه یی) ژى د گه ل دا هاته شه هید كرن. پشتی خو پانا سالا ۱۹۷۵ئى، وه كو پارتیه ك و كه ساتیه ك روینشته خارى، به لى هه ر په یوه ندى ب ئامر هیژى دهوك (عه لى خه لیل خوشه فى) قه هه بوون و تفه نكه ك ژى دابووین. ل رۆژا ۲۰۱۵/۲/۱۴ئى ئه مرى خودى كریه و ل گوندى بیسفى هاتی په فه شارتن.

۱۹- جه میل سه دىق زىوكى: جه میل سه دىق دىوالى سه عدون، ل سالا ۱۹۳۲ئى ل گوندى زىوكا عه بوى ل ده فه را مانگیشكى، یى ژ دایك بوویى. ل سالا ۱۹۶۰ئى یى هاتی په ناف ریزیت پارتى دیموكراتى كوردستان. سالا ۱۹۶۱ئى ل گوندى بایرى؛ په یوه ندى یا ب هیژا تابه تا جه نابى بارزانى قه كرى و یى بوویه پشمه رگه ل شورش ئیلونا مه زن، هه ر وى سالى یى هاتى په قه گوهاستن د گه ل قووه تا ئه سه عد خوشه فى. ژ به ر زیره كى و چه له نگییا وى، هه ر زوى جه میل زىوكى یى بوویه سه رقول. ل سالا ۱۹۶۳ئى ب چه ز و قیانا خو و ب قولى خو قه یى هاتیه قه گوهاستن بۆ هیژا زاخو. ل سالا ۱۹۶۱ هه تا ۱۹۶۳ئى پشكداریا د قان شه را دا كرى: (شه رى ب نافوده نگی زاویته، شه رى به رى كه ر، شه رى لوماننا، شه رى چیاى مه تینا، شه رى ب نافوده نگی گه لیى زاخو) - ژ به ر میرخاسى و رۆلى وى ل شه رى گه لیى سپی، ئامر هیژى زاخو عیسى سوار؛ ده بانجه ك بۆ كره دیارى، شه رى قه ره ولا. پشكدارى د چه ندین شه ریت دى ژى دا كریه ل ده فه را زاخو. ل سالا ۱۹۶۵ئى ل دویش داخازا ئامر هیژى دهوك، جه میل زىوكى ب قولى خو قه، هاتینه قه گوهاستن بۆ هیژا دهوك، دا چاقدیرییا ئافارنا (۳) سى ناشیت ب ئافى كار دكه ن ل ده فه را هیژا دهوك بكه ت، ل سالا ۱۹۶۸ئى

يى بوويه ئامر سى ل بهتاليۇنا عەريف سەيمانى ل ھىزا ھەلگورد و ئەركى ل دەقەرەين قەرەداغ و دەر بەنديخان و دوكان و دەوروبەرا ديتى، پشكدارى د چەندىن شەرا ژى دا كرىيە، ل سالا ۱۹۷۴ئى پشكدارىيە كا كارا د شەرى ب نافودەنگى سەرتىزى دا كرىيە. ل خۇپانا سالا ۱۹۷۵ئى ب سەلتى ئاوارەى ئىرانى بوويه و ل ئوردىگايىت كەرمەنشاه ئاكنجى بوويه، بەلى ژ بەر مالباتا خۇ پشتى سى ھەيقا قەگەريايە عىراقى و ب گەھشتنا وى حكومەتا عىراقى ئەو ب مالباتا وى قە، نەفى كرىنە باژىرى دىوانىيە، ناحيا (السنية) و ۳ سال و ۶ شەش ھەيقا ماینە ل نەفى، ل وىرى ژى ئەمنا گشتى شوعبا ۳ يا گرېداىى ب بادەكا كوردا قە ل بەغدا يى گازى كرى و پاشى عەفو كرىنە و قەگەريايە گوندى خۇ زىوكا عەبۆى ل دەقەرا مانگىشكى. ل سالىت حەشتىيا پەيوەندى يا ب شۇرشا گولانى قە كرى، ل شۇرشا گولانى پشكدارىيا د فان شەرا دا كرى: (شەرى گەلناسكى و ئەلندكى، شەرى زىوكى و ئۆزمانا، شەرى زىو، شەرى زىوكا عەبۆى). سالا ۱۹۸۸ئى ب مالباتا خۇ قە يى كەتییە بەر ئەنفالا و يىت ئاوارەىى توركيا بوين و ل كەمپا مېردىنى ئاكنجى بوين. پشتى سەرھلانا سالا ۱۹۹۱ئى قەگەريايە دەوڭ و خانەنشىن بوويه ۋەكو پىشمەرگەك. ل رۆژا ۲۰۲۰/۲/۱۶ئى ل باژىرى دەوڭ ئەمرى خودى كرىيە و ل گورستانا شاخكى ھاتى يە قەشارتن.

۲۰- ئەمىن ئۆزمانى: محەمەد ئەمىن ئەحمەد حسىن، بەرنىاس ب ئەمىن ئۆزمانى، ل سالا ۱۹۳۷ئى ل گوندى ئۆزمانا سەر ب ناحيا مانگىشكى قە؛ يى ھاتى يە سەر دونىايى. سالا ۱۹۵۹ئى ب رىكا مەلا عەلى بەرۆشكى يى چوويه ناف رىزىت پارتى ديموكراتى كوردستان. ل سالا ۱۹۶۱ئى يى بوويه پىشمەرگە و پاشى سەرقول د گەل عىسى سوار. ل سالا ۱۹۶۳ئى ل شەرى گەلى سى ب دژوارى يى برىندار

بوویى. ل خۆپانا سالا ۱۹۷۵ئى یى ئاوارەى ئیرانى بوویى، پاشى یى قەگەریایە عیراقى ل گوندی خو ئۆزمانا ئاکنجى بوویە. ل دەستیپیکا شۆرشا ۲۶ى گولانا پيشکهفتنخواز، وەك ریکخستن پەیوەندى یاب شۆرشى قە کرى. سالا ۱۹۷۹ئى ژ گوندی خو ھاتییە دەھۆک و ھەر بەردەوامى دایە کارى خو یى ریکخستنى، بۆ جھى گومانا ئەمنا دەھۆک، ئەو و کابانییا وی چەندین جارا ئەمنى گرتینە و پاشى بەرداینە. ئەمنا دەھۆک گفاشتن دکرنە سەر و ئیدارە نەکر، ل سالا ۱۹۸۴ئى پەیوەندى ب شۆرشى قە کر و بۆ پيشمەرگە ل لیژنا ناوجا دەھۆک. ل سالا ۱۹۸۷ئى بوو بەرپرسى ریکخراوا لەشکەرییا بارەگایى لیژنا دەھۆک. ل سالا ۱۹۸۸ئى ئەمنا مانگیشكى بزاقا تیرۆر کرنا وی دا، بەلى سەرنەکەفتن. ل سالا ۱۹۸۸ئى ب مالبات و ھەمى مروقیت خو قە کەتە بەر ئەنفالا و پەفین چوونە تورکیا، ل کەمپا میردینى ئاکنجى بوون. ل سالا ۱۹۹۱ئى قەگەریا کوردستانى و ل بەرەى کوردستانى بەردەوامى دا خەباتا خو یا پيشمەرگاتیى. ل سالا ۱۹۹۲ئى بوو ئامر ھیز ل لیژنا ناوجا دەھۆک. ل سالا ۱۹۹۳ئى بوو مەندوب ل کونگرى ۱۱ یى پارتى. ل سالا ۱۹۹۵ئى بوو ئەندامى بەشنى عەسکەرى ل لیژنا ناوچا دەھۆک. ل سالا ۱۹۹۶ئى ب رەنگەكى وەختى بوو بەرپرسى کەرتى لەشکەرى یى ئۆزمانا و پاشى جارەکا دی زفرى لیژنا ناوچا دەھۆک. ل سالا ۱۹۹۹ئى ھاتە تیرۆر کر. د ژيانا خو دا ئەمین ئۆزمانى یى پشکدار بوویى د سەدان شەر و داستانتیت ب نافودەنگ دا. ھەر وەكى شەرپى گەلیى زاخۆ، گەلیى قەنتارا، گەلیى دەھۆک، سەرى ئاکرى و... ھتد.

۲۱- مەمۆ کورەماركى: ل سالا یى ل گوندى کورەماركى ژ دایک بوویە، سالا ۱۹۵۸ئى پەیوەندى ب ریزیت پارتى دیموکراتى کوردستان قە کرییە، ل دەستیپیکا شۆرشا ئیلونى ل سالا ۱۹۶۱ئى پەیوەندى یاب

شۆرشى قه كرى و وهك سهرقول پشكدارىيا د ههمى وان شهرا دا كرى
يىت كو بوينه ئه گهرى ئازاد كرنا ده قهرا به هدينان، ژ ده زگه هيت
حكومه تا عيراقى و كه تينه بن ده ستى شۆرشى. پاشى هاته دهوك
و روينشته خارى و وهك كه ساتيهك ب جامىرى خو پاراست، ل روژا
۱۹۹۸/۱۱/۲۸ ئه مرى خودى كرىيه و ل گوندى كوره ماركى يى هاتيه
قه شارتن.

۲۲- ئه حمهد سه يفه دين كه ربلى: ئه حمهد سه يفه دين، ناسياره
ب ئه حمهد گووى، ل سالا ۱۹۱۲ ئى ژ دايك بوويه. ل سالا ۱۹۵۸ ئى ب
رىكا شانا سهره كىيا (خابوور) كو بنه كو كا وى ل گوندى كه مه كا بوو يى
هاتيه ناف رىزىت پارتى ديموكراتى كوردستان. ل سالا ۱۹۶۱ ئى ده مى
بارزانى نهر هاتيه ده قهرا به روارى بال، ئه حمهد گووى په يوه ندى
يا پىقه كرى. ل ههمى شه رپت ده قه رى ههر ژ سالا ۱۹۶۲/۱۱/۱۹ ئى د گه ل
حكومه تا عيراقى دا ل ده قهرا به هدينان يى پشكدار بوويه. ل شه رپى
چيايى مه تينا ل سالا ۱۹۶۳ ئى، پشكدارىيا تيدا كرى. ل شه رپى چيايى
دېراگژنيك ل سالا ۱۹۶۳ ئى دا پشكدارىيا كرى، ده مى شه هيد نه زير
عه بيزيد دېرگژنيكى شه هيد بوويى. ههر ل سالا ۱۹۶۳ ئى پشكدارىيه كا
كارا يا د پاراستنا ده قهرا دۆسكيا دا كرى و ل چه بانكى گوندى كه مه كا
به ر سينگى هيزىت جه يش و جاشا يا گرتى و شه ره كى ب نافوده نگ
د نافه را پيشمه رگا و هيزىت حكومه تى دا رويدا بوو، پيشمه رگا چهند
شه هيد و بريندار دا بوون، هه تا كو هيزىت حكومه تى هاتينه شكاندن.
پشتى ريكه فتننا ئادارى ل سالا ۱۹۷۰ ئى و پىك ئينانا فه و جيت حهره س
حدودا، ئه حمهد گووى يى بوويه (نائب زابت/ ضابط) ل فه و جا ۸ يا
حهره س حدودا. ل سالا ۱۹۷۵/۱۹۷۴ ئى جىگرى سريى بوو د گه ل حمؤ
كه مه كى دا. ل شۆرشا گولانى ريكخستن و هارىكار بوو د گه ل شۆرشى

ۋ ل گوندى خۇ (كەربلىن) ئاكنجى بوون، ل سالا ۱۹۸۸ئى كەتنە بەر ئەنفالا ۋ مالوئىران بوون ۋ مشەخت بوون بۇ توركييا. پشتى سەرهلدانى زفرينه قە ۋەلاتى ۋ سەر گوندى خۇ كەربلىن. ل روژا ۲۰۰۵/۱/۳۰ ئەمرى خودى كرىيە ۋ ھەر ل گوندى كەربلىن ھاتى يە قەشارتن.

۲۳- جاسم كورەماركى: جاسم شاھين محەمەد، ناسيار ب جاسم كورەماركى، ل سالا ۱۹۳۲ئى ل گوندى كورەماركى ل دەقەرا دۆسكيا ژ دايك بوويە. سالا ۱۹۵۸ئى پەيوەندى يا ب رىژىت پارتى ديموكراتى كوردستان قە كرى. ل سالا ۱۹۶۱ئى يى بوويە پىشمەرگە د گەل مامى خۇ ئىبراھىم ئاغا كورەماركى. ل سالا ۱۹۶۲ئى ل گوندى خازياقا يى بوويە سەرقل ل ھىزا دھۆك. پاشى يى ھاتىيە قە گوھاستن بۇ دەقەرا بەرى كەر ۋ ل شەرى بەرى كەر ب گرانى يى برىندار بوويى. ل دووماھيا سالا ۱۹۶۲ئى، يى ھاتى يە قە گوھاستن بۇ دەقەرا شىخان، ل سالا ۱۹۶۳ئى ب قولى خۇ قە؛ پشكدارىيا د شەرى ب نافودەنگى چيايى مەتىنا دا كرى، پشتى ۴۵ روژا، شەرى مەتىنى بەردەوامى ھەبوو ب سەرگەفتنا پىشمەرگا ب دووماھى ۋ ھەمى پىشمەرگىت د ھەوارى چوين زفرينه دەقەرىت خۇ. ل سالا ۱۹۶۴ئى جاسم كورەماركى يى بوويە ئامر سرى ل ھىزا دھۆك، ل دووماھىيا سالا ۱۹۶۴ئى بارەگايى ۋى يى ھاتى يە قە گوھاستن بۇ گوندى بەندا. ل سالا ۱۹۶۵ئى ھىرشەكا جەيش ۋ جاشا، ب پشتەقانىا توپ ۋ زرىپوشا ئىرش كرە سەر گوندى بەندا ۋ د قى شەرى دا، جارەكا دى جاسم كورەماركى ب سەختى ھاتە برىندار كرن ۋ رەوانە خەستەخانا شۆرشى ل گوندى قومريى ل نافى بەروارياا كرن، ھىژىت حكومەتى گوندى بەندا سوئن ۋ وئرانكرن. ل دووماھىيا سالا ۱۹۶۵ئى، پشتى برىنىت ۋى ساخ بوين، بارەگايى خۇ برە گوندى زىوكا عەبوئى. ل سالا ۱۹۶۶ئى ل دويف ئەمرى ئدرىس بارزانى

ھاتە ڧەگوھاستن بۇ چيائى زۆزكى ل دەڧەرا بالەك. پىشتى ھىزىت ھكومتا عىراقى ل چيائى زۆزك و ھندىرىنى ھاتىنە شكاندن، جاسم ب قولى خۇ ڧە ل سالا ۱۹۶۷ئى زڧرىنە ھىزا دھۆك و بارەگايى وان ل گوندى زىوا شىخ پىرامويس ب رەخ بامەپنى ڧە ھاتە دانان. ھەر ل سالا ۱۹۶۷ئى جارەكا دى بارەگايى خۇ ئىنا گوندى زىوكا عەبۇيى ھەتا سالا ۱۹۷۰. سالا ۱۹۷۱ئى يى بوويە ئامر سى ل ڧەوجا ۸ يا ھەرەس ھودا كو بارەگايى وئى ل گوندى مەمانى بوو. ل سالا ۱۹۷۴ئى ل دويف ئەمرى ئدرىس بارزانى، ب قولى خۇ ڧە يىت چوینە دەڧەرا چيائى ماكۆك، پاشى يىت ئىناينە دەڧەرا وەرتى و خانەقا و دولە رەڧى، ل گەلەك ژ ڧان دەڧەرا شەپىت مەزن د گەل ھىزىت ھكومتا عىراقى دا كرىنە. ھەر ل سالا ۱۹۷۴ئى يىت زڧرىنە دەڧەرا ھىزا دھۆك و يى بوويە ئامر بەتالىون ل ھىزا دھۆك. سالا ۱۹۷۵ئى ئاوارەى ئىرانى بوون، پاشى ڧەگەريانە عىراقى، بۇ دەمەكى نەفى كرنە بەغدا و پاشى زڧراندییە ڧە و ل سيارەتىكا ئانجى بوويە. ل سەرھلانا سالا ۱۹۹۱ئى پشكدارى ياكرى. مروڧەكئى دلسوژ بوو، بۇ رىيازى پارتى و بارزانى، كەسەكئى چڧاكى يى ب رومەت بوو، ل رۆژا ۲۸/۳/۲۰۱۵ئى ئەمرى خودى يى كرى و ل گوندى كورەماركئى يى ھاتى يە ڧەشارتن.

۲۴- رەشىد سمو گىڧىلى: ل سالا ۱۹۲۲ئى ل گوندى گىڧىلى ل دەڧەرا دۇبانسىمپل يى ژ داىك بوويى، ل سالا ۱۹۵۹ئى ھاتىبە ناف رىزىت پارتى ديموكراتى كوردستان، ل دەستىپكا شۇرشا ئىلونى ل سالا ۱۹۶۱ئى پەيوەندى يا ب شۇرشى ڧە كرى و يى بوويە پىشمەرگە، ل دەڧەرا بەروارى بالآ پەيوەندى يا ب ھىزىت بارزانى نەمر ڧە كرى. ژ بەر زىرەكى و مىرخاسىيا وى ھەر زويكا يى بوويە سەرڧول ل ھىزا دھۆك. ل سالىت ۱۹۶۲۱۹۶۱ئى پشكدارىيا دەھمى وان شەرا دا كرى يىت

كو پيشمه رگا ده فەرا به هدينان ژ داموده زگه هيت حكومه تا عيراقى و دويقه لانكييت وى ئازاد كرى. ل سالا ۱۹۶۳ئى پشكداريا د شەرى چيايى مه تينا دا كرى. ل رۆژا ۱۰/۹/۱۹۶۵ئى ل چيايى ديراگزينيك هاته شه هيد كرن و برايى وى حەجى عەبدى سمۆ ژى هاته بريندار كرن.

۲۵- نه عمۆ صه مه د: ل ۱۹۱۴/۷/۱ يى دايك بوويى، ل سالي ت پينجيا ژ چه رخي رابورى، نه عمۆ صه مه د كه سه كى ب بزاف و چه له ننگ بوو د ناف ريكخستيت پارتى ديموكراتى كوردستان دا، سالا ۱۹۶۱ئى هاتى يه گرتن و زيندانيكرن ل زيندانا فه زيليه ل به غدا، سالا ۱۹۶۳ئى په يوه ندى يا ب شورشا ئيلونى فه كرى و يى بوويه پيشمه رگه، باهرا پتر يا شه ريت ل ده فەرا هيزا دهوك هاتينه كرن، پشكداريا تيدا كرى. پشتى ريكه فتننا ئادارا سالا ۱۹۷۰ئى، بوويه ئامر سرى ل فه و جا ۸ يا حه ره س حدودا ل گوندى مه مانى، ژ بهر كو مروفه كى نهرم و ل سه رخو بوو، ئيداره كا باش و خو ش د گه ل پيشمه رگا هه بوو ل سالا ۱۹۷۵/۱۹۷۴ئى يى بوويه ئامر به تاليون ل هيزا دهوك. پشتى شكه ستنا سالا ۱۹۷۵ئى، يى ئاواره يى ئيرانى بوويى، پاشى يى زفريه عيراقى، حكومه تا عيراقى ژى يى نه فى كريبه باشورى عيراقى، پاشى حكومه ت يا ليبورى و يى هاتيه دهوك، وه كو مروفه كى دلسوز بو ريبازا پارتى و بارزانى، يا خو پاراستى، ل رۆژا ۱۱/۱۱/۲۰۰۴ئى چوويه بهر دلوفانييا خودى و ل گورستانا شاخكى ل دهوكى يى هاتيه فه شارتن.

۲۶- عەبدى سمۆ گريفىلى: حەجى عەبدى گريفىلى، كۆچەر، ل سالا ۱۹۴۲ئى ل گوندى گريفىلى يى ژ دايك بوويى، سالا ۱۹۵۹ئى يى هاتيه ناف ريزيت پارتى ديموكراتى كوردستان، ل سالا ۱۹۶۱ئى يى بوويه پيشمه رگه ل شورشا ئيلونا مه زن. پشتى شه هيد بوونا برايى وى (ره شيد سمۆ گريفىلى)، حەجى عەبدى ل شويينا وى يى بوويه سه ر قول، پاشى

یئ بوویه ئامر سری ل به تالیؤنا نه عمۆ صه مه دی هه تا سالا ۱۹۷۵ئ.

پشكدارییا د گه له ك شه را دا كری و رۆل هه بوویه. ل ده ستهپكا په یدا بوونا مه فارزیت پيشمه رگه ی ل ده قهرئ، هه جی عه بدی و مروقیئت خو وه كو ریکخستن په یوه ندی ب شورشای ۲۶ی گولانا پیشكه فتنخواز فه كری، ل سالا ۱۹۷۷ئ پشتی عه مه لیبیا هورکی ل ده قه را به روارى بالا یا كو حكومه تا عیراقئ ب ته یاریت هه لیکوپته ر دژی مه فره زه كا پیشمه رگا كری و چهند پیشمه رگه شه هید کرین و چوینه سه ر جه نازیت وان، ئیک ژ وان كادرئ ژبه اتی زۆراب بوو، ناقئ هنده ك ریکخستنا ژ به ریکا وی ده رتیکخستن و ب له ز حكومه تی گرتن، ژ وان (هه جی عه بدی سمۆ، برایت وی هه جی حامد سمۆ، ئه نوهر خالد و خدر عه مه ر ئه حمه د)، راست برنه كه ركوك، ئه شكه نجه دانه كا مه زن ل وان هاته كرن، خالد عه مه ر ئه حمه د د بن ئه شكه نجه دانئ دا؛ شه هید بوو، ییت دی هاتنه حكوم كرن و برنه زیندانا (ابو غریب) ل به غدا، پشتی صدام هاتییه سه ر ده سته هلاتئ، لیبورینه كا گشتی دا و هه جی عه بدی و مروقیئت خو هاتنه به ردان و هاتنه سیملئ. ل سالا ۱۹۸۰ئ حكومه تا عیراقئ هه جی عه بدی ب مال فه نه فی كرنه ده قه را ئاكرئ ل ناف هه رکییا و ده مه کی مانه ل ویرئ و دوباره زفرینه سیملئ. جاره كا دی ل رۆژا ۱۹۸۸/۱۲/۱۵ئ هه جی عه بدی و برایت وی هه جی ئه حیا ب مال فه ژ سیمل ده رتیکخستن بۆ ده وکئ. پاشی هه می بنه مالا وان ژ سیملئ ده رتیکخستنه ده وکئ. ل سالا ۱۹۹۱ئ پشداریه كا كارا یا د سه ره لدانا باژیرئ ده وک و سیملئ دا كری. پشتی سه هلدانی هه جی عه بدی یئ بوویه ئامر هیز و ل هه می رویدانا وه ك دلسوژه كئ ریازا پارتی و بارزانی؛ رۆل هه بوویه، مخابن ل ۲۰۱۲/۷/۳۱ئ ئه مرئ خودئ کرییه و ل گورستانا سیملئ هاتییه فه شارتن.

۲۷- **خالد قهساری:** خالد مستهفا مهحموود، یی بهرنیاس ب خالد قهساری، ل ۱۹۳۲/۷/۱ ئی ل گوندی بیدوهی ل دهقهره بهرواری بالآ یی هاتییه سهر دنیا یی. ل سالا ۱۹۳۸ ئی ژ بهر بیحالیی و هه ژاریی، مالا خو ژ گوند و دهقهره خو یا بارکری و ییت هاتنه دهوگ و ل تاخی مهزاری ئاکنجی بووین. ل سالا ۱۹۵۱ ئی ژ ئالیی محهمه د بناقی، بهرپرسی ریخراوا مالتایی قه یی هاتییه ریخست د نافی ریژیی پارتی دیموکراتی کوردستان دا. ل سالا ۱۹۶۱ ئی یی هاتییه گرتن و حوکمی سیداره دانئ حکومه تا وی سهردهمی یی دهینایه سهر. پشتی ئینقلابا به عسیا ل سالا ۱۹۶۳ ئی ل سهر عه بدولکه ریم قاسمی کری، عه فوا وی هاته دان و هاته ئازاد کرن. ههر ل سالا ۱۹۶۳ ئی په یوه ندیی ب شورشا ئیلونا مهن قه دکهت و دبتنه پیشمه رگه. ههر ل وی سالی دبتنه سهرقول ل هیزا دهوگ. ل سالا ۱۹۶۶ ئی یی بوویه ئامر سری ل هیزا دهوگ. ل سالا ۱۹۷۴ ئی یی بوویه ئامر سری د گه ل په تالیونا نه عمۆ صهمه دی ل هیزا دهوگ. باهرا پتر یا شه ریژ ژ سالا ۱۹۷۵/۱۹۶۳ ئی ل هیزا دهوگ چیبوین، خالد قهساری پشکداریا تیدا کری. ل سالا ۱۹۷۱ ئی ل فهوجا ۸ یا هرهس حدودا ل گوندی مهمانئ ئامر فصیل بوو. پشتی خو پانا سالا ۱۹۷۵ ئی یا شورشا ئیلونی، خالد قهساری قه گه ریا مالا خو ل دهوگ، حکومه تا به عسیا ل سالا ۱۹۷۶ ئی نه فی کره باژی ریژ دیوانیه ل باشوری عیراقی و ما ل وی ریژ هه تا سالا ۱۹۷۸ ئی، پشتی صدام هاتییه سهر حوکمی، عه فیا وان دا و جاره کا دی زفرینه دهوگ. خالد وه ک خه باتکه ر و پیشمه رگه و سهرقوله ک د ههمی ژیا نا خو دا، وه ک که سه کی دلسۆزی ریازا پارتی و بارزانی بوویه و گه له ک یی ماندی بووی و قوربانی ییت داین. ل رۆژا ۲۰۱۳/۷/۱۰ ئی ب نه گهری شیری په نجا میلاکی، نه مری خودی کرییه و ل گورستانا شاخکی ل دهوگ هاتییه قه شارتن.

۲۸- **سلیمان بهندی:** سلیمان سهید، ناسیار ب سلیمان بهندی، سال ۱۹۳۴ئى ل گوندی بهندا ل دهقهرا دۆسکییا یى ژ دایک بوویى. سال ۱۹۵۸ئى یى هاتییه ناف ریزیت پارتی دیموکراتی کوردستان. سال ۱۹۶۱ئى یى بوویه پیشمه‌رگه ده‌مى مه‌لا مسته‌فا بارزانی هاتییه گوندی بهندا. سال ۱۹۶۲ئى پشکداریا د شه‌رپی به‌ری که‌ر ل ده‌قه‌را ئامیدی دا کری، ژ به‌ر چه‌له‌نگییا وی؛ یى بوویه سه‌رقۆل. هه‌می وان شه‌ریت ل سالیت ۱۹۶۲-۱۹۶۳ئى ل ده‌قه‌را به‌هدینان پیشمه‌رگا کرین، سلیمان بهندی پشکداریا تیدا کری. سال ۱۹۶۶ئى فرۆکا ل مالا وی دا ل گوندی بهندا و شه‌س که‌س ژ بنه‌مالا وی کوشتن (کوپ و کچه‌کا وی، ۴ برازا). سال ۱۹۷۱ئى یى بوویه ئامر فصیل ل فه‌وجا ۸ یا سه‌ره‌س حدودا ل گوندی مه‌مانى. سال ۱۹۷۴ئى پشکداریه‌کا کارا یا د شه‌رپی زۆزک و سه‌رتیزی دا کری و برازایه‌کى وی ب نافى (حه‌سه‌ن طه‌یب سه‌عید) یى هاتییه شه‌هید کرن. سال ۱۹۷۵ئى یى ب زگوردی ئاواره‌ی ئیرانى بوویى و نه‌فی کریه ژیریا ئیرانى ل باژیری (به‌نده‌ر عه‌باس)، هه‌تا سال ۱۹۷۶ئى. سال ۱۹۷۶ئى په‌یوه‌ندی یا ب شۆرشا ۲۶ گولانا پیشکه‌فتنخواز فه‌ کری و پشکداریا د چه‌ندین عه‌مه‌لیاتیت نه‌وعی دا کری و ئه‌نجام داینه. ل سال ۱۹۷۹ئى پشتی کۆنگری نه‌هئ یى بوویه ئه‌ندامى لیژنا ناوچا ده‌وۆک. ل سال ۱۹۸۰ ب عه‌یالقه یى چوویه ئیرانى و ئه‌رکى خو ژى وه‌ک معاون ئامر هیز ل ده‌قه‌رین جودا جودا دیتییه. پشکدارى د سه‌ره‌لدانا سال ۱۹۹۱ئى دا کریه. د شه‌ره‌کى بى به‌رامبه‌ر دا ل ده‌قه‌را سه‌رسنکی سلیمان بهندی دگه‌ل ۱۵ پیشمه‌رگیت قه‌هره‌مان ل رۆزا ۱۹۹۱/۴/۵ئى شه‌هید بوینه.

۲۹- **حسین شیخو جندی به‌نانى:** ناسیار ب (حسین شیخى)، ل سال ۱۹۱۷ئى ل بنارا چیاى گوڤه‌ند (گوندی به‌نان، مزورى بالآ) ل

دهقهرا بارزان ژ بنه ماله كا شۆرشگير و كوردپهروهه ر يى هاتييه سهه دونيايى. پشكداريا د شۆرشيت بارزان دا كرى. سالا ۱۹۶۱ئى په يوه ندى يا ب شۆرشا ئيلونا مهزن فه كرى. سالا ۱۹۶۲ئى ل دهقهرا ئاميدى، ل بهرى كهه سهه په رشتيا هيژه كا پيشمه رگا يا كرى و بويسه كه بۆ هيژيت حكومه تا عيراقى ب نافى (قوات سياره) دانا و شيان وى هيژى ئيخسير بكه ن و چهك و سيلاحى وان وه كو دهسته كهفت بۆ پيشمه رگا ب دهسته خو فه بينن. ل سالا ۱۹۶۲ئى پشكداريا داستانا ب نافوده نگا (گه لى پيژيكى) دا كرى و دربه كى مهزن يى ل هيژيت دوژمنى داى و د قى شهه رى دا ب سه دان له شيت دوژمنى ماينه ل بهه دهستى پيشمه رگا و چهك و سيلاحى وان وه كو دهسته كهفتى يى كه تيه دهستى پيشمه رگه يى. ل سالا ۱۹۶۳ئى حكومه تا عيراقى ب هه مى هيژا خو فه ژ جهيش و جاشا و فروكا و توپا، هيersh كره سهه ر چيائى مه تينا و قى داستانى ۴۳۴۵ رۆژا فه كيشا و ل نه نجام هيژيت حكومه تى ل جهيش و جاشا هاته شكاندن و حكومه تا عيراقى يا وى سهه رده مى ژى هاته رۆخاندن. حسينى شيخى، پشكداريا د سه دان شهه ريت دى دا كرى ل دهقهرا بهه دينان. د ژيانا خو يا پيشمه رگاتى ۳ سى جارا بريندار بوويه. د مالا خو دا خودان ۴ چار شهه يده. زه لامه كى زيهره ك و چاف نه ترس بوو، جهه باوه ريبا بابى روحى مه لا مسته فا بارزانى بوو، ل شۆرشا ئيلونى نامر سرى بوو ل باره گايى نه سهه د خوشه قى. ده مى من حسينى شيخى ديتى و نياسى، نامر سريى زپره فانيت عه لى خه ليل خوشه قى بوو ل گوندى گه لناسكى). سالا ۱۹۷۵ئى يى ئاواره ي ئيرانى بووى، ل شۆرشا گولانى نامر هيژى كه رتى دو ۲ بوو. ل دووماه ييا نه ركى خو، بهه رپرسى ريخه راوا (وه لات) بوو ل گوندى هه له ج ل رۆژه لاتى كوردستانى. ل كو نگرى ۱۲ يى پارتيا مه، سهه روك مه سهود بارزانى؛ يى ب مهه داليا بارزانى خه لاتكرى. ل رۆژا ۲۰۱۱/۶/۲ئى ب

ئەگەر ئىنە خوشىيى و دانعه مريى ئەمرى خودى كرىيه.

۳۰- سەلىم چىيى: سەلىم ئەحمەد سەلىم، يى بەرنىاس ب سەلىم چىيى، ل ۱۹۱۴/۷/۱ ئى ل گوندى چىيى ل دەفەرا دۆسكى ژورىيا، سەر ب ناحيا شىلادزى فە يى ژ دايك بوويى. هەر ژ دەستىنكا ژيانا خو؛ مژويلى كارى جوتيارى و خودان كرنا تەرش و كەوالا بوويه. ل سالا ۱۹۶۱ ئى سەلىم چىيى ب ۱۵ زەلاما فە ژ گوندى چىيى پەيەندى يا ب شۆرشا ئيلونى فە كرى و يى بوويه پىشمەرگە و گەهشتيه مەلا مستەفا بارزانى، سەرقلەكئ جامپىر و مېرخاس بوويه، پىشتى شەپى بەرى كەر و دەورى مېرانيا وى، ل سالا ۱۹۶۲ ئى يى بوويه سەرقلەك ل سالا ۱۹۶۴ ئى يى بوويه ئامر سريى حمايا بارەگايى هېزا دەۋك د گەل عەلى خەليل خوشەقى ل گوندى گەلناسكى، حەتا رېكەفتنا ۱۱ ئادارا سالا ۱۹۷۰ ئى. باھرا پتر يا شەرپت ل دەفەرا بەھدىنان ل سالت ۱۹۶۶، ۱۹۶۷، ۱۹۶۸، ۱۹۶۹، پىشمەرگا كرىن؛ سەلىم چىيى و مروقىت خو پىشكداريا تىدا كرى و رۆل ھەبوويه و دەستكەفتى ژى ب دەستخو فە ئىناينە، شەھىد ژى داينە، ل دەفەرپت ھەولپىر و سلىمانىي ژى پىشكداريا د گەلەك شەرا دا كرى. پىشتى خوپانا سالا ۱۹۷۵ ئى ب مالباتا خو فە يىت ئاۋارەى ئىرانى بوين، پەيوەندى يا ب شۆرشا گولانى فە كرى و ۋەك ئامر هېز دەور ھەبوويه، سەرھلدا نا سالا ۱۹۹۱ ئى يىت ژفرىنە ۋەلاتى و درىژە يا داينە خەبات و پىشمەرگاتيا خو، ديسان دەور ھەبوويه، ل رۆژا ۲۰۰۵/۱۱/۲۱ ئى ئەمرى خودى يى كرى و ل گوندى ئازادى، سەر ب سەرسنكى فە يى ھاتىيە فەشارتن.

۳۱- تاھر لىنافايى: تاھر محەمەد محەمەد لىنافايى، بەرنىاس ب تاھرى لىنافايى، ل سالا ۱۹۵۰ ئى ل گوندى لىنافايى ژ دايك بوويى. سالا ۱۹۶۶ ئى ل چىيى زۆك و ھندرىن ل دەفەرا بالەك د گەل قولى براى

خۆ ئەحمەد حەجی محەئ لىناقايى يى بوويه پيشمهركه، وى دەمى فارس كوره ماركى ئامر به تاليون بوو. پاشى يى د گەل براىيى خۆ رهشيد حەجى محەئ بوويه پيشمهركه. ل سالا ۱۹۷۳ئى يى بوويه جيگرى محەمەد حەسەن باجلورى ل سريا ئيسنادا هيزا دهوك. سالا ۱۹۷۴ئى يى بوويه جيگرى به تاليونى ل به تاليونى محەمەد حەسەن باجلورى. پشكدارىيا د دەهان شەپان دا كرى و دەورەكى بەرچاڤ هەبوويه، ئيك ژ وان شەپرا هيرشكرنا سەر كيتيا شەدايى ل هنداف دهوك. پشتى خوپانا سالا ۱۹۷۵ئى مایه ل گوندى خۆ لىناقا. ل شورشاشا ۲۶ گولانى، پشكدار بوويه وهك بەرگرى مىلى و وهك پيشمهركهك دەور هەبوويه د گەلەك شەپرا دا. پشتى سەرهلدانا سالا ۱۹۹۱ئى بوويه ئامر به تاليون و گەلەك يى چەلەنگ بوويه، ب پلا عەميد هاتيه خانەنشين كرن. نوكه جاره كا دى ب بريارا سەرى زفرييه د كارى دا و ئەندامى ميحوهرى رۆژئاقايى ديجلەيه.

۳۲- مستهفا عەبدولقادر لىناقايى: مستهفا عەبدولقادر، ناسيار ب مستهفا لىناقايى، سالا ۱۹۴۷ئى ل گوندى لىناقايى ژ داىك بووى. ل سالا ۱۹۶۲ئى پەيوەندى يا ب شورشاشا ئيلونا مەزن قە كرى و مایه د گەل عيسى سوار، ل هيزا زاخۆ حەتا سالا ۱۹۶۳ئى. سالا ۱۹۶۴ئى هاتيه هيزا دهوك و ل قولى ئەحمەدى حەجى محەئ لىناقايى بوويه پيشمهركه حەتا ۱۱ ئادارا سالا ۱۹۷۰ئى. ل سالا ۱۹۷۱ئى ل فەوجا ۸ يا حەرەس حدودا بوويه عەريف. ل سالا ۱۹۷۴ئى بوويه ئامر فصيل د گەل سريا ئيسنادا دهوك، ژ بەر زيرەكى و چەلەنگى و ميخراسيا وى، هەر وى سالى بوويه ئامر سرى ل به تاليونى محەمەد حەسەن باجلورى حەتا نەكسا سالا ۱۹۷۵ئى. پشكدارىيا د شەرى ب نافودەنگى گەليى زاخۆ دا كرى ل هەيقا ۳ سالا ۱۹۶۳ئى، هەروەسا ل سالا ۱۹۶۳ئى پشكدارىيا د

شەرقى چىيىن مەتىنا دا كرى، پشكدارىيا دەھا ەمەلىاتىت نەوعى دا كرى و دەورەكى باش ەبوويە، پشكدارىيا د شەرقى چىيىن تەھا و چىيىن دەھۆك دا كرى، پشكدارىيا د شەرقى شەھەتا سمتى و كوپىن رەنىن و قەسركى و ۳ جارا ل دويف ئىك كىليا شەھەداينى يا كرى و دەور ەبوويە و شەھەداينە و ئىك ژ شەھەدا براينى وى بوويە. ل سەر خەبات و كوردايەتيا خۆ نوکە ژى يىن بەردەوامە وەكو كادرەكى پارتى و ل دەھۆك دژىت.

۳۳- سەعدى ئوسمان: سەعدى عوسمان، ناسيار ب سەعدى گەرمافى، ل سالا ۱۹۳۳ئى ل گوندى گەرمافا يى ژ دايك بوويى. پشتى شۆرشا ۱۴ تيرمەھا سالا ۱۹۵۸ئى ل عىراقى و بارزانى ل ئىكەتيا سوڤىتا بەرى زڤرى، سەعدى گەرمافى يى چوويە د نافي رىزىت پارتى ديموكراتى كوردستان دا. سالا ۱۹۶۱ئى پەيوەندى يا ب شۆرشا ئىلونى قە كرى و يى بوويە پىشمەرگە. سالا ۱۹۶۲ھەتا ۱۹۷۰ئى يى بوويە سەرپەل. سالا ۱۹۷۴ئى يى بوويە ئامر سرى ل بەتالىونا محەمدە ەسەن باجلورى. سالا ۱۹۷۵ئى يى ئاوارەيى ئىرانى بوويى، ژ بەر زارۆك و مالباتا خۆ يى زڤرىيە قە و ل گوندى خۆ گەرمافا يى ئاكنجى بوويى. ل سالا ۱۹۸۴ئى پەيوەندى يا ب شۆرشا ۲۶ گولانا پىشكەفتنخواز كرى ل سنورى لىژنا ناوچا دەھۆك. لىژنا دەھۆك يى كرىيە بەرپرسى ھىزا بەرگرى مىلى ل ۱۱ گوندىت پشست سكرى دەھۆك ەتا ئەنفالىت ۱۹۸۸ئى، سەعدى گەرمافى ب ەيالقە يى كەتییە بەر ئەنفالا، ل سالا ۱۹۸۸ئى يى ئاوارەيى توركيا بوين و ل كەمپا مېردىنى ئاكنجى بوين. ل سالا ۱۹۹۱ئى قەگەريايە كوردستانى و يى بوويە بەرپرسى بارەگاپى پارتى ل باگىرا، پاشى يى بوويە بەرپرسى رىكخراوا كوپى رەنىن، پاشى يى بوويە ئەندامى نڤىسىنگەھا بەرەي كوردستانى بۆ كارىت ئاسايشى

ل نافی باژیړی دهۆك.

سهعدی گهرماقی پشكدارییا د فنان عه مهلیاتا دا کری: شهړی گری گهرماق ل سالا ۱۹۶۴ئی، شهړی په ساری عه زابا سالا ۱۹۶۵ئی، شهړی باخورنیف و لیناڤا سالا ۱۹۶۶ئی، شهړی کیلیا شه دایئ سالا ۱۹۷۴ئی، شهړی هیرشا هیژیټ حکومه تا عیراقئ و جاشا بۆ سهر لیژنا ناوچا دهۆك سالا ۱۹۸۴ئی، شهړی هیرشا مهزن یا هیژیټ حکومه تا عیراقئ بۆ سهر لیژنا ناوچا شیخان ل سالا ۱۹۸۶ئی، ههروه سا د شهړی هیرشا مهزن یا هیژیټ حکومه تا عیراقئ و جاشا بۆ سهر لیژنا ناوچا دهۆك ل سالا ۱۹۸۶ئی. سهعدی گهرماقی ژ بلی کو گه لهك زه حمه تا دیتی، گه لهك زیانیت مادی ژی ییت څیکه تین، ب تنئ ل ئه نفالیټ سالا ۱۹۸۸ئی هفت سه د ۷۰۰ سه ریټ په زی هیلاننه ل گه لیئ بازی و بهردانه چیا یئ مه تینا و ب تنئ روحا خو و عه یالی خو زوپ زه لام خلاس کرن و په څین چوونه تورکیا. مخابن ئه ف خه باتکه ره ل شه ڤا ۱۰-۱۶/۷/۱۹۹۳ ئه مرئ خودئ کر و ل گورستانا شاخکئ ل دهۆك هاته ڤه شارتن.

۳۴- به هجهت سارکی: به هجهت نه عمان وهیسی، بهرنیاس ب به هجهت سارکی، ل سالا ۱۹۴۶ئی ل گوندئ سارکئ ل ده ڤه را دۆسکییا یئ ژ دایک بووی. خاندنا خو یا سهره تای و نافنجی ل دهۆك یا خاندی، پاشی یئ چوویه ئاماده یا پۆلیسا ل به غدا، دو سالا یا خاندی. سالا ۱۹۶۹ئی یئ بوویه مفوهوز و ل شرانشزاخو یئ هاتیبه دامه زراندن. پاشی یئ هاتیبه ڤه گوهاستن بۆ دهۆك. ل سالا ۱۹۶۱ئی یئ هاتیبه نافی ریڅخستنیټ پارتی دیموکراتی کوردستان. ل سالا ۱۹۷۴ئی په یوه ندی یا ب شۆرشا ئیلونا مهزن ڤه کری و یئ بوویه پیشمه رگه. ژ بهر زیه کی و ره فتارا وی یا جوان د گه ل هه ڤالیټ وی، هه ر ل سالا ۱۹۷۴ئی یئ بوویه ئامر سړیئ سړیه کا پۆلیسا د گه ل به تالیوئا محمه د حه سه ن

باجلورى. پىشتى خۇپانا سالا ۱۹۷۵ئى ھاتىيە دھۆكى و پىشتى دەمەكى كورت حكومهتا عىراقى نەقى كرىيە ژېرىيا عىراقى و تا سالا ۱۹۷۹ئى عەفيا وى دەركەتتییە و ھاتىيە دھۆك. حكومهتا عىراقى نەھىلايە بزقېرتە سەر كارى خۇ وهك پۆلىس، نەقل كرىيە رېقەبەرىيا رېك پرا و ئەركى خۇ بۇ دەمى شەش ھەيقا ل مىسل دىتییە. پىشتى سەرھلانا سالا ۱۹۹۱ئى ل دھۆك ئاكنجى بوويە. فەرماندا دھۆك خانە نشین كرىيە. ل رۇژا ۲۰۰۸/۱/۳ئى ئەمرى خودى كرىيە و ل گورستانا شاخكى ھاتىيە قەشارتن.

۳۵- عادل گولى: عادل تەھا عەبدولرەحمان، بەرنىاس ب عادل گولى، ل سالا ۱۹۲۷ئى ل گوندى بليجانى ل دەقەرا گوليا يى ژ داىك بوويى. ل سالا ۱۹۵۸ئى ل سنورى زاخۇ پەيوەندىيى ب رېكخستىت پارتى ديموكراتى كوردستان قە دكەت. ل سالا ۱۹۶۱ئى يى بوويە پېشمەرگە ل شۇرشا ئيلونا مەزن، ھەر ل وى سالى بوو سەر قول. ل سالا ۱۹۶۱ئى ئەو و چەند سەر قولەك چوينە خزمەتا مەلا مستەفا بارزانى ل گوندى دېشىش ل دەقەرا بەروارى بالآ. عادل گولى و قولى خۇ پشكدارىيا د چەندىن شەرا دا كرى، وهكى: (گەلىيى دھۆكىپ گەرماقا، گەلىيى زاخۇ، باتىفا، گەلىيى پىزىكى و گرى باسى). ل سالا ۱۹۶۲ئى عادل گولى ب قولى خۇ قە يى ھاتىيە قە گوھاستن بو ھىزا زاخۇ. سالا ۱۹۶۶ئى ھاتنە قە گوھاستن بو دەقەرا بالەك و گللاھ. پشكدارىيا د شەرى ھندرىنى دا كرى و پىشتى شەر خلاس بوويى، ژ لايى ئدرىس بارزانى قە وهكو سەر قول يى ھاتىيە خەلاتكرن. ھەر ل سالا ۱۹۶۶ئى عادل گولى ب قولى خۇ قە يىت بەر ب دەقەرا رانىە و سەنگەسەر و قەلادزى و پىنجوين و ھەورامان و تەويلە و بيارە قە چوين و پشكدارىيا د شەرى كانى مانگە و چەند شەرىت دى دا كرى. ل سالا ۱۹۷۴ئى ل ھىزا دھۆك، پشكدارى

شهره‌کی بوون د گهل جه‌یشی عیراقی ل گه‌لیی دهۆکی و برایی وی جه‌رگیس ته‌ها عه‌بدولره‌حمان هاته‌ شه‌هید کرن. پشتی خۆپانا سالا ۱۹۷۵ی عادل گولی ب مالباتا خۆ قه‌ ئاواره‌ی ئیرانی بوینه و ل ره‌شت و گه‌یلان ئاکنجی بوینه، پاشی فه‌گوه‌استینه‌ قه‌زوین. پشتی سه‌ره‌لدانی قه‌گه‌ریاينه‌ کوردستانی و درێژی دایه‌ خه‌باتا خۆ د گهل ریازا پارتی و بارزانی. قی مالباتی پتر ژ ۳۰ شه‌هیدا داینه، نوکه‌ ژی عادل گولی یی ساخه و ل باژییری دهۆکی دژیت.

۳۶- شیخ سه‌لام ده‌رگه‌لی: شیخ سه‌لام شیخ سه‌دبِق ده‌رگه‌لی، به‌رنیاس ب شیخ سه‌لام ده‌رگه‌لی، ل سالا ۱۹۳۷ی ل گوندی ده‌رگه‌لا شیخ‌ال ده‌فه‌را دۆسکیا یی ژ دایک بووی. ل سالا ۱۹۵۸ی ب ریکا مه‌لا عه‌لی به‌رۆشکی یی بوویه ریکخستن د ناف رژییت پارتی دیموکراتی کوردستان دا. ل سالا ۱۹۶۲ی په‌یوه‌ندی یا ب شۆرشا ئیلونا مه‌زن قه‌ کری و یی بوویه پێشمه‌رگه‌. سالا ۱۹۶۳ی پشتی کو بابی وی شیخ سه‌دبِق ده‌رگه‌لی ل شه‌رپی چیاپی مه‌تینا هاتییه‌ شه‌هید کرن، شیخ سه‌لام ده‌رگه‌لی ل شوینا بابی خۆ یی بوویه سه‌رقول. ل سالا ۱۹۶۴ی یی بوویه ئامر سری ل هینزا دهۆک. سالا ۱۹۶۶ی ب دژواری یی بریندار بووی. سالا ۱۹۷۱ی یی بوویه ئامر فصیل ل فه‌وجا ۸ یا هه‌ره‌س حدودا ل گوندی مه‌مانی. سالا ۱۹۷۴ی هه‌تا خۆپانا ۱۹۷۵ی ئامر سری بوو ل به‌تالیؤنا قادر ئاله‌کینی. پشتی خۆپانا سالا ۱۹۷۵ی یی ل گوندی خۆ ناف ئاشانی روینشتیه‌ خاری. پشکداریا د سه‌ره‌لدانا سالا ۱۹۹۱ی دا کری. ل رۆژا ۲۷/۴/۲۰۲۰ی ته‌مری خودی یی کری و ل گورستانا شاخکی یی هاتییه‌ فه‌شارتن.

۳۷- قادر گه‌ربه‌راسکی: قادر مووسا ئیبراهیم، به‌رنیاس ب قادر گه‌ربه‌راسکی. ل رۆژا ۱/۷/۱۹۲۵ی ل گوندی گه‌ربه‌راسکی ل ده‌فه‌را

دۆسکییا یی ژ دایک بووی. پشتی شۆرشا ۱۴ تیرمه‌ها سالا ۱۹۵۸ی و مه‌لا مسته‌فا بارزانی ژ ئیکه‌تیا سوڤییتا به‌ری ڤه‌گه‌ریایه عیراق و کوردستانی، قادر گه‌ربه‌راسکی په‌یوه‌ندی یا ب ریزیت پارتی دیموکراتی کوردستان ڤه‌ کری و یی بوویه پيشمه‌رگه. ل سالی ۱۹۶۲ی پشکداریا د شه‌ریت (به‌ری که‌ر، لومانا، که‌ڤله‌سن، زاویته، بریفکا و مریا) دا کری. سالا ۱۹۶۳ی پشکداریا د شه‌ریت چیا یی مه‌تینا دا کری و رۆل هه‌بوویه ل ڤان هه‌می شه‌را، مروڤه‌کئی جامیر و میرخاس بوو. سالا ۱۹۶۲ی یی بوویه سه‌رقول و ل سالا ۱۹۶۴ی یی بوویه ئامر سری ل به‌تالیونا فارس کوره‌مارکی. باهرا پتیا شه‌ریت ل ده‌ڤه‌را هیزا ده‌ۆک ڤه‌ومین، قادر گه‌ربه‌راسکی پشکداریا تیدا کری. ل سالا ۱۹۷۱ی ئامر فصیل بوویه ل فه‌وجا ۸ یا هه‌ره‌س حدودا ل مه‌مانی. ل خۆپانا سالا ۱۹۷۵ی دگه‌ل هنده‌ک مروڤیت خۆ و دو کوریت خۆ ب سه‌لتی ئاواره‌ی ئیرانی بوینه، ل ده‌ستپیکئی ل کوردستانا رۆڤه‌لات بوینه و پاشی ڤه‌گوه‌استینه ناحیا (بافق ل ئوستانا شیراز) هه‌تا سالا ۱۹۷۷ی ماینه ل ویری و پاشی ڤه‌گه‌ریاینه عیراقی ژ به‌ر مالباتا خۆ یا بی خودان بوو. ل سالا ۱۹۸۸ی ل ده‌ۆک ئه‌مری خودی کرییه و ل گورستانا گوندی نزارکن هاتییه ڤه‌شارتن.

۳۸- **خه‌لیل مراری:** خه‌لیل یوسف نه‌بی، ناسیار ب خه‌لیل مراری، ل ۱۹۲۲/۱/۱ی یی ژ دایک بووی. سالا ۱۹۵۹ی یی هاتییه ناڤ ریزیت پارتی دیموکراتی کوردستان. ل سالا ۱۹۶۱ی په‌یوه‌ندی یا ب شۆرشا ئیلونی ڤه‌ کری و یی بوویه پيشمه‌رگه و هه‌ر زویکا یی بوویه سه‌رقول. سالا ۱۹۶۴ی یی هاتییه گرتن و ل زیندانا نوگره سه‌لمان ل به‌غدا یی هاتییه زیندانی کرن. ساله‌کئی یی مایه د زیندانی دا و پاشی ب لیبورین یی هاتییه به‌ردان. ل سالا ۱۹۶۵ی جاره‌کا دی په‌یوه‌ندی

یا ب شۆرشى قه كرى و یى بوویه ئامر سرى ل به تالیوئا ۱ یا نه عمو صه مەدى ل هیزا دهۆك. ل سالا ۱۹۷۴ئى ل دويف ئه مرى سه ركردایه تیى ب سريا خو قه ییت چوینه ده قه را بالهك و پشكدارییا د شه رى چیاىی سه رتیزی دا كرى و یى هاتییه بریندار كرن. ل نه كسا سالا ۱۹۷۵ئى یى هاتییه دهۆك و حكومه تا عیراقى یا وی ده می یى نه فی کریه به ریا دیوانییه و ۳ سى سالا یى مایه ل وى بیابانى. پشتی صدام بوویه سه رۆكئ عیراقى، یى هاتییه عه فو كرن و یى زفرییه سیملی. ل رۆژا ۱۹۸۰/۴/۲ ئه مرى خودی یى كرى و هه ر ل سیملی یى هاتییه قه شارتن.

۳۹- ره شید هه جى محى لینا قایى: ره شید محه مەد محه مەد لینا قایى، به رنیاس ب ره شید لینا قایى، ل سالا ۱۹۶۰ئى ل گوندی لینا فا ژ دایك بوویه. سالا ۱۹۵۹ئى یى هاتییه ناف ریکه ستیت پارتى. سالا ۱۹۶۱ئى یى بوویه پشمه رگه. ل سالا ۱۹۶۶ئى پشتی برایى وی ئه حمەد جه حى محى، شه هید بوویى، ره شید یى ل شوینا برایى خو یى بوویه سه رقول. ل سالا ۱۹۶۹ئى قولى ره شید هه جى محى لینا قایى، قولى عه ریف سلیمان زپوه یى، قولى هه سه ن عه لی گه رمافى و قولى محه مەد هه سه ن باجلورى و ئیسنادا هیزا زاخو ل ره بییا شه كه فتا سمتى دا، ئه ف ره بییه پشمه رگا ستاند، ده سه كه فتییت پشمه رگا ۲۸ تفه نگیت سه لیب بوون و گه له ك فیشه ك. ل سالا ۱۹۷۴ئى ئامر سرى بوو ل به تالیوئا نه عمو صه مەدى. پشتی خو پانا سالا ۱۹۷۵ئى ل گوندی خو لینا فا روینشت و وه ك كه سه كئ كورد په ره ره و دلسوژ و ب ئه ختوبار ما بو ریازا پارتى و بارزانى. ل رۆژا ۲۰۱۰/۲/۸ ئه مرى خودی کرییه و ل گورستانا گوندی لینا فا هاته قه شارتن.

۴۰- هورمز مهلك چكۆ: هورمز مهلك چكۆ، ل سالا ۱۹۳۰ئى ل مالباته كا نافدارا ئاشورييا ل گوندى كوريت گافانا ل ده قهرا دۆسكييا يى هاتييه سهر دونيايى، ل ده ستيپكا شورشائيلونى ل سالا ۱۹۶۱ئى په يوه ندى يا ب شورشى قه كرى، هه مى شه رپت ب نافوده نكييت ده قهرا به هدينان ب ميرانى پشكداريا تيدا كرى حه تا كو ده قهرا به هدينان ژ هيژيت حكومه تا عيراقى و دويقه لانكييت وى هاتييه نازاد كرن، شه فا ۳۰-۱۱/۱۹۶۳ئى ل ناف به ينا فه يديى و ئالوكا بويسه ك بۆ كاروانه كى هيژيت له شكه رى عيراقى و سوريى دانا و د شه رپه كى ب نافوده نگ دا، ئه ف هيژا حكومه تا عيراقى و سوريى هه مى تيكوپيك دا و ۲۴ سه رباز و ده ره جه دار و ئه فسه ر كوشتن، ۱۴ چارده ژى ئيخسير كرن و گه هانده ن گوندى كه له به درى و گه له ك ده سته كفته ك ژ چه ك و سيلاحى ب ده سته خو قه ئيخست و بىي هيچ زيانه ك خو قه كيشان. ب رپكى قه هه فاله كى وى گوئى: مه عه مه ليه كا باشكر، به س ما بوچيه مه سه يارپت جه يشى هه مى نه سوئن!! هورمز مهلك چكۆ توره دبت و جاره كا دى دزقريته سهر جادا فه يديى و ئالوكا دا وان سه يارپت جه يشى عيراقى بسوژت، د گه ل گه هشتنا وى بۆ سهر سه يارا، هيژه كا مه زن يا جه يشى عيراقى ب زريپوش و تانك قه ژ ميسل د هه وارا هيژيت خو هاتن ئه و ژى ئيزيكى هورمزي وان بوون، شه رپه كى مه زن و ببه رامبه ر رويدا و ب مخابنى قه هورمز مهلك چكۆ و ۶ پيشمه رگه هاتنه شه هيد كرن. له شكه رى عيراقى ژى جاره كا دى گه له ك كوشتى دان. هيژه كا مه زنا پيشمه رگه د هه وارا هورمزي وان دا چوون و خه لكى گونديت كه له به درى ژى ده وره كى مه زن هه بوو ل قه گوهاستنا تهرمى هورمزي و وان ۶ پيشمه رگا بۆ گوندى سينا، خه لكى گوندى سينا ژ كه ندورپت ماليت خو سندرپه كه بۆ هورمزي چپكر و گه له ك ب قه در و قيمه ت هورمز ل گوندى سينا سهر ب ناحيا فه يديى قه هاته قه شارتن.

۴۱- سەلیم ئەسەد خوشەقى: سەلیم ئەسەد خوشەقى، ل
 ساللا ۱۹۴۳ئى د گەرمە گەرما شۆرشا بارزان دا ل سالیٹ ۱۹۴۵ئى ۱۹۴۳ئى
 ل گوندى سىلکى ل دەقەرا مزویریا یى ژ دایک بوویى. ساللا ۱۹۶۱ئى
 پەيوەندى یا ب شۆرشا ئیلونا مەزن قە کری، ئەو د گەل ئەسەد
 خوشەقى پیکقە د گەل بارزانى نەمر ییت هاتینە دەقەرا بەهدینان
 و ئیکەمین ویزتگەھ ل ناف ریکانییا بوو، پاشى ناف نیروہیا و پاشى
 ییت هاتینە ناف بەروارییا. ل ساللا ۱۹۶۲ئى سەلیم ئەسەد خوشەقى
 ل نک ئەسەد خوشقى بوو ل بارەگایى لەشکەرى ئیکى بەهدینان.
 ساللا ۱۹۶۶ئى یى بوویە نامر هیژى دەقەرا ئامیدیى، حەتا ساللا ۱۹۷۵ئى.
 سەلیم ئەسەد خوشەقى ل ساللا ۱۹۷۱ئى یى بوویە نامرى فەوجا
 ۹ یا حەرەس حدودا و بارەگایى وان ل نیزیك مەتارى بامەرنى بوو.
 ل ساللا ۱۹۷۴ئى ھەر نامر هیژى دەقەرا ئامیدیى بوو، هیژیت وان د
 بەلاقەبوون ل چیاى دەوک ل ھنداف بەرۆشكى و سپیریژى و بارەگایى
 وان یى خەلفى ل زاویتە بوو، حەتا خۆپانا ساللا ۱۹۷۵ئى، ساللا ۱۹۷۵ئى
 یى ئاوارەیی ئیرانى بوویى و ل کەرەج یى ئاکنجى بوویى، پشکداریا د
 شۆرشا گولانى دا کری، پشتى سەرھەلدانى یى قەگەریایە کوردستانی و
 چەندین ئەرك دیتینە و نوکە بەرپرسى لیژنەکا بلندە سەر ب بارەگایى
 بارزانى قە. ھەلگىرى مە دالیا بارزانى یە. یى ساخە و ل مەسیفی
 دژیت.

۴۲- سیابەند سىلکى: سیابەند مەحموود، بەرنیاس ب سیابەند
 سىلکى، ساللا ۱۹۶۸ئى یى هاتییە سەر دونیاىى، خواندن ناوہندی یا ب
 دووماهى ئینای، ساللا ۱۹۸۳ئى یى بوویە پيشمەرگە، جارەكى یى هاتییە
 بریندار کرن، د خەباتا پيشمەرگاتى و سیاسەتى دا، گەلەك پلە بەدەست
 قە ئیناینە. دو پەرتوکىت چاپ کری ھەنە، نقیسەرە و ب دەھان

بابەتتە سىياسى و مېژووسى ل رۇژناما خەبات و ھەولپىر بەلاقە كرىنە. نوکە ئەندامى دەستەيا چاودپىرى و بە دوواداچوونە يا پارتى ديموكراتى كوردستان.

۴۳- مارگرېت: مارگرېت جورج؛ خەلكا گوندى دويپرى يە، دەفەرا بەروارى بالآ، ل رۇژا ۱۹۶۲/۱/۲۱ ئى ل گوندى دويپرى يا ژ داىك بووى. سالا ۱۹۶۱ ئى دەمى مەلا مستەفا بارزانى ھاتىيە ناف بەرواريا، مارگرېتى و بابى خۇ پىكفە پەيوەندىيا ب شۇرشا ئىلونى فە كرى و يىت بوينە پىشمەرگە، وى دەمى ژيى مارگرېتى ۲۱ سال بوون. بابى وى ژى برىنپىچە كى شەھرازا بوو، گەلەك خزمەتا پىشمەرگىت برىندار يا كرى. مارگرېتى ل سالا ۱۹۶۱ ئى پشكدارىيە كا كارا يا د شەرى ب نافودەنگى زاويتە دا كرى. ژنە كا زىرەك و ب جەرگ بوو. يا چووئە دەفەرا بالەك و ھەتا سەنگەسەر ژى يا چووئى و پشكدارىيا د شەرا دا كرى دژى دامودەزگەھىت حكومەتا عىراقى و جاشا، ل شەرى راس العىن ل نك ئاكرى ژى ب گەرمى پشكدارىيا د شەرى دا كرى دژى جاشا. ل رۇژا ۱۹۶۹/۱/۲۶ ئى ل مالا خۇ ل بن گوندى قومريى يا ھاتە كوشتن.

۴۴- موقەدەم عەزىز ئاكرى: عەزىز رەشىد ئاكرى، بەرنىاس ب موقەدەم عەزىز ئاكرى، ل سالا ۱۹۲۴ ئى ل باژپرى ئاكرى يى ژ داىك بووى. خاندنا خۇ يا سەرەتايى ل ئاكرى يا خاندى، ل سالا ۱۹۴۱ ئى خاندنا خۇ يا نافنجى ل مىسل يا خلاسكرى و پاشى يى چووئە بەغدا خاندنا خۇ يا ئامادەيى ل سالا ۱۹۴۳ ئى يا ب دووماھى ئىنايى، يى چووئە كولىژا لەشكەرى ل سالا ۱۹۴۵ ئى ب پلا ئەفسەرى توپخاننى يا ب دووماھى ئىنايى. سالا ۱۹۵۴ ئى داخلى كولىژا ئەركان بوويە و سالا ۱۹۵۶ ئى يا ب دووماھى ئىنايى. ل دەمى كارى خۇ يى لەشكەرى گەلەك دەورە يىت دىتىن، ژ وانا دەورەك ل بەرىتانيا سالا ۱۹۵۷ ئى و دەورە كا

دی یا ئه رکانا ل ئیکه تیا سوڤییتا به ری ل سالا ۱۹۶۰ی. سالا ۱۹۵۷ی ب نهینی په یوه ندی یا ب ریڅخستنا پارتی دیموکراتی کوردستان څه کری، ل هه یفا ۵ سالا ۱۹۶۲ی په یوه ندییا ب ریژیت شوڤشا ئیلونا مه زن څه کری و گه له ک پله د ناف پېشمه رگا دا ییت وه رگرتین. سالا ۱۹۶۴ی یی بوویه نه ندامی کومیتا ناوه ندی یا پارتی، ل سالا ۱۹۶۸ی یی بوویه نه ندامی مه کته با سیاسیا پارتی. سالا ۱۹۷۴ی یی چوو په ناف حکومه تی و ل سالا ۱۹۸۰ی دوباره یی ژ ناف حکومه تی ده رکه فتی و ره خه یا ل سیاسه تا حکومه تا عیراقی یا سه رکوتکه ر و دکتاتوری یا وی سه رده می یا گرتی. نفیسه څانه و چه ندین په رتوکیت چاپ کری هه نه و پویته کی مه زن دایه زمان و توری کوردی. ل روژا ۱۹۹۸/۱۲/۲۰ی ل نه لمانیا نه مری خودی یی کری و ب سه ره رشتییا دلشاد بارزانی، ته رمی وی یی هاتییه څه گه راندن بۆ کوردستان و ل گورستانا ئاکری یی هاتییه څه شارتن.

۴۵- ره شید سندی: ره شید حاجی عه بدوللا محن، ناسیار ب ره شید سندی، ل روژا ۱۹۳۱/۷/۱ی ل گوندی سپینداروکی سه ر ب ناحیا باتیفا څه یی هاتییه سه ر دونیایی، سپینداروکی ئیکه ژ گوندیت شیفه رمنیا سه ر ب عه شیره تا سنديا څه یه. ره شید سندی ل به ر ده ستی مه لا محمه د عه مه ر باگولاتکی یی فیری ئه لیف و بییکا و جزیکا عم و قورئانی بووی حه تا بوویه ۷ سالی، خاندنا خو یا سه ره تایی ل زاخو یا خاندی، خاندنا خو یا ناوه ندی و ئاماده بی ل میسل یا ته مامکری، ل سالا ۱۹۵۴ی یی چوو په به غدا و ل کولیژا سه ربازی یا مه لکی (الکلیة العسکریة الملکیة) یی هاتییه وه رگرتن و سی سالا یا خاندی حه تا سالا ۱۹۵۷ی پلا جیداری دووی (ملازم اول) یا وه رگرتی. ره شید سندی ل سالا ۱۹۵۸ی یی هاتییه ناف ریژیت پارتی دیموکراتی کوردستان و هه ر وی سالی چوو به غدا بۆ پیشوازییا مه لا مسته فا بارزانی ده می ژ ئیکه تیا

سوڧييتا بهرى زڧرى و ب هاريكارييا لوقمان بارزانى، مهلا مستهفا بارزانى يى ديتى. ل ساللا ۱۹۵۹ئى رهشيد سندی و چهند ئهفسرهكيت كورد دژى ههركا شهوافى بوون، چونكى ئه و كابرايهكئ شوڧيني بوو دژى كوردا بوو. ل ساللا ۱۹۶۳ئى رهشيد سندی پهيوهندي يا ب شوڧشا ئيلونئ فه كرى و يى بهردهوام بوو ههتا ساللا ۱۹۷۵ئى، يى بوويه سهرلهق ل دهڧهرا شوان ناحيا ريدار، ل كهركووك، پاشى يى بوويه ئامر بهتاليون، پاشى ئامر هيىز، پاشى سهروكئ لهشكهري ههوليرئ و پاشى بهرپرسئ مهكتهبا عهسكهري يا شوڧشى. رهشيد سندی پشكدارياا د چهندين شهريى ب نافوهنگ دا كرى، يان وى قياده كرنا شهري يا كرى، يان پيشمهركيت د گهل وى دا ييت پشكدار بوين. ساللا ۱۹۷۵ئى يى ئاوارهيى ئيرانئ بوويى ل كهرهج، عزميه ئانجى بوويه، ل ساللا ۱۹۷۷ئى يى فهگهريايه عيراقئ و حكومهتا عيراقئ گهلهك ئاريشه ييت بوو چيكرين، پشتى سهرهلدانا ساللا ۱۹۹۱ئى ل دهستهيا پشكين و دويفچوونا پارتى كارئ كرى و ب پلا ئهندامئ كوميتا نافهندي يا پارتى يى هاتيهه خانهنشينكرن و نوكه ل باژيرئ زاخو دژيت.

۴۶- سهيد صالح چه م سهيدى: صالح عهبدولخالق رهشيد، بهرنياس ب سهيد صالح چه مسهيدى، ل ساللا ۱۹۳۱ئى ل گوندئ چه م سهيدا ل دهڧهرا بهروارى بالآ يى ژ دايك بوويى. سهيد صالح ساللا ۱۹۵۰ئى يى چوويه لهشكهريا نهچارى يا عيراقئ و پشتى دو سال خلاسكرين يى مايه د ناف لهشكهري عيراقئ دا و ئهركئ خو يى ئهجمادايى و يى بوويه عهريف، ل ساللا ۱۹۵۸ئى د ناف لهشكهري عيراقئ دا يى هاتيهه ريكخست و پهيوهندي يا ب ريژيت پارتى ديموكراتى كوردستان فه كرى. ل روژا ۱۹۵۹/۳/۷ئى عه قيد عهبدولوهاب شهواف كهسهكئ شوڧيني و دژى كوردا بوو، ل ميسل و كهركووك كودهتايهكا لهشكهري دژى

عه بدولكه ریم قاسمی كر و گه لهك كه سیټ وه لاتیاریز و كورد پهروه ر د ناڤ له شكه ری عیرا قی دا كوشتن و گرتن سهید صالح چه مه سهیدی ژی ئیک بوو ژ وان له شكه ریټ كورد یی كو جه ماعه تیټ شه وافی گرتی. پشی چار روژا و ل ۱۱/۳/۱۹۵۹ بزافا شه وافی ژ ئالیټ له شكه ر و خه لكی وه لاتیاریز و تاگی ریټ عه بدولكه ریم قاسمی قه هاته شكاندن و ژ ناڤرن، سهید صالح چه م سهیدی هاته بهردان و ئیکسه ر قه ستا گوندی خو ل ناڤ بهرواریا كر و ما ل گوندی و نه زڤری عه سهك ریټ. ل سالا ۱۹۶۱ی ده می شو رشا ئیلونی ده ست پیكری و مه لا مسته فا بارزانی هاتییه ناڤ بهرواریا، سهید صالح چه م سهیدی په یوه ندی یا ب شو رشی قه كری و یی بوویه پیشمه رگه. ل سالیټ ۱۹۶۲ و ۱۹۶۳ی پیشكداریا د شه ری به ری كه پ و شه ری چیا یی مه تیټا دا كری. سهید صالح چه م سهیدی مروڤه كی ب سه بر و نه رم و حه لیم و نه یی پاریز و كیم ئاخفتن بوو، گه لهك یی شه هرازا بوو د واری له شكه ری و توپخانی دا، هه ر ئه ف خه سه له ته ئه گه ر بوون كو هه ر زوی ئه سه عه د خوشه فی حه ز ژی كر و پویته پی دا. ل سالا ۱۹۶۴ی هه لبژاردنیټ ستافی لیژنا ناوچا ئامیدیټ هاتنه كرن و مه ندوب ژی بوو ل كو نگر ی ۶ی پارتی هاتنه هه لبژاردن، سهید صالح هاته هه لبژاردن بو ئه ندامه تیټا لیژنا ناڤ ئینای و بوو مه ندوبیټ كو نگره ی، پشتی ژ كو نگره ی زڤری سهید صالح بوو بهرپرستی ریکخراوا پارتی ل ده قه را نیروه و ریکان. د گه ل شو لی خو یی حزبی، سهید صالحی كاری پیشمه رگاتیټی ژی دكر. ل سالا ۱۹۶۴ی ب فه رمی بوو بهرپرستی مه فره زا توپخانا له شكه ری ئیک ل ده قه را به هدینان و هندی ئه و كه سیټ توپچی و ژ ناڤ له شكه ری عیرا قی ره قین و هاتین بوینه پیشمه رگه كو مكرن و مه فره زه كا توپچیا ژ وان پیک ئینا و سهید صالح بوو بهرپرستی وان، ئیکه مین عه مه لیا نهوعی یا سهید صالحی و توپچیټ شو رشی ئه نجامدای؛ لیټانا ره بییا

(گرزەنگەلى) ل ساللا ۱۹۶۵ ئى بوو ب توپا ھاونا سى گرى (عقدە ۳) ل دەقەرا زاخو، پېشمەرگا ژى ھېرش كرە سەر و ئەف سەنگەرە گرت، ھەر ل ساللا ۱۹۶۵ ئى قى مەفرەزا توپخانا شۆرشى ب سەرکردايەتيا سەيد صالح چەم سەيدى ل ناحيا مانگېشكى دا. ۋەك سەرکردەك قىادى ل ساللا ۱۹۶۶ ئى فرېكرە دەورەكا عەسكەرى و قىادە كرنا توپخاننى ژ دەرقە، ل ساللا ۱۹۶۸ ئى سەيد صالح ل دەقەرا بالەك بوو بەرپرسى توپخانا ھىزا ھەلگورد، بەلى ژ بەركو لەشكەرى ئىك يى دەقەرا بەھدىنان پېدقى پى ھەبوو، گەلەك نەما و دوبارە زقېرى دەقەرا بەھدىنان. ل ساللا ۱۹۶۹ ئى بو سريا ئىسنادا ھىزا دەۋك دەورەكا توپا ل گوندى بۆترشى قەكر. ل ساللا ۱۹۷۰ ئى ئەندامى لىژنا ناوچا ئامېدى بوو. ل ساللا ۱۹۷۱ ئى و ۱۹۷۲ ئى چەندىن دەورېت توپا بو پېشمەرگىت ھىزا دەۋك و زاخو و ئامېدى و شىخان قەكرن. ل ساللا ۱۹۷۴ ئى سەرپەرشتيا توپخانا ھىزا ئامېدى و دەۋك يا كرى بو توپبارانكرانا كىليا شەداين ل ھىنداف دەۋك و كوپى رەش ل ھىنداف قەشەفېرى، ھەردو سەنگەرېت دەژمنى ژى پېشمەرگا ستاندىن. ساللا ۱۹۷۵ ئى و خۇپانا شۆرشا ئىلونى ب مالباتا خو قە يى مشەختى ئىرانى بووى و ل باژېرۆكى (شازەند) سەر ب ئەراك قە يى ئاكنجى بووى و يى بوويە شكاربان (ژىنگە پارىز). پىشتى كۆنگرى ۹ نەھى يى پارتى، سەيد صالح ھاتە قەگوھاستن بو سنورى لق ۱ ل دەقەرا بەھدىنان و يى بوويە بەرپرسى لىژنا ناوچا ئامېدى و پاشى بوو ئەندامى لق ۱ و بەرپرسى عەسكەرى. ل كۆنگرى دەھى يى پارتى ل ساللا ۱۹۸۹ ئى سەيد صالح يى بوويە ئەندامى يەدەك يى لىژنا مەرکەزىيا پارتى و يى ھاتىيە قەگوھاستن بو لق ۴ يا پارتى و د شەپھكى دا ل دەقەرا سلىمانى بىرىندار بوويە، د شەپرى خاكوركى دا دەورەكى باش ھەبوويە. ل ساللا ۱۹۹۱ ئى يى بوويە بەرپرسى بادەكا لەشكەرى ل سنورى لق ۱. مخابن كو ل ۱۹۹۲/۳/۱۶ ئى ل باژېرى دەۋك

بۆ چه تا چه تایپی قی قه هره مانى و خه باتكه رى مالئافایى یا ژ مالبات و هه قال و هوگرا و كوردستانى خاستى و یى چوو به بهر دلوقانییا خودی، ل گورستانا شاخكى یى هاتییه قه شارتن.

٤٧- ره ئیس عه بدوللا مایی: عه بدوللا سه دیق به رواری، به ریاس ب (ره ئیس عه بدوللا)، ل سالا ١٩٢٩ ئی ل گوندی مایی ل ده قه را به رواری بالآ؛ پارێزگه ها ده وک یی ژ دایک بووی. یی چوو به د ناف له شكه ری لیقى یی ئنگلیزا دا و بۆ ده مئ ساله کئ ده وره کا پێگه هاندنا له شكه ری یا دیتی. ل سالا ١٩٥٥ ئی وهك خو به خش یی چوو به ناف له شكه ری عیراقی، ل سالا ١٩٥٦ ئی یی بوویه ئه فسه ر د ناف له شكه ری عیراقی دا. ل سالا ١٩٥١ ئی یی هاتییه ناف ریکه ستنیت پارتی دیموکراتی کوردستان. یی مایه د ناف له شكه ری عیراقی دا چه تا سالا ١٩٦٤ ئی و گه له ک جارا یی هاتییه گرتن. ل سالا ١٩٦٤ ئی ب تاوانا چالاکییت حزبی یی هاته گرتن و یی مایه د زیندانا (امن العام، نقرة سلمان، سجن رقم ١) بۆ ده می دو سال و نه هه هه یفا و پشتی دان و ستاندنیت د ناقبه را پارتی و حکومه تا عیراقی دا، یی هاتییه به ردان. ل دووماهییا سالا ١٩٦٦ ئی په یوه ندی یا ب شو رشا ئیلونى قه کری و یی هاتییه قه گوهاستن بۆ هیزا رزگاری ل ده قه را سه رگه لو وه هاریکاری ئامر هیز، پاشی یی بوویه ئامر به تالیونى ٦ سورداش، ل دووماهییا سالا ١٩٦٩ ئی یی بوویه ئامر هیزی رزگاری و بۆ ده مه کی چاقدیریا توپخانا هیزا هه لگورد زی یا کری ل ریزانوکا بن گلاله ی و یی به رده وام بوو ل سه ر کار و ئه رکیت خو چه تا خو پانا سالا ١٩٧٥ ئی. ل سالا ١٩٧٥ ئی یی ئاواره یی ئیرانى بووی. ل سالا ١٩٧٩ ١٩٧٦ ئی یی به رده وام بوو ل سه ر کار و ئه رکیت خو ییت ریکه ستن پارتایه تی. ل کونگرى نه هی یی پارتی وهك ئه ندامى لیژنا مه رکه زی هاته هه لبژارتن و پاشی یی

بوويە ئەندامى مەكتەبا سىياسىيا پارتى و بەرپرسى مەكتەبا عەسكەرى، ل
 سالا ۱۹۸۰ئى چاقدىرىيا مە توپخانا شۆرشى دكر ل سەر وان دەورا يىت
 كو مە بۆلق و لەشكەرى شۆرشگىرى كوردستانى قەدكرن ل دەقەر
 مەرگەقەر و يى بەردەوام بوو ل سەر كار و ئەركىت خو حەتا سالا
 ۱۹۸۱ئى نەساخ بوويى و چوو ژ دەرقە بو چارەسەرىن، بەلى مخابن ل
 رۇژا ۲۸/۱۰/۱۹۸۱ئى ئەمرى خودى كر و ب ئەمانەت ل نەغەدە، ئىرانى
 قەشارت، بەلى پشتى سەرهدانا سالا ۱۹۹۱ئى مالباتا وى ئىنايە و ل
 گورستانا شاخكى قەشارتبيە. رەئىس عەبدوللا مايى، باوهرىيە كا موكم
 ب دۇزا رەوايا مللەتنى كورد و رىيازى بارزانى نەمر هەبوو.

۴۸- فرىنسۆ حەرىرى: فرىنسۆ تۆما، بەرنىياس ب فرىنسۆ حەرىرى، سالا
 ۱۹۳۷ئى ل مالباتە كا ئاشۆرى ل ناحيا حەرىرىن ژ دايك بوويى. دەرچووويى
 خانەى مامۆستاينە (دار المعلمين)، پشتى مەلا مستەفا بارزانى ل سالا
 ۱۹۵۸ئى ژ ئىكەتيا سۆقىيتا بەرى زقريبە عىراق و كوردستانى؛ فرىنسۆ
 حەرىرى پەيوەندى يا ب رىزىت پارتى ديموكراتى كوردستان قە كرى
 و يى بوويە پارتى، پشتى بارزانى نەمر ژ بەهدىنان چووويە دەقەرپن
 هەولپر و سلپمانىن، فرىنسۆ حەرىرى پەيوەندى يا ب شۆرشى و بارەگايى
 بارزانى قە كرى، كەسەكى ھويربين و ھشيار و لقلقو و زيرەك و ب
 جورئەت بوو، ھەرۋەسا كەسەكى كوردستانى بوو. ھەرۋەسا كەسەكى
 نىزىكى بارەگايى بارزانى بوويە و جەن باوهرىن بوويە و كار و ئەركىت
 گرنگ ل دەقەرە بالەك حەتا سالا ۱۹۷۵ئى ئەنجام داينە. پشتى نەكسا
 سالا ۱۹۷۵ئى ئاوارەى ئىرانى بوويە. سالا ۱۹۹۱ئى زقريبە كوردستانى و
 يى بوويە ئەندامى پەرلەمانى كوردستانى، ل كۆنگرى ۱۲ يى پارتى يى
 بوويە ئەندامى كۆمىتا ناوەندى. ژ بەر دلسۆزيا وى بو پارتى و رىيازى
 بارزانى و كورد و كوردستانى ژ ئالىن سەرۆك مەسعود بارزانى قە ب

مه دالیا بارزانی یی هاتییه خه لاتكرن. ههروه سا یی بوویه پارێزگاری هه ولێری، مخابن ل رۆژا ۱۸ شوباتا ۲۰۰۱ ژ ئالیی (انصار الاسلام) قه هاته تیرۆر کرن و ل گورستانه كا تاییهت ل ده قه را حه ریری هاتییه قه شارتن.

۴۹- **علی برنۆ:** عه لی حه مه د عه بدولره حمان، به رنیاس ب عه لی برنۆ ل سالا ۱۹۳۵ ئی ل کانی ده ربه نده؛ هه ولێر یی ژ دایک بووی. سالا ۱۹۶۱ ئی د گه ل ئوسۆ دزه یی یی بوویه پێشمه رگه. ل سالا ۱۹۶۵ ئی ل هیزا ده شتا هه ولێر یی بوویه سه ر قۆل و باره گایی وی ل دیگه له بوو. ل ده ستپێکا سالا ۱۹۷۵ ئی یی بوویه ئامر به تالیۆن ل هیزا عه لی عه سه کهری ل ده شتا هه ولێر هه تا خۆپانا سالا ۱۹۷۵ ئی. ل سالا ۱۹۷۵ ئی ئاواره ی ئیرانی بوویه. ل سالا ۱۹۷۶ ئی قه گه ریايه عیراقی و حکومه تا عیراقی نه فی کریه ژ پیریا عیراقی ل پارێزگه ها ناصریه و بابل مايه هه تا سالا ۱۹۸۰ ئی، پاشی ری دایی کو جاره کا دی بزقزیه قه دیگه له. سالا ۱۹۹۱ ئی و پشتی سه ره لدانی هیزه کا تاییهت دروست کریه و سه ر به باره گایی بارزانی قه بوو. سالا ۱۹۹۲ ئی ئه و ب قوه تا خۆ قه یی هاتییه گریدان ب هیزا یه کگرتوو سه ر ب حکومه تا هه ریما کوردستانی قه. ل سالا ۱۹۹۴ ئی ئه و و هیزا د گه ل وی دا، ییت بوینه سه ر ب سوپایی/ ۲ هه ولێری قه. دلسۆزی ریبازا پارتی و بارزانی بوو خۆ ب مه لایی دزانی. سالا ۲۰۰۵ ئی ئه مرێ خودی یی کری و ل ناحیا دیگه له یی هاتییه قه شارتن.

۵۰- **فارس باوه:** فارس حه مه د باوه، به رنیاس ب فارس باوه، ل سالا ۱۹۳۶ ئی ل گوندی مه لا قه ره سه ر ب ده شتا هه ولێری قه یی ژ دایک بووی. خوینده وارییه کا باش ب کوردی هه بوو. سالا ۱۹۶۲ ئی یی هاتییه ناف ریزیت پارتی دیموکراتی کوردستان و گه له ک چالاکییت

رېڭخستىننى و لەشكەرى ل نىف باژىرى ھەولپىرى ئەنجام داينە. سالا ۱۹۶۳ئى بوويە پيشمەرگە و ل بنكەى قەرەچوخ بوويە ئامر مەفرەزە ل ۋارە خولە. ھەر ل سالا ۱۹۶۳ئى بوويە سەرپەل. سالا ۱۹۶۴ئى پىشتى شەرى سەفىنى؛ يى بوويە سەرلق، پاشى ل سالا ۱۹۶۵ئى بوويە ئامر بەتالىون ل ھىزا سەفىن. سالا ۱۹۶۸ئى بوويە ئامر ھىزى دەشتا ھەولپىر ھەتا خوپانا سالا ۱۹۷۵ئى. سالا ۱۹۷۰ئى ل كۆنگرى ھەشت يى بوويە ئەندامى كۆمىتا ناۋەندى يا پارتى. سالا ۱۹۷۵ئى ئاۋارەى ئىرانى بوويە. سالا ۱۹۷۶ئى قەگەريايە عىراقى و نەفى كرىيە ژىرىيا عىراقى و پىشتى چەند سالا چوويە ژ دەرقەى ۋەلاتى سويد. ل نەۋروزا سالا ۲۰۰۴ئى ل مەسىف صلاح الدىن ئەمرى خودى كرىيە و ھەر ل مەسىفى ھاتىيە قەشارتن.

۵۱- سامى عەبدولرەحمان: محەمد مەحمود عەبدولرەحمان، بەرنىاس ب سامى عەبدولرەحمان، ل سالا ۱۹۳۲ئى ل شنگال يى داىك بوويى، خاندنا خو يا زانكويى ل مىسل پاشى ل لندن ئەندازىارىيا خلاس كرى و يى زقپىيە عىراقى. سالا ۱۹۶۳ئى پەيوەندى يا ب شۆرشا ئىلونى قە كرى، ئىكەم جار ل ئىزگى دەنگى كوردستانى يا كار كرى، پاشى يى بوويە ۋەرگىر دگەل رۇژنامە قانئىت بىانى يىت سەرەدانا كوردستانى دكرن. ل سالا ۱۹۶۹ئى بەرپرسى سەرەكى بوو ل بجهئىنانا چەلەنگىيا لپدانا گازخانا كەركووك. سالا ۱۹۶۹ئى يى بوويە ئەندامى جقاتا بجهئىنانى (تئىفىزى) يا سەر ب مەكتەبا سىاسى قە و كەسەكى ئىزىكى بارزانى نەمر بوو، ل سالا ۱۹۷۰ئى يى بوويە (ۋەزىر اعمال الشمال). سالا ۱۹۷۵ئى يى ئاۋارەى ئىرانى بوويى و پاشى يى چوويە مالا خو ل لەندن. سالا ۱۹۷۶ئى ئىك بوو ژ دامەزىنەرىت سەرەكى يىت قىادا موۋەقەت ھەتا كۆنگرى پارتى ل سالا ۱۹۷۹ئى، پىشتى

كۆنگرهى سل بوو قهگهريا مالا خوۆ ل لهندهن. سالا ۱۹۸۳ى پارتى گهل دامهزراند، سالا ۱۹۹۴ى حزبا خوۆ ههلوهشانده و جارهكا دى هاتنه ناف پارتى ديموكراتى كوردستان و بوۆ نهدامى مهكتهبا سياسيا پارتى و سهروۆكى حكومهتا ههريما كوردستانى. پاشى بوۆ سكرتيرى مهكتهبا سياسيا پارتى. ل ۲۰۰۴/۲/۱ ترۆريستهكى ل بارهگايى ل ق ۲ ل ههولير خوۆ پهقاند و سامى عهبدولرهمان و شهوكت شىخ يهزدين و ب دهها كادر و وهلاتى هاتنه شههيد كرن.

۵۲- شههيد نهحموۆ جخسى: نهحمهده مهحموود ظاهر، بهرنياس ل دهقهرا بههدينان ب (نهحموۆ جخسى)، خهلكى گوندى (بهنان) ل دهقهرا مزورى بالا سهر ب قهزا ميرگهسوۆرى قه يه. بهرى ژ دايك بوونا شههيد نهحموۆ جخسى، مالباتا وى ل سهر دهمنى شىخ عهبدولسهلام بارزانى ل سالا ۱۹۰۸ى يا ئاوارهى باكورى كوردستانى بووى و يا ل گوندى (بال) سهر ب قهزا شهزمينان قه ئاكنجى بووين. پشتى چهند سالا هژمارا مالباتا وان يا بوويه ۹ كهس، پشتى كو دايك و بابى وى مرين، خويشك و براييت وى كو ۴ خويشك بوون و ۲ برا بوون، ب نهگهري نهخوشيهكا كوشنده وهكى كورونايى هه مى مرن. ب تنى شههيد نهحموۆ و ژنابا خوۆ مان و نهو ژى چوو عهسكهريا توركا ل باژيرى كونيا ل باكورى كوردستانى، ل وىرى عهسكهريا خوۆ خلاسكر و فيرى دهستپيكا زانينا سهربازى بوو. ل سالا ۱۹۵۷ى قهگهريا گوندى بهنان ل دهقهرا مزوريبيا و ل نك داپيرا خوۆ (دايكا دايكى) و خالى خوۆ يى ئيكانه (مووسا جبرائيل) ما، پاشى خالى وى ژى شههيد بوو. پشتى دو سالا نهحموۆ جخسى ژنهك ب نافى (مسيخان سهعدى) خهلكا گوندى نهركوش بوۆ بخوۆ ئينا. نهو ژى ئيكانه بوو، دهست دا ژيانهكا نوى ل گوندى سىلكى ل نك فهريمانده نهسهده خوشهفى.

پشتى ھەلبوننا ئاگرى شۆرشا ئيلونى ل ساللا ۱۹۶۱ئى د گەل ئەسەدە خوشەفى پەيوەندى ب شۆرشى قە كر و پشتى دو ساللا دەست دا گرنگى پيدانى ب پيشە سازىيا سەربازى و دروستكرنا چەك و تەقەمەنيا، بو قى مەبەستى سەرەدانا توركيا۔ بەرىتانيا۔ ئەلمانيا۔ يونان۔ فرەنسا كر، چەندىن دەورە و مەشق و راھىنان دىتن و ئاميرىت نوى و كارگەھ دىتن. ئەحمۆ جخسى؛ چەكى پيشمەرگا يى خرابوويى و شۆل نەدكر، چىدكر. ھەرەسا ئەو چەكى حكومەتى يى ژ كار كەفتى وەكو دەستكەفت دكەتە دەست پيشمەرگا، ديسان وى چىدكرن و پيشمەرگا دوبارە بكارديئىنان. ل ساللا ۱۹۶۳ئى پشتى شكەستنا جەيش و جاشال چيايى مەتىنا گەلەك چەك و تەقەمەنىي حكومەتى كەتە دەست پيشمەرگا، د ناڧ قان چەك و تەقەمەنيا دا گەلەك تىنتى و بومبەكرى بوون. دەمى ئەحمۆ جخسى تاقىكرىن پيشە پەقىن و سى تلىت وى ژيشە كرن، بەلى ھەر ما بەردەوام ل سەر كارى خو. ل ساللا ۱۹۷۲ئى ب پشتەقانىيا بارزانىي نەمر و ھارىكارىيا ئەسەد خوشەفى كارگەھەك بو كاروبارىن سەربازى ل گەلىي قومريي ل دەقەرا بەروارى بالآ دانان و ئەحمۆ جخسى بريشە بر و بوو بەرپرس ھەتا ساللا ۱۹۷۵ئى. د قى كارگەھى دا جارەكا دى برىندار دبت. ل نەكسا ساللا ۱۹۷۵ئى پەيوەندىيى وى ل گەل چ جەا نەمان، كابانىيا وى ھىفى ژى كرن و گوئى: مەترسى يا ل سەر تە ھەيى، تو ھەرە خو خلاسكە چو ل مە ناھىت...!! ئەحمۆ جخسى و كورپى خو عەبدوللا يى ۱۰ سالى ژ مال دەرکەتن و بەرى خو چەلى ل باكورپى كوردستانى و ب رىكىن قە كەسەك دىت ب ناڧى (مەلا نەبى پىندروپى)، پىكشە جارەكادى زڧرىنە مالا ئەحمۆ جخسى ل قومريي، ژنا ئەحمۆى گەلەك تورپە بوو؛ كو زڧرىن. مەلا نەبى گوئى: ئەقە مروڧىت مەنە، كەس چو ل مە ناكەت؟ ل گوندى ئەدنى ل دەقەرا بەروارى بالآ (ئەحمۆ و مەلا نەبى) بو نىڧرۆ ھاتنە مېھقاندار كرن،

ئەو چاقەرئى خارنى بوون، بەلئ تەقە ل وان هاتە کرن و ئىكەم جار ئەحمۆ و پاشى مەلا نەبى شەهید کرن، سئ روژا تەرمييت وان مانە ل مزگەفتنا گوندئ ئەدنئ و نەقەشارتن، خيىرخازەكى خەلكئ دەقەرئ رابوو تەرمييت هەردو شەهيدا ل گوندئ ئەدنئ قەشارتن. پشتى هەشت روژا جاشا كو هەندەك ژ ميسل هاتبوون د گەل بكوژا جارەكا دى هەردو شەهيد ژ گوپييت وان ئينانە دەر و ئەو جلكييت وان يييت دەمئ كوشتين، جارەكا دى كرنە بەرو برنە ليوا دھۆك و حەتا نوکە مالباتا وان نزانن كا ل كيرئ هاتينە قەشارتن. پشتى شەهيد بوونا ئەحمۆ جخسى، زارۆك و ژنا وى مانە بئ كەس و بئ خودان، ناچار بون بەرئ خو دا داقەرا خو، ۸ شەف و ۸ روژا ب پيا چوون، ئەو ژن و زارۆك حەتا كو گەشتينە دەقەرا مزويرى بالآ ل دەقەرا بارزان.

۵۳- **عەريىف حەسەن سالىح حەسەن:** عەريىف حەسەن بەروارى ژبىرى، ل سالا ۱۹۳۸ ل گوندئ شكىران دەقەرا بەروارى ژبىريا يئ ژ دايك بوويى. ۱۸ ساليئ يئ چووويه لەشكەربيا عىراقئ. سالا ۱۹۶۳ئ پەيوەندى يا ب شووشا ئيلونا مەزن قە كرى و يئ بوويه پيشمەرگە ل سنورئ هيزا شىخان كو وى دەمى حسۆ ميرخان بەرپرس بوو. توپچى بوو ل هيزا شىخان، ل سالا ۱۹۷۱ئ ل مەتارئ بامەرنئ وهك و مامۆستايئ توپا چەند سەمینار يئد داينە مە توپچييت هيزا دھۆك. سالا ۱۹۷۴ئ مالباتا خو فرىكريبە ئوردىگابەكئ پەنابەرا ل ئيرانئ و پشتى خوڤانا سالا ۱۹۷۵ئ ب مالبات قە ل باژبىرئ ئەسفەهان، ئيرانئ ئاكنجى بوينه. ل سالا ۱۹۹۱ئ ب مالباتا خو قە چوينە وهلاتى سويد. ل روژا ۲۰۱۶/۱/۱۴ئ ل سويد ئەمرئ خودئ كريبە و تەرمئ وى ئينايە وهلاتى و ل گورستانا شاخكئ ل دھۆك قەشارتيه.

۵۴- **بابەكر زيبارى:** بابەكر بەدرخان شەوكتە زيبارى، بەرنياس ب

بابهكر زىيارى، ل ساللا ۱۹۴۷ئى ل گوندى بىرا كه پىرا سەر ب قهزا ئاكرى قه يى ژ دايك بوويى. كولىژا سهربازىيا عىراقى، دهورا ۴۹ئى ل ساللا ۱۹۷۰ئى يا خلاسكرى. ل ساللا ۱۹۷۱ئى ب رىكا مهقديد ههمزه پهيوهئى يا ب رىكخستىت پارتى دىموكراتى كوردستان قه كرى ل ههولير. ل رۆژا ۲۹/۳/۱۹۷۳ئى پهيوهئى يا ب شورشا ئيلونى قه كرى و يى بوويه پيشمهركه. هه ر ل ساللا ۱۹۷۳ئى ل دهقهره بالهك يى بوويه ئامر سريى وان عهسكهرا يىت كو تازه پهيوهئى ب شورشى قه كرى، بارهگايى وان ل بهرزىوه بوويه. ساللا ۱۹۷۳ئى هاتىيه قه گوهاستن بو دهقهره بههدىنان و بوويه جيگرى توپخانا لهشكهري ئيك ل دهقهره بههدىنان كو وى ده مى سهيد صالح چه م سهيدى بهرپرس بوو. هه ر ل ساللا ۱۹۷۳ئى بوويه جيگرى عهسكهري يى هيزا دهقهره ئاميدى كو وى ده مى سهليم ئهسعهد خوشهفى بهرپرس بوو. ساللا ۱۹۷۴ئى يى بوويه جيگرى عهسكهري يى بهرپرس لهشكهري ئيك ل دهقهره بههدىنان كو وى ده مى ئهسعهد خوشهفى بهرپرس بوو. ل ساللا ۱۹۷۴ئى پشكدارىيا د دهوره كا موشهكيت دژى تانك و زىپوشا دا كرى. ل خوپانا ساللا ۱۹۷۵ئى ب مالباتا خو قه ئاوارهى ئىرانى بوينه. ل بهارا ساللا ۱۹۷۹ئى پهيوهئى ب شورشا گولاننى قه كرىيه و هيزه كا پيشمهركيت دهقهره ئاكرى پىك ئىنا و وى سهرپهرشتى لى كرىيه، ل ساللا ۱۹۸۰ئى پشكدارى د چهئىن شهرا دا كرىيه و ژ وان: هيرس كرنا سهر حاجى ئومه ران، د فى شهري دا چهئىن ئامر قوهت شههيد بوون و ژ وان (فهيزو سهليم خان، تىلى خسرو، سليمان چاربوئى، عهلى سورچى و مهلا رهسول بهرگارهيى)، ئهف ههردو پيشمهركه ژى د گه ل فان ئامر قووهتا شههيد بوون (شاكه عزيز و قادر بهرگارهيى). ل ساللا ۱۹۸۰ئى بوويه بهرپرسى عىلاقاتا ل كهرمه نشاه ل ساللا ۱۹۸۳ئى بابهكر زىيارى وهك بهرپرسى چهئىن قووهتا هاته قه گوهاستن بو دهقهره بههدىنان و چهئىن عهمه لياتىت نهوعى

ئەنجام دان و ژوان: شەڕی شەرمەنی، ھندی رەببیت ل دورماندوریت گوندی شەرمەنی پێشمەرگا ستاندرن و گەلەك دەستكەفتی ژى ب دەست قە ئینان وەك چەك و تەقەمەنى. بەلى مخابن د قى شەرى دا بەرپرسی ریکخراوی (شەعبان غەفار بیدوھى) ھاتە شەھید کرن. لیدانا رەببیت جەیش شەعبى ل دورماندوریت گوندی باکورمان و ھەمى ژى ھاتنە ستاندرن و پێشمەرگا دەستكەفتیب مەزن ب دەست قە ئینان و چەند عەسكەر ژى ئیخسیر کرن، بەلى مخابن محەمەد عەلى زاویتەبى د قى شەرى دا شەھید بوو. ھیرش کرە سەر سى رەببیا ل چیاى گارەبى و تیکوپیک دان و گەلەك ژوان عەسكەرا كوشت و بریندار کرن و گەلەكا ژى ترسا دا خو د لاتا دا ھاڤیت و ھاتبوونە كوشتن و بریندار کرن و چەند روژا ھەلیكۆپتەریت حكومەتا عیراقى جەنازە و بریندار كۆم دكرن. ھەرۆسا قى قووەتا بابەكر بەرپرس ل فەوجەكا عەسكەرى دا ل گوندی كانى و گەلەك زەرەر و زیان و كوشتى دان. ھەرۆسا ل كەلھا قدش دا. ل ناڤ بەینا شیلادزى و دیرەلوک كەمینەك دانا و چەند سەیاریت جەیشى عیراقى كەتنە قى بويسا پێشمەرگا و ب دژوارى پێشمەرگا لیدا و گەلەك كوشتى و بریندار قىكەفتن. ل سالا ۱۹۸۳ ئى ب توپیت ھاون و ۱۰۶ مەل سەربازگەھەكا جەیشى عیراقى دا ل دەقەرا بالەك، ھەرۆسا ل سالا ۱۹۸۳ ئى ھەر شەف مەل جەھەكى جەیشى عیراقى دا ل حەوزا (دار السلام). ھەشت ۸ ھەیفە قووەتا مە و یا دكتور سەعید ئەحمەد نادر و ھالى دولەمەرى، ئەم ماينە ل گەلی رەش و مە پشكدارى د چەندین عەمەلیاتا دا كر. سالا ۱۹۸۶ ئى مە چەندین قووەتیت پێشمەرگا پىكفە ھیرش کرە سەر قەزا مێرگەسۆر و مە قیا بگرین و شەپەكى مەزن ھاتە کرن و ۲۰۰ دو سەد جاش مە ئیخسیر کرن، بەلى پشتى كو مە ۷ حەفت شەھید داین و ژوانا فەریق گۆبى و شەریف سەنگۆ، ئەم سەحەب بوین. ل سالا ۱۹۸۸ ئى ل

خزمهتا جه نابى سەرۆك مهسعود بارزانى دا بووم و من ژى پشكدارى د شه پرى ب نافودهنگى خاكوركى دا كر، ههروهسا هاتمه تهكليف كرن كو ههماههنگيى د گهل توركا دا بكه م. ل كوئگرى ۱۰ دهه پارتى ل سالا ۱۹۸۹ى هاتمه ههلبژاردن وهك ئەندامى كوئمىتا ناوهندى يا پارتى. ل سالا ۱۹۹۱ى د گهل جه نابى سەرۆكى هاتينه قاسمه رهش و قهلادزى و رانيه و مه پشكدارى د سهرهلدانا جه ماوه ريبا خهلكى كوردستانى دا كر، ل رانيه فرقه كا عهسكه رى عيراقى خو تهسليم كر بوو و سەرۆكى ئەمر كر كو سه يارا بو بگرن و ب ريز و احترام فریكه نه پاريزگه هيت وان ل عيراقى. پاشى د گهل سەرۆكى هاتينه بيتواته و سوران و ل وي رى سەرۆك مهسعود بارزانى ئەمر كر كو هندى پيشمه رگيت ل ئيرانى بهينه كوردستانى، ۱۸۰۰ پيشمه رگه هاتن و وهك قووه تهك ب قى رهنگى فریكرنه ده قهرا به هدينان:-

- عه قيد يه عقووب بوو بهرپرسى قووه تا ئاكرى.
- تهمر ره مەزان بوو بهرپرسى قووه تا شىخان.

بابه كر زيبارى سهرپه رشتيا فان هه مى قوه تا دكر. ل سالا ۱۹۹۱ى بوو مه بهرپرسى عهسكه رى ل ده قهرا به هدينان و لق ۱ يا پارتى. سالا ۱۹۹۲ بوو مه بهرپرسى لهشكه رى يى ده قهرا به هدينان. ههر لقى سالى بابه كر زيبارى و ۳ ئەفسه ريت دى ب بريارا په رله مانى كوردستانى هاتنه پله بلند كرن و بوونه ليوا. سالا ۱۹۹۲ ۲۰۰۳ى بهرپرسى فه رمانده يا ده ووك بوو. ل سالا ۲۰۰۴ ۲۰۱۵ى سوپاسالارى لهشكه رى عيراقى بوو، پاشى وى ب خو دهست ژ كارى خو بهردا. سالا ۲۰۱۷ى بوويه بهرپرسى ميه وهرى روژ ئاقايى ديجه. ل سالا ۲۰۲۰ى بوويه سەرۆكى جقاتا بلندا ئەمن و ئاسايشا هه ريمى ل سەرۆكاتيا هه ريم

كوردستانی و تا نوكه یی بهره وامه.

00- **حهیدەر گه رمافی:** حهیدەر عهبدوللا حه مو - بهرنیاس ب
 حهیدەر گه رمافی، ل سالا 1947ی ل گوندی گه رمافا سه عید ناغایی ل
 ناف دۆسکییا یی ژ دایک بووی، ژ بنه ماله کا هه ژار و گوندی یه، ژ بهر
 کو حهیدەر کورپی نه خریی دایابیت خو بوویه، هه ژ سنیله یا خو،
 باری گه له ک کار و باریت مالی که تیه سه ر ملی وی، د گه ل گوندییت
 خو چوویه کاروانا ل دهشتا دۆبان و میسل و شنگالی. ل دهستیپکا شۆرشا
 ئیلونا مهزن ل سالا 1961ی په یوهندی ب ریژییت شۆرشى فه کرییه و
 بوویه پیشمه رگه، ژ بهر میرخاسی و چه له نگییا وی، هه ر زوی یی بوویه
 سه رپه ل (امر فصیل) ل هیزا دهوۆک. پشکدارییه کا کارا هه بوویه د باهرا
 پتر یا وان شهرا دا کو ل دهستیپکا شۆرشى ل دهقهرا به هدینان هاتینه
 کرن، هه ر وه کی (شه ری برفکا، شه ری مریبا، شه ری لومانا ل سالا
 1961ی)، ههروه سا ل سالا 1962ی پشکدارییا د شه ری به ری کهر دا
 کری و ل سالا 1963ی پشکدارییا د شه ری ب نافوده نگی چیا یی مه تینا
 دا کری، ریگریا ل هاتنا جهیش و جاشا دا کری بۆ ناف گوندی گه رمافا
 و سووتنا وی، ههروه سا پشکدارییا د شه ری گری قه سروکا دا کری و د
 فی شه ری دا کلاشینکوۆفه ک وه کو دهست کهفت یا ب دهست خو فه
 ئینایی، کو وی ده می کلاشینکوۆف چه که کی نادر بوو. ل سالا 1966ی
 پشکداری یا د شه ری په ساری عه زابا دا کری، ههروه سا ل سالا 1969ی
 پشکدارییا د شه ری شکه فتا سمتی دا کری و دهوره کی مهزن هه بوویه
 و ب سفکی بریندار بوویه. ل سالا 1974ی د شه ری کینلیا شه دایب دا
 و د ناف فی سه نگره ری جهیشی عیراقی دا، ب دژواری بریندار بوویه
 و ههردو هه فالیت وی (سه عدی گه رمافی و مسته فا لینافایی) قورتال
 کرییه دا کو نه کهفته دهستی دوژمنی، ژ بهر کو برینییت وی د دژوار

بوون بۇ دەمەككى درېژ مايه د بن چاقدېرييا پزىشكا دا ل خسته خانان شۇرشى ل شكەفتا ئىنيشكى ل دەقەرا سەرسنكى. ل شۇرشا گولانى ب دو كورپىن خو قە بوينه پېشمەرگە و ب مالباتا خو قە هاتينه ناف شۇرشى، حكومه تى مال و ملكى وى ل دھوك دەستى خو دانا سەر و خانىي وى ب مەزادا عەلەنى فرۇت، چەندىن جارا دايك و بابى وى يىتد ئەختيار گرتن. كورەكى وى ب توپ بارانكرنا رۇيمى شەھيد كرن. ل سالا ۱۹۸۸ئى ژ بو پاراستنا خو و مالباتا خو ژ چەكى كىمياوى قەستا چيا كر، بەلى نەشيان خو ب پارىزن و حەيدەر گەرماقى ناچار بوو قەستا سنورا بكەت دا خو ژ دەستى رۇيمى قورتال كەت، بەلى مخابن ل نىزيك سنورى توركيا كەتە دەستى جەيش و جاشا و هاتە گرتن و قەگوهاستن بو كەلها نزاركى - ب رەخ دھوك قە. ل كەلها نزاركى هاتە نياسين و گەلەك شاھدەنە كو ئەمنا عىراقى حەيدەر گەرماقى ب لىدانا بلوكا شەھيد كرن.

۵۶- لەزگىن سندورى: لەزگىن عەبدولرەحمان عەبدولقادار، بەرنياس ب لەزگىن سندورى، سالا ۱۹۲۲ئى ل گوندى سندورى ل دەقەرا دۆسكىيا ژ دايك بوويه. ل سالا ۱۹۵۶ئى يى چوويه ناف رىكخستنىت پارتى ديموكراتى كوردستان و يى بوويه ئەندامى پارتى. سالا ۱۹۵۸ئى يى بوويه ئەندامى ليژنا ناوچا دھوك، ھەر وى سالى ئىكەمىن رىكخراوا پارتى ل زاويتە هاتىيە دانان و لەزگىن سندورى بوويه بەرپرسى وى. سالا ۱۹۶۱ئى چەك ھلگرتىيە و پەيوەندى ب شۇرشا ئيلونا مەزن قە كرىيە، پشتى شەرى گەلىي دھوك د گەل چەند ھەقلا خو قە كىشايە و چوينه ناف گوليا و پاشى چوينه ناف نىروەيا و گەھشتىنە قووەتا بارزانى نەمر. د گەل ھىزا بارزانى زقپىنە ناف بەروارىيا و ل گوندى ھرورى بارزانى ئەمر يى پى كرى بو خو رىكخستنەكا لەشكەرى

چيىكەن، لەزگين يى بوويه بەرپرسى ۱۸ يېشمەرگا. ل دەقەرا بەروارياا و بەروارى ژيرييا و زيار و مرييا و بريفاكا يىت پشكدارى چەندين شەرا بوين. د گەل ھيژيت بارزاني يىت چوين ھەتا دینارتە و ل ويړى بارزاني يا گوټيى: ئەم دى چينه دەقەرا ھەولپر و سليمانىي و ھوين ژى بزقپن و ريىكخستنا خو د نافتا مللەتى دا خورت بکەن. لەزگين و مەلا ەلى بەرۆشكى يىت زقپينه دەقەرا دەۆك. ل سالا ۱۹۶۳ و ھەتا ۱۹۶۸ ى ل دەقەرا دەۆك پشكدارياا د گەلەك شەرا دا كرى. ل سالا ۱۹۶۸ ى ھەلبژاردنيىت ليژنا ناوچا دەۆك يىت ھاتينه كرن و لەزگين سندورى يى ھاتييه ھەلبژاردن بو بەرپرساتيا ليژنى و ھەتا سالا ۱۹۷۴ ى يى بەردەوام بوو ل سەر كارى خو. پشتى خوڤانا سالا ۱۹۷۵ ى حكومتە عيراقى يىت گرتين. سالا ۱۹۸۵ ى ژ بەر كو كوريت وى يېشمەرگە بوون ژ دەۆك دەرتيخسن و مالا وان حجز كر. سالا ۱۹۸۸ ى ل دەقەرا ئازاد كرى تويشى نەساخيەكئ بوو، فريكرە ئيرانى چارەسەريى و مال ويړى ھەتا سالا ۱۹۹۱ ى. ل سەرھلدانا سالا ۱۹۹۱ ى ب سەر بلندى زقپرى كوردستانى و چارەكا دى ل دەۆك ئاكنجى بوو. ل روژا ۱۹۹۱/۱/۸ ى ئەمرى خودى كر و ل گورستانا گوندى سندورى ھاتە قەشارتن.

۵۷- **عومەر محەمەد ئەمين باجلورى:** عومەر محەمەد ئەمين باجلورى، سالا ۱۹۶۸ ى پەيوەندييا ب شۆرشا ئيلونى قە كرى، ل سريا ئيسنادا ھيژا دەۆك يېشمەرگە و توپچى بوو، ل ھەمى دەوريت بو توپچيىت ھيژا دەۆك ھاتينه قە كرن پشكدارى يا تيدا كرى. توپچيەكئ زيرەك و شەھرازا بوو، ب وردى دورينا توپى بكار دئينا، ل سالا ۱۹۷۴ ى جيگرى مەفرەزا توپا ۸۲ ملم بوو ل ھيژا دەۆك، ژ بەر زيرەكى و شەھەزاييا وى، مە ل دووماھييا سالا ۱۹۷۴ ى و پشتى شەرى كوپى

پەش، ھەڤال عومەر محەمەد ئەمین ل سنورئ بەتالیونا نەعمو
 صەمەد کرە ئامر مەفرەزئ توپا ۸۲ملم و ئەو توپا پېشمەرگا ل کوپئ
 پەش وهك دەستکەفت ژ جەیشئ عیراقئ ستاندى مە دانە وان. ئەو و
 جەماعتا د گەل دا مانە د ئەرکی دا ل وی سنوری حەتا سالا ۱۹۷۵ئ.
 پەشتئ خۆپانا سالا ۱۹۷۵ئ ل مالا خو روینشت ل گری قەسرۆکا. ل
 دەستپیکا شۆرشا گولانئ پەپوهندی ب ریکخستنئ شۆرشا گولانئ قە
 کر، ژ ئالیئ حکومەتا عیراقئ قە ھاتە گرتن و ب ۳۰ سالا ھاتە حوکم
 کرن. لئ ب بەرتیلا و بزاقئیت مەزن ۲ سال و ھەشت ھەیشا مانە د
 زیندانا ابو غریب قە و ب عەفو ھاتە بەردان. پشکدارییەکا کارا د
 سەرھلانا سالا ۱۹۹۱ئ دا کرییە. نوکە ئامر سریە وهکو خۆپەخش د
 گەل ھیزا خەبات ل دەوۆک.

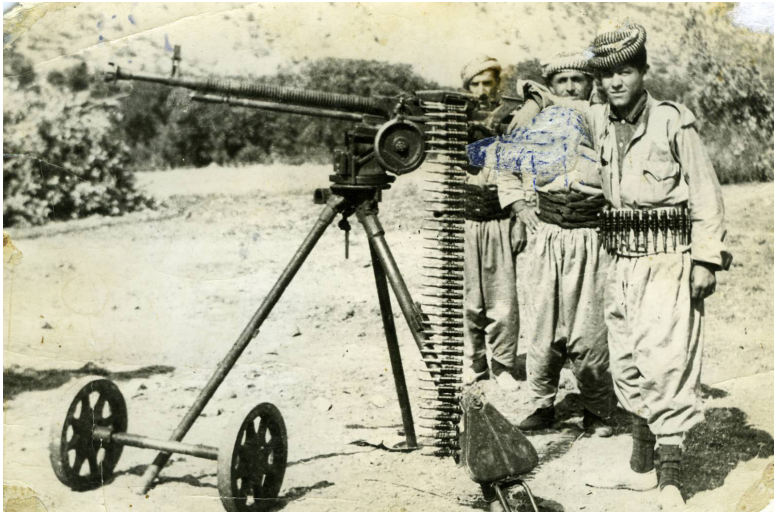
۵۸- نەسروللاھ نەعمان محەمەد: نەسروللاھ نەعمان
 محەمەد بەنانی، بەرنیاس ب (نەسو بەنانی)، ل روژا ۱/۷/۱۹۲۷ئ
 ل گوندئ بەنان ل دەقەرا مزویرییا ژ دایک بوویە. ل سالا ۱۹۶۱ئ
 پەپوهندی یا ب شۆرشا ئیلونئ قە کری، کەسەکئ نێزیکئ خودئ ژئ
 رازی ئەسەد خوشەفی و عەلی خەلیل خوشەفی و عیسی سوار
 بوو. سالا ۱۹۷۵ئ ئاوارەئ ئیرانئ بوویە. پشکدارییەکا د شۆرشا گولانئ
 دا کری. نەسو بەنانی مروفقەکئ زەحمەتکێش و دلسۆز و نیشتمان
 پەرور و دەستپاک و ئەزمان پاقر بوو. ھەرورەسا مروفقەکئ قەسە
 زان و رەوشەنفر و ب ھزر بوو، ئەرشیفەکئ مەزن بوو ل داستانئ
 پېشمەرگا و کەسەکئ چچاکئ بوو. نەسو مروفقەکئ نھینئ پارێز
 بوو، ھەمی ئاخفتن ل ھەمی جھا نەدکرن و دزانئ ھەر ئاخفتنەکئ
 کەنگئ وەختئ خو یئ ھەیی بکەت. ھەمی دەما بەرسقا وی
 بو ھەر بابەتەکی یا بەرھەف بوو، بو ھەیارئیت پارتی و رییازا

بارزانی. مخابن ئەف مروفتی هندی پاقر و خودان ههلویت ل روژا
 ۲۰۱۷/۱۲/۲۶ ئه مری خودی کر.

۵۹- **حه مۆ ئه رگوشی:** هه مۆ ئه رگوشی، ل سالا ۱۹۴۷ ئی ل گوندی
 به نئ ل ده قه را برادۆست یئ ژ دایک بووی. سالا ۱۹۶۱ ئی په یوه ندی
 یا ب شۆرشا ئیلونئ قه کری و یئ بوویه پئشمه رگه. ل سالا ۱۹۶۲ ئی
 پشکداری یا د شه ریت لومانا و که قله سنئ و زاویته و بریفکا و به ری
 که ر دا کری. هه ر ل سالا ۱۹۶۲ ئی هه تا سالا ۱۹۷۵ ئی ئامر سیرئ حمایا
 باره گایئ له شکهرئ ئیک، یئ ئەسه د خوشه فی بوو ل قومریئ و
 بامه رنئ و زیوا شیخ پیرامویس. ل سالا ۱۹۷۵ ئی ئاواره ی ئیرانئ بوویه.
 ل شۆرشا ۲۶ گولانئ ئامر به تالیۆن بوو ب ئەرک چوینه ده قه را قه سر
 شرین، پاشی قه گه ریانه و یئ بوویه ئامر هیز. پشتی سه ره لدانا سالا
 ۱۹۹۱ ئی یئ زقریه وه لاتی و یئ بوویه ئامر هیز، پاشی یئ بوویه
 به رپرسی میحوهرئ سه رسنوریت ده قه را مزویرییا، نوکه ئەندامی
 فه رمانده یا بارزانه، پلا وی لیوایه، هه لگرتی مه دالیا بارزانی یه. یئ
 ساخه و ل دینا دژیت.

ئەلبوما وينا

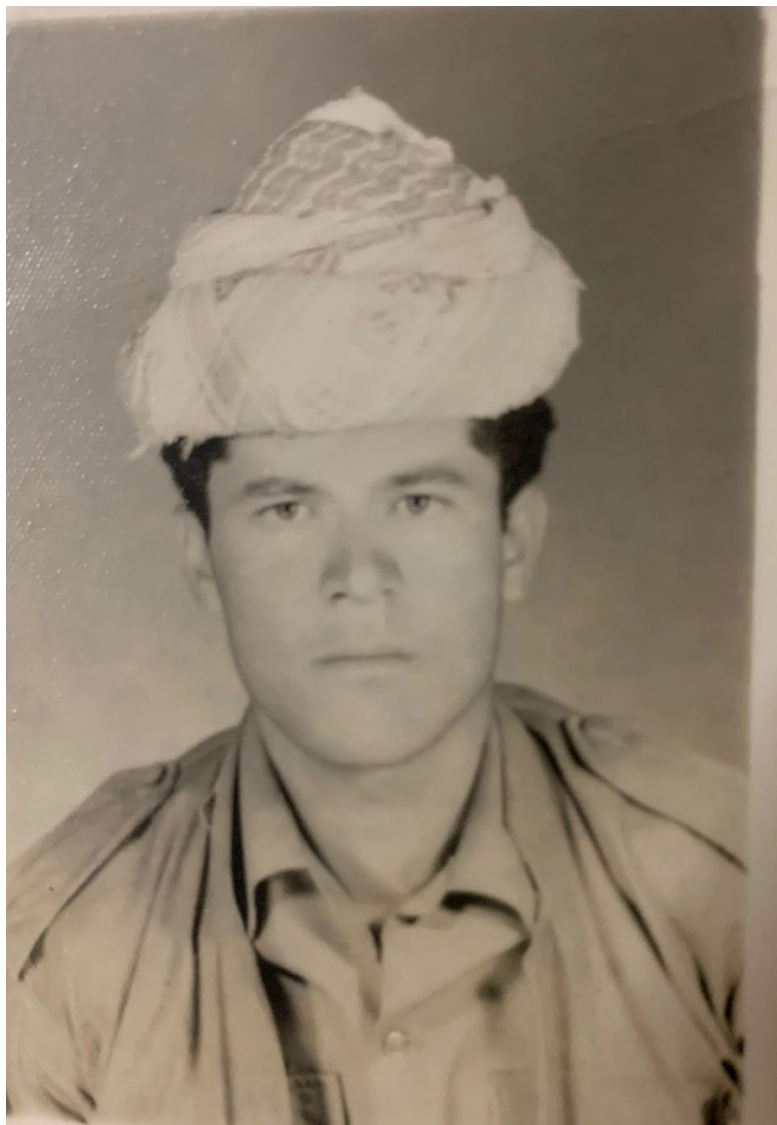
ژيېك بۇ وەلانسى

سالۋا ۱۹۶۸ى - دەقەرا بالەك (ئەحمەد بەداغ - ھەمزۆ زىنكى - حسين
دېرگىزىكى)

سالۋا ۱۹۷۱ى دەقەرا بەروارى بالەك (شەھىد على سەلىم بابلورى - ئەحمەد بەداغ)

ساللا ۱۹۷۱ - ئه حمهد به داغ

سال ۱۹۷۱ - ئەحمەد بەداغ

ساللا ۱۹۷۱ - نه حمهه د به داغ

سالآ ۱۹۷۱-بهروارى بالآ(شههيد عهلى باجلورى و چهىد پيشمه رگهك)

عبدالله مستهفا پيرومهرى - عمر محمد سليم باجلورى - ۱۹۷۱ئى

ژییهك بۆ وهلانی

شهید عهلی سه لیم و عمر محمدامین و چه ند پیتشمه رگه یه ك - ۱۹۷۱ئی

عمر محمدامين باجلورى سالآ ۱۹۷۱

دهوره كانى تۆپخانه- هميد عبدالله حمو گه رماقئ- عمر محمدامين باجلورى-
عبدالله مستهفا- ته حمده به داغ- سالآ ۱۹۷۱ ئئ- به روارى بالآ

ئەحمەد بەداغ - شەھىد عەلى سەلىم باجلورى و چەند پېشمەرگە - دەورەكا تۇپا
- بەروارى بالآ سالآ ۱۹۷۱ئى

ملا يوسف گەودا - ئەحمەد بەداغ - عبدالله مستەفا - حميد عبدالله حمو
گەرمافي و چەند توپچى - ساللا ۱۹۷۱ئى - دەقەرا بەروارى بالآ

ئەحمەد بەداغ - شەھيد ەلى سلیم باجلورى - عومەر محمدامین باجلورى و
چەند توپچى دەورەكا تۆپخاننى - ساللا ۱۷۹۱ئى بەروارى بالآ

ژبيەك بۇ وەلانى

ژ راست بۇ چەپ(صبرى ئىروەى - على شكاك - ميكا ئىل طە - سعدى بىسخى -
محمود دوسكى - شكرى كەمرى - ۵۷۹۱ بندعباس

ژ راست بۇ چەپ(جوزل - حجى خمو - ئەحمەد بەداغ - حسين زاوى - يوسف
غلبىشى و چەند پەنابەر ل بندرعباس ئىران سالآ ۱۹۷۵ ئى)

يوسف غلبيشى و ئەحمەد بەداغ و ھەقالەك ئى پەناھەندە - بندرعباس - سالآ

١٩٧٥ ئى

ئەحمەد بەداغ و ھەقالەك پەناھەندە - بندرعباسى ئىران سالآ ١٩٧٥ ئى

ژيبيك بۇ وەلانى

شكرى كەمەكى - ميكائيل طه - باقى يېسفىكى - ئەحمەد بەداغ - بندرعباس

۱۹۷۵-ئى

ئەحمەد بەداغ - خورەم ئاباد لۆرستان - ئيران - ساللا ۱۹۷۶ ئى

ئەحمەد بەداغ - ساللا ۱۹۷۶ئى خورەم ئاباد لۆرستان

ئەحمەد بەداغ - سالا ۱۹۷۶ ئى خورەم ئاباد لۇرستان

ئەحمەد بەداغ - سالأ ۱۹۷۷ئى - ناحيا ئەليشتهر خورەم ئاباد لۆرستان

سليم ناصر سليم سىلكى - مزىرى دەفەرا بارزان - ئەحمەد بەداغ مەلا عيسا
مەرنى زىبارى سالأ ۱۹۷۷ئى خورەم ئاباد لۆرستان

ئەحمەد بەداغ دگەل چەند ھەفتالا - خورەم ئاباد لۆرستانى - ئىيران ساللا ۱۹۷۸ئى

ئهحمهد بهداغ دگه ل چه نده قوتابيان (ناحيا ئه ليشتهر خورهم ئاباد سالآ ١٩٧٧ئى)

خورهم ئاباد لورستان (ئهحمهد بهداغ - جميل بيسفكى - محمد نيروهى -

سليمان ئه تريشى - سالآ ١٩٧٧ئى - ئيران

ئەحمەد بەداغ و چەند ھەڤال (پاركا خورەم ئاباد لۆرستان - ساللا ۱۹۷۷قى)

ئەحمەد بەداغ و حسين بهروارى و چەند ھەڤال - ساللا ۱۹۷۸ - توسركان -

ھمدان

ثييهك بۆ وه لاتى

جوزهل وهرمىلى - نه حمده به داغ - اكرم يوسف غلبيش - بندرعباس - ۱۹۷۵ ئى

ئەز و هەفالى عبدالله گولى - خورەم ئاباد لۆرستان - ساللا ۱۹۷۷ ئى

ئەز و هەڤال سلیمان ئەتریشی - خورەم ئاباد لۆرستان - ئیران ساڵا ١٩٧٧ی

شەھىد حىجى كارەى - خورەم ئاباد لۆرستان - ئىيران - ساللا ۱۹۷۷تى

نقیسه ر د چهند ریزه کا دا:

- سالا ۱۹۵۱ی، ل گوندی که مه کا، ده فه را دۆسکییا ژ دایک بوومه.
- خاندنا خو یا سه ره تای ل گوندی که مه کا ده ست پیکریه، ل باژی ری دهۆک سه ره تای و نافجی خاندینه.
- سالا ۱۹۶۷ی، ل شۆرشا ئیلونئ بوویه پيشمه رگه.
- سالا ۱۹۶۸ی، سه رکر دایه تیا شۆرشئ، ئه و فریکریه ژ ده رقه ده وره کا ره سه دیئ و توپخانئ، پشتی ب دووماهی ئینایی، زقریه فه بو یه بهرپرس و مامۆستایی وانه گۆتنئ د توپخانئ دا بۆ پيشمه رگا ل شۆرشا ئیلون و گولانئ.
- پشتی خو پانا سالا ۱۹۷۵ی، ب مالبات فه، مشه ختی ئیرانئ بوینه و گه له ک ده رده سه ری د ژيانا خو دا دیتی نه.
- سالا ۱۹۷۶ی، ل باژی ری (خۆره م ئاباد، لورستان ئیران)، پشکداری د خوله کا فیکرییا په روه رده یئ دا کریه و ب باشی ده رچوویه، ل ناحیا ئه لیشه تر بوویه مامۆستا هتا سالا ۱۹۷۹ی.
- سالا ۱۹۷۹ی، ل دویف ئه مرئ سه رۆک مه سعود بارزانئ، کاری مامۆستایه تیئ هیلایه و په یوه ندی ب شۆرشا گولانئ فه کر، بوویه بهرپرسئ مه دره سا توپخانا شۆرشئ و چهن دین ده وره بۆ هیزا پيشمه رگیت کوردستانئ فه کریه.
- سالا ۱۹۸۳ی، خه لکی مالیت خو ژ کوردستانئ دبرنه ئیرانئ، وی مالا خو و زارۆکییت خو ژ باژی ری نه غه ده - ئیرانئ؛ ئینانه کوردستانئ و ده فه را به روارئ بالآ ئاکنجی کرن.
- سالا ۱۹۸۸ی، ب مالباتا خو فه که تیه بهر ئه نفالا و چوینه تورکیا.

ل كه مپا دیار به كر ئاكنجی بوینه.

● سالا ۱۹۹۰ی، ئەمنا تورکیا گرتییه و پشستی ۴۰ رۆژا ئەشکه نجه دانئ، ل شهفا ۱۹۹۱/۱/۵ی ئینایه سهر سنورئ عیراقئ ل دهقه را ئیبراهیم خلیل و قیان رادهستی عیراقئ بکهن، خو ژ دهستی هیژیت تورکیا ده رئیخست و پهقی یه، شهف بوو، گه لهك تهقه لی کر، لی ب پاراستی مایه. سه رهاتییا وی د پهرتوکا وی دا: (چیا خو ژ بهر باروؤقئ ناچه مینن) دا ب دریژی هه یه، دی زانن کا تورکا چ ب سه ری وی ئینایه.

● پشستی سه رهلدانا سالا ۱۹۹۱ی، وهك كادره كئ عهسكه ری و سیاسی و ئیداری، گه لهك کارو ئهرك ل هه می دهقه ریئ هه ریما كوردستانی بجه ئینایه.

● نوکه ئەندامئ دهسته یا (چاودی ری و به دووادا چوونا) پارتی یه.

● ل پيشمه رگاتیئ و خه باتا چیا و ل خه باتا شارستانی و باژیرا، ب دهه ان بابهت و نقيسینیت جورا و جور یئ ل كوؤفار و روژنامیت هه ریما كوردستانی به لاف کرین.

په رتوك و به رهه مېت نقيسين و چاپكرين:

- چيا خو ژ به رباروڤى ناچه مينن.
- كه مه كا، ديروكا رابورى و د نه ڤرو دا.
- نه ژاد و بنه كوكا كوردا.
- كورد د هاوكيشا نالييت پشكدار د جهنگا جيهانى يا ټيكي دا.
- فه رهه نكا گونديا/ عه ره به كوردى.
- ژييهك بۆ وهلاتى.

ژيېهك بۇ وەلاتى

ئاسنامەى دەستە

پروژەى دەستەى ئىنسىكلۆپىدىيەى پارتى دىموكراتى كوردستان، لە پىناو ناساندىن، كۆكردنەوه، بە دىكومىنتكردىن و بۆكردنەوهى مېژووى پىر لە سەرورەى كىر و خەباتى پارتى دىموكراتى كوردستان، لەسەر پىشنىيازى رېزدار مەسرور بارزانى، لە سالى ۲۰۱۴ دامەزراوه. ئەم بەرهەمەى بەردەستى بەرپىزان بەشكە لە هەول و ئامانجەكانى ئەم پروژەيه.

